
Лингвистичке актуелности

2025 • годинште 26 • бр. 37

37

Ла

e-ISSN 2406-3207
UDK 801

Институт за српски језик САНУ

ЛИНГВИСТИЧКЕ АКТУЕЛНОСТИ

37

Београд, 2025

Издаје:

Институт за српски језик САНУ
Кнез-Михаилова 36, Београд

За издавача:

Др Владан Јовановић

Електронско издање:

<https://www.isj.sanu.ac.rs/izdanja/lingvisticke-aktuelnosti/>

Имејл редакције:

lingvistickeaktuelnosti@gmail.com

Уредништво:

Ђорђе Оташевић, Издавачка кућа „Алма“, Београд
Стана Ристић, Институт за српски језик САНУ, Београд
Биљана Сикимић, Балканолошки институт САНУ, Београд
Светлана Слијепчевић Бјеливук, Институт за српски језик САНУ, Београд
Данко Шипка, Државни универзитет Аризоне, Темпе

Главни уредник:

Ивана Лазић Коњик, Институт за српски језик САНУ, Београд

Секретар редакције:

Милица Рабреновић, Институт за српски језик САНУ, Београд

Рецензенти у овом броју: чланови уредништва

Лектура и коректура:

Милица Рабреновић

Насловна страна:

Ненад Лазић

Компјутерска припрема:

Давор Палчић

Часопис излази једном годишње.

Дигиталне копије свезака часописа архивирају се у Дигиталном архиву издања САНУ (ДАИС) и у Дигиталном репозиторијуму Народне библиотеке Србије.

Садржај

Уреднички осврт

- Ивана Лазић Коњик: *Четврти века Лингвистичких актуелности: континуитет, промене, перспективе* 1–11
- Данко Шипка: *Уз четврти вијека Актуелности: лично и безлично* . . 13–15

Научни чланци

- Стана Ристић, Ивана Лазић Коњик: *Концепт домовина у концептосфери категоријалног концепта* ЛЈУДСКА ЗАЈЕДНИЦА 17–35
- Ђорђе Оташевић: *Деантропонимни неологизми с презименима Буш, Клинтон, Обама, Трамп и Бајден у основи у српском јавном дискурсу* 37–53

Полемике

- Стана Ристић: *Закон о родној равноправности и српски језик* 55–61

Прикази и осврти

- Лексичке иновације у огледалу неологије и неографије* (Стана Ристић) 61–65
- Рајна Драгићевић: Огледи из српске деривациологије* (Горан Милашин) 66–71
- Поводом новог тома Речника САНУ* (Маријана Ђукић) 72–75
- Драгана Стојанковић: Употреба јаких облика именица у говору младих Врањанаца* (Ана Савић Грујић) 76–78
- Современная русская лексикология, лексикография и лингвогеография* (Ђорђе Оташевић) 79–84
- Најновије публикације лублинске когнитивне етилолингвистике* (Ивана Лазић Коњик) 85–89
- Dobriková, M. (ed.): 100. výročie bratislavskej polonistiky* (Кристина Ђорђевић) 90–95
- Боривој Герзић: Речник жаргона и колоквијалног говора српског језика* (Ђорђе Оташевић) 96–98

Научни живот

- Слависти на Сорбони* (Мирјана Гочанин) 99–103

<i>Конференција Нове речи у књижевности и терминологији нових технологија у словенским језицима</i> (Милица Божић Синчук) . . .	104–105
<i>6TH International Conference GranaSlavic 2025</i> (Милица Рабреновић)	106–107
<i>Словенство у прошлости и данас, језик, књижевност и култура</i> (Александра Томашевић)	108–110
<i>Предавање Марине Јуришић: Српска дијалектологија и лингвистички аспекти</i> (Ана Савић Грујић)	111–113
<i>Два предавања академика САЗУ Андреје Желе</i> (Ивана Лазић Коњик)	114–115

Аутореферати

<i>Прозодија у говорима урбаних центара Поморавског округа</i> (Миљана Чопа)	117–124
---	---------

Библиографије

<i>Прилози за грађу лексиколошке и металексикографске библиографије (17)</i> (Ђорђе Оташевић)	125–220
---	---------

Лингвистичке актуелности, 2025, 37, стр. 1–11
Уводник УДК 050:81 ЛИНГВИСТИЧКЕ АКТУЕЛНОСТИ
Примљен 1. 12. 2025. Прихваћен 25. 12. 2025.

Четврт века *Лингвистичких актуелности*: континуитет, промене, перспективе

Ивана Лазић Коњик

Институт за српски језик САНУ, Београд (ivana.konjik@isj.sanu.ac.rs)

Кључне речи: Лингвистичке актуелности, јубилеј, српска лингвистика, електронско издаваштво, научни часопис

У овом броју обележава се јубилеј – двадесет пет година излажења часописа *Лингвистичке актуелности* (2000–2025). Часопис је током четврт века пратио и критички промишљао савремена кретања у лингвистици и сродним дисциплинама, укључујући граматику, лексикологију, лексикографију, неологију, терминологију, синтаксу, семантику, когнитивну лингвистику, социолингвистику, корпусну и дигиталну хуманистику. У раду се истиче значај доприноса уредника, рецензената и бројних домаћих и страних аутора, који су својим радовима обележили развој часописа и афирмисали нове генерације лингвиста. Указује се на посебан значај приказа, осврта, библиографија и других прилога, који омогућавају систематско праћење научне продукције и доприносе развоју дисциплине. Резимирају се досадашњи резултати континуираног развоја часописа и перспективе за даља истраживања и афирмацију савремене лингвистике.

1. Јубилеј – 25 година

Овогодишњи јубилеј – двадесет пет година од објављивања првог броја часописа *Лингвистичке актуелности* (2000) – представља важан повод за осврт на досадашњи развој и мисију коју је овај научни часопис остваривао у области лингвистике и сродних дисциплина. Основан 2000. године, у окриљу Института за српски језик САНУ, са намером да прати и критички промишља савремена кретања у лингвистичкој науци, часопис је током четврт века постојања изградио препознатљив научни профил и отворио простор за ауторе и теме различитих методолошких приступа и научних парадигми, од традиционалне граматике и лексикологије до

когнитивне лингвистике, социолингвистике, терминологије, корпусне лингвистике и дигиталне хуманистике.

Јубилеј је прилика да се сетимо свих оних који су својим радом, сарадњом, уређивањем и рецензентским ангажманом допринели континуитету и квалитету часописа. Захваљујући њима, *Лингвистичке актуелности* су постале не само хроника савремених лингвистичких токова, већ и место на којем се отварају нова питања и истраживачке перспективе.

2. Оснивање

Часопис *Лингвистичке актуелности* покренули су 2000. године сарадници Института за српски језик САНУ, окупљени око Лингвистичког колоквијума, који је у Институту за српски језик САНУ водила др Стана Ристић.¹ О иницијативи за покретање часописа, о његовој програмској оријентацији, као и о припремама за његово издавање, почетком марта 2000. говорио је др Ђорђе Оташевић на поменутом Колоквијуму. *Лингвистичке актуелности* су биле замишљене као информативни часопис који би српске слависте повезао не само са светским славистима него и са свим заинтересованим лингвистима.²

Планирано је да *Лингвистичке актуелности* буду квартални часопис, међутим, ова динамика није одржана. У првој години излажења (2000) објављена су прва три броја (год. 1, бр. 1–3), а у другој години (2001) следећа три броја (год. 2, бр. 4–6). Након тога динамика излажења часописа се мењала, тако да је часопис у неким периодима излазио као полугодишњак (2002, год. 3, бр. 7, 8; 2003, год. 4, бр. 9, 10; 2007, год. 8, бр. 14, 15; 2012, год. 13, бр. 20, 21; 2013, год. 14, бр. 22, 23; 2014, год. 15, бр. 24, 25; 2015, год. 16, 26, 27; 2016, год. 17, бр. 28, 29), а у другим као годишњак (2004, год. 5, бр. 11; 2005, год. 6, бр. 12; 2006, год.

¹ Лингвистички колоквијум (или лингвистичка трибина) почео је да ради крајем 1999. у Институту за српски језик САНУ. Његов основни циљ био је да се „оствари информисање о најновијим публикацијама из области лингвистике, а нарочито и лексикологије, и лексикографије у српској и светској продукцији, као и информисање о актуелним истраживањима лингвиста не само у Београду него и у другим универзитетским центрима у Србији и Југославији“, као и то да „о одређеним проблемима говоре истраживачи који се тим проблемима баве или да се представљањем њиховог рада укаже на његов значај у домену одређене језичке области. Овим се жели постићи обавештеност о лингвистичком раду у нашој средини, повезивање истраживача истих усмерења, припремање услова за тимски рад и рационализација у распоређивању истраживачког кадра на неистражене области и сегменте језика.“ (Ристић 2000: 94).

² Као извори за овај рад коришћени су текстови „Уз први број“ (потписана Редакција), који је објављен у првом броју *Лингвистичких актуелности*, 2000, текст В. Живановића „Лингвистичке актуелности“, 2022, текст објављен у оналјн *Речнику лингвистичких термина*, „Часопис Лингвистичке актуелности“, приступљено 2025, као и објављени бројеви *Лингвистичких актуелности*, 1–36, 2000–2024 (в. библиографске податке на крају рада).

7, бр. 13; 2008, год. 9, бр. 16; 2009, год. 10, бр. 17; 2010, год. 11, бр. 18; 2011, год. 12, бр. 19; 2017, год. 18, бр. 30; 2018, год. 19, бр. 31; 2019, год. 20, бр. 32; 2020, год. 21, бр. 33; 2022, год. 22, бр. 34; 2023, год. 23, бр. 35; 2024, год. 24, бр. 36). У 2021. год. часопис није изашао. Данас часопис излази једном годишње.

Лингвистичке актуелности су у почетку постојале у два облика, штампаном и електронском. Штампано издање је укинато већ након прве године, али је у појединим периодима било поново враћано. Нови бројеви су у почетку били постављани на интернет страници: www.public.asu.edu/~dsipka/la.htm. Заслуге за овај пионирски подухват електронског издаваштва припадају проф. др Данку Шипки, који је почетком 2000-их омогућио конверзију часописа у дигитални формат, што је у том тренутку представљало технолошки веома напредно и у српској средини ретко остварење.

Касније је часопис био доступан на сајту Института за српски језик (www.isj.sanu.ac.rs), а бројеви се сада такође полажу и у дигитални репозиторијум Српске академије наука и уметности и института чији је оснивач САНУ (ДАИС, Дигитални архив издања САНУ, <https://dais.sanu.ac.rs>). Приступ свим објављеним бројевима и даље је, ипак, отежан, јер не постоји јединствена дигитална архива у којој су доступни сви бројеви.

Лингвистичке актуелности данас излазе само у електронском облику. Према првобитној уређивачкој концепцији предвиђено је да се прилози у часопису објављују на свим словенским и светским језицима, мада су у пракси најчешће објављивани на српском.

3. Уредници

Главни уредник *Лингвистичких актуелности* од оснивања до 2024. године био је др Ђорђе Оташевић (од броја 1 до 36), када ову дужност, на предлог уредништва, преузима др Ивана Лазић Коњик. Залагање Ђорђа Оташевића највише је допринело континуитету излагања часописа и обликовању његове концепције. До 2023. године уредништво *Лингвистичких актуелности* чинили су др Стана Ристић, др Биљана Сикимић и проф. др Данко Шипка, који су уједно били међу најплоднијим његовим сарадницима. Од 2023. године уредништво је проширено укључивањем нових чланова, др Иване Лазић Коњик и др Светлане Слијепчевић Беливук (од броја 35). Од истог броја, секретар часописа постаје мср Милица Рабреновић.

До сада је објављено укупно 36 бројева часописа (2000–2024). Са 37. бројем, часопис прославља свој двадесет пети рођендан (2000–2025) и улази у нову етапу свога развоја.

4. Сарадници

За протеклих 25 година у *Лингвистичким актуелностима* сарађивали су бројни домаћи слависти и признати стручњаци, уз које су постепено ставале нове генерације младих лингвиста, а неретко су своје прилоге давали и страни слависти. Поменућемо само неке од аутора који су својим радовима обележили часопис: Д. Шипка, Ђ. Оташевић, С. Ристић, Б. Сикимић, Д. Гортан Премк, Ј. Ајдуковић, И. Бојовић, М. Шипка, М. Ђокић, Р. Драгићевић, С. Илић, М. Вучковић, Б. Станковић, Б. Чигоја, Д. Ђупић, С. Савић, Т. Петровић, В. Павковић, Ж. Малобабић, А. Костић, А. Лома, А. Милановић, А. Соболев, Б. Брборић, Б. Тафра, Б. Терзић, Д. Соколовић, Р. Стијовић, М. Николић, В. Ђорђевић, И. Лазих Коњик, М. Ђинђић, Р. Левушкина, С. Миладиновић, В. Васић, С. Спајић, М. Dobříková, А. Ђорђевић, С. Грковић, Д. Пажђерски, В. Федоровна Новодранова, К. Ђорђевић, Ј. Иваниш, М. Рабреновић, М. Божић-Синчук, Ј. Ивановић и други.

Посебно је значајно што су *Лингвистичке актуелности* пружале простор како афирмисаним ауторима, тако и истраживачима на почетку своје научне каријере, чиме је часопис остваривао и едукативну и афирмативну функцију у оквиру научне заједнице.

5. Рубрике

У часопису *Лингвистичке актуелности* током година биле су заступљене различите рубрике које су својим садржајем обухватале научне и информативне прилоге. Поред рубрика *Чланци* и *Прегледни радови*, посебно место имали су *Ауторереферати*, као и рубрике намењене критичком дијалогу и информисању, као што су *Прикази*, *Осврти* и рубрика *Украјинко*. Уређивачка концепција укључивала је и *Коментарисане библиографије* и *Библиографије*, затим рубрике хроничарског и информативног карактера, *Хроника* и *Вести*, као и простор за *Реаговања*, који је омогућавао да се покрене стручна полемика. Поред тога, у часопису су биле заступљене и рубрике *Из друге руке*, затим рубрика *Пројекти*, у којој су представљани појединци, институције и њихови актуелни пројекти, као и рубрика *Трибина*, која је доносила ставове домаћих и страних стручњака о различитим лингвистичким питањима.

На основу прегледа садржаја досадашњих бројева *Лингвистичких актуелности* може се уочити јасан нагласак на радовима из области лексикологије, лексикографије, терминологије и неологије, уз значајно интересовање за сродне дисциплине и интердисциплинарна истраживања.³

³ Преглед је сачињен на основу садржаја бројева часописа који су на дан 5. 12. 2025. доступни у репозиторијуму ДАИС и на сајту Института за српски језик САНУ, као и на

5.1 Научни чланци

Теоријски хоризонт часописа, већ у његовим раним бројевима, отвара рад Данка Шипке *Буди се Исток (и Запад): Уз антропоцентрички заокрет у лингвистици двадесетог века* (ЛА 2, 2000), а интердисциплинарно усмерење додатно је истакла Марија Недељковић-Правдић у раду *О важности интердисциплинарних и трансдисциплинарних исцртавања* (ЛА 24, 2014). Заступљени су радови који покривају различите аспекте савремене лингвистике, од лексичко-семантичких анализа до дигиталних ресурса и теоријских школа (Данко Шипка: Имама три сина и дијете, ЛА 13 (2006), Биљана Радић Бојанић: Интернет у лингвистичкој литератури, ЛА 13 (2006), Данко Шипка: Русистички лингвистички мрежни ресурси, ЛА 11 (2004), Милош Ранчић: Норма кодних распореда и сродна питања (у два наставка), ЛА 5, 6 (2001)).

У часопису су током година своје место нашле теме из језичке културе (Марина Николић: Језичка култура у науци о српском језику (I, II), ЛА 20, 21 (2012)), политичке коректности и језика у медијима (Ђорђе Оташевић: Термин „политичка коректност“, ЛА 20 (2012), Ђорђе Оташевић: „Политичка коректност“ и пародија, ЛА 24 (2014), Ђорђе Оташевић: Реклама као предмет изучавања у српској и југословенској лингвистици, ЛА 29 (2016)), као и истраживања из фразеологије и (етно)фразеологије, која укључују и компаративне анализе засноване на различитим националним традицијама (Mária Dobriková: Нове могућности за (етно)фразеолошко истраживања из перспективе словачког фразеолошко-музиколошког пројекта, ЛА 27 (2015), Ана Здравковић, Јована Томић: Семантичке и структурне варијације фразеологизама као извор хумора у прози Душана Радовића, ЛА 28 (2016), Сања Грковић: Религијски аспект Вукових пословица с лексемом *ђаво/враг*, ЛА 29 (2016), Mária Dobriková: Zdrawy u sstesti, k tomu pozehnany boskeho wynssowaty neprestawam, ЛА 30 (2017)).

Посебну целину чине радови из лексикографске праксе и теорије, у којима се разматрају различити аспекти савремене лексикографије, као и питања терминологије и неологије (С. Ристић, Т. Самарцић, Н. Ивановић, А. Марковић, М. Јакић, Дигитализација грађе и унапређење рада на Речнику српскохрватског књижевног и народног језика САНУ, ЛА 19 (2011), Душан-Владислав Пажђерски: Адаптација властитих именица из кашупског језика у српском, ЛА 28 (2016); Ђорђе Оташевић: О терминима школски речник и ученички речник, ЛА 28 (2016), Ђорђе Оташевић: Типови и функције графичких илустрација у штампаним речницима српског језика, ЛА 31 (2018), Валентина Федоровна Новодранова: Роль Е.С. Кубряковой в становлении когнитивного терминоведения, ЛА 30 (2017), Данко Шипка:

основу личне архиве проф. др Данка Шипке, коју је уступио ауторки овог рада, на чему му се овом приликом најсрдачније захваљујем.

Културна укотвљеност терминологије: Узорак еквиваленције у области, *ЛА* 31 (2018), Ивана Лазих Коњик, Вања Миљковић, Милица Божић Синчук: Лексичке иновације у европском и српском контексту, *ЛА* 36 (2024)).

Део радова усмерен је на синтаксичке, семантичке и дериватолошке анализе, као и на специфичне проблеме граматике и акцентологије (Весна Филиповић: Девербативне именице са значењем пропратне околности у језику књижевности, *ЛА* 26 (2015), Александра Ђорђевић: Проучавање деадјективних именица као кондензатора на корпусу српског језичког подручја у различитим функционалним стиловима, *ЛА* 27 (2015), Данко Шипка: Уз нека акценатска одступања: хипотеза иницијалног акцента, *ЛА* 28 (2016), Данко Шипка: *Reflexiva tantum* – уводна разматрања, *ЛА* 29 (2016)). У појединим радовима разматрају се лексичко-стилски и поетолошки феномени (Ђорђе Оташевић: Паронимија и параномазија у поезији Момчила Настасијевића I, II, *ЛА* 32 (2019), 33 (2020)).

У више прилога истражује се проблематика наставе и учења српског језика као страног, као и питања дијалектологије у ширем смислу (Ђорђе Оташевић: Приручници за наставу српског језика као страног (преглед), *ЛА* 25 (2014), Катарина Ђорђевић: Уџбеници и приручници српског језика као страног, *ЛА* 31 (2018), Бојана Герун: Косовско-ресавски говори у светлу језичке интерференције, *ЛА* 25 (2014)).

Поједини радови отварају шири културно-идентитетски хоризонт, бавећи се србистиком или славистиком на страним универзитетима (Биљана Голубовић, Славица Стевановић: Славистика у Тибингену, *ЛА* 10 (2003), Драгана Василијевић: Србистика на украјинским универзитетима, *ЛА* 26 (2015)), процесима лексичке хибридизације у емигрантским заједницама (Данко Шипка: Путеви лексичке хибридизације у првој генерацији исељеника : уводна разматрања, *ЛА* 32 (2019)) или улогом Вукових реформи и значајних појединаца у историји српске филологије (Данко Шипка: У сјени Вукових реформи (О Емануилу Коларовићу и његовим предлозима), *ЛА* 30 (2017)).

Значајни су радови који представљају теоријски допринос (С. Ристића и М. Радић-Дугоњић: Теорија интегралног описа Језика Ј. Д. Апресјана, *ЛА* 6 (2001), Радослава Трнавац: Ана Вјежбицка и интеркултурална школа семантике, *ЛА* 5 (2001)).

Већ и овај непотпуни преглед довољан је да покаже да *Лингвистичке актуелности* негују како фундаментална питања језичке науке у ужем смислу, тако и шира, интердисциплинарна и културолошка истраживања. Најјаче упориште часописа остаје у оквирима лексикологије, лексикографије, терминологије и неологије, али равноправно место имају и прилози који повезују лингвистику са културом, друштвеним процесима и наставом језика, чиме се јасно дефинише научни и културни профил часописа и истиче његов допринос развоју савремене лингвистике.

5.2 Остали прилози

У досадашњим бројевима *Лингвистичких актуелности* значајно место заузимају прикази и осврти који прате развој домаће и стране лингвистичке продукције. У њима су представљени нови речници, монографије, зборници, као и резултати пројеката из области лексикографије, неологије, дијалектологије, фразеологије, терминологије и сродних дисциплина. Поред тога, објављивани су и осврти на приручнике за наставу српског као страног, на преводе и издања која имају значај за ширење српске и словенске филологије, као и на публикације из когнитивне, корпусне и интердисциплинарне лингвистике.

Значај оваквих прилога у часопису је вишеструк. С једне стране, они омогућавају систематско праћење актуелне научне продукције, чиме се подстиче критичка рецепција и континуитет у развоју дисциплине. С друге стране, прикази отварају простор за дијалог унутар стручне заједнице, јер аутори не само да информативно представљају садржај већ и аналитички вреднују методолошке и теоријске домете приказаних дела. Тако се *Лингвистичке актуелности* профилишу као часопис који, поред оригиналних и прегледних научних чланака, активно учествује у мрежи научне комуникације, доприноси афирмацији нових истраживачких подручја и омогућава интеграцију домаће лингвистике у шири европски и светски контекст.

Библиографски прилози представљају такође један од вредних сегмената часописа. Објављене су библиографије различитог типа – од прегледа дијалекатских речника српског језика, преко систематизације радова из лексикологије и терминологије политичке коректности, до тематских библиографија посвећених статусу језика на Косову или библиографије електронских речника, која указује на развој дигиталних алата и језичких технологија у савременој лингвистици. Посебну научну вредност имају библиографски прегледи докторских дисертација и магистарских радова из области лингвистике одбрањених на универзитетима у Нишу и Новом Саду, јер дају увид у академску продукцију и правце развоја појединих научних заједница, као и библиографије одабраних радова појединих истакнутих лингвиста – Даринке Гортан Премк, Предрага Пипера, Данка Шипке, Александра Ломе, Стане Ристић, Биљане Сикимић, Ранка Бугарског и Милке Ивић. Овакви прилози имају важну функцију будући да представљају историјско-документарни траг о доприносу појединаца развоју српске и словенске филологије (исп. Голубовић 2016: 30).

6. Перспектива

Са уверењем да је улога научних часописа у данашњем академском простору важнија него икада, часопис *Лингвистичке актуелности* остаје

посвећен основној уредничкој визији – да негује научну радозналост, подстиче научну иновативност и афирмише лингвистику као живу и релевантну научну дисциплину.

Намера уредништва је да профил часописа остане доследан дугогодишњој традицији и уредничкој замисли, али ће се у наредном периоду радити на јачању његовог научног профила. Посебан акценат биће стављен на повећање броја научних радова, уз одржавање свих досадашњих сталних и повремених рубрика које обогаћују садржај часописа. Пружање информација о токовима и новим достигнућима у проучавању језика остаје један од главних задатака часописа.

У наредном периоду уредништво ће посебно подстицати радове из области лексикологије, неологије и терминологије, укључујући и радове о примени савремених језичких технологија, затим радове из лексикографије и металексикографије, који доносе грађу, методолошка решења или критичке увиде значајне за речничку праксу, истраживања о корпусној лингвистици, истраживања која се баве односом језика, политике и дискурса, радове из дијалектологије и историјске компаративне славистике, синтаксе, семантике, дериватологије и акцентологије, као и педагошке прилоге у области дидактике и проучавања српског језика као страног. Позивамо ауторе да нам шаљу своје радове и на тај начин допринесу даљем развоју и разноврсности часописа.

Уредништво са посебним задовољством представља овај јубиларни број *Лингвистичких актуелности* којим се обележава четврт века излажења часописа. Поред уобичајених рубрика и садржаја, у њему се доносе прилози који резимирају резултате двадесетпетогодишњег континуираног развоја лингвистике на његовим страницама и уједно покрећу нова питања за даља истраживања у деценијама које предстоје.

Захвалница

Овај рад је финансијски подржало Министарство науке, технолошког развоја и иновација Републике Србије према Уговору број 451-03-136/2025-03/ 200174 који је склопљен са Институтом за српски језик САНУ.

Извори

- Голубовић, А. 2016. Библиографије из области лингвистике у научној периодици XIX и XX века, докторска дисертација, Београд.
- Живановић, В. 2022. Лингвистичке актуелности, у: *Издања Института за српски језик САНУ 1947–2022*. Београд: Институт за српски језик САНУ, 45–54.

Ристић, С. 2000. Рад лингвистичког колоквијума у Институту за српски језик САНУ, *Лингвистичке актуелности* 1/1, 94–96.

Уз први број (потписана Редакција), *Лингвистичке актуелности* 1, 2000, 7–8.

Часопис Лингвистичке актуелности, у: *Речник лингвистичких термина*, <https://www.lingvistickitermini.rs/pojmovnik/casopis-lingvisticke-aktuelnosti/> 24. 12. 2025.

Лингвистичке актуелности, 1–36, гл. уредник Ђ. Оташевић, Институт за српски језик САНУ, Београд.

Прилог

У циљу веће транспарентности и јаснијег усмеравања научне политике часописа, објављујемо Уређивачку концепцију *Лингвистичких актуелности*, која ће бити доступна и на сајту часописа. Овај документ има за циљ да представи тематски и методолошки оквир уредничке политике, као и визију даљег развоја часописа.

Уређивачка концепција *Лингвистичких актуелности*

Лингвистичке актуелности су научни часопис посвећен проучавању језика са аспекта теорије, описа и примене. Часопис објављује прилоге који доприносе унапређењу знања у широком спектру области науке о језику: опште лингвистике, лексикологије и семантике, фонетике и фонологије, морфологије и синтаксе, стилистике и функционалних стилова, лексикографије и терминологије, историје језика и компаративне (славистичке) лингвистике, као и радове из области дискурса, превођења, примењене лингвистике и у најновијем периоду, језичких технологија. Уредништво подржава и интердисциплинарне прилоге који повезују лингвистику са сродним областима (нпр. књижевношћу, комунологијом, прагматиком, когнитивном лингвистиком и др.) и отворено је за нове темељне приступе у језичким наукама.

Лингвистичке актуелности имају за циљ да афирмишу српски језик у оквиру националне културе и науке, да доприносе развоју научног мишљења о језику у европском и светском контексту, да подстакну критичко сагледавање језичке политике и друштвене улоге језика, да обезбеде платформу за дијалог између различитих научних генерација и школа, да граде мостове између националног и интернационалног научног простора.

Иако је доминантан језик издања српски, часопис у пракси објављује и прилоге које потписују страни аутори или прилоге са међународним

доприносима, на енглеском, руском, а по договору са уредништвом и на другим словенским језицима, што додатно наглашава његову славистичку и међународну димензију.

Лингвистичке актиуелности излазе једанпут годишње у електронској форми у отвореном приступу. Издавач часописа је Институт за српски језик САНУ. Часопис излази редовно од 2000. године.

Рубрике и типови прилога

Лингвистичке актиуелности уобичајено садрже следеће рубрике: *Чланци* (изворна научна истраживања и *прегледни радови*), *Ауторереферати* (краћи ауторски прикази значајних теза), *Прикази и Осврћи*, *Украјко* (краће информације), *Коментарисане библиографије* и *Библиографије*, *Хронике* (извештаји о научним догађајима и конференцијама), *Вести* и *Реаговања*.

Часопис посебно вреднује прилоге који документују и прате токове развоја науке о језику (терминолошка истраживања, неологија, дигитална лексикографија), као и радове који имају значајну практичну примену (лексикографија, корпусне студије, међујезичка упоређивања). Редовне рубрике као што су хронике, библиографије и прикази служе као средство да се прати динамика истраживања и публикација глобално и у региону.

Објављивање и уредничка процедура

Рукописе прегледа уредништво часописа. Уредништво примењује стандардне уређивачке поступке приликом селекције прилога. Рецензирање је суштински део уређивачког процеса *Лингвистичких актиуелности* и има за циљ да обезбеди научни квалитет, јасноћу и релевантност објављених радова. Поступак рецензирања подразумева модел двоструко анонимне рецензије.

Уредништво се руководи начелом отвореног приступа. Часопис је бесплатно доступан за преузимање на сајту Института за српски језик САНУ. Објављени бројеви се такође архивирају у Дигиталном репозиторијуму Српске академије наука и уметности и института, ДАИС.

A Quarter Century of *Lingvističke aktuelnosti*: Continuity, Change, and Perspectives

Ivana Lazić Konjik

Keywords: *Lingvističke aktuelnosti*, anniversary, Serbian linguistics, electronic publishing, scholarly journal

This issue marks a major milestone – the twenty-fifth year of continuous publication of the journal *Lingvističke aktuelnosti* (2000–2025). Over the past quarter century, the journal has monitored and critically reflected upon contemporary developments in linguistics and related disciplines, including grammar, lexicology, lexicography, neology, terminology, syntax, semantics, cognitive linguistics, sociolinguistics, corpus linguistics, and digital humanities. This paper highlights the importance of contributions made by editors, reviewers, and numerous domestic and international authors whose work has shaped the journal's profile and fostered new generations of linguists. Particular attention is devoted to reviews, critical commentaries, bibliographies, and other scholarly contributions that enable systematic monitoring of linguistic research and contribute to the advancement of the discipline. The article concludes by summarizing the results of the journal's sustained development and outlining perspectives for future research and the continued promotion of contemporary linguistics.

Уз четврт вијека Актуелности: лично и безлично

Данко Шипка

Државни универзитет Аризоне, Темпи, САД (danko.sipka@asu.edu)

Када су у марту 2000. покренуте Актуелности, свој врхунац досегле су вриједности дионица интернетских компанија. Врло брзо ће се показати да се радило о балону од сапунице (такозвани дот ком бабл, енг. dot-com bubble), па су те прецијењене вриједности наредних мјесеци и година нагло пале. Дионице и спекулације су једно, а технологије друго. Данас су, након четврт вијека, ове технологије еволуирале у вјештачку интелигенцију, баш попут људских истота, које у првих 25 година свог живота остваре скоро незамислив напредак: науче да једу, ходају, говоре, неки и школе заврше. И данас дионице предузећа у области вјештачке интелигенције вртоглаво расту. Четврт вијека Актуелности смјестило се у вријеме реченог постојаног и вртоглавог технолошког развоја.

Актуелности су замисао и изведба Ђорђа Оташевића, један од многих пројеката којим је задужио нашу језикословну и ширу културу. Он је, како каже одавно заборављена химна, иза овога пројекта читавих ових четврт вијека стајао постојано кано клисурине. На томе му хвала (на сву срећу, још увијек и надамо се и задуго, не и слава). Сви ми остали који смо у пројект били укључени дали смо само симболичан допринос.

Актуелности јесу лингвистичке, али су прије свега лексиколошко-лексикографске. Тако је и кад се погледа на теме које су обрађиване, на основну оријентацију аутора и на уредништво. Наша лексикологија а поготово лексикографија схизофрена је истота. С једне стране, имамо изузетно образован кадар који може да се подичи натпросјечним истраживачким резултатима, како различитим рјечницима, тако и теоријским разматрањима. Могло би се чак и нескромно рећи да у том сегменту и предњачимо у словенском свијету. С друге стране, наша традиција је двоструко зачаурена. Прво, мало је контакта са глобалним лексиколошким и лексикографским окружењем – то се данас, ваљало то или не,

остварује искључиво објављивањем на енглеском, а таквих искорака је код нас изузетно мало. Друго, технолошки заостатак узрокован деценијама наопаког одлучивања и учаурености у прошлости, више је него болан. Довољно је бацити летимичан поглед на ресурсе које имају Словенци да то буде више него очигледно.

Актуелности су биле палијативно средство за дио ове зачуурености (обољење је и даље неизлијечено). Оне су представљале платформу за проток идеја између нашег и глобалног окружења. Од првог дана биле су општедоступне на интернету (омогућеном демократизацијом технологија у добу раста поменутог балона од сапунице). Садружништво је свакако прво што ми пада на памет кад помислим о Актуелностима. Међу свима укљученим у овај процес владала је изузетно колегијална атмосфера и дух заједничке мисије и рада на ползу отечества. Уз садружништво је ишла и разноврсност. Прилози су стизали од најширег круга наших истраживача, од најмлађих до најстаријих. Посебно треба истаћи ове прве. Актуелности су биле одлична шегртска радионица многим нашим младим језикословцима. И географска распршеност доприносила је разноврсности, аутори нису били ограничени на уобичајени београдско-новосадски круг. Ето, Ђорђе је на почетку овог миленијума нашао и мене иза седам гора и седам мора. Тада сам живио у граду Вашингтону, гдје сам испекао занат двојезичне лексикографије. Двије године касније насукао сам се на пијесак аризонске пустиње, испоставиће се застално. Актуелности су ми током свих ових година биле спона са „старим крајем”. Тако је било и са многим другим нашијенцима а и са доста иностраних слависта који су узели учешће у овом мобеном послу.

Спојио сам садржаје првих десет бројева Актуелности у једну датотеку и фреквенцијском анализом диграма израчунао ко се све појављивао као аутор у тих првих десет бројева (извађени су аутори у формату: иницијал презиме). Ради се о овим особама у редослиједу броја чланака од највећег ка најмањем: Д. Шипка, Ђ. Оташевић, Б. Сикимић, Ј. Ајдуковић, С. Ристић, И. Бојовић, М. Шипка, Р. Жугић, М. Ђокић, Р. Драгићевић, С. Илић, Д. Гортан, Ј. Недић, Ј. Влајић, М. Вучковић, С. Стојић, Б. Станковић, Б. Чигоја, Д. Новаков, Д. Ћупић, М. Петровски, Р. Маринковић, С. Савић, Т. Петровић, В. Павковић, Ж. Малобабић, А. Костић, А. Лома, А. Милановић, А. Соболев, Б. Брборић, Б. Тафра, Б. Терзић, Д. Китановић, Д. Соколовић.

Разноврсност у споју с неконвенционалношћу огледа се и у рубрикама Актуелности. Пољаци имају изреку *przerost formy nad treścią* ‘доминација садржаја формом’. Ова појава често се деси по часописима и радовима. Актуелности су управо супротно. Садржај је био примаран а рубрике су се прилагођавале том садржају. Било је у Актуелностима и оригиналних истраживачких и прегледних радова и дужих приказа и

краћих осврта. Било је и извештаја о пројектима и оних са конференција те хроника других догађања. Објављиване су и библиографије, било је интервјуа. Посебно треба поменути трибине, гдје се расправљало о актуелним проблемима.

Толико о прошлости часописа који је јахао на таласу дот ком технологија. Како су Актуелности дојахале до салуна Вјештачка интелигенција (ово по правилу буде у сутон), треба рећи коју и о будућности. Данас смо сви као кочијаша на почетку двадесетог вијека који примјеђују све више аутомобила око себе и псују. Није онда неумјесно поставити питање каква би могла бити функција Актуелности у доба безличне вјештачке интелигенције. Садашње технолошке промјене неупоредиво су далеко-сежније од свих других од проналаска ватре и точка.

Једна од функција за коју мислим да је још увијек потребна јесте наставак четвртвјековне традиције савјештачтва, разноврсности и комуникације са глобалним окружењем. Посебно је битан аспект шегртовања за младе истраживаче. Овако или онако, стручњаци ће бити потребни, а ништа не може замијенити практично искуство шегртовања. Занат се, овако или онако, мора испећи. Можда би онда требало помислити о посебној рубрици за студенте и постдипломце, гдје би они сами, између осталог, предлагали уџбенике које треба укључити у наставу, приручнике који дају практично искуство друкчије од наставног, гдје би анкетирали друге студенте о за њих важним питањима, итд.

Друга битна функција чини ми се изабрање садржаја – лингвистички кустоски рад, да кажемо метафорски. Агенти вјештачке интелигенције све ће се више пребацивати на изабрање садржаја уз постојеће ослањање на велике језичке моделе. То значи да ће расти потреба за провјереним и изабраним садржајем. Ту би се онда могло размислити о рубрици кључни ресурси, гдје би се под одређеним тематским одредницама, нпр. антонимија давали кључни наши и глобални радови и монографије. Ово би била одлична вјежба за студенте и постдипломце а ови провјерени подаци могли би се уградити у српске језичке ресурсе за агенте вјештачке интелигенције.

Коначно, у доброј традицији протеклог четвртвјековља, Актуелности би могле организовати трибине о разлозима трагичног технолошког кашњења наше лингвистике и могућностима њеног превазилажења. Ово је данас од пресудног значаја. Они кочијаша који нису научили да возе аутомобиле постали су лумпенпролетаријат. Тако ће бити и са лингвистима лудистима.

У слободарском Чендлеру, 1. јула 2025.

Лингвистичке актуелности, 2025, 37, стр. 17–35
Оригиналан научни рад УДК 811.163.41'373 81:39
Примљен 13. 9. 2025. Прихваћен 25. 12. 2025.

Концепт домовина у концептосфери категоријалног концепта људска заједница

Стана Ристић

Институт за српски језик САНУ, Београд (ristic.stana@gmail.com)

Ивана Лазић Коњик

Институт за српски језик САНУ, Београд (ivana.konjik@isj.sanu.ac.rs)

Кључне речи: концепт домовина/отаџбина, макроконцепт људска заједница, лублинска етнолингвистика, језичка слика света (JCC), српски језик

У раду се представљају актуелни резултати етнолингвистичких истраживања когнитивног усмерења српских лингвиста који сарађују у међународном пројекту ЕУРОЈОС на изради *Аксиолошког лексикона Словена и њихових суседа*. Применом методологије лублинске когнитивне етнолингвистике, која узима у обзир системске, текстуалне и анкетне податке, испитана је структура концепта домовина, његова вредносна обележја и повезаност са сродним концептима породица, држава, народ и Срби, као и његови различити профили у поетском дискурсу.

1. Увод*

Језик као средство комуникације не само да одражава стварност, већ обликује начин на који је појединац и заједница разумеју и вреднују. Је-

* Рад је поднет као саопштење на састанку Етнолингвистичке комисије МКС, одржаном 18. јуна 2025. године. Укључује делове чланка ауторки који је објављен у пољском часопису *Етнолингвистика*, са насловом *Концепт домовина (родина) в единой концептосфере с концептами држава (государство) и народ (народ)* (Ristić, Lazić Konjik 2025), али је за ову прилику значајно проширен и допуњен, тако да је представљена холистичка језичка слика концепта домовина/отаџбина у српском језику у концептосфери категоријалног концепта (макроконцепта) људска заједница.

дан од кључних аспеката ЈСС јесте управо систем вредности, који кроз језик отелотворује културне обрасце, друштвене идеале и нормативне оквири једне заједнице. Српски језик, као и други национални језици, чува и преноси аксиолошке концепте који се током времена формирају, трансформишу и прилагођавају друштвеним и културним околностима.

Истраживања српског аксиолошког канона до сада углавном нису систематичније спровођена у српској (лингво)културологији и аксиолингвистици. Интензивна аксиолошка проучавања назива вредности одвијају се у оквиру међународног семинара EUROJOS,¹ у вези са којим су и покренута у нашој средини (публикована су два зборника *О вредностима*, Д. Ајдачић ур. 2015, 2019). У досадашњем раду на формирању листе вредносних концепата за планирани *Аксиолошки лексикон српског језика*, ослањали смо се на резултате овог семинара, а пре свега на домете лублинске етнолингвистичке школе и теоријске поставке њеног оснивача Жежија Бартмињског, као и на бројне листе канонских пољских и универзалних вредности у вези са израдом *Пољског аксиолошког речника* (PSA) и *Аксиолошког лексикона Словена и њихових суседа* (LASiS), затим на комплементарне методе руске идеографске концептологије и лингвокултурологије у састављању листа руских националних вредности за више речника овога типа (Степанов 1997, Бабенко (ред.) 2010, 2017 и др.).

Сачињене листе вредности имају двоструку улогу: с једне стране, служе као основа за израду планираног аксиолошког лексикона, а са друге, представљају покушај реконструкције националног канона вредности и његове устројености.

На основу досадашњих резултата (Ристић, Лазић-Коњик 2021, 2022а, 2022б), дошли смо до оквирне **ранг-листе** од 56 концепата, који хијерархијски уређени предствљају српску актуелну вредносну слику света: са центром, ближем и даљом периферијом (в. табелу). У питању су заједничке стабилне вредности носилаца српског језика које имају значајну улогу у друштвеном, културном, политичком и свакодневном животу заједнице (исп. Ристић, Лазић Коњик 2026, у штампи).

Табела: Ранг-листа актуелних српских вредности

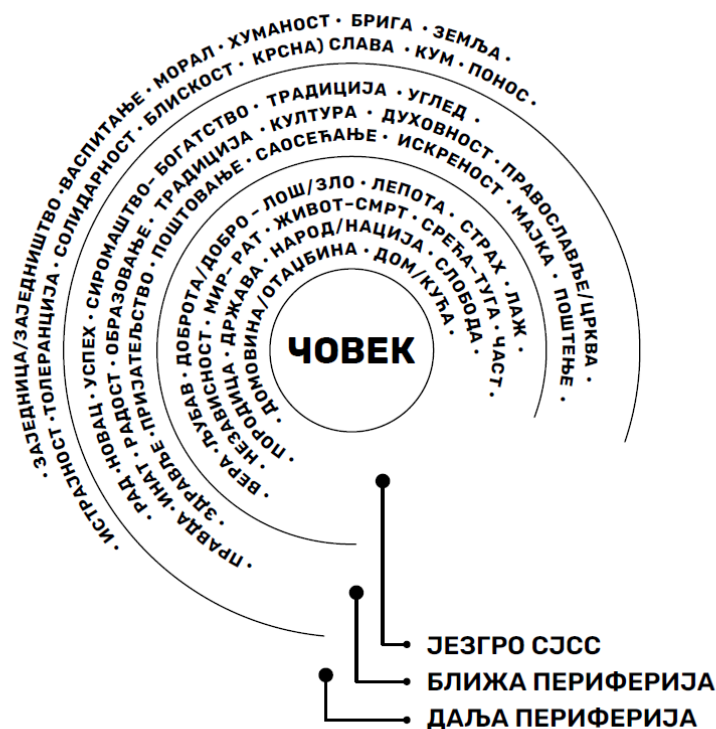
РАНГ	НОМИНАТИ КОНЦЕПАТА-ВРЕДНОСТИ
Језгро СЈСС	
1	ЧОВЕК
2	ДОМОВИНА/ОТАЦИНА

¹ У оквиру овог семинара, до сада је израђено и објављено шест томова *Аксиолошког лексикона Словена и њихових суседа*, под главним уредништвом Ј. Бартмињског, Т. 1 Дом 2015, Т. 3 Рад 2016, Т. 5 Част 2017, Т. 2 Европа 2018, Т. 4 Слобода 2019 и Т. 7 Демократија 2024, том о породици је завршен и налази се у фази објављивања, док је том о домовини у фази израде (в. LASiS).

3	ДОМ/КУЋА
4	ПОРОДИЦА
5	ДРЖАВА
6	НАРОД/НАЦИЈА
7	СЛОБОДА
8	НЕЗАВИСНОСТ
9, 10	МИР—РАТ
11, 12	ЖИВОТ—СМРТ
13, 14	СРЕЋА—ТУГА
15	ЧАСТ
16	ВЕРА
17	ЉУБАВ
18, 19	ДОБРОТА/ДОБРО — ЛОШ/ЗЛО
20	ЛЕПОТА
21	СТРАХ
22	ЛАЖ
Ближа периферија	
23	ЗДРАВЉЕ
24	ПРИЈАТЕЉСТВО
25	ПОШТОВАЊЕ
26	САОСЕЋАЊЕ
27	ИСКРЕНОСТ
28	МАЈКА
29	ПОШТЕЊЕ
30	ПРАВДА
31	ИНАТ
32	РАДОСТ
33	ОБРАЗОВАЊЕ
34	ТРАДИЦИЈА
35	КУЛТУРА
36	ДУХОВНОСТ
37	ПРАВОСЛАВЉЕ/ЦРКВА
38	РАД
39	НОВАЦ
40	УСПЕХ
41, 42	СИРОМАШТВО—БОГАТСТВО
43	УГЛЕД
Даља периферија	
44	ИСТРАЖНОСТ
45	ТОЛЕРАНЦИЈА
46	СОЛИДАРНОСТ
47	БЛИСКОСТ
48	(КРСНА) СЛАВА

49	КУМ
50	ПОНОС
51	ЗАЈЕДНИЦА/ЗАЈЕДНИШТВО
52	ВАСПИТАЊЕ
53	МОРАЛ
54	ХУМАНОСТ
55	БРИГА
56	ЗЕМЉА

Графички приказ: Српска аксиосфера

Садржајну уређеност српских концепата вредности успоставили смо на основу идеографске и тематске класификације, као и на основу њихове међусобне хијерархијске умрежености у заједничку аксиосферу са језгром, ближом и даљом периферијом (в. графички приказ). У идеографској класификацији издвојено је 6 основних категоријалних (макро)концепата: ЧОВЕК, ЉУДСКА ЗАЈЕДНИЦА – ужа и шира, КУЛТУРА, РЕЛИГИЈА, ТРАДИЦИЈА И ОЦЕНА, у оквиру којих су хијерархијски распоређени тематски

концепти. (Макро)концепт ЧОВЕК, који се нашао на самом врху рангиране табеле вредности, у садржајној уређености заједничке аксиосфере заузео је позицију њеног језгра, чиме је истакнут антропоцентрични карактер српске вредносне слике света.

Концепт домовина, који је тема нашег излагања, заједно са концептима ДРЖАВА, НАРОД/НАЦИЈА и СРБИ, представља тематски концепт у оквиру категоријалног макроконцепта ЗАЈЕДНИЦА и поткатегорије ШИРА ЗАЈЕДНИЦА, па се и на основу припадности истом категоријалном концепту умрежава са наведеним концептима. У ранг листи српских вредности заузима високо, друго место, иза концепта ЧОВЕК и позицију у најужем језгру аксиосфере. У типологији концепата припада параметарским, универзалним и нерегулативним концептима. Као нерегулативни концепт етнокултурног и етноспецифичног карактера, иако нема нормативну функцију, поседује прескриптивни потенцијал који се актуелизује у говору, дискурсу и асоцијативном материјалу на основу оцене (опште, психолошке, етичке и утилитарне), што се на аксиолошком плану манифестује у виду амбивалентне вредности концепта. Као концепт из сфере социјалних односа припада класи и поткласи телеономних концепата, који, као менталне јединице високе духовне вредности и оличења моралног идеала, одражавају човеков животни смисао, сврху постојања као нешто што је драгоцен и најдрагоценије. За концепте ове телеономне класе карактеристично је одсуство негативних концепата, антиконцепата. Високи статус овог концепта у српској ранг листи вредности као и припадност одређеним типовима, класама и поткласама концепата, увелико условљавају реализацију његовог концептуалног садржаја како на системском језичком плану, тако и на дискурсном/текстуалном плану уметничке или свакодневне говорне употребе.

На основу нашег досадашњег истраживања и анализе сва три типа језичког материјала, по методологији лублинске когнитивне етнолингвистике: системског (речничког), анкетног и текстуалног, у реконструкцији концепта домовина/отаџбина у српском језику, представили смо његову холистичку језичку слику. Утврдили смо, као што је већ истакнуто, да је концепт домовина/отаџбина, умрежен са концептима ДРЖАВА, НАРОД/НАЦИЈА и аутостереотипом СРБИ и да заједно са њима представља базичне концепте српске језичке слике света (СЈСС) и њене основне националне вредности, окупљене око језгреног макроконцепта ЧОВЕК, као и то да њихови номинати, лексеме *домовина/отаџбина*,² *држава* и *народ/Срби*

² Концепт домовина/отаџбина у српском језику именован је лексемама *домовина* и *отаџбина* које реализују иста семантичка својства, али на прагматичком плану лексема *отаџбина* одликује се јачом експресивношћу и територијалном, па и националном маркираношћу употребе, јер се више употребљава од старне српских говорника без обзира да ли живе у Србији или на територијама других држава у окружењу.

припадају језгру српског лексичког сазнања. Централну улогу у њиховом међусобном повезивању има појам, макроконцепт (шира) заједница, који у антропоцентричној српској концептосфери реализује друштвене, психо-социјалне, емоционалне и егзистенцијалне вредности, засноване на универзалној опозицији „ми – они“ односно „свој/наш – туђи“, као примарном параметру који одређује односе између различитих друштвених заједница. За садржај концепта људска заједница, поред наведених, значајни су и физички аспекти, битисање на заједничком простору омеђеном границама, што се на когнитивном плану реализује у виду опозиције „унутрашњи простор – спољашњи простор“. Позитивни вредносни аспекти макроконцепта заједница и његових тематских концепта домовина/отаџбина, држава и народ/Срби организују се на половима првих чланова наведених опозиција: „ми“, „свој/наш“ и „унутрашњи простор“ у виду доживљаја блискости, солидарности и сигурности. Концепти домовина, држава и народ спадају и у универзалне вредности.³

Наша досадашња истраживања концепта домовина, која су узимала у обзир његове различите аспекте⁴, показала су његову вишеслојну и динамичну концептосферу у српској култури са друштвено-институционалним, психо-социјалним, културним, идеолошким, моралним и емоционалним вредностима. Идеолошки и психо-социјални аспекти концепта домовина и његово вредносно профилисање чине га теже одредивим и знатно динамичним на појмовном плану и на плану стереотипизације. То потврђује и чињеница да је домовина појам који се, такорећи, не налази у енциклопедијама, али зато се на психо-социјалном и емотивном плану не поставља проблем његове језичке слике, постојаности и стабилности. Та језичка слика заснована је на искуственој спознаји српских говорника о егзистенцијалном опстанку у заједници и самосвести о заједничком пореклу и припадности истој заједници, која поред сигурности, побуђује

³ Универзалност концепта домовина показана је истраживњем у 12 европских земаља (1992), на основу кога су издвојене заједничке компоненте: дужност одбране општег добра, родног дома и државе, а у идеолошком смислу и нације (Бартмињски 2011: 245–246). Појам домовина представља један од најчешће изучаваних вредносних концепата у компаративној и когнитивној лингвистици управо због своје истовремене универзалности и културне специфичности. Значај проучавања културне специфичности у концептуализацији овог појма у различитим европским језицима истакла је А. Вјежбицка, на примеру немачког, пољског и руског језика (Wierzbicka 1997: 156).

⁴ Асоцијативни аспекти концепта домовина на основу анализе асоцијативног поља лексема *отаџбина* и *домовина* са становишта асоцијативне граматике на материјалу асоцијативних речника српског језика анализирани су у раду Ристих 2022, системска слика на материјалу *Речник српскохрватског књижевног и народног језика* показана је у раду Ристих 2013 и Ristić, Lazić Konjik 2022, као и други његови аспекти на материјалу поетских текстова савремених српских песника различитих периода представљени у раду Ристих 2014.

позитивне ставове о међусобној сарадњи на стварању заједничких добара; затим пријатне емоције солидарности, блискости и топлине, што у крајњем резултату доводи до личне самоидентификације са заједницом и сопственог идентитета са домовинском заједницом.

2. Концепт домовина на системском материјалу

Системска језичка слика домовине, реконструисана на речничком материјалу (исп. Ristić, Lazić Konjik 2022), показала је да се појам домовина у уобичајеној представи носилаца српског језика концептуализује системском организацијом његових, већ наведених аспеката, параметара. Друштвено-институционални и физички/просторни аспекти представљају базу концепта и чувају етимолошко порекло и значење двеју лексема, номината *домовина* и *оџаџбина*, чији је концептуални садржај и на једном и на другом плану организован у виду концентричних кругова.⁵

Просторни аспекти обе лексеме у језичком стандарду указује на најшири просторни круг означен хиперонимним лексемама *земља*, *држава*, *џорџија*, док њихова секундарна значења, нормативно и функционалностилски ограничене употребе, организују уже просторне кругове овог појма, означене хипонимним лексемама: (родни) *крај*, *џокрајина/завичај*, *домаћинство*, *очевина* и *дом/кућа*.

Друштвени аспекти концепта домовина реализују се такође у виду концентричних кругова који одговарају просторним круговима, означени хипонимним лексемама са значењем уже и шире заједнице: *џородица* према дом, *суседи*, *земљаци* према родни крај, завичај, покрајина, *народ*, *нација* према хиперониму земља, а у најновијим односима глобализације неутрализују се просторне и друштвене границе концепта домовина/отаџбина, па је могуће очекивати и однос просторно-друштвених заједница означен лексемама: *свеј* – *човечанство*.

Институционални аспекти концепта домовина такође су структурирани у виду концентричних кругова, аналогно просторним, што се означава следећим лексемама: *брак*, *џородица* (према дом), *оџаџина*, *срез/округ*, (према просторно ужим јединицама: родни крај, завичај, покрајина) и *држава* (према домовина).

Наведени просторно-друштвени и институционални кругови концепта домовина идентични су и по вредностима: за дом и породицу то су: љубав, топлина, разумевање, спокојство и осећај сигурности; за земљу

⁵ На концентрично организовану просторну димензију концептосфере домовина, која стоји у корелацији са њеном социјалном димензијом (заједнице) и културном и институционалном димензијом (култура, језик, институције) и која је повезана са одговарајућим вредностима, указао је Ј. Бартмињски, што је сликовито представио у виду дијаграма елемената концептосфере домовина (Бартмињски 2011: 257).

и народ/нацију то су: патриотизам, солидарност, приврженост, национално јединство (исп. Бартмињски 2011: 255–257; Ристић 2013). Опште вредности концепта реализују се у виду високих етичких идеала правде, слободе и општег добра, чију стабилну позицију заузимају једнакост, језик, култура, традиција и историја.

Домовина се најчешће концептуализује као земља у којој смо рођени, а то је за савремене Србе Србија „национална домовина/отаџбина“, чије су базичне вредности српски народ, српски језик / култура / историја / традиција. Држава српског народа, у дужем историјском развоју током 20. века, поред Срба обухватала је и друге националне заједнице и имала различите називе. Од свих њих се у памћењу савременика највише задржао назив Југославија у значењу „државна домовина“. Домовина се, у складу са речничком сликом, вреднује високо позитивно као „наше“, „своје“ (у односу на „туђе“), чиме се истиче доживљај блискости: домовина је оно што је блиско, пријатељско, што пружа сигурност. По овим вредносним компонентама концепт домовина умрежава се у заједничку концептосферу са концептима дом и мајка, тако да сва три концепта са својим егзистенцијалним, психо-социјалним и друштвеним вредностима представљају и универзалне концепте са специфичним обележјима језичке слике света српске лингвокултуре (в. Ристић 2013).

Концепту домовина на просторном, друштвено-идеолошком и институционалном плану одговара концепт држава, означен лексемом *држава*, која припада општем лексикону и терминима, јер именује појам који се уврштава у енциклопедије и дефинише стручним језиком. Овај концепт умрежава се са концептом домовина у концептосферу макроконцепта заједница на основу корелације истих вредносних компоненти из просторне, друштвено-идеолошке сфере и географског назива државе, које се као компоненте енциклопедијских конотација наслојавају на денотативни садржај појма држава. Енциклопедијски садржај појма/концепта држава, установљен на основу објективних научних параметара, одражава ниво научног сазнања, па се у том делу не преклапа са језичком сликом појма домовина, која одражава субјективно, наивно/лаичко сазнање српске језичке заједнице и која се реконструише у лингвистичком истраживању на основу семантичког, парадигматског и синтагматског потенцијала два поменута номината овог појма, две истозначне лексеме у српском језику *домовина* и *отаџбина*, као и на основу когнитивне, концептолошке анализе свих елемената садржаја који се реализују како у језичком систему тако и свакодневној језичкој употреби (исп. Ристић, Лазић Коњик 2023).

С друге стране, наша реконструкција стереотипа народ и аутостереотипа Срби, тематских концепата макроконцепта заједница, показала је многе начине њиховог умрежавања са наведена два концепта: домовина/отаџбина и држава (Ристић, Лазић-Коњик 2020: 89–138). Утврђено је да

појмови НАРОД, НАЦИЈА и ДРЖАВА представљају основне друштвено-политичке категорије које се на психо-социјалном, емотивном вредносном плану повезују у заједничку концептосферу обједињену концептом ДОМОВИНА. Такође је истакнуто да је за њихов међусобни однос, разумевање и вредновање било важно питање конституисања српског аутостереотипа кроз историјске етапе српске државности – од средњовековне државе, преко различитих периода губљења и поновног стицања независности, до савремене Републике Србије.

Истраживање српског аутостереотипа показало је његову амбивалентност: поред позитивних оцена, као што су јунаштво, патриотизам, историјска истрајност, толеранција и наглашено српство, бројне су и негативне оцене – неслога, јавашлук у друштвено-политичком животу, корупција, сиромаштво и самокритичко истицање негативних особина, што се, иначе, сматра нетипичним за аутостереотипе. Негативне оцене засноване су на ставовима српских говорника о актуелним друштвеним појавама: раширеној корупцији и несређености у друштву/држави, привредној неразвијености, сиромаштву Србије и ниском животном стандарду, као и на ставовима о карактеристикама Срба и о њиховом менталитету. С једне стране, истичу се њихове негативне особине: неслога и разједињеност, лажни патриотизам, јавашлук у друштвено-политичком животу, поткупљивост и корумпираност политичара, владајућег руководства, па и самокритичко истицање сопственог кукавичлука, похлепе и шићарцијства. Са друге стране, изразити су и ставови самохвале и самоидеализације засновани на позитивној оцени: у првом реду се истичу позитивне моралне и националне вредности: храброст (јунаштво), као искуство историјско-ратне и поробљивачке судбине српског народа, патриотизам ('велике патриоте'), истицање и снажно испољавање српства ('велика Србија', 'најбољи, знаменит/чувени Србин'), високо вредновање и идеализација сопствене историје (Косовски мит), истрајност, неутралан, толерантан однос према другом народу и сл. (исп. Ристић, Лазић-Коњик 2016, 2020: 107–137).

3. Концепт ДОМОВИНА на анкетном и асоцијативном материјалу

Анкетни и асоцијативни материјал омогућио нам је да реконструишемо субјективну језичку слику концепта ДОМОВИНА. У нашим претходним истраживањима опширно смо анализирали асоцијативни материјал⁶ из Асоцијативног и Обратног асоцијативног речника српског језика

⁶ При анализи асоцијативног материјала имали смо у виду све његове релевантне аспекте: граматичку структуру најчешћих асоцијација које одређују језгро концепта, њихову лексичку дисперзију, тематску структуру, број случајева у којима није наведена никаква

(АРСЈ и ОАРСЈ), узимајући у обзир сва три концептуална плана анализе: вербално-семантички, когнитивни и прагматички (Ристић 2022). У овом делу представимо закључке изведене на основу резултата тога истраживања и упоредити их са закључцима заснованим на анализи анкетног материјала, који су детаљно представљени у раду Лазић Коњик, Ристић 2024.

У анкети смо испитаницима поставили три питања о домовини и употреби лексема *отаџбина* и *домовина*, као примарним номинатима концепта домовина, у српском језику.⁷

Одговори на прво питање у анкети: *Шта је по вашем мишљењу права домовина?* потврђују наведену структуру концепта добијену у асоцијативном тесту. Испитаници у анкети своје су одговоре у највећем броју случајева формулисали у виду дефиниције у којој су најпре наводили хиперониме за дати појам, а затим допунска објашњења, док је у мањем броју одговора хипероним у потпуности изостао. Најчешће наведени хипероними, надређени појмови домовине наглашавају физичке аспекте концепта, то су: *место* (27), (*штамо* где (је ...)) (14) и *земља* (10), а са мањом фреквенцијом у функцији подређеног појма, хипоними јављају се и речи: *подручје* (3), *град* (2) и *дом* (1). У већем броју одговора наглашен је друштвено-политички аспект концепта у виду хиперонима *држава* (12), а ређе: *Србија* (2), *Црна Гора* (1), *културно*, *вредносно* и *историјски повезано друштво* (1), док су у малом броју одговора истакнути друштвени, социјални аспекти концепта: *људи* (1), *однос између људи* (1), или је у идентификацији самог појма употребљена неодређена, општа формулација: *оно (што/где ...)* (2).

У одговорима испитаника концепт домовина профилисан је физичким, егзистенцијалним, генеалошким, емотивним и вредносним параметрима. Тако је „права“ домовина у свакодневној језичкој употреби испитаника: – место: рођења (14), одрастања (10), припадања (9), живљења (8), где се осећамо добро (6), које волимо (5), које осећамо као своје (5), за које нас везују корени, традиција (5), где нам је породица (4), које пружа сигурност (4), где смо срећни (3), где је дом (3), где смо спокојни (2),

асоцијација, парадигматске и синтагматске везе у пару стимулус – реакција (исп. Пипер 2005: 13–14).

⁷ Анкета је спроведена међу студентима Новосадског универзитета 2019/2020 школске године. Учествовало је 50 испитаника са Природно-математичког (29) и Филозофског факултета (21), са нешто већом заступљеношћу женских испитаника у односу на мушке (ж 31; м 19). Свим испитаницима је српски језик матерњи и језик свакодневне комуникације. У анкети су постављена три питања: 1. Шта је по вашем мишљењу **права домовина**? 2. Да ли речи **домовина** и **отаџбина** имају исто значење? Који назив Ви користите? и 3. Да ли је Ваша домовина права домовина? Прво питање је формулисано према лублинској методологији, по којој се пажња испитанка усмерава на субјективни доживљај датог појма, а не његову објективну интерпретацију.

где смо слободни (1), трајно пребивалиште (1), где се осећамо пријатно (1), за које нас везују одређене емоције (1), према коме појединац осећа културну припадност (1). Одговори показују да се концепт домовина у свакодневном поимању просечних говорника српског језика умрежава са концептима ДРЖАВА, ДОМ, ПОРОДИЦА И НАРОД, при чему се наглашава изразито лични позитивни емоционални однос према домовини као месту рођења, одрастања и живљења и истичу егзистенцијалне, културне и традиционалне вредности у високом вредновању домовине.

Позитивна слика („праве“) домовине незнатно је релативизована у трећем питању довођењем у везу са појмом државе, у којем се од испитаника захтевало да одговоре на питање о својој домовини: *Да ли је Ваша домовина љубимац домовина?* Велики број испитаника изјаснио се да њихова домовина јесте права домовина (37), од чега су 32 испитаника навела кратак потврдан одговор, док су 2 испитаника образложила своју констатацију (*јесће [...] осећам се сигурно у њој; моја домовина мене љуби*), 2 испитаника су појам домовине повезала са појмом државе, коју не одликују тако високе вредности какве се везују за појам домовине (*... она [је] за мене љубимац и поред свих мана које је одликују; Мада је љубимац неких проблема – као држава, домовина је увек љубимац*), а 1 испитаник је навео услов под којим је потврдан одговор могућ, указујући на значај генеалошких и емоционалних аспеката у концептуализацији овог појма (*Све док је љубимац моја породица да*). Осморо испитаника је изразило сумњу или амбивалентан став у вредновању домовине, имајући у виду актуелне друштвено-политичке и економске прилике, док је пет испитаника дало негативан одговор, троје са објашњењем зашто њихова домовина није права домовина (*Није. Моја домовина није место са задовољним људима, моја домовина је далеко од љубимаца; Не видим је љубимац. Видим је као заосталу традиционалистичку форму која нагиње шовинизму, ксенофобији и која негује неке давно превазиђене вредности као своју основу; Не, јер у домовини треба да се осећаш сигурно и задовољно*). У овим одговорима примат је дат емотивним, аксиолошким и идеолошким аспектима у негативном поимању како концепта домовина тако и њених националних припадника, стереотипа Срби, у којима се традиција доживљава као заостала и превазиђена вредност, док се Србима приписује шовинизма и ксенофобија, негативан однос према припадницима других народа.

Одговори испитаника показују да се у свакодневној језичкој употреби појма домовина актуелизују различити елементи његовог концептуалног садржаја: физички, просторни, егзистенцијални, друштвени, аксиолошки, емотивни, идеолошки и историјски, који потврђују вишеслојност и вишедимензионалност овог концепта у српској култури. Денотативни језгрен садржај заснован је на физичким, просторним параметрима, надграђен субјективним, конотативним компонентама вредновања дру-

штвено-историјских, културних, идеолошких и емоционалних аспеката. Амбивалентна језичка слика домовине код анкетираних испитаника одражава њену умреженост са концептом држава. Позитивни ставови засновани су на личном односу према појму домовина/отаџбина, као месту рођења, пребивања и као општенационалном, егзистенцијалном и културном добру. Негативни ставови, засновани на умрежености са концептом држава и аутостереотипом Срби, прихваћени су из актуелног медијског и јавног дискурса, у којем је истицана несређеност у друштву/држави и вишедеценијско лоше политичко управљање државом.

Асоцијативни материјал показао је да језгро асоцијативног поља (АП) лексеме-стимулуса *отаџбина* организују асоцијати који указују на денотативни садржај концепта, а у питању су лексеме које са стимулусом *отаџбина* чине синонимијски низ: хороним *Србија* 119 са највећом учесталošћу, који означава име националне домовине, и који као прототипични асоцијат представља центар језгра АП, а одмах иза њега по фреквенцији следи асоцијат *домовина* 116. Са знатно нижом фреквенцијом асоцијати који указују на просторне аспекте: *земља* 52 (и са мањом учесталošћу синтагме са емотивним аспектима блискости *моја земља* 4, *моју земљу* 1, *земља најмилија* 1, *земља снова* 1), као и асоцијати који указују на институционалне аспекте: хороним *Југославија* 27, у значењу државна домовина, и *држава* 26, док асоцијати из овог домена са периферије АП: *војска* 6 и *пионири* 2 истичу значај одбрамбено-заштитне улоге, јер су на прагматичко-мотивационом нивоу повезани са стимулусом *отаџбина* симболичком вредношћу свечаног чина „полагања (војничке, пионирске) заклетве“ за одбрану, чување отаџбине. Денотативно језгро концепта домовина проширују асоцијати са конотативним – вредносним, емотивним и мотивационим аспектима који заједно са денотативним чине његове базичне елементе: *љубав* 25; *родољубље* 21, *јајриојизам* 12, *јајриоја* 6, *родољуб* 6, *љубав према отаџбини* 1, било да заузимају позицију језгра или периферије АП. Мотивациони асоцијати *дом* 18, заједно са асоцијатима мање фреквенције *кућа* 6, *мајка* 6 и синтагмама *мајка Србија* 1, *мила маји* 1, *моја драга* 1, указује на велику емотивну вредност домовине и њено умрежавање са концептима мајка и дом, док мотивациони асоцијати *песма* 10 и мање фреквентни асоцијати *прича* 2, *чијанка* 1, иако представљају примере лексичке и семантичке дисперзије на даљој периферији АП, у пару са стимулусом указују на културолошко-дидактичку и емотивну вредност, с обзиром на то да је отаџбина/домовина честа инспирација песника и писаца и да песме и приче о отаџбини заузимају значајно место у васпитно-образовном школском програму, како би се код младих нараштаја развијало осећање родољубља. Језгрени емотивни и мотивациони асоцијати концепта најчешће се налазе у основи профилисања концепта домовина на индивидуалном,

групном, социјалном и текстуалном плану, истичући његове друштвене, психо-социјалне и културне аспекте.

У асоцијативном материјалу вредносни садржај концепта домовина је амбивалентан јер су ставови говорника засновани на различитим тачкама вредносне скале „позитиван – негативан – неутралан“, при чему је број асоцијата на скали прилично уједначен. Са **неутралним значењем** јављају се асоцијати који указују на физичке аспекте и природне одлике стимулуса: *месџо, њросџор, село, џерџџорија, џле, џло, целина, делови, улица, зеленило, брда, џприрода, далеко, заувек*; аспект безбедности и одбране: *граница, границе, касарна*; државно уређење: *краљ, за краља и оџаџбину*; идеолошке аспекте и друштвене улоге: *власџи, национализам, џолиџика, личносџи*; материјалну културу: *манасџир*; економију: *економија, маркеџинг*; емоције: *меланхолија*; прецеденти, традиција: *џрошлосџи*. Са **позитивним значењем**, номинати симболичких и прецедентних вредности: *голуб, голуб мира* као симболи мира, *гџб* као симбол државности, прецедент *џлава гџробница* који асоцира на наслов песме *Плава гџробница* нашег песника Милутина Бојџића у којој је опевана славна епопеја српског страдања на путу до Крфа у Првом светском рату; егзистенцијалне вредности: *хлеб, мир, сџтабилносџи, чување, одбрана*; емотивне вредности: *нада, оданосџи, џријаџносџи, веровање* и друштвене и породичне вредности: *слава, сџисџво, оџаџ*. Позитивна конотација реализована је и именичким синтагмама: *љубав џрема оџаџбини, мајка Србија, мила маџи, моја драга, моја држава, најлеџша сџвар, земља најмилија, земља снова, моју земљу*, глаголским асоцијатима: *волим џе, волимо џе, волимо џе ми* и безличним реченицама: *се воли* и *волеџи*. Нешто је мањи број асоцијата са **негативним значењем** који означавају неповољне догађаје, стања и осећања и они представљају номинате негативних вредности, антивредности, а у АП имају дефинициону или идентификациону улогу у односу на стимулус, било да се јављају као појединачне лексеме или у именичким синтагмама: *биџка, демонсџираџије, губиџак, несџтабилносџи, џроџадање, џросџачење, сивило, сукоб, мџџва гџруда, уклеџа земља, мџзовоља, осамљеносџи*, док реакција фикција у АП посредно реализује значење осећања резигнације, јер у пару са стимулусом истиче нереални, фиктивни статус оџаџбине, што има негативну конотацију. Именички асоцијати *оџуџаносџи, глџџосџи, незнање*, у значењу стања, у пару са стимулусом појачавају пејоративност и тоналност негативне експресије према актуелном стању оџаџбине; асоцијати са значењем карактерних особина: *шуша, злџџвор* у пару са стимулусом указују на лош и непријатељски однос, став према оџаџбини. Негативно стање исказано је реакцијама у форми реченице, исказа са илокутивним значењима: питања, чуђења, неверице и одговора: *која оџаџбина, џџџа џџо беше, ма немој ми реџи!*, *џџеџи одавде, може, не вреди, не знам, нема*,

нема је, се констатација смањује, некад постојала, појавила, нестала (→ је нестала). Графички асоцијат ?, који у дијалошком режиму одговара вербализованој упитној реченици 'Шта је то', појачава недоумицу у вези са постојањем или вредношћу стимулуса. Са истом негативном вредношћу а и са стилском употребом појачаног омаловажавања у АП лексеме *ошацибина* реализују се и узвици, поновљени узвик *ха ха ха* у смислу 'то је смешно' и узвих *йих* са смислом презирања.

Материјал ОАРСЈ, у којем су лексеме *домовина* и *ошацибина* представљене као реакције стимулуса из АРСЈ, показао је да се лексема *домовина* јавља као реакција са великом фреквенцијом 335 код 27 стимулуса, док лексема *ошацибина* са фреквенцијом 149 код 28 стимулуса, те да се у позицији стимулуса и једног и другог асоцијата јављају у највећем броју исте лексеме које, као реакција организују асоцијативно поље стимулуса-лексеме *ошацибина*, потврђујући важност свих елемената концептуалног садржаја, представљеног у претходној анализи асоцијативног поља лексеме-стимулуса *ошацибина*.⁸

4. Профилисање ДОМОВИНЕ у поетском дискурсу

Профили домовине у поетском дискурсу од посебне су важности, јер најизразитије осветљавају узвишену вредност концепта домовина као смисаоног и суштинског оквира човековог живота, постојања и самоидентификације.

У родољубивим песмама изабраних српских песника, без обзира на време у коме су живели и правац коме су припадали, на тематско-стилском плану препознатљиви су архаични и фолклорни епско-лирски лексички слојеви са мотивима патријархалне традиције, историје, културе и прецедентима из ближе српске и даље хришћанско-православне, словенске па и паганске прошлости. Неки песници прате историју свог народа од најстаријих времена, од досељавања Словена на ове просторе (Даринка Јеврић *Завичај*). То време „старе постојбине и паганске вере“ предсављено је и у збирци Десанке Максимовић *Лейојис Перунових йошмака* (1976), а на њега асоцира песма Васка Попе *Сенјандреја*, као и стихови Рајка Нога: „Јеси ли ти копице из црних словенских шума ... / Тај мутант историје што за фрескама шета“ (песма *Пред сџирашним судом на грчаничком зиду*).

У поетском дискурсу родољубље је експлицитно и јаче емотивно наглашено било због личног искуства и страдања у ратним условима (Милутин

⁸ Матријал из ОАРСЈ и када су у питању асоцијати-лексеме *ошацибина* и *домовина*, као и у случајевима других асоцијата, одражава типове спојивости јединица у пару: реакција ← стимулус, засноване на семантичко-граматичким правилима, па је из тих разлога наведени материјал индикативан за анализу са становишта асоцијативне граматике.

Бојић, Д. Јеврић) било због друштвено-историјских прилика у којима су песници романтизма, реализма или раног модернизма своју друштвену ангажованост и родољубље у ратним и кризним временима показивали и песничким стваралаштвом (Ј. Јовановић Змај, Ђ. Јакшић, А. Шантић, М. Ракић, Ј. Дучић и Д. Максимовић). Код савремених песника модерниста родољубље је исказано нижим емотивним тоном, често посредно преко упечатљивих поетских слика или у дијалогу са прецедентима из историје и културе, али са наглашеним реминисценцијама у доживљавању драматичне српске и/или косовско-метохијске старије и најновије победничке и губитничке историје (В. Попа, Д. Јеврић, Р. Петров Ного и М. Тешић).

4.1 Историјски профил

У поезији савремених песника концепт домовина се профилише и тематским садржајима. На основу историјских параметара издвојена су два значајна профила: 1) српска историја и мит и 2) савремена стварност српског народа нашег времена. Они се препознају и у свакодневном поимању овог појма, што је показано на системском, анкетном и асоцијативном материјалу, али у поетском дискурсу наведени мотиви добијају нарочиту, појачану емотивну вредност и песничку стилизацију.

4.2 Српска историја и мит

Овај профил домовине, који је у поетском дискурсу обухваћен појмом повесница, заснован је на континуитету генерацијског неговања основних историјских вредности предака и потомака, што се у стиховима песника реализује у виду сценарија остављања и примања завета, као у стиховима Ј. Јовановића Змаја (*Свећили гробови*). Окосницу повесничког профилисања домовине кроз историју у стиховима савремених песника чине догађаји у вези са Косовским бојем, па се у њима, у виду поетске надградње свакодневног поимања овог појма, стереотип домовина поистовећује са Косовом и Метохијом.⁹

Профили домовине у мојим новим и савремене историје

Садржај концепта домовина/отаџбина у поетском дискурсу реализује се у виду тематске профилације повезане за значајне догађаје из првог срп-

⁹ Актуелност доживљаја домовине преко косовског мита, поред тога што се може чути у свакодневном говору, истакнут је и у јавном простору савременог политичког дискурса у форми фразе: „Косово је Србија“ или „Косово је срце Србије“, којим се паролама и графитима исказује неодустајање од овог заветног дела Србије и противљење силом наметнутој косовској независности. https://sr.wikipedia.org/sr-ec/%D0%9A%D0%BE%D1%81%D0%BE%D0%B2%D0%BE_%D1%98%D0%B5_%D1%81%D1%80%D1%86%D0%B5_%D0%A1%D1%80%D0%B1%D0%B8%D1%98%D0%B5

ског устанка, балканских ратова, другог светског рата и најновијег рата и угроженост домовине деведесетих година прошлог века.

Мотивима из првог српског устанка посвећени су многи стихови В. Попе, у којима песник у дијалогу са историјским збивањима представља погибију и страдање српског народа кроз симболичну слику ћеле-куле, која као профил има исту „светлосну“, „звездану“ вредност као Змајеви светли гробови и Бојићева плава гробница, али која у историјском континуитету погибије и страдања српског народа за домовину, као „нови изум“ освете турских поробљивача, појачава трагику српске историје (*Песма Ћеле-куле*).

Мотив балканских ратова у стиховима Д. Максимовић и спремност жртвовања за домовину представљен је у сценарију причешћа, којим се успоставља паралела са причешћем косовских јунака (*Балкански рајкови*).

Мотиви из другог светског рата и страдања српског народа од усташког покоља у Херцеговини и профил домовине као растуреног дома и хумки реализован је у стиховима Р. Петрова Нога (*Крај намећне громили*).

Међутим, у стиховима Д. Максимовић профил домовине, Србије, у контексту догађаја из другог светског рата, засниван је на непоколебљивој вери у снагу и истрајност српског народа, исказаној лирски надахнуто у виду претње и пркоса непријатељу (*Србија је велика тајна, Крвава бајка*).

4.3 Културни аспекти

Културни профил домовине реализује се као слика храма, под чијим сводовима се свечано и неометано преживљавају митске слике славе и пораза, погибије и рађања, љубави и бола, растајања и чекања (Д. Јеврић: *Дечанска звона или светићовина срца*). У стиховима наведене песме и других стихова исте песникиње са мотивом храма искрсавају митски ликови и мотиви, па се са суровом најновијом косовском ратном стварношћу преплићу: *кћери јерусалимске, уиће злаћокрыле, клеиће дечанских звона*, а непроцењива културна и национална вредност косовско-метохијског манастира *Дечани* метафорички је уздигнута стиховима: *свечица и ѿмор библијски, седми светићогорски монах, девети југовића и бол царице милице, љеићица иићо је не видјеше очи ни цара ни ћесара / нић младе гојковице*.

Овај културни профил дограђује се сећањима на трагичне историјске догађаје, рушење и скрнављења српских светиња на Косову, као у стиховима М. Ракића из песме *Симонида*, или у стиху Ј. Дучића: „Узели сте очи фрескама са свода“ (*Хорда*: 42), затим слутњама и стрепњама због могућег њиховог поновног рушења и уништавања (В. Попа: *Манасија*, Милосав Тешић: *Пећка ѿиријашија: Дуд Свечић Саве*).

Код модерниста културни профил домовине профилише се у виду козовског завета, као у песми В. Попе *Косово поље*, а у циклусу песама овог песника, посвећеном Св. Сави, јваљу се мотиви традиционалних и духовних вредности, утемељених у животу и деловању Светог Саве, чији извор лечи: „од сваке смртобоље“, „од сваке животоболе“ (*Савин извор*) и у чијем пастирству и школи опстаје идентитет српског народа, „његовог стада“ (*Свети Сава*).

5. Закључак

У српском језичком сазнању домовина је сложен вишедимензионални динамичан концепт који укључује физичке (просторне), друштвено-историјске, културне, идеолошке и емоционалне аспекте и вредности. Овај појам, који спада у базичне и универзалне концепте, у српском језику означавају две равноправне лексеме, синонимне речи *домовина* и *оџаџбина*, с тим што је ова друга више стилски маркирана, одликује се јачом експресивношћу и територијалном, па и националном маркираношћу, јер се више употребљава од старне говорника српске националности како у Србији, тако и на другим територијама ван Србије.

Синтептичка когнитивна дефиниција концепта домовина у српском језику

Концепт домовина обухвата следеће денотативне и конотативне компоненте: то је „унутрашњи“ (1) простор: земља, држава, (1а) у којој се неко родио и одрастао, родна грудa, родни крај, стари крај, (2) простор: земља, крај, (2а) одакле неко води порекло, постојбина, завичај, (3) простор који нам припада („наше“, „своје“) и (3а) заједница којој припадамо: дом, кућа, огњиште (породично, рођено), домаћинство, породица, род, народ, (4) који нам пружа доживљај: сигурности, блискости, топлине, (5) према којем осећамо (5а) љубав, патриотизам, (5б) приврженост и оданост, (5в) пожртвованост, спремност да је бранимо, (6) за домовину нас вежу (6а) српски језик, култура, историја, традиција („национална домовина“), (6б) друштвене улоге, заједничке обавезе, обичаји, међусобна сарадња, стицање заједничких добара („државна домовина“), ређе (7) у личном, појединачном односу (7а) не прихватам, осуђујем негативне појаве: заосталост, неразвијеност, (7б) лажни патриотизама, кукавичлук, (8) у актуелној ратној ситуацији (8а) неуређеност, хаотично стање, (8б) осећам неповерење, презир, (8в) несигурност, песимизам (због лажне наде), (8г) забринутост, стрепњу (због могућих нових ратних сукоба).

Захвалница

Рад је финансијски подржало Министарство науке, технолошког развоја и иновација Републике Србије према Уговору број 451-03-136/2025-03/200174 који је склопљен са Институтом за српски језик САНУ.

Литература

- APCJ = П. Пипер, Р. Драгићевић, М. Стефановић 2005. *Асоцијативни речник српског језика (I део; од стимулуса ка реакцији)*. Београд: Београдска књига, Службени лист СЦГ, Филолошки факултет у Београду.
- Ајдачић, Д. (ур.) 2015. О вредностима у српском језику. *Зборник етнолингвистичких радова*. Београд: Алма.
- Ајдачић, Д. (ур.) 2019. О вредностима у српском језику 2. *Зборник етнолингвистичких радова*. Београд: Алма.
- Бабенко, Л. Г. (ред.) 2010 (2017). *Концептосфера русског језика: ключевые концепции и их репрезентации (на материале лексики, фразеологии и паремологии)*. Проспект словаря. Екатеринбург: Изд-во Урал. Ун-та.
- Бартмињски, Ј. 2011. *Језик – слика — свеј*. Београд: SlovoSlavia.
- ОАРСЈ = Драгићевић, Р., Пипер, П., Стефановић, М. 2011. *Обрајни асоцијативни речник српског језика*. Београд: Службени гласник.
- Пипер, П. 2005. О вербалним асоцијацијама, њиховом проучавању и лексикографском опису. У: П. Пипер, Р. Драгићевић, М. Стефановић, *Асоцијативни речник српског језика*. Београд: Београдска књига, Службени лист СЦГ, Филолошки факултет у Београду, 7–22.
- Ристић, С. 2013. Стереотип домовине у заједничкој концептосфери појмова дома и мајке, *Зборник Мајнице српске за славистику* 83, 181–198.
- Ристић, С. 2014. Концепт домовине у поетском дискурсу савремених српских песника различитих периода. *Научни саставак слависта у Вукове дане*, 43/1: 47–59.
- Ристић, С. 2022. Концепт домовина / отаџбина у контексту асоцијативне граматице. *Јужнословенски филолог*, 78/2: 675–695.
- Ристић, С., И. Лазић Коњик 2020. *Когнитивни љавац у српској етнолингвистици – ђочеци развоја и актуелни ђроблеми*. Београд: ИСЈ САНУ.
- Ристић, С., И. Лазић Коњик 2021. Аксиолошки речник српског језика – предлог израде. *Јужнословенски филолог*, 77/2, 105–126.
- Ристић, С., И. Лазић Коњик 2022а. Листа вредности за аксиолошки лексикон српског језика. У: *Современое развитие славянской лексикологии и лексикографии*, Москва: Институт русского языка им. В. В. Виноградова РАН, 2022, с. 355–368.
- Ристић, С., И. Лазић Коњик 2022б. Сербская этнолингвистика – когнитивное направление в контексте славянской этнолингвистики. У: *Etnolingwistyka – bilans dyscypliny. Metody i postulaty badawcze*, red. Stanisława Niebrzegowska-Bartmińska, Adam Glaz, Lublin: Wydawnictwo UMCS, 2022, с. 237–253.
- Ристић, С., И. Лазић Коњик 2023. Концепт држава у асоцијативном пољу српског језика. *Славистика*, 27/2, 93–112.

- Ристић, С., И. Лaziћ Коњик 2026, у штампі. Систем вредности српске језичке слике света – на материјалу Обратног асоцијативног речника, прихваћено за *Српски језик*, 31 (за 2026).
- Степанов, Ю. С. 1997. *Константы. Словарь русской культуры*. Опыт исследования. Москва: Школа «Языки русской культуры».
- LASiS = *Leksykon aksjologiczny Słowian i ich sąsiadów* pod red. Jerzego Bartmińskiego. Lublin, Wydawnictwo UMCS (t. 1 DOM, 2015, t. 2 EVROPA, 2018, t. 3 PRACA, 2016, t. 4 WOLNOŚĆ, 2019, t. 5 HONOR, 2017, t. 7 DEMOKRACJA, 2024).
- PSA = *Polski słownik aksjologiczny* (projekt)
- Ristić, S., I. Lazić Konjik 2022. Концепт ДОМОВИНА у српском језику (на системском материјалу. *Conversatoria Linguistica*, 14, 79–97.
- Ristić, S., I. Lazić Konjik 2025. Koncept DOMOVINA (Ojczyzna) w jednym obszarze pojęciowym z konceptami DRŻAVA (PAŃSTWO) i NAROD (NARÓD), *Etnolingwistyka. Problemy Języka i Kultury*, 37: 77–94. DOI: <http://dx.doi.org/10.17951/et.2025.37.77>
- Wierzbicka, A. 1997. Lexicon as a Key to History, Nation, and Society: “Homeland” and “Fatherland” in German, Polish, and Russian. U: *Understanding Cultures through Their Key Words*. New York: Oxford University Press, 156–195.

The Concept HOMELAND within the Conceptual Sphere of the Category Concept HUMAN COMMUNITY

Stana Ristić

Ivana Lazić Konjik

Keywords: concept HOMELAND/FATHERLAND; macroconcept HUMAN COMMUNITY; Lublin ethnolinguistics; linguistic worldview; Serbian language.

This paper presents recent findings of ethnolinguistic research conducted by Serbian linguists working within the international EUROJOS project on the development of the *Axiological Lexicon of Slavs and Their Neighbours*. Applying the methodology of Lublin cognitive ethnolinguistics – which integrates systemic, textual, and survey data – the study examines the structure of the concept HOMELAND, its value-related features, and its connections with related concepts such as FAMILY, STATE, NATION, and SERBS, as well as its various profiles in poetic discourse.

Деантропонимни неологизми с презименима *Буш*, *Клинтон*, *Обама*, *Трам* и *Бајден* у основи у српском јавном дискурсу

Ђорђе Оташевић

Институт за српски језик САНУ, Београд (djordjeotasevic@yahoo.com)

Кључне речи: лексика, деантропонимни неологизми, српски јавни дискурс

У раду се анализирају деантропонимни неологизми с презименима *Буш*, *Клинтон*, *Обама*, *Трам* и *Бајден* у основи. Ексерпирана су укупно 392 неологизма. Највише их је с презименом *Трам* у основи (164), затим следе неологизми с презименима *Клинтон* (101), *Бајден* (81), *Обама* (43) и *Буш* (28).

Анализира се творба ових неологизама, њихова значења и фреквентност. Већина ових неологизама има изразито поларизоване конотације и аксиолошке компоненте – или крајње негативне или крајње позитивне.

1. Увод*

Од 90-их година прошлог века број нових речи које у основи имају антропоним у српском језику све је већи. Слично је и у другим словенским језицима [в. Благоева 2007, Děngeová 2010, Děngeová 2011: 14–19, Ђмчур 2017: 117–118, Жданова 2019, Замальдинов 2019, Катермина 2018, Ке 2008, Martincová 2003, Литвин 2013, Michalec 2018, Сдобнова 2017, Трифонова 2013, Оташевић 2020, Оташевић 2023 и др.].

* Рад је прочитан на скупу *Международная конференция «Славянская лексикология и лексикография: новые подходы и актуальные направления»* памяти Владимира Павловича Гудкова (1934–2020), одржаном 25. и 26. новембра 2024. године на филолошком факултету МГУ им. М. В. Ломоносова у Москви. Зборник реферата с овог скупа неће бити објављен.

У српској лингвистици ова је лексика дуго била по страни. До 2023. године објављено је свега десетак радова посвећених првенствено деантропонимним неологизмима. У мају 2023. године у организацији Филолошког друштва „Речи“ и часописа „Новоречје“ одржана је научна конференција „Деантропонимни неологизми као кључне речи епохе“, на којој је изложено једанаест реферата. Реферати су објављени у 8. броју часописа „Новоречје“, као и у истоименом зборнику (Ајдацић–Оташевић 2024).

Иако је укупан број објављених радова мали, у два рада се анализирају и неологизми с презименом *Трамџ* у основи (Бацић 2020, Šehović–Đurmišević 2023). Деантропонимни неологизми с остала четири овде наведена презимена нису до сада били предмет анализе у српској лингвистици.

У речницима нових речи српског језика објављеним до 2023. године деантропонимни неологизми су малобројни [в. Ćirilov 1982, Ćirilov 1993, Клајн 1992, Оташевић 1999, Vasić i dr. 2001, Оташевић 2004, Оташевић 2005, Оташевић 2008, Prčić i dr. 2021, Оташевић–Николић–Ђорђевић 2022, Оташевић–Николић–Ђорђевић 2023]. Неупоредиво већи број ових лексема обрађен је у прве две свеске нашег речника нових речи које су објављене 2024. године [Оташевић 2024а, Оташевић 2024б], као и у трећој свесци која ће бити објављена почетком 2025. године¹.

2. Продуктивност

Ексерпирана су укупно 392 неологизама (овај број је мањи од збира броја лексичких јединица са појединим презименима јер поједине лексичке јединице садрже два или три од пет овде наведених презимена па се налазе на два или три места). Сложених придева има 74. Највећи број ексерпираних лексема садржи у себи презиме *Трамџ*, док их је с презименом *Буш* најмање.

С презименом *Буш* ексерпирано је 28 неологизама, од чега је 10 сложених придева. У овом делу рада илустративни примери се не наводе јер би заузели сувише простора. У првој свесци нашег *Речника нових речи* (Оташевић 2024а) обрађено је једанаест деантропонимних неологизама с презименом *Буш* у основи, док је у другој свесци (Оташевић 2024б) обрађено двадесет шест неологизама с презименом *Клинишон*. За свако значење наведена су по три илустративна примера (цитата), уколико их је у грађи било толико. У трећој и четвртој свесци, које су планиране за 2025. годину, биће обрађене готово све преостале овде наведене лексеме.

¹ Трећа свеска *Речника нових речи* објављена је крајем децембра 2024. године, али у новембру 2024, када смо прочитали овај реферат, нисмо били сигурни да ли ћемо успети да је завршимо до краја године.

антибушизам	бушовско-републикански
антибушиста	бушовско-трамповски
антибушовац	бушоид(иот)ски
антибушовски (прил.)	бушоидан
антибушовски	бушологија
бушизам	Бушистан
бушиста	клинтобушизам обамитис
бушовац	клинтоновско-бушовски
бушовка	клинтоновско-бушовско-обаино-
бушовски (прил.)	-бајденовски
бушовски	постбушовски
бушовско-авганистански	пробушовски
бушовско-бинладеновски	регановско-бушовски
бушовско-неоконзервативни	сорошевско-бушовско-
бушовско-пентагонски	-клинтоновско-обамин

С презименом *Обама* ексцерпирана су 43 неологизама, од чега је 10 сложених придева:

антиобама	обаимијада
антиобамист(а)	обамист(а)
антиобамистички	Обамистан
бајденовско-обамистички	обамистички
клинтобушизам обамитис	обамовац
клинтониистичко-обамистички	обамовка
Клинтонобама	обамовски
клинтоновско-бушовско-обаино-	обамовштина
-бајденовски	обамоклинтонац
клинтоновско-обаманов	обамо-клинтонист(а)
клинтоновско-обамин	обамологија
клинтоновско-обамински	Обамољуб
клинтоновско-обамистички	обамоманија
клинтоно-обамски	обамомоманија
обамагејт	обамосер
обамакер	обамофил
обамаманија	обамофилија
обамамобил	обамски
обаманија	обамчићи
обаманомија	сорошевско-бушовско-
обамаовштина	-клинтоновско-обамин
обамац	хилари-обамизам
обамизам	

С презименом Бајден ексцерпиран је 81 неологизам, од чега је 17 сложених придева:

антибајден (прид. непр.)	бајденовско-шиптарски
антибајденовац	бајденовштина
антибајденовски	бајденоглав
бајденбот	бајденодупељубац
бајденгејт	бајденоид
бајденгованце	бајденоидан
Бајденград	бајденоконтрола
бајденгуз	бајденократски
бајденгузан-алцхајмер	бајденолизац
Бајдендан	бајденољуб
бајдендементност	бајденољубац
Бајдендрво	Бајденопедопипачија
бајдензија	бајденосерац
бајденизам	бајденофил
бајденизација	бајденофилија
бајденијада	бајденофиличар
Бајденикус Сениликус	бајденошит
бајденист(а)	бајдентв.ндх
Бајденистан	Бајденитис
бајденит	бајдентузијазам
Бајденитис	бајденче
Бајденкер	Бајденче
Бајденко	бајденчић
бајденмобил	Бајдењара
бајденобојажљив	БиоБајден
бајденобуљаш	далс-бајденовски
бајденобуљи	дебајденизација
бајденовац	дејтонско-бајденовски
бајденовка	клинтобушизам обамитис
бајденовски	клинтонизам-бајденизам
бајденовски (прил.)	клинтоновско-бајденовски
бајденовско-ђукановићевски	клинтоновско-бушовско-обаино-
бајденовско-европски	-бајденовски
бајденовско-клинтоновски	Мишко Бајденишко
бајденовско-клинтоновско-	постбајденовски
-олбрајтовско-глобалистичко-	пробајденовски
-сатанистички	пробајденовски (прил.)
бајденовско-масковски	Свети Јозеф Бајденски
бајденовско-обамистички	солано-шеферовско-бајденовски
бајденовско-сорошоидно-	сорошевско-клинтоновско-
-глобалистички	-бајденовски
бајденовско-терзићевски	ушашко-бајденовски
бајденовско-ултраглобалистички	штокхолмско-бајденофиличарски

С презименом *Клинѝон* ексцерпиран је 101 неологизам, од чега су 43 сложена придева:

антиклинтоновац	клинтоновац
антиклинтоновски	Клинтоновац
антиклинтонски	клинтоновка
бајденовско-клинтоновски	клинтоновски
бајденовско-клинтоновско- олбрајтовско-глобалистичко- сатанистички	клинтоновски (прил.)
блеровско-клинтонистичко- сорошевски	клинтоновско-бајденовски
блеровско-клинтоновски	клинтоновско-бајденовско- блериистичко-меркелистички
буба клинтонка	клинтоновско-блеровски
буба клинтоновка	клинтоновско-блеровско-сорошевски
буш-клинтон-обамовски	клинтоновско-бушовски
глобалистичко-папско-клинтоновско- сорошоидни	клинтоновско-бушовско-обамино- бајденовски
деклинтонизација	клинтоновско-изетбеговићки
демократско-клинтоновски	клинтоновско-исламистички
клинтобушизам обамитис	клинтоновско-обаманов
клинтон бува	клинтоновско-обамин
клинтонац	клинтоновско-обамински
Клинтонбајден (прид.)	клинтоновско-обамистички
Клинтонгејт	клинтоновско-покерашки
клинтонизам	клинтоновско-олбрајтовски
клинтонизам-бајденизам	клинтоновско-покерашки
клинтонизација	клинтоновско-секташки
клинтонијада	клинтоновско-соросовски
клинтонијанско-олбрајтовски	клинтоновско-сорошевски
клинтонијански	клинтоновско-сорошки
клинтонист(а)	клинтоновско-холбруковски
Клинтониистан	клинтоновштина
клинтонистички	клинтоногузи
клинтонистичко-демократско- неоглобални	клинтоноид
клинтонистичко-обамистички	клинтоноидан
клинтонистичко-сорошевски	клинтонољубац
клинтонистичко-сорошевско- неоконзервативни	клинтономика
клинтонистичко-стејтдипартментски	клинтоно-обамски
Клинтонјугенд	клинтоносац
клинтонка	клинтоносорош
клинтон-клан	клинтонофил
клитондук	клинтонофилан
Клинтонобама	клинтоноша
	клинтоношифтарофил
	клинтонски
	клинтонско-саудијско-муслиманско- братствени

клинтончићи	прото-Клинтон
клинтонштина	сорошевско- клинтоновско-
Клинтоњара	-олбрајтовски
клинторис	сорошевско-бушовско-клинтоновско-
неолиберално-демократско-	-обамин
-клинтоновски	сорошевско-клинтонистички
обамоклінтонац	сорошевско-клинтоновски
обамо-клинтонист(а)	сорошевско-клинтоновско-
постклинтонов	-бајденовски
постклинтонистички	сорош-клинтонски
постклинтоновски	сорошко-клинтонски
претклинтоновски	терористичко-клинтоноидан
проклинтоновски	трамповско-клинтоновски
проклинтоновски (прил.)	шиптар-клинтонољуб

С презименом *Трам̃* ексцерпирана су 164 неологизама, од чега је 19 сложених придева:

амеро-трамповски	претрамповски
анти-Трамп	противтрамповски
антитрамп (прил.)	противтрамповски (прил.)
антитрампизам	протрамп
антитрампист(а)	протрампизам
антитрампистички	протрампист(а)
антитрампов	протрампов
антитрамповац	протрамповац
антитрамповка	протрамповски
антитрамповски	протрамповски (прил.)
антитрамповски (прил.)	путиновско-трамповско-лепеновско-
антитрамповско-антиамерички	-фаражевско-орбановски
антитрамповштина	родитељ-трамповац
бестрамповски	Супертрамп
бушовско-трамповски	трампа
Горње Трампово	Трампави
детрампизација	Трампара
доналдовац трамповац	Трампбук
Донхамед Трампистан	Трампбург
евротрампизам	трампвај
екстрамповац	Трампгејт
мини-Трамп	Трампрејд
надтрампити	Трамп-долар
нетрамповски	трампезоид
посттрампизам	трамперија
посттрампијански	трампета
посттрамповски	Трамп-ефекат
предтрамповски	трампзила

Трампит	трамповштина
трампизам	Трампоград
трампизација	трампогузи
трампијада	трампогузија
трампијанац	Трампоза
трампијански	Трампозоид
трампист(а)	трампоид
Трампистан	трампоидан
трампистички	трампоидност
трампитис	трампојављење
трампитис кроника	Трампоје
трампић	Трампокалипса
трампичић	трампоколонашки
Трампјугенд	трампократија
трампкер	трамполик
трампклутиновац	Трамполина
трампктор	трамполог
Трампланд	трампологија
Трампландија	трампољубац
Трампланд	трампољубље
Трампландија	трампоман
трампобавештајац	трампоманија
трампобуљаш	трампомански
трамповање	трампомрзац
трамповати	Трампон
трамповац	трампонијада
Трамповић	трампономика
Трамповица	Трампоња
трамповка	трампопушација
трамповски	трампорусогузз
трамповски (прил.)	трампотрес
трамповско-амерички	трампофил
трамповско-болтоновско-помпеовски	трампофилија
трамповско-брегзитовски	трампофиличар
трамповско-гордонгековски	трампофоб
трамповско-грелеловски	трампофобија
трамповско-кинески	трампофренија
трамповско-клинтоновски	Трамп-пљувачина
трамповско-малигни	Трампси
трамповско-орбановски	трампсилванијски
трамповско-путиновски	трампски
трамповско-путиновско-орбановски	Трампски
трамповско-расистички	Трампсон
трамповско-републикански	трампспортovati
трамповско-филмски (прил.)	ТрампСрбин
трамповско-шешелјевски	трампство

трамптард	трампче
Трамптард	Трампче
Трамптардизам	Трампчина
трамптардисан	Трампца
трамптардски	тремпогузан
Трамптарткиња	Трумпф
Трампутин	франкентрамп
трампутинист	цедајевско-трамповски
трампутиновски	

3. Творба

Највећи број деантропонимних неологизама у српском језику творен је афиксацијом. Ни лексеме с пет овде обрађених презимена у основи нису изузетак (уп. Оташевић 2023: 296–297).

Чешћи префикси (префиксална и префиксално-суфиксална творба):

анџи-: *анџибајден* (прид. непр.), *анџибајденовац*, *анџибајденовски*, *анџибушизам*, *анџибушистија*, *анџибушовац*, *анџибушовски* (прил.), *анџиклинићоновац*, *анџиклинићоновски*, *анџиклинићонски*, *анџиобама*, *анџиобамистија*(а), *анџиобамистијички*, *анџи-Трамј*, *анџиџрамј* (прил.), *анџиџрамјизам*, *анџиџрамјистија*(а), *анџиџрамјовац*, *анџиџрамјовка*, *анџиџрамјовски*, *анџиџрамјовски* (прил.), *анџиџрамјовско-анџиамерички*, *анџиџрамјовишија*.

јосџи-: *јосџибајденовски*, *јосџибушовски*, *јосџиклинићоновски*, *јосџиџрамјизам*, *јосџиџрамјичјански*, *јосџиџрамјовски*.

јиро-: *јиробајденовски*, *јиробајденовски* (прил.), *јиробушовски*, *јироклинићоновски*, *јироклинићоновски* (прил.), *јироџрамјизам*, *јироџрамјистија*(а), *јироџрамјовац*, *јироџрамјовски*, *јироџрамјовски* (прил.).

Чешћи суфикси (суфиксална и префиксално-суфиксална творба):

-(ов)ац: *анџибајденовац*, *бајденовац*, *анџибушовац*, *бушовац*, *клинићоновац*, *клинићоновац*, *обамовац*, *џрамјовац*...

-ски: *анџибајденовски*, *бајденовски*, *јиробајденовски*, *анџибушовски*, *клинићоновски*, *обамовски*, *обамски*, *анџиџрамјовски*, *џрамјовски*...

-изам: *анџибушизам*, *бушизам*, *бајденизам*, *клинићонизам*, *обамизам*, *јосџиџрамјизам*, *јироџрамјизам*, *џрамјизам*...

-изација: *бајденизација*, *дебајденизација*, *деклинићонизација*, *клинићонизација*, *џрамјизација*, *деџрамјизација*

-(ов)ка: *бајденовка*, *бушовка*, *клинићоновка*, *обамовка*, *анџиџрамјовка*, *џрамјовка*

-ијада: *бајденијада*, *клинићонијада*, *обаијада*, *џрамјијада*

-истија(а): *бајденистија*(а), *анџибушистија*, *бушистија*, *анџиобамистија*(а), *клинићонистија*(а), *обамистија*(а), *анџиџрамјистија*(а), *јироџрамјистија*(а), *џрамјистија*(а)

-(ов)ишија: *бајденовишија*, *клинићоновишија*, *клинићонишија*, *обамаовишија*, *обамовишија*, *анџиџрамјовишија*, *џрамјовишија*

Сложенице и полусложенице срећу се чешће код околионалних неологизама (околионализама, експресизама) него код узвалних неологизама. Само се два суфиксоида срећу у барем три лексеме:

-фил: бајденофил, клинџонофил, обоафил, џрамџофил
-логија: бушологија, обамологија, џрамџологија.

Највећи број околионалних неологизама (експресизама) грађен је контаминацијом. Бројније су линеарне него нелинеарне деантропонимне сливенице². Најчешћи модел³ линеарних сливеница је $ab + c$: (уп. Оташевић 2023: 298): трампета < *Трамџ* + Штрумџфеџа, трампокалипса < *Трамџ* + аџокалиџса, трампотрес < *Трамџ* + земљоџрес.

Међу нелинеарним сливеницама најчешће се цело презиме „улива“ у неку реч⁴: трампвај < *Трамџ* $\wedge$ *џрамвај*, трампезоид < *Трамџ* $\wedge$ *џраџезоид*.

4. Значења

Највећи број деантропонимних неологизама у савременом српском јавном дискурсу има значење „присталица нечијих политичких, верских и других ставова, особа којој се нечији ставови свиђају, који јој изгледају тачни и уверљиви, особа која подржава нечију политику“ (*антиџонџевац*, *вучиџевац*, *шешељевац*) (Оташевић 2023: 298–299). Ово значење је често и код овде наведених неологизама. Код денатропонимних неологизама с презименом *Клинџон* и суфиксима *-(ов)ац*, *-исџ(а)*, *-ка* јавља се више различитих значења.

клинџонист(а) м. р.

❶ дефиниција **а**. члан администрације, владе Сједињених Америчких Држава у време џредседника Вилијама Џеферсона „Била“ Клинџона.

б. амерички џолиџичар који засџуџа и сџроводи џолиџику америчког неолибералног кайџџализма и глобалисџичког имџеријализма, засновану на хегемо-

² Код линеарних сливеница конститутивни елементи су сукцесивни, уз могуће преклапање, док се код нелинеарних сливеница једна реч „улива“ у другу, уз обавезну звучну сличност улазних компонената и сливенице (в. Оташевић 2022: 145–152).

³ Делови компонената које улазе у састав сливенице дати су курзивом, а фонеме/слова који се преклапају подвучени су. Почетни део прве улазне речи представљен је словом *а*, а завршни део словом *б*. Почетни део друге улазне речи представљен је словом *в*, а завршни део словом *г*. Цела прва реч представљена је словима *аб*, цела друга реч представљена је словима *вг*.

⁴ У Оташевић 2022 наводи се осамнаест модела по којима су грађене нелинеарне сливенице, а нису сви модели наведени јер их у грађи за овај рад, која је специфична и врло ограничена, није било.

⁵ Знак $\wedge$ користимо за означавање уливања једне речи у другу.

нији и некажњивости Сједињених Америчких Држава, коју ошелољују Вилијам Џеферсон „Бил“ Клинтон и његова сујруга Хилари Клинтон.

в. пољитичар ван Сједињених Америчких Држава који у својој земљи засијуа и сироводи пољитику америчког неолибералног кайијализма и глобалистичког империјализма, засновану на хегемонији и некажњивости Сједињених Америчких Држава, коју ошелољују Вилијам Џеферсон „Бил“ Клинтон и његова сујруга Хилари Клинтон; особа ван Сједињених Америчких Држава који подржава, засијуа ову пољитику.

г. функционер, члан америчке Демокрајске сипранке који као демокрајског кандидата за председника Сједињених Америчких Држава подржава Хилари Клинтон а не сенатора Бернија Сандерса. (ц. Оташевић 2024б: 115).

кљинтоновац, -вца м. р.

1 дефиниција **а.** члан администрације, владе Сједињених Америчких Држава у време председника Вилијама Џеферсона „Била“ Клинтона.

б. особа из Сједињених Америчких Држава која подржава пољитику америчког пољитичара и 42. председника Сједињених Америчких Држава Вилијама Џеферсона „Била“ Клинтона и(ли) америчке пољитичарке Хилари Клинтон.

в. амерички пољитичар који засијуа и сироводи пољитику америчког неолибералног кайијализма и глобалистичког империјализма, засновану на хегемонији и некажњивости Сједињених Америчких Држава, коју ошелољују Вилијам Џеферсон „Бил“ Клинтон и његова сујруга Хилари Клинтон

г. пољитичар ван Сједињених Америчких Држава који у својој земљи засијуа и сироводи пољитику америчког неолибералног кайијализма и глобалистичког империјализма, засновану на хегемонији и некажњивости Сједињених Америчких Држава, коју ошелољују Вилијам Џеферсон „Бил“ Клинтон и његова сујруга Хилари Клинтон; особа ван Сједињених Америчких Држава који подржава, засијуа ову пољитику.

д. функционер, члан америчке Демокрајске сипранке који је као демокрајског кандидата за председника Сједињених Америчких Држава подржавао Хилари Клинтон а не Барака Обаму. (ц. Оташевић 2024б: 120–121).

Оваква разуђеност није карактеристична за већину других деантропонимних неологизама с овим суфиксима у српском јавном дискурсу (уп. Оташевић 2023: 298–299).

С обзиром на политику коју Сједињене Америчке Државе већ деценијама воде, логично је да сви овде наведени амерички политичари поред присталица имају и бројне противнике: *антибајденовац*, *антибушиста*, *антибушовац*, *антиклинтоновац*, *антиобамиста*, *антишпирамиста*, *антишпирамовац*.

Феминативи су чести: *бајденовка*, *бушовка*, *клинтонка*, *клинтоновка*, *обамовка*, *антишпирамивка*, *шпиривка*.

Најчешће придевско значење је: „који је карактеристичан за неку особу, за њену политику, ставове, за посао који обавља, који се односи на неку особу, на њену политику, ставове, на посао који обавља“ (*бушовски*,

бајденовски, обамински, трамповски). Типично значење придева с префиксом *анти-* је „који се противи политици неке особе, који је критикује, који се односи на противнике ове политике“ (*антибушовски, анбајденовски, антрамповски*).

Међу казационалним неологизмима често је значење државе (*Бушистан, Бајденистан, Клинтонистан, Трампландија, Трампланд, Трамплендија*) или града (*Бајденград, Трампград*) (уп. Оташевић 2019: 11–13, Оташевић 2023: 299).

У више казонализма (експресијама) среће се елемент *-ијис*, који у медицинској терминологији као други део речи означава болести, првенствено упале: *обамитис, бајденијис, трампитис*.

Поједина значења су специфична и интересантна:

бушизам = 2. нелогична, погрешна, бесмислена, глупа изјава америчког политичара Џорџа Вокера Буша; оваква изјава неког политичара⁶.

бушовка = модел цијела јурског произвођача Рамазана Бајдана, првобитног назива „модел 271“, којем је припадала цијела којом је ирачки новинар Мундаџар ал-Заиди на конференцији за штампу гађао америчког председника Џорџа Вокера Буша

клинтонизација = а. процес прихватања, добровољно или присилно, идеологије и политике америчког неолибералног капитализма и глобалистичког империјализма, заснованог на хегемонији и некажњивости Сједињених Америчких Држава, коју ошеловаљују Вилијам Џеферсон „Бил“ Клинтон и његова сујруга Хилари Клинтон. б. агресија на суверене земље под лажним изговорима и с намењеним доказима, што је било карактеристично за политику Вилијама Џеферсона „Била“ Клинтона. в. омогућавање да чланови породице Клинтон буду на челу државе у више мандата.

клинтоновка = инсект сличан мушци, који се, како се верује, појавио у већем броју у Србији након НАТО агресије на Савезну Републику Југославију 1999. године, када је председник Сједињених Америчких Држава био Вилијам Џеферсон „Бил“ Клинтон.

Деантропонимни неологизми с презименима *Буш, Клинтон, Обама, Трамп* и *Бајден* у српском јавном дискурсу имају још неколико десетина других значења. Нека од њих срећу се код деантропонимних неологизма уврштених у прве две свеске *Речника нових речи* (Оташевић 2024а, Оташевић 2024б).

5. Фреквентност

Фреквентност деантропонимних неологизма с презименима *Буш, Клинтон, Обама, Трамп* и *Бајден* у основи испитана је на основу корпуса *Serbian Web Corpus PDRS 1.0* (<https://www.clarin.si/ske/#dashboard?cor>

⁶ Илустративни примери наведени су у Оташевић 2024а и Оташевић 2024б.

pname=pdrs10). „У питању је најсавременији и највећи корпус српског језика урађен до сада – садржи 454.187 текстова, 31.401.284 реченица и 715.419.977 токена“ (ц. <https://javnidiskurs.rs/veb-korpus-serbian-web-pdrrs/>).

У овом корпусу најфреквентнији су неологизми с презименом *Трам* у основи. 44 лексичке јединице употребљене су 205 пута:

трампизам – 35	Трам-пљувачина – 1
антитрамповски – 27	Трампон – 1
трамповски – 26	трампонијада – 1
трампист(а) – 16	трамполик – 1
трамповац – 14	трампоидан – 1
протрампов – 10	трамповање – 1
протрамповски – 9	Трампланд – 1
анти-Трам – 8	трампичић – 1
трампоманија – 5	трампић – 1
трампистички – 4	Трам-долар – 1
протрам – 4	трампдемија – 1
посттрамповски – 4	Трампави – 1
трампутиновски – 2	родитељ-трамповац – 1
трампокалипса – 2	протрамповац – 1
Трам-ефекат – 2	прототрамповски – 1
Трампрејд – 2	претрамповски – 1
Супертрамп – 2	предтрамповски – 1
мини-Трам – 2	нетрамповски – 1
антитрамповац – 2	Трамповић – 1
антитрампов – 2	евротрампизам – 1
трампизација – 1	антитрампистички – 1
трампутинист(а) – 1	антитрампист(а) – 1
Трампутин – 1	

28 неологизама с презименом *Клинтон* у основи употребљено је 120 пута.

клинтонка /Хилари/ – 34	постклинтонов – 1
клинтоновски – 20	постклинтонистички – 1
клинтонка /буба/ – 22	обамо-клинтониста – 1
буба клинтонка – 16	мува клинтонка – 1
клинтониста – 13	клитонлук – 1
клинтонистички – 11	клинтонофил – 1
клинтоновац – 5	клинтоновско-сорошевски – 1
претклинтоновски – 4	клинтоновско-обаманов – 1
проклинтоновски – 3	клинтоновско-меркеловски – 1
клинтонуша – 3	клинтоновско-исламистички – 1
сорошевско-клинтоновски – 2	Клинтоновка – 1 /Хилари/
прото-Клинтон – 1	клинтоновица – 1

клинтон-клан – 1
клинтонизам – 1
буш-клинтон-обамовски – 1

блеровско-клинтонистичко-
-сорошевски – 1

8 неологизама с презименом *Обама* у основи употребљено је 73 пута.

обамакер – 42
obamacare – 22
обамагејт – 4
обамистички – 1

обамаманија – 1
обамоманија – 1
обамист(а) – 1
обамо-клинтонист(а) – 1

9 неологизама с презименом *Бајден* у основи употребљено је 17 пута.

бајденкер – 4
бајденски – 3
бајденовац – 2
бајденоид – 2
бајденизам – 2

биобајден – 1
бајдениста – 1
бајденовски – 1
Мишко Бајденишко – 1

С презименом *Буш* у овом корпусу је забележен само један деантропонимни неологизам – *бушовски* – који се среће два пута.

Фреквентност анализираних деантропонимних неологизама подудара се с њиховом продуктивношћу – најпродуктивније и најфреквентније су јединице с презименом *Трам* у основи, док су најмање продуктивне и најмање фреквентне јединице с презименом *Буш* у основи.

6. Закључак

Деантропонимни неологизми с презименима *Буш*, *Клинтон*, *Обама*, *Трам* и *Бајден* у основи у савременом српском јавном дискурсу изузетно су бројни. Ексерпирани су 392 лексеме. Највише их је с презименом *Трам* у основи, најмање с презименом *Буш*. То показује да Сједињене Америчке Државе и њени политичари имају велики утицај на Србију, као и на цео свет.

Највећи број узуалних неологизама грађен је афиксацијом (*џосџи-џирамџизам*, *антибуџизам*). Слагање је чешће код околионалних неологизама (експресизама) (*Клинтонистан*, *Трамландија*). Међу околионализмима (експресизмима) веома су бројни контаминати, и линеарни и нелинеарни (*џирамџокалијса*, *џирамџвај*).

Најфреквентнији су неологизми с презименом *Трам* у основи, док се неологизми с презименом *Буш* срећу најређе.

Већина деантропонимних неологизама с презименима *Буш*, *Клинтон*, *Обама*, *Трам* и *Бајден* у савременом јавном дискурсу има изразито поларизоване конотације и аксиолошке компоненте – или крајње негативне

или крајње позитивне, што је карактеристично и за већину деантропонимних неологизама с другим основама.

Пошто је Доналд Трамп поново изабран за председника Сједињених Америчких Држава, врло је вероватно да ће се у српском јавном дискурсу појавити нови деантропонимни неологизми с његовим презименом (али и именом) у основи.

Захвалница

Истраживање је спроведено уз подршку Фонда за науку Републике Србије, 7750183, Јавни дискурс у Републици Србији – PDRS / This research was supported by the Science Fund of the Republic of Serbia, #GRANT 7750183, Public Discourse in the Republic of Serbia - PDRS.

Литература

- Ајдачић, Д., Ђ. Оташевић 2024. *Деантропонимни неологизми као кључне речи ејхохе* : Зборник радова : уредили Дејан Ајдачић, Ђорђе Оташевић. Београд: Филолошко друштво „Речи“, Алма.
- Бацић, М. 2020. Новогвор брегзита и трампоманије у свету постистине: морфофонолошка адаптација експресивних инстант неологизама у српском новинарском дискурсу, у: Милош Ковачевић, Јелена Петковић (ур.), *Српски језик, књижевност, уметност. Експресивност у српском језику* 1, Крагујевац: Филолошко-уметнички факултет, 2020, 319–332.
- Благоева, Д. 2007. Деантропонимни съществителни в най-новата българската лексика, у: *Научни приноси в памет на професор Константин Попов. Материали от Научната конференция „100 години от рождението на проф. К. Попов“, София, 29-30 ноември 2007 г.* Велико Търново: Знак '94, стр. 71–80.
- Ємчура, Н. 2017. Неологізми в чеській суспільно-політичній лексиці: кількісні і якісні характеристики“, *Мова і суспільство* 8, 113–119.
- Жданова, Е. А. 2019. „Словообразовательные неологизмы рубежа XX–XXI веков, созданные на базе имен собственных“, у: Н.А. Воскресенская (ред.), *Языки и культуры: функционально-коммуникативный и лингвопрагматический аспекты: Сборник статей по материалам международной научно-практической конференции, посвященной памяти С.Г. Стерлигова, Нижний Новгород, 26–27 апреля 2019 года.* Нижний Новгород: Нижегородский госуниверситет им. Н.И. Лобачевского, 43–47.
- Замальдинов, В. Е. 2019. Новообразования как источник пополнения спортивного антропонимикона. *Знак : проблемное поле медиаобразования* 1 (31), 166–170. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/novoobrazovaniya-kak-istochnik-popolneniya-sportivnogo-antroponimikona> [датум приступа: 08.03.2020].

- Катермина, В. В. 2018. „Имя собственное в различных типах дискурса (на материале английских неологизмов). *Вестник Северного (Арктического) федерального университета. Гуманитарные и социальные науки* 3, 83–89.
- Ке, Я. 2008. Оказионализмы, образованные на основе собственных имен, и их лингвокультурная ценность. *Филологические науки. Вопросы теории и практики* 1 (1): в 2-х ч. Ч. II, 166–168.
- Литвин, О. В. 2013. Имя собственное как производящая база неологизмов (на материале текстов СМИ). *Мова* 19, 131–134.
- Оташевић, Ђ. 1993. Разграничење оказионализма и неологизма. *Научни састајанак слависта у Вукове дане* 23/2, 251–255.
- Оташевић, Ђ. 2022. Оказионалне сливенице у савременој српској афористици : творбени аспект. *Новоречје : Неолошки часопис* 6, 139–155.
- Оташевић, Ђ. 2023. Деантропонимни неологизми у савременом српском језику. *Научни састајанак слависта у Вукове дане*, 52/1, 293–303.
- Оташевић, Ђ. 2020. Творба деантропонимних политичких неологизма (од презимена Вучић и Ђилас). *Новоречје : научно-йойуларни неолошки часопис* 2, 9–36.
- Сдобнова, Ю. Н. 2017. К вопросу семантико-стилистических и функциональных особенностей эпонимных неологизмов во французском политическом дискурсе на материале СМИ. у: *Романистика в эпоху полилингвизма*. Москва: Московский государственный лингвистический университет, 453–459.
- Трифенова, Й. 2013. Депроприални апелативи неологизми в съвременния български и чешки език – теоретични и лексикографски проблеми, у: Благоева, Диана, Сия Колковска, Михаела Лишкова (ред.), *Проблеми на неологията в славянските езици*. София: Българска академия на науките, Институт за български език „Проф. Любомир Андрейчин“, 119–152.
- Děngeová, Z. 2011. *Nové lexikální jevy v politické publicistice (New lexical units in political publicism)*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, Katedra českého jazyka. <https://is.cuni.cz > webapps > zzp > downloads> [датум приступа: 11. 3. 2020]
- Děngeová, Z. 2010. Nové lexikální jednotky motivované jmény českých politiků, *Bohemistika* 3, 167–186.
- Martincová, O. 2003. Propria v neologické slootovorbě. у: Rangelova, A., Z. Tichá (red.), *Dynamika a inovace v češtině a bulharštině (90. léta 20. století). Sborník příspěvků*. Praha: Ústav pro jazyk český AV ČR, 19–25.
- Michalec, V. 2018. Depropriální neologismy tvořené z příjmení, у: Благоева, Диана, Сия Колковска, Михаела Лишкова (ред.), *Проблеми на неологията в славянските езици*. София: Българска академия на науките, Институт за български език „Проф. Любомир Андрейчин“, 153–162. https://ziladoc.com/download/depropriální-neologismy-tvoene-z-pijmeni_pdf [Датум приступа: 5. 3. 2020].
- Šehović, A., E. Durmišević 2023. Deantroponimni neologizmi kao ključne riječi epohe u bosanskom jeziku. *Новоречје : Неолошки часопис* 8, 61–75.

Речници

Клајн, И. 1992. *Речник нових речи*. Нови Сад: Матица српска.

- Оташевић, Ђ. 1999. *Речник нових и незабележених речи*. Београд: Енигматски савез Србије.
- Оташевић, Ђ. 2004. *Велики речник нових и незабележених речи 1*. Београд: Алма.
- Оташевић, Ђ. 2005. *Велики речник нових и незабележених речи 2*. Београд: Алма.
- Оташевић, Ђ. 2008. *Речник нових и незабележених речи (сажејто издање)*. Београд: Алма.
- Оташевић, Ђ. 2024а. *Речник нових речи 1*. Београд: Алма.
- Оташевић, Ђ. 2024б. *Речник нових речи 2*. Београд: Алма.
- Оташевић, Ђ., М. Николић, В. Ђорђевић 2022: *Речник нових речи у српском језику 1*. Београд: Институт за српски језик САНУ.
- Оташевић, Ђ., М. Николић, В. Ђорђевић 2023: *Речник нових речи у српском језику 2*. Београд: Институт за српски језик САНУ.
- Ćirilov, J. 1982. *Rečnik novih reči : Reči, izrazi i značenja nastali u srpskohrvatskom jeziku posle drugog svetskog rata*. Beograd: Narodna knjiga.
- Ćirilov, J. 1991. *Novi rečnik novih reči : Reči, izrazi i značenja preuzeti iz drugih jezika ili nastali u srpskohrvatskom jeziku posle drugog svetskog rata*. Beograd: Bata.
- Prčić, T., J. Dražić, M. M. Milić, M. Ajdžanović, S. Filipović Kovačević, O. Panić Kavgić, S. Stepanov 2021. *Srpski rečnik novijih anglicizama. Prvo, elektronsko, izdanje*. Novi Sad: Filozofski fakultet.
- Vasić, V., T. Prčić, G. Nejgebauer 2001. *Do you speak anglosrpski? : Rečnik novijih anglicizama*. Нови Сад: Змај, 2001.

Deanthroponymic neologisms based on the surnames *Bush, Clinton, Obama, Trump*, and *Biden* in contemporary Serbian public discourse

Đorđe Otašević

Keywords: lexis, deanthroponymic neologisms, Serbian public discourse

This article examines deanthroponymic neologisms based on the surnames *Буш*, *Клинтон*, *Обама*, *Трам̃* and *Бајден* in contemporary Serbian public discourse. These lexical items are highly numerous: a total of 392 lexemes were excerpted. The largest number is based on the surname *Трам̃* (164), followed by neologisms derived from *Клинтон* (101), *Бајден* (81), *Обама* (43), and *Буш* (28).

Most deanthroponymic neologisms based on the surnames *Буш*, *Клинтон*, *Обама*, *Трам̃*, and *Бајден* in contemporary public discourse exhibit strongly polarized connotations and axiological values—either highly negative or highly positive—which is also characteristic of the majority of deanthroponymic neologisms with other bases.

Лингвистичке актуелности, 2025, 37, стр. 53–59

Научна полемика УДК 811.163.41'373:305 351:305(497.11)"2021"

Примљен 10. 12. 2025. Прихваћен 25. 12. 2025.

Закон о родној равноправности и српски језик

Стана Ристић

Институт за српски језик САНУ, Београд (ristic.stana@gmail.com)

Кључне речи: граматички аспекти именичког рода, феминистички аспекти родне/полне равноправности, језичка норма, српски језик, Закон о родној равноправности

У раду су, на основу излагања и донесених Заључака, објављених у Зборнику са скупа одржаног у Новом Саду 2021. године, представљене негативне реакције истакнутих стручњака из области српског језика и друштвено-хуманистичких наука на Закон о родној равноправности, усвојен у Скупштини Републике Србије исте године, којим се прописује језичка норма о обавезној употреби родно маркираних назива за занимања и звања женских особа и правно санкционисање непоштовања ове норме у јавној и службеној употреби језика.

1. Улога језика у одражавању родне равноправности или видљивости жене у српском језику и њене улоге у друштву може се разматрати на два плана: 1) на језичком плану као инхерентна карактеристика маркирања женског рода на граматичком, творбеном и прагматичком плану и 2) на друштвено-политичком плану као резултат остваривања равноправности жене са мушкарцима, на којој се наричито инсистира у оквиру активне и агресивне политике феминистичког покрета, који се код нас и у свету појавио и развио током последњих деценија 20. и првих деценија 21. века. У Србији ово упорно и планско спровођење феминистичке политике, које је највише дошло до изражаја у повећаном броју нових мовераних назива за женска занимања, звања, професију и сл., изазвало је поделе широке стручне и лаичке јавности на два супротстављена тора: на противнике и присталице феминизације и њено политичко спровођење.

1.1. Проблем за дискусију изазива традиционално залагање за употребу форми имена мушког рода за особе женског пола са значењем звања, титула, занимања и дужности, која се правдала њиховим генерич-

ким, неутралним значењем. Неслагање са овим ставом много пре феминистичког покрета у српској средини изразили су стручњаци за српски језик, указујући на неусаглашеност конгруенције у употреби ових облика. У вези са наведеним проблемом понуђена су три помирљива типа употребе: а) неизведена именица са генеричким значењем граматичког мушког рода уз обавезну употребу речи која реферише на особу женског пола (*другарица* / *госпођа* / *Милена професор, директор, доцент, уредник*); б) изведена именица, моционо маркирана с обзиром на пол (*професорка, директорка, доценткиња, уредница*); в) аналитичка форма (*жена доцент, жена уредник*), али се традиционално даје предност употреби неутралних облика именица мушког рода генеричког значења због тога што су облици именица женског рода полно маркирани и примарно истичу значење женског пола, а секундарно занимање, професију, звање.

1.2. Лингвистичка дискусија о овој теми данас је подстакнута социолингвистичким и политичким факторима на ширем плану равноправности полова, у виду решавања различитих проблема и појмова, као што су: сексизам у језику, сексистичка употреба језика, андроцентризам и језик и феминистичка лингвистика. Намера се утисак да залагање за употребу мовираних форми утиче на побољшан друштвени положај жена, који би се плански спроводио преко утицаја на социокултурну средину, језичку политику, штампу и говорне ситуације, тим пре што употреба облика женског рода није условљена ни нивоом образовања, ни узрастом, ни полом.

1.3. Политика феминистичког покрета у Србији данас је успех изборила у законској регулативи. Наиме, Закон о родној равноправности усвојила је Скупштина Србије 20. маја 2021. године, на предлог Гордане Чомић, ондашње министарке за људска и мањинска права и друштвени дијалог. Законом се прописује не само језичка норма о обавезној употреби родно маркираних назива за занимања и звања женских особа, него и правно санкционисање непоштовања ове норме у јавној и службеној употреби језика, што је наишло на велики отпор дела стручне и шире јавности, па и представника православне цркве. Њихови напори претрпели су пораз пред законом и агресивном феминистичком политиком, али се још увек боре против наметнуте законске (зло)воље, позивајући се на лични и институционални стручни и научни ауторитет у покушају да својим залагањем питање родне равноправности у језику из законске регулативе врате у лингвистичку расправу и тражење одговарајућих нормативних решења. У пракси, законска регулатива се спроводи у службеној употреби језика, углавном у домену државне администрације, док се у књижевном писаном и разговорном језику задржала стара пракса према којој је избор ове законодавно-језичке одредбе препуштен језичком осећању и слободном избору носилаца језика.

2. Поводом усвајања овог Закона Матица српска и Одбор за стандардизацију српског језика организовали су у јулу исте, 2021. године, скуп истакнутих стручњака из области српског језика и друштвено-хуманистичких наука, а Зборник са скупа са донетим Закључцима објављен је, такође, исте године под насловом *Положај српског језика у савременом друштву : Изазови, проблеми, решења*.

Пре него што изложимо набитније ставке Закључака, осврнућемо се на садржај неколико излагања, објављених у Зборнику.

2.1. П. Пипер у свом излагању под насловом *Поводом Закона о родној равнојравности* (2021: 21–25) идеологију родне равноправности одређује као идеологију глобалног неолиберализма са одликама глобалног тоталитаризма, која покушава да једној спорној теорији и родној идеологији „пол“ обезбеди статус научног утемељења и као једино исправно политичко мишљење коме се законом обезбеђује њена правна неприкосновеност, под претњом казне и примене силе према онима који друкчије мисле и говоре. У Закону се, како итиче Пипер, пол ограничава само на „биолошку карактеристику на основу које се људи одређују као жене или мушкарци“, док се сам појам „род“ прилично нејасно дефинише: „род означава друштвено одређене улоге, могућности, понашања, активности и атрибуте, које одређено друштво сматра прикладним за жене и мушкарце укључујући и међусобне односе мушкараца и жена и улоге у тим односима које су друштвено одређене у зависности од пола“ (чл. 6) (стр. 21–22).

2.1.1. Учење о „роду“ америчког сексолога Џона Манија, које није засновано на традицији, и које су прихватиле радикалне феминисткиње и борци за права сексуалних оријентација, обезвређује досадашње вредности психолошког, социолошког, антрополошког, теолошког, филозофског и др. учења о полу, која су вековима настајала. Манијево учење о роду добија јаку политичку, медијску, али и законску подршку и забрањује се његово оспоравање као политички некоректно и говор мржње. На основу изложеног, како закључује Пипер, Закон у свом лингвистичком делу није граматички утемељен.

2.1.2. П. Пипер у критичкој оцени поборника родне равноправности, поред ненаучне заснованости њихових агресивних захтева, истиче следеће проблеме: проблем самог појма „род“ у смислу броја различите полне оријентације („цендера“); измишљање нових именица женског рода; непознавање морфологије, творбе, синтаксе и конгруенције у роду; вештачко увођење нове граматичке категорије, родних фемининатива у српски језик; тоталитарно режимско мењање граматичког система из идеолошких, политичких и др. разлога и довођење у питање националног идентитета, ако се има у виду да је језик обележје националног идентитета, а да је граматика једно од најважнијих обележја идентитета језика.

2.1.3. Пипер, поводом усвајања Закона, оправдано поставља и више питања: Зашто неко законом тера Србе да свој језик учине сличним немачком или хрватском? Јесмо ли под неком врстом (полу)окупације или протектората па да други одлучују и о језику којим говоримо? Је ли и то услов за улазак у ЕУ? Које Срби треба да уподобљавају свој језик и за што? [Зашто] се одлаже доношење идентитетски изузетно важног Закона о језику и писму, који већ четири године чека на разматрање и усвајање?

2.1.4. Пипер у даљем излагању указује на штетне последице усвојеног закона: Закон о родној равноправности у деловима се коси са Светим писмом и вређа верска осећања већине грађана Србије, а она су Уставом заштићена. И Српска православна црква, али и представници муслиманске верске заједнице, изјаснили су се против тако састављеног закона, што су његови предлагачи и доносиоци игнорисали. Предлагач Закона избегао је да у потребној мери чује мишљење релевантних стручњака. У својој манипулацији поборници Закона превиђају или занемарују другачија стручна мишљења. Они се не стиде да спроведу нечију политичку вољу, која би се даље спроводила силом закона. Можда ће због тог закона неко време бити прогањаних и кажњаваних, али он ће свакако пропасти.

3. У излагањима већине учесника скоро истим негативним оценама квалификује се донесени Закон, па тако С. Танасић истиче да је у питању озакоњење насиља над језиком, језички инжењеринг у име идеологије, подржан државном силом; неосновано окривљивање језика и његовог народа за родну дискриминацију; покушај рушења језичког система, лексичког и граматичког; насртај на језик, културу и на наше виђење породице, насртај на слободу вере; ограничење Уставом гарантованог права да се слободно служимо својим језиком; уводи дискриминацију грађана; озакоњење вербалног деликта; увођење идеолошких комесара; Закон пројектује уништавање српског језика заједно с културом.

3.1. М. Ковачевић у свом излагању под насловом *У каквом су односу Закон о родној равноправности и Закон о језику и писму* (Зборник 2021: 39–40) самовољност предлагача и доносиоца проблематичног Закона илуструје њиховим одбијањем стручног мишљења о равноправности полова, које им је у виду неколико саопштења у више временских размака (2011, 2017. и 2021) достављано пре усвајања овог закона од стране Одбора за стандардизацију српског језика, као свеакадемијског и свеуниверзитетског научног тела, задуженог за очување и унапређивање норме српског језика. Усвајање Закона о родној равноправности и игнорисање усвајања Закона о језику и писму, како оцењује М. Ковачевић, део су исте државне политике, која занемарује садашњи и будући статус српске ћирилице, што наноси велику штету српском језику и култури, тим пре што је нацрт Закона о изменама и допунама Закона о службеној употреби

језика и писама, иако послат влади још 2017. године, заборављен и није пуштен у скупштинску процедуру ради усвајања.

3.1.2. Најбоља потврда државне небриге о језику и писму, како истиче М. Ковачевић јесте чињеница да међународна међубиблиотечка асоцијација ИФЛА, држећи се стандарда ISO 12199, међу језицима који користе латинично писмо не наводи српски језик. Пошто у међународном информационом систему за културни и научни развој, чијих се стандарда придржавају све чланице УНЕСКО, не постоји одредница српски језик – латиница, све што је код Срба написано или ће бити написано латиницом у светским библиотечким фондовима књижи се и књижиће се у хрватску културну баштину. А на исти начин ће се „прекњижити“ и све оно што је српском, односно српскохрватском латиницом штампано пре 1994. године све до 1892. године, тј. до појаве Хрватског правописа Ивана Броза. Такво кодирање при каталогизацији књига примењује и Народна библиотека Србије.¹ Оваквим немаром, како истиче М. Ковачевић, српска држава пушта ћирилицу низ воду, и занемарује статус српског језика и писма у службеној употреби у школском систему, мас-медијима, јер су заштита српског језика и ћирилице везани за сферу службене употребе, а „службена употреба језика и писма“, једино је унесена у Устав Србије, и без додатне законске регулативе нема никакву снагу у пракси језичке употребе.² Наведени подаци показују да нестајање ћирилице истовремено значи и нестајање српског језика и српске културе у целини.

4. Поред лингвиста на организованом скупу у Новом Саду образложено негодовање против усвојеног Закона изразили су у својим излагањима и многи чланови академске заједнице из других научних области па и црквени часници и теолози.

5. У Зборнику су објављени Закључци у више тачака (Зборник 2021: 265–278). У даљем излагању наводимо најважније ставке из почетног и завршни текста Закључака: „Поводом усвајања Закона о родној равнојравности ... којим су угрожене уставне слободе грађана, граматичка структура, речник и појмовни систем српског језика (или других језика, зависно од тумачења Закона, односно намере предлагача Закона), као и достигнућа два столећа развоја науке о српском језику и бриге о српском књижевном, односно стандардном језику, Матица српска и Одбор

¹ Тако се, нпр., за латиничко издање Андрићеве *На Дрини ћуприје* (Загреб: Младост, 1962), или пак за *Јежеву кућицу* Бранка Ћопића, или за роман Драга Кекановића *Поштомач сјена* (штампане у Загребу) – наводи да су написани хрватским језиком (Ковачевић 2021).

² Претходно Министарство културе и информисања са министром Владаном Вукосављевићем на челу, у сарадњи са Одбором за стандардизацију српског језика направило је још 2017. године предлог Измене и допуне Закона о језику и писмима у Републици Србији, и након низа јавних представљања и образложења на трибинама и у мас-медијима, предлог је достављен влади Србије (Ковачевић 2021).

за стандардизацију српског језика организовали су 3. јула 2021. године скуп истакнутих стручњака из области српског језика и друштвено-хуманистичких наука (лингвистике, науке о књижевности, социологије, филозофије, класичних наука, права, теологије)“.

Из завршног текста Закључака наводимо делове у којима су истакнуте последице усвојеног Закона на српски језик: „Може се закључити да се Законом уводи нејезик: то не може бити ни српски нити један до сада постојећи језик у Републици Србији. Уколико се пак Закон односи на српски језик – не мења се само његова лексичка структура оним речима које углавном не постоје у речницима, него и његово иманентно граматичко устројство. Пре свега, мења се природа именичког граматичког рода, који ће (применом Закона) од инхерентне категорије прећи у формалну. Све ово изгледа застрашујуће и води креирању заумне и паралелне, орвеловске стварности, којом се на Прокрустовој постелји законски цензурише језик у јавној употреби. Имајући све наведено у виду, наглашавамо да се мора зауставити и забранити инжењеринг на главном средству споразумевања и остваривања људске културе и цивилизације – језику, био он српски или било који други у Републици Србији. Поражавајуће је да је Скупштина Републике Србије по убрзаној процедури усвојила Закон о родној равноправности, а нов Закон о употреби језика и писма, који се дуго обећава представницима србистике, с већ припремљеним и усаглашеним нацртом, бива одбачен и пре доласка у скупштинску процедуру. Имајући све наведено у виду, сматрамо да овај закон треба укинути и донети нов – усмерен ка истинском циљу заштите равноправности, независан од било које идеологије, а уз сагласност читавог друштва, језичке струке и других позваних струка, целокупне културне јавности, Српске православне цркве и представника осталих традиционалних верских заједница“ (Зборник 2021: 278–281, са потписним учесницима).

Уместо закључка

6. У језичкој реалности данас, било пре доношења спорног Закона било после њега, без обзира на све негативне аспекте, наведене у излагањима и Закључцима из Зборника, не дешавају се драстичне промене. Динамика језичког развоја прати своје токове, у којима су многобројни нови фемининативи само један рукавац снажног прилива нове лексике у савремени српски језик. Њихов опстанак у српском језику одређен је законом језичке економије и конкуренције, а њихов распоред у различите језичке идиоме на основу финкционално-стилске раслојености неће нарушити стабилност књижевног писаног и разговорног језика, чију норму регулишу лингвистички закони, независно од државних закона и прескриптивних нормативних мерила. Повремене појаве идеолошког је-

зичког инжењеринга и политичког закулисног новоговара предствљају поучне примере о узалудности покушаја експериментисања са језиком и о изопачености квазинаучних метода у прекрајању изворне људске природе.

Литература

- Зборник: *Положај српскога језика у савременом друштву : Изазови, проблеми, решења* : зборник саопштења с Округлог стола одржаног у Матици српској 3. јула 2021. године. Нови Сад : Матица српска ; Београд : Одбор за стандардизацију српског језика, 2021.
- Ковачевић, М. 2021. У каквом су односу Закон о родној равно правности и Закон о језику и писму, У: *Положај српскога језика у савременом друштву : Изазови, проблеми, решења*. Нови Сад : Матица српска; Београд : Одбор за стандардизацију српског језика, 41–55.
- Пипер, П. 2021. Поводом Закона о родној равноправности, У: *Положај српскога језика у савременом друштву : Изазови, проблеми, решења*. Нови Сад : Матица српска; Београд : Одбор за стандардизацију српског језика, 21–25.
- Танасић, С. 2021. Закон против српског језика – прилог рушењу српског идентитета, У: *Положај српскога језика у савременом друштву : Изазови, проблеми, решења*. Нови Сад : Матица српска; Београд : Одбор за стандардизацију српског језика, 2021, 13–20.

The Law on Gender Equality and the Serbian Language

Stana Ristić

Keywords: grammatical aspects of noun gender, feminist perspectives on gender/sex equality, linguistic norm, Serbian language, Law on Gender Equality

Based on the presentations and the adopted Conclusions published in the Proceedings of the conference held in Novi Sad in 2021, this paper outlines the negative reactions of prominent experts in Serbian linguistics and in the social sciences and humanities to the Law on Gender Equality, adopted by the National Assembly of the Republic of Serbia in the same year. The law prescribes a linguistic norm requiring the mandatory use of gender-marked titles for occupations and professional designations referring to women, as well as legal sanctions for non-compliance with this norm in public and official language use.

Лингвистичке активности, 2025, 37, стр. 61–65
Приказ

Лексичке иновације у огледалу неологије и неографије

Циљано стварање нових речи и језички инжењеринг: Зборник радова / Приредили: Данко Шипка, Дејан Ајдачић / Филолошко друштво „Речи“ – „Алма“, Београд, 2024, 217 стр.

Стана Ристић

Институт за српски језик САНУ, Београд (ristic.stana@gmail.com)

У зборнику под наведеним насловом објављено је тринаест радова са међународне конференције, одржане 2024. године у Београду, у организацији Филолошког друштва „Речи“, а уз подршку Министарства културе и Министарства науке, технолошког развоја и иновација Републике Србије. Аутори радова су еминентни филолози из Србије, Словеније, Хрватске, Бугарске, Пољске и Америке, који су појам „језички инжењеринг“, наведен као радни наслов конференције, сагледали на више актуелних начина циљног стварања нових речи у језицима. Тако је наслов Зборника, поред језичког инжењеринга проширен и на друге начине циљног стварања нових речи. Сама појава језичког инжењеринга у домену неологије, према ономе како ју је одредио Д. Шипка, такође подразумева циљано грађење нових речи од стране лексичке и културне елите у настојању да их уведу у општу употребу уместо већ постојећих речи, а да ове друге истисну из употребе. Оваква појава заснива се на ванјезичким, друштвеним факторима, најчешће националним и политичким, а не на лингвистичким потребама, па у академској и широј јавности изазива негативне конотације.

У радовима у Зборнику сагледавају се и фаворизују лингвистички аспекти увођења нових речи чија се вредност мери општом употребом у језику, којом се обогаћује вокабулар, али се наводе и примери неуспешног стварања нових речи било из лингвистичких или ширих друштвених разлога. Д. Шипка је у свом раду, на основу квантитативних

показатеља, одредио меру прихватања лексичког инжењерства у више дужих или краћих периода 19. и 20. века, у српској и хрватској средини, указујући на чињеницу да на (не)прихватање инжењеринга утиче више језичких и ванјезичких параметара, а међу њима су пресудни: ниво развоја књижевног/стандардног језика, (не)уважавање ауторитета и (не)заинтересованост заједнице за језичка питања.

Стаус нових речи у радовима Зборника разматран је са аспекта утицаја на језичку/лексичку норму у најширем смислу, и то као напор појединаца или институција на одржавању балансирања домаћих и страних елемената у језику, најчешће у виду језичког пуризма, као што је показано у раду бугарске ауторке Диане Благоеве, која је анализирала пуристичке ставове у речнику Ивана Данчова „Иностранные слова в болгарском языке“ из 1944 год., као и њихов утицај на бугарску лексикографију током 20. века. Са истог аспекта анализирани су и новотворенице у словеначком језику са портала словеначког језика „Фран“ Института за словеначки језик САЗУ, у раду Симоне Клеменчић. У питању су предлози неологизама корисника наведеног речничког портала, као замене страних речи, који углавном нису наишли на позитиван одјек у јавности, док су најбоље прихваћене нове творевине, које се заснивају на духовитом поигравању облицима и значењима већ постојећих речи.

Сличним проблемом, заменом англицизама домаћом лексиком у српском језику у домену компјутерске технологије и дигиталних медија, бави се Слободан Новокмет у свом раду, у којем је дао преглед досадашњег стања и анализирао покушаје да се кроз јавне анкете/конкурсе и речнике нових англицизама предложи нове речи домаћој јавности, састављене од домаћих творбених елемената, као замене за англицизме.

Језичка игра или креативна употреба речи ствара повољне услове за увођење и прихватање нових речи ако су стваране применом постојећих творбених модела и типова, или ако су се нове речи избориле за језичку употребу или својим високим креативним дометом или новим значењима, било у уметничком, медијском или свакодневном језичком изразу, па и у дечијем језику, доприносећи богатству вокабулара и балансирању процеса језичког грађења и језичког стварања у развоју сваког појединачног језика. Циљаним грађењем нових речи бави се Рајна Драгићевић у свом раду, као појавом другостепене експресивне номинације у новинским колумнама, анализирајући творбене моделе и наводећи прагматичке разлоге колумниста да стилским ефектима сензације привуку пажњу читалаца и на тај начин успешно конкуришу сликовним информацијама, доприносећи истовремено креативности српског језика.

Изазовнијом креативношћу дечијег језика бави се Владимир Вукомановић Растегорац, анализирајући материјал спонтаног дечијег лексичког стварања из књиге В. Смиљанић Рангелов „Српскиричарска речорчица“

и истичући њихов подстицај за језичке игре. Аутор је представио одлике дејег језика, описао типове језичких стратегија у дејем стварању речи и на основу њих предложио више модела језичких игара са децом у вртићима, како би се подстицала њихова способност за усвајање имагинативне функције језика.

Питањем стварања нових речи са становишта лудизма и идеологије бави се рад ауторке Анје Nikolić-Hoyt у оквиру шире теме: номинације референцијалних и лексичких празнина у соматском вокабулару хрватског језика, дефинишући лудизме као покретачке механизме за стварање нових речи. Ефекте тих механизма разматра и анализира на резултатима експерименталног рада са припадницима средњошколске популације, који су имали задатак да именују место између обрва, које нема своју номинацију у савременом хрватском језику. Ауторка истиче да у друштвеној средини увођење нових речи на овакв начин обично наилази на отпор и на неприхватање, што се у њеном случају испојило у виду бурне реакције регионалних портала у смислу експлицитног приписивања идеолошке димензије оваквим покушајима стварања нових речи. Идеолошко перципирање лудичког стварања нових речи засновано је како на отпору англицизмима тако и на фаворизовању језичког пуризма у стварању и озакоњењу употребе домаћих, „бољих“ речи и потискивању постојећих, углавном страних речи.

На неке негативне друштвене појаве циљаног стварања нове лексике у српском јавном дискурсу указао је Ђорђе Оташевић, представљајући их као средство језичке агресије, без обзира да ли су такве лексичке иновације творене по узуалним или неузуалним творбеним моделима. Дефинисао је и термин „језичка агресија“, истичући да је предуслов за коришћење средстава отворене језичке агресије потпуна слобода изражавања, каква данас постоји у Србији.

Утицај језика писаца на прихватање нових речи и статус неологизама у бугарском језику представљен је у два рада бугарских ауторки. У раду Атанаске Атанасове, анализирани су глаголски неологизми одабрани из речника неологизама, упоређени са индивидуализмима бугарских писаца од Препорода до данас, на основу материјала из вишетомног савременог академијског Речника бугарског језика. На основу параметра продуктивних и непродуктивних модела и типова творбе, ауторка је истакла неке савремене бугарске писце као најзаступљеније успешне творце глаголских неологизама. Проблемом именичких индивидуализама, на материјалу наведеног академијског Речника бугарског језика, бави се ауторке Цветелина Георгиева, која је на основу анализе одабраних примера дефинисала индивидуализме као језичке јединице намерно сачињене од стране писаца, песника, јавне или популарне личности, и чија се прихватљивост потврђују употребом у језику и лексикализацијом, као и

њиховим увођењем у референтне речнике, и оне најреферентније попут великог вишетошног Речник Бугарске академије наука.

Дејан Ајдачић је представио идеје руског филолога, филозофа и есејисте Михаила Епштејна о потреби богаћења руског језика увођењем, грађењем нових речи, стварањем ауторских неологизама, чија се активност одвијала у виду интернет пројекта овог аутора под називом „Дар речи“, започетог 2000. године као нови тип речника, који је сам М. Епштејн назвао „пројективни речник“, представљајући га као тип речника који иде испред језичког развоја, ширећи лексички систем новим речима, терминима и концептима, и у којем доминира творбени приступ усредсређен на стварање једне речи. У питању су најчешће сливенице веома богате значењима, а сваку појединачну овако сачињену реч назвао је „једноречје“, назив који је постао термин новог жанра уметности једне речи.

Нормативни аспекти у службеној и свакодневној употреби језика са становишта нове лексике разматран је у раду пољске ауторке Магдалене Баер, у којем је анализирала својства еуролекта, као званичног језика Европске уније, са идеолошког, друштвеног, лингвистичког и уметничког становишта, у компаративној хрватско-пољској перспективи, и у односу на друге службене језике. Ауторка је дефинисала сам појам еуролекта као функционални стил службеног језика Европске уније, који се користи у комуникацији унутар ове међународне организације, као и за контакте између њених институција и грађана, а чије су главне карактеристике специјализовани ЕУ вокабулар и поједностављена синтакса заснована на хибридном текстовма и безличности израза. У правној сфери еуролект функционише као функционални стил, а у односу на службене језике земаља ове заједнице успостављен је савремени вид језичке диглосије, с тим што је еуролект много сиромашнији од појединачних службених језика националних заједница ЕУ.

У раду под насловом *Primeri leksičkog inženjeringa u diskursu o zaštiti životne sredine u medijima na engleskom jeziku*, ауторка Ђурђа Јовановић Радејски истражује улогу језика у обликовању дискурса о заштити животне средине, са фокусом на лексички инжењеринг у медијима на енглеском језику. На материјалу више интервјуа са новинарима углавном водећих медија, ауторка је у истраживању идентификовала кључне термине и фразе из области климатских промена. У анализи је показала како корпорације, влада и медији, стратешки употребљавају ове термине да би обликовали јавно мњење, информисали или умањили алармантност и сложеност проблема у области животне средине, представљајући кључне речи овог политичког дискурса и начин на које оне постају оружје лексичког инжењеринга.

Зборник радова учесника међународне конференције под насловом *Циљано стварање нових речи и језички инжењеринг*, у целини гледано

и по појединачним радовима, представља значајну научну публикацију из области неологије и неографије, актуелних дисциплина, које прате језички/лексички развој како на дијахроном и синхронном плану, тако и у реалном времену. У радовима је презентован богати емпиријски материјал нових речи са најразличитијих језичких и ванјезичких аспеката, осликавајући најновије стање не само у неологији и неографији него и у савременом друштву различитих словенски и инословенских заједница, при чему се имплицитно представљају универзалне испреплетане лингвистичко-друштвене појаве, захваљујући настојању и ентузијазму лингвиста, који упорно прате иновације у убрзаном језичком/лексичком развоју, без обзира на нестабилан и трусни терен свакодневних језичких и друштвених промена. При томе упориште траже и налазе у валидним теоријско-методолошким приступима и постојећем терминолошком инвентару, којима је овладала савремена неологија и неографија. Мислим, да сваки од аутора, не само у овој публикацији, него у укупном свом научном настојању, као и њихове колеге у свету, трагају за начинима успостављања што доследније козистентности и уједначавања приступа, активно суделујући у дограђивању и усавршавању неолошког и неографског научног апарата како би могао одговорити не само садашњим него и будућим изазовима.

Рајна Драгићевић: *Огледи из српске дериватологије*. Андрићград – Вишеград: Андрићев институт [Библиотека „Знамен србистике“, књ. 16], 2024, стр. 330.

Горан Милашин

Универзитет у Бањој Луци, Филолошки факултет, Катедра за србистику
(goran.milasin@flf.unibl.org)

Књига проф. Рајне Драгићевић *Огледи из српске дериватологије* шеснаесто је издање у оквиру Библиотеке „Знамен србистике“ Одјељења за језик Андрићевог института из Андрићграда, односно Вишеграда. Она садржи осамнаест претходно публикованих радова, од којих су четири у оригиналним верзијама објављена на руском језику, а овдје се први пут доносе у преводу на српски. Већина текстова публикована је у иностранству (два у Бјелорусији, два у Пољској, два у Сјеверној Македонији, један у Словачкој и један у Чешкој). Девет радова изложено је на конференцијама Комисије за творбу ријечи Међународног славистичког комитета, а и остали су, према ауторкиним ријечима, инспирисани истраживањима чланова те комисије.

Текстови су распоређени по општости теме, тачније иду од општијег ка специфичнијем, а нит која их повезује јесте семантички приступ дериватолошким питањима. Наиме, књига је у потпуности посвећена питањима творбене семантике, а по томе се разликује од свих ранијих књига проф. Драгићевић, мада се и у њима у већој или мањој мјери може уочити усмјереност на семантику твореница и кретање између лексикологије и дериватологије, на трагу истраживања проф. Даринке Гортан Премк. Радовима у овој публикацији заједничко је и то што, прије свега, говоре о дериватолошким проблемима у српском језику, али се дотичу и стања у другим словенским језицима.

Књигу отвара текст *Актуелности схватања Милоша Докулила о грамаћичким категоријама и грамаћичком значењу*, у којем се износе основни погледи чувеног чешког дериватолога Милоша Докулила на једно од главних лингвистичких питања, а то је *категорија*. Пошто је

Докулил сматрао да се овом проблему не може приступити без разумевања појма *значења* у језику, ауторка прво разматра његова запажања о граматичком и лексичком значењу, а затим и о морфолошким, творбеним и семантичким категоријама, закључујући да су та запажања и данас веома актуелна.

У раду *Дојринос О. П. Јермакове словенској деривациологији* анализирају се чланци које је руска лингвисткиња Олга Павловна Јермакова, један од најугледнијих чланова Комисије за творбу ријечи Међународног славистичког комитета, објавила у зборницима ове комисије. Говорећи о тим чланцима, проф. Драгићевић истиче значај научног дјеловања О. П. Јермакове у Комисији за творбу ријечи, али истовремено указује и на нека отворена питања која произлазе из истраживања ове научнице, подстичући лингвисте да се њима у будућности детаљније позабаве. Будући да је О. П. Јермакова, као и сви истински истраживачи, из текста у текст развијала своје идеје, „њени радови у зборницима Комисије за творбу речи представљају наставке јединственог, свеобухватног погледа на основне поставке творбене семантике“ (стр. 37).

Текст *О неким њињањима њтворбене мотивације* посвећен је проблемима у одређивању творбене мотивације и правилном приступу структури и значењу једног типа твореница у руском, српском и другим словенским језицима. Повод за истраживање чији се резултати овдје износе била је грешка у тумачењу творбене мотивације руске именице *событние* коју су начинили неки филозофи, па чак и лингвисти, тумачећи поријекло ове именице. Скрећући пажњу на то да се при одређивању мотивације твореница не смије посматрати изоловано, без увида у творбене обрасце засноване на односима унутар цјелокупног деривационог гнијезда, ауторка је, заправо, нагласила важност системског приступа творби ријечи.

У раду *Значењска сѣрукѣура дериваѣа* полази се од чињенице да се у славистичкој литератури однос међу значењима деривата углавном објашњава полисемијом (и онда када се не може установити да је једно значење настало од другог) или хомонимијом (упркос значењској вези међу њима), а затим се та уобичајена увјерења представљају на примјерима из литературе и из лексикографске праксе. У наставку се показује да однос међу значењима деривата заиста може бити полисемијски, па и хомонимијски, али најчешће постоји веза за коју до сада није постојао назив у српској лингвистици, а коју Александар Киклевич назива *амбисемијом*, дефинишући је као „принцип конфигурације два значењска елемента у језичком систему: *номинаѣивни* (који је изражен у форми и структури знака) и *инѣерѣреѣаѣивни* (који указује на говорникова знања о свету око себе)“ (стр. 73). Проф. Драгићевић сматра да је ово тумачење прихватљиво „јер полази од отворености деривата да

се семантички обликује у контексту, у сталном саодносу између језичких и ванјезичких знања говорника“ (стр. 74).

Текст *Прелазни карактер префиксоида* посвећен је статусу и подјели страних препозитивних компоненти у славистичкој литератури. Ауторка примјеђује како треба преиспитати подјелу вишесложних страних препозитивних компонената на префиксе (који по поријеклу спадају у ову групу: *сујер-*, *хијер-*) и префиксоиде (обично настале скраћивањем неких страних ријечи: *радио-*, *ауџо-*), те њихову класификацију засновати на семантичком критеријуму. Истиче како би се могло прихватити становиште бугарске лингвисткиње Цветанке Аврамове, која предлаже подјелу на префиксоиде и радикасоиде, при чему би префиксоиди означавали односе (локативне, темпоралне, квалитативне, квантитативне, хијерархијске итд.: *анији-*, *вице-*, *екс-*, *квази-*, *контра-*, *макро-*, *микро-*, *мега-*, *мини-*, *нео-*, *јоси-*, *јсеудо-*, *сујер-*, *улира-*, *хијер-*, *јой-*), а радикасоиди предметно значење (*авио-*, *ауџо-*, *агро-*, *био-*, *видео-*, *диско-*, *еко-*, *електро-*, *енерго-*, *евро-*, *крими-*, *нарко-*, *радио-*, *шеле-*). Прихватљиво је, такође, према њеном мишљењу, да се за све ове јединице користи заједнички термин – *прејозијивна комјоненџа*.

У наредна два рада проф. Драгићевић бави се проблемом глаголских деминутива у српском језику. Први од њих, *Глаголски деминуџиви између џворбеног и ујојребног значења у српском језику*, бави се разилажењем творбеног и употребног значења на примјеру српских глаголских деминутива. Иако се у језику књижевности глаголи као што су *живуџкаџи*, *јискараџи*, *јирчкараџи* и сл. још увијек користе са значењем вршења радње у мањој мјери и са задовољством, уживањем, ауторка показује да у језику медија, односно разговорно-таблоидном дискурсу, они означавају радње које се оцјењују негативно, при чему се омаловажава и сам вршилац радње. Други рад, *Префиксални глаголски деминуџиви у српском језику*, инспирисан је истраживањима Ирене Грицкат. У њему је ауторка консултовала граматике и рјечнике савременог српског језика, а затим резултате тог дијела истраживања употпунила анкетом којом је провјерила језичко осјећање данашњих говорника српског језика. Установила је да резултати анкете нису усаглашени са сликом из рјечника. На основу константи у рјечничким дефиницијама запазила је да деминутивни глаголи означавају радње које се врше кратко, брзо, непотпуно, слабо, нехајно или благо, а анкетно истраживање помогло јој је да уочи још неке значењске нијансе префиксалних глаголских деминутива. Из свега овога закључила је да се префиксација и даље интензивно користи за деминуирање глагола у српском језику, али да јој је улога у овом процесу далеко спореднија од улоге коју имају деминутивни суфикси.

Текст *Творбене иновације из угла исџијивања деривационих гнезда у српском језику* показује како се на основу системских процеса, очиглед-

них из података изнесених у *Семантичко-деривационом речнику српског језика*, може претпоставити настанак неких деривата. Како запажа ауторка, један од најважнијих покретача настанка нових ријечи јесте аналогичност.

Грађа из *Семантичко-деривационог речника српског језика*, у свјетлу идеје о важности аналогичности, послужила је као подлога и за рад *Неки теоријски и методички аспекти регуларних механизма творбе речи у савременом српском као савременог језика*. Полазећи од чињенице да у српском језику, као и у другим словенским језицима, највећи дио лексичког фонда чине творенице, проф. Драгићевић наглашава како је корисно упознати стране студенте са најфреквентнијим творбеним моделима, а *Семантичко-деривациони речник* у томе може бити од велике помоћи.

У раду *Деривација и асоцијативни речници српског и других словенских језика* ауторка потврђује да и асоцијативни речници могу бити употребљени у творбено-семантичким истраживањима, будући да они садрже информације о најснажнијим асоцијативним везама међу лексемама у одређеном језику. Основни задаци истраживања чији се резултати овдје износе били су да се истражи има ли деривата међу лексемама које сачињавају тзв. језгро језичког сазнања српског језика, те има ли деривата у асоцијативним пољима ријечи-стимулуса у *Асоцијативном речнику српског језика*.

Асоцијативне везе између немотивисаних ријечи и твореница разматрају се у раду *Просте речи и њихови деривати у лексикону српског језика*. Анализа је показала да се просте ријечи и њихове изведенице не користе спонтано заједно у тексту, из чега произлази да међу њима не постоји асоцијативна веза, а главним узроком сматра се њихова велика удаљеност у менталном лексикону. По томе је однос простих ријечи и њихових деривата знатно различит од односа парадигматски повезаних лексема, са јаком асоцијативном корелацијом и високом учесталошћу истовремене употребе у тексту.

Преостали дио књиге посвећен је новим ријечима, посебно англицизмима. У раду *Сујарништво словенских деривата и англицизама у српској неологији* проф. Драгићевић указује на то да у вријеме када се у српском језику, као и у свим словенским језицима, повећава број ријечи из енглеског језика, постоје и англицизми који се тешко прихватају у српском језику. Она је прво представила нове називе за боје који потичу из енглеског језика, а заступљени су у савременом рекламном дискурсу, те је потом, на основу језичког материјала добијеног преко анкете, установила како говорници српског језика, када треба да именују нијансе боја, ипак радије користе могућности српске творбе ријечи него што позајмљују ријечи из енглеског језика. У тексту *Спојено и одвојено писање иридева (на примеру назива за боје)*, који је својеврстан наставак прет-

ходног текста, разматрају се ортографска рјешења за нове ријечи којима се именују боје.

Рад *Дојринос глобализације банализацији лексичког фонда српског језика* показује да се у српском, као и у свим осталим словенским језицима, под утицајем глобализације снижава ниво језичке културе, а многи функционални стилови приближавају се разговорном. На темељу увида у новонасталу српску лексику, ауторка издваја три основне језичке тенденције – експресивизацију, пејоративизацију и банализацију.

У тексту *Неке тенденције у творби речи у савременом српском језику* говори се о пејоративним изведеницама на *-саурус* и *-оид* у савременом српском језику (нпр. *слобосаурус* и *балканоид*), док рад *Медијатекст као извор за проучавање нових творбених и лексичко-семантичких промена у савременом српском језику* указује на то у којој мјери колумнисти данас слободно користе творбени, граматички и семантички потенцијал српског језика како би своје текстове учинили експресивнијим. Ауторка сматра да је и ова склоност ка језичкој игри позајмљена из енглеског језика.

Посљедња два рада у књизи баве се тзв. родно осјетљивим језиком. На основу електронског корпуса сачињеног од текстова који су 2017. године објављени у дневним новинама *Данас* и *Новостии*, као и у недјељнику *Време*, у тексту *Умножавање мовираних фемининума на -(к)иња у савременом српском језику* дат је потпун корпус именица на *-ица*, *-ка* и *-(к)иња* које спадају у мовиране фемининуме. Након неколико општих напомена које се односе на сав корпус прикупљених мовираних фемининума, у овом раду анализирани су именице на *-(к)иња*, тачније њихова фреквенција, творба, значење и употреба. У тексту *Лексика за именовање женских лица у речницима савременог српског језика* пружа се реална слика о именицама које означавају женска лица у речницима савременог српског језика, првенствено у једнотомном *Речнику српскога језика* Матице српске. Уочава се да је и прије Закона о родној равноправности у српском језику било много именичких деривата који означавају женска лица, али су те лексеме настајале спонтано, а не под принудом.

Књига проф. Рајне Драгићевић *Огледи из српске дериватологије* представља важан допринос српској науци о грађењу ријечи, прије свега зато што систематски и детаљно разматра семантичке профиле твореница у српском језику, употпуњујући тако постојеће описе творбених средстава, творбених начина, модела и др. Преко пажљиво одабраних радова читаоци добијају увиде у сложене лингвистичке процесе који обликују деривате, али и у ауторкин научни приступ, методолошку строгост, истраживачку посвећеност и иновативност. Одлично познавање словенске дериватологије омогућило је проф. Драгићевић да стање у српском језику сагледа из компаративне перспективе, односно да уочи сличности и разлике између српског и других словенских језика. Због свега тога

књига не само да проширује наше разумијевање дериватолошких питања у српском језику већ и потврђује да је њена ауторка један од водећих стручњака у области творбене семантике. Текстови обједињени у овој публикацији несумњиво ће бити корисни, занимљиви и инспиративни језикословцима, професорима српског језика, студентима и свима осталима који се интересују за лингвистичка питања.

Поводом новог тома *Речника САНУ*

Речник српскохрватског књижевног и народног језика, књ. XXII, Покупић – послужитељство (уредници Даринка Гортан Премк ... и др.). 1. изд. – Београд : САНУ : Институт за српски језик САНУ, Београд, 2023.

Маријана Ђукић

Институт за српски језик САНУ, Београд (marijana.bogdanovic@isj.sanu.ac.rs)

Недавно је из штампе изашао XXII том највећег дескриптивног речника српског језика – *Речника српскохрватског књижевног и народног језика* Српске академије наука и уметности¹. Овај тезаурусни речник најпотпуније представља лексичког богатство српског књижевног и народног језика на целовитом простору штокавског наречја, у периоду од почетка деветнаестог века па до данашњих дана (последња ексерпција грађе је из 2020. године). Грађа за речник потиче из извора који покривају све функционалне стилове српског језика, као и из бројних збирки речи из народа.

У XXII тому *Речника САНУ* пописана је и лексикографски описана лексика од одреднице *Покупић* до одреднице *послужитељство*. У концепцијском смислу, ова књига обухвата следеће делове: *Подаци о учешћу у изради XXII књиге речника* (VI), *Дојуна скраћеница објављених у XXI књизи Речника* (VIII), *Речник* (IX), *П* (1–800). Како се види из списка са новим скраћеницама (стр. VIII), овај том осавремењен је лексиком из књижевних дела објављених у периоду од 1989. до 2016. године.

Новообјављени том *Речника САНУ* наставља лексикографску дескрипцију лексике на почетно слово *П*, које представља најзаступљеније почетно слово у српском језику (претпоставља се да ће речи на ово слово запремати између 8 и 10 томова).

¹ У наставку текста користићемо скраћеницу *Речник САНУ*. Шири верзија овог приказа послата је за часопис *Српски језик: студије српске и словенске* за 2026. годину.

Према комплексности полисемантичке структуре, односно бројности значења, у најновијем тому српског тезауруса издвајају се глаголи *йонеџи* (*се*) (29 значења²), *йолазиџи* (16 значења), *йойасџи*¹, *йойиџи*¹, *йойусџиџи* (по 15 значења), *йойеџи* (*се*), *йонавџаџи*, *йойравџи* (по 13 значења), *йомесџи се* (12 значења), док међу другим врстама одредничких речи које имају развијену полисемантичку структуру издвојићемо именице *йолџе* (21 значење), *йолуџика*, *йойлава* (по 8 значења), *йородиџа*, *йосвеџа* (по 7 значења) и *йосао* (6 значења), те придеве *йомаман* и *йоследџи* (по 8 значења).

Бројну групу међу обрађеном лексиком представљају творенице са префиксалним творбеним формантом *йолу-*, који служи за грађење именичких сложеница (нпр. *йолубоем*, *йолубаба*, *йолубог*, *йолувреме*, *йолугодиџиџица*, *йолузнање*, *йолуниџелигенџиџа*, *йолумрак*, *йолунесвесџиџица*, *йолуџроизвод*), придевских сложеница (*йолубакарни*, *йолублесав*, *йолузваничан*, *йолуисџиниџи*, *йолуквалификован*, *йолумрџав*, *йолуозбиџан*, *йолуџисмен*, *йолуџразан*, *йолуслан*), те прилошких сложеница (*йолубоговски*, *йолугодиџиџе*, *йолугласно*, *йолудесно*, *йолудивџе*, *йолужмурке*, *йолузванично*, *йолузналачки*, *йолуирионично*, *йолуџлачно* итд.).

Значајан лексички слој сваког тома Речника САНУ јесте лексика страног порекла. Српски тезаурус региструје око 35 страних језика из којих се лексика прима у српски језик. У XXII тому Речника САНУ по бројности се издвајају речи пореклом из латинског (нпр. *йойлиџеус*, *йорус*, *йосесиван*, *йосесориџум*, *йосесор*, *йойлиџеус*, *йосибилан*, *йоларизаџиџа*, *йоларни*, *йолариџеџи*, *йоликарбонаџи*, *йорџал*), грчког (нпр. *йолиглоџи(а)*, *йолигон*, *йорнографиџа*, *йорнокраџиџа*, *йороза*, *йорозан*, *йорфира*, *йоскура*, *йоларимеџириџа*, *йолиандриџа*), италијанског (нпр. *йолака*, *йолас*, *йолиџиканиџи*, *йолџеџи*, *йолџирона*, *йорџаменџио*, *йоризма*, *йорџела*, *йорџолаџиџа*), из француског (нпр. *йоларизоваџи*, *йолином*, *йолиџеизам*, *йолиџеса*, *йомада*, *йонџон*, *йорџиџарол*, *йорџиреџи*, *йорџифеџи*), из енглеског (нпр. *йолицеман*, *йолицман*, *йолуџаниџи*, *йони*, *йой-арџи*, *йойкорн*, *йорџинг*); из немачког (нпр. *йолиџмахераџи*, *йонг*, *йорџикла*, *йорџура*, *йорџифиџи*, *йорхеџи*), из турског (нпр. *йорџокал*, *йоревенаџи се*, *йорезилиџи се*, *йосабуриџи*, *йосеириџи се*, *йоселамиџи*) итд.

Информације о употребној и стилској вредности лексема у Речнику САНУ представљају се бројним различитим квалификаторима. Нови том доноси разноврсну лексику маркирану према сфери употребе, односно тематски и терминолошки: нпр.: агр. [агрикултура, агрикултурни]: *йоликулџура*, *йорџугизаџи*, *йосаџениџа*; анат. [анатомија, анатомски]: *йолувиџица*, *йонс*, *йойлиџеус*; банк. [банкарство, банкарски]: *йолиса*, *йоложиџаџи*; бот. [ботаника, ботанички]: *йолен*, *йойаџаџи*; брод. [бродарски,

² У загради наводимо само број значења, не рачунајући подзначења.

бродарство]: *йонийон*, *йолушајка*; геол. [геологија, геолошки]: *йолуишмор*, *йорцуланача*; геом. [геометрија, геометријски]: *йолиедар*, *йолујречник*; грам. [граматика, граматички]: *йолусложеница*, *йойридевијии се*; зан. [занатство, занатски]: *йонг*, *йорављивача*; зоол. [зоологија, зоолошки]: *йойац*, *йоланда*; информ. [информатика и рачунарство]: *йорйи*³, *йорйинг*; књиж. [књижевност, књижевно]: *йолилог*, *йолийийойон*; коз. [козметика]: *йомада*; кув. [куварски термин, кулинарство]: *йомфрии*, *йойара*; лингв. [лингвистика, лингвистички]: *йолисесија*, *йолигенеза*; мед. [медицина, медицински]: *йонограф*, *йориоманија*; мин. [минералогичка]: *йолоуоал*, *йорфир*; псих. [психологија, психолошки]: *йолонофилизам*, *йолуционизам*; спорт. [спортски]: *йоло*, *йолуволеј*; техн. [техника, технички]: *йорављивач*, *йорубница*; хем. [хемија, хемијски]: *йолимеризација*, *йолисахарид*; цркв. [црквена реч]: *йомазање*, *йомолишије*, итд.

Посебна линија одређивања статуса језичких јединица у лексичком систему тиче се њихове квалификације према временској и територијалној припадности. Примери временски маркиране лексике из новог тома Речника САНУ јесу следећи: заст. [застарело]: *йокујка*, *йокуишије*, *йокушање*, *йокушалац*, *йолахко*, *йолийикер*, *йолковник*, *йољојежац*, *йољубај* итд.; сткњ. [стара књижевност и књижевнојезичко наслеђе – старији типови књижевног језика: славеносрпски, рускословенски, српкословенски]: *йолза*, *йолзовати*, *йомазаније*, *йомешаније*, *йоразумићелан*, *йоразумије*, *йосешченије*; арх. [архаизам]: *йорабоијати* (1. значење), *йолза* (уз квалификатор *сийкњ.*); ист. [историја, историјски]: *йолирема*, *йолийбиро*, *йолийкомесар*, *йолиурак*, *йолубуљубаша*, *йолугимназија*, *йойечийељ*, *йойечийељсийво* итд. У домену територијалног раслојавања, лексика се маркира квалификатором покр. [покрајински]: *йолегойина*, *йомејача*, *йомехуриши*, *йонајјаче*, *йоек*, *йойикњача*, *йорац*, *йоскараји* итд., као и квалификатором нар. [народски, народни]: *йомејнуће*, *йокуйче*, *йорадивша*, *йорон* итд., те квалификатором дијал. [дијалекатски, дијалектизам], за означавање превасходно дијалекатских фонетско-морфолошких обележја речи: *йоразладиши*, *йоробјење*, *йосарањиваши*, *йолагљи* (уп. стандардни облик *йолакиши*) итд.

Лексика која је у XXII тому Речника САНУ маркирана према комуникативом (прагматичком) принципу, односно према емоционално-експресивним компонентама значења, има квалификаторе шаљ. [шаљиво]: *йомазаљка*, *йомиришије*; погрд. [погрдно]: *йоливуља*, *йомељара*; подр. [подругљиво]: *йолигуз*, *йоњавача*; пеј. [пејоративно]: *йолийиканй*, *йоловача*, *йолубудала*; ир. [иронично]: *йолийикарка*, *йолуффрајлица*; вулг. [вулгарно]: *йойиздиши*, *йокурваји се*, *йойишаји*; еуф. [еуфемистички]: *йонакићен* 'помало пијан, припит', итд.

Представљеним квалификаторима, и другим који овде нису наведени, лексикографи су из лексичког репертоара који запрема XXII том српског

тезауруса (*Покуйић–йослужийељсїво*) издвојили оне јединице које не припадају општем лексичком фонду, већ су распоређене на његовој периферији, у зависности од типа диференцијалног обележја које им је додељеним квалификатором приписано.

Под ознаком *Изр.* [изрази], у последњем делу речничког чланка, и овај том Речника САНУ доноси бројне термилошке синтагме, фразеологизме у ужем смислу, али и јединице из шире схваћене фразеологије (перифразе, узречице, блаже псовке итд.). Лексема *йолѐ* издвојила се као продуктивна у творби различитих термилошких синтагми: *асоцијативно йолѐ*; *векйорско йолѐ*; *крашко йолѐ*; *ледено йолѐ*; *минско йолѐ*; *огледно йолѐ*; *слейо йолѐ*; *йеорија йоља* итд. Већи број фразеолошких јединица зебележен је под глаголом *йойиїи*: *йойиїи горку (чашу)*; *йойиїи душу (некоме)*; *йойиїи (некоме) крв на йамук*; *йойиїи (некога) у чаши воде (шољици кафе)*; *йойиїи чашу смрїи* итд., док се лексема *йосао* јавља као компонента више фразеологизираних именичких синтагми: *ђавољи (вражји) йосао*; *јалов йосао*; *йрљав йосао*; *медвеђа йосла*; *ђорав йосао*; *Сизифов йосао* итд.

Паремиолошки материјал се по правилу наводи у оквиру посебне алинеје под ознаком *Нйосл.* У XXII тому посебно паремиолошки продуктивном показала се лексема *йой*. Ова лексема јавља се као компонента већег броја пословица и изрека у српском језику: *бесйослен йой и јариће крсїи (криїава)*; *има и над йойом йой*; *и йой се код оліяра йревари*; *ни цару харача, ни йойу колача*; *од луда йоја луда и молиїва*; *йой зайоведи ђаку, а ђак црквењаку*; *йой се не бира йо бради но йо глави*; *у сваког(а) йоја йорбица дубока* итд.

У овом тексту представљен је тек један исечак разноврсног лексичког материјала XXII књиге српског тезаурусног речника, али довољан да илуструје допринос и вредност сваког новог тома Речника САНУ – не само за науку о српском језику већ и за српску културу у целини.

Драгана Станковић: *Употреба падежних облика именица у говору младих Врањанаца – синтаксичко-семантички преглед*, Врање: Педагошки факултет, 2024, 261 стр.

Ана Р. Савић-Грујић

Институт за српски језик САНУ, Београд (anasavic81@gmail.com)

У издању Педагошког факултета у Врању 2024. године објављена је монографија др Драгане Станковић *Употреба падежних облика именица у говору младих Врањанаца – синтаксичко-семантички преглед*. Ова књига јесте делимично измењена и допуњена верзија поглавља *Деклинација именица*, преузетог из докторске дисертације под насловом *Говор врањске деце предшколског и школског узраста – социolingвистички преглед*.

Књига има 261 страну и садржи следећа поглавља: I. Увод (11–43), II. Синтаксичко-семантичка анализа материјала (45–166), III. Закључак (167–195), Литература (197–211), Текстови (213–253), Summary (255–258), Извод из рецензија (259–261).

У уводном делу, који је подељен на више сегмената, разматра се природа спроведеног истраживања и наглашава да је његов главни циљ био детаљно представљање синтаксичко-семантичких особина падежних облика именица у говору млађих говорника из Врања. Теоријски оквир обухвата преглед досадашњих лингвистичких проучавања падежне проблематике, са посебним освртом на падежни систем призренско-тимочке дијалекатске области, који је, под утицајем интензивних балканистичких језичких процеса, радикално поједностављен развојем аналитичке предлошко-падежне форме. Посебна пажња посвећује се падежном систему у говору млађе популације, будући да се језичке промене најјасније испољавају управо у овој групи, што их чини важним показатељем уочавања развојних токова одређеног дијалекта. У делу који се бави методологијом аутор, између осталог, говори о следећем:

– предмету истраживања, који се односи на употребу падежних облика именица у говору млађих говорника из Врања, односно деце предшколског и основношколског узраста, од 5 до 14 година старости;

– задатом циљу: да се испита које падежне облике именица користе млади говорници из Врања у формалном исказивању падежних семантичких функција, као и да се представе њихове варијације у оквиру сваке појединачне семантичке категорије;

– предвиђеним задацима: утврђивање инвентара падежних облика именица којима се реализују падежна значења; одређивање синтаксичко-семантичке вредности употребљених падежних облика именица, те репрезентовање варијација падежних облика именица у оквиру сваке семантичке категорије.

У последњем сегменту овог одељка представљене су методе, технике, инструменти истраживања и испитаници. Анализиран је говор 40 испитаника узраста од 5 до 14 година. Материјал је транскрибован, те су издвојени и подробно размотрени сви примери у којима се „различитим облицима падежа формализују њихове семантичке вредности, у адноминалној и адвербијалној позицији“ (стр. 39).

Централни део рада садржи потпун систематски преглед падежних облика потврђених у говору младе популације у Врању. У оквиру синтаксичко-семантичке анализе издвојено је 15 семантичких категорија: агентивност / псеудоагентивност, објекатска значења обухватности и управљености, посесивност, аблативност, партитивност, спацијалност, темпоралност, квалитативност, компаративност, основ/критериј, инструментативност, социјативност, каузативност, интенционалност и намена.

Закључна разматрања представљају корисну и занимљиву синтезу добијених резултата. Након детаљно спроведене анализе, аутор износи концизне закључке у вези с употребом падежних облика у оквиру сваке семантичке категорије, те долази до сумарног закључка да „падежни систем говора младих Врањанаца представља један нестабилан систем у превирању“ (стр. 167). Наиме, падежни аналитизам, својствен говорима призренско-тимочке дијалекатске области, изложен је снажном утицају стандардног језика, те је у говору младих посведочена „наизменична употреба различитих падежних облика при изражавању падежних значења“ (стр. 167). Аутор је дошао до општег закључка да млади Врањанци за изражавање значења зависних падежа користе три падежне форме, при чему је најфреквентнија употреба општег падежа. Под утицајем стандардног језика продиру и стандарднојезички падежни облици, најчешће у виду устаљених израза и конструкција. На крају, посведочени су и хиперкорективни облици, који настају „у тежњи испитаника да дијалекатски облик замени стандарднојезичким, при чему, услед језичке несигурности, долази до укрштања дијалекатских и стандарднојезичких

елемената“ (стр. 167). Аутор указује на потребу да се у настави српског језика систематски подстиче овладавање стандарднојезичким падежним системом, уз примену адекватних метода, док би на предшколском нивоу кључну улогу требало да имају интензивне говорне вежбе које стварају основу за касније успешније усвајање стандардних форми.

Поуздано бележени и транскрибовани дијалекатски текстови представљају драгоцен илустративни материјал, погодан и за даља лингвистичка истраживања. Богата литература, међу којом је и више ауторових радова, сведочи да се аутор позива на релевантне студије везане за испитивано подручје и саму тему, као и да је овој студији претходио вишегодишњи предани рад посвећен истраживању говора Врања на различитим нивоима језичке структуре.

Детаљна и поуздана дескрипција синтаксичких прилика у домену употребе падежа у говору младих у Врању, какву је спровела др Драгана Станковић у књизи *Ујоїреба їадежних облика именица у говору младих Врањанаца – синїаксичко-семанїички їрисїуї*, представља значајан допринос дијалектолошким и синтаксичко-семантичким проучавањима српског језика и корисну лингвистичку референцу.

Современная русская лексикология, лексикография и лингвогеография. 2023 / отв. ред. О.Н. Крылова / Санкт-Петербург : Институт лингвистических исследований Российской академии наук, 2023, 202 стр.

Ђорђе Оташевић

Издавачка кућа „Алма“, Београд (djordjeotasevic@yahoo.com)

Зборник садржи радове учесника Сверуске школе-семинара „Современная русская лексикология, лексикография и лингвогеография“, одржане 4–5. новембра 2023. године, у организацији Института лингвистичких истраживања Руске академије наука. Зборник садржи осамнаест реферата: Антоненко Н.С. *Основные топонимические факторы топонимической системы Волгограда* (5–9), Бакланова И.В. *Лексика говора деревни Имоченицы Лодейнопольского района Ленинградской области* (материалы к «Словарю говоров Ленинградской области») (10–28), Бармина В.С. *Тексты жанра уличного объявления как способ описания лингвистического ландшафта города Новосибирска* (29–33), Беляева Е.А. *Негативная коннотация слова «привычка» в русском языке* (34–40), Буйлова К.В. *Образы водного пространства в произведениях В.И. Белова (на примере сравнительных конструкций)* (41–48), Воропаева Е.А. *Исследование фитонимов «Ягоды» в структурном и лингвогеографическом аспектах (по материалам «Словаря смоленских говоров»)* (49–55), Вырлан М.С. *Лингвокультурологическая характеристика слов-обращений в русском языке* (56–65), Голубева А.А. *Пространственная лингвистика в поэтическом преломлении (взаимосвязь образов языка и пространства в лирике О.Э. Мандельштама)* (66–76), Калиновская В.Н., Эзериня С.А. *Композиты с начальным компонентом огне-/огненно- в русском языке: неология XIX века и современные тенденции* (77–93), Королькова М.Д., Сухачев Н.Л. *Лексические типы русских фамилий, восходящих к ремесленной лексике* (94–118), Краснова С.М. *Лексические соответствия в мифологическом нарративе псковско-белорусского пограничья* (119–126), Кузнецова А.В. *Языковые средства репрезентации брендов в сфере моды* (127–131),

Махнач Ю.И. *Поликультурное пространство Минска сквозь призму мемориальных имен* (132–140), Мехоношина М.М. *Характеристика внешнего облика женщины в говоре села Лойма Прилузского района Республики Коми* (141–155), Романова Н.С. *Внутренняя форма наименований лиц в русских народных говорах* (156–169), Секиро О.О. «Метафора, обращенная в прошлое»: особенности словоупотребления в публицистике И.С. Аксакова в контексте реализации славянофильской концепции «идеального народного языка» (170–180), Шевченко Н.В. *Лингвистический ландшафт в произведениях И. Ильфа и Е. Петрова («Двенадцать стульев», «Золотой теленок»)* (181–192), Шубейкина А.А. *Лингвистический ландшафт дома (на материале романа М. Петросян «Дом, в котором»)* (193–199).

Чланак *Основные топонимические системы Волгограда* Н.С. Антоненка посвећен је разматрању појма *топоним* у примени на ходонимски систем савременог Волгограда. Екстралингвистички фактори различитих историјских периода имали су значајан утицај и на астионим, и на номинације објеката унутар града. Највећи утицај на ходониме Царицина и Стаљинграда имали су догађаји непосредно повезани с историјом града: Октобарска револуција и Велики отаџбински рат. Догађаји из 1990-их година и нова промена државне идеологије, како наводи аутор, нису утицали на ходонимски систем града. Упркос неједнозначном односу становника према појединим догађајима и историјским личностима, називи додељени у част догађаја и учесника грађанског рата и револуције нису мењани.

У раду И.В. Бакланове *Лексика говора деревни Имоченицы Лодейнопольского района Ленинградской области (материалы к «Словарю говоров Ленинградской области»)* представљени су пробни лексикографски материјали за „Речник говора Лењинградске области“. Извор су чинили теренски предратни записи, сакупљени у селу Имоченици.

В.С. Бармина у чланку *Тексты жанра уличного объявления как способ описания лингвистического ландшафта города Новосибирска* представља свеобухватно истраживање текстова жанра уличног огласа, који функционишу у градском простору Новосибирска. У раду се разматра класификација жанра уличног огласа и даје анализа примера. Аутори огласа су становници града Новосибирска, различитог друштвеног статуса, с различитим нивоом образовања, различитих националности и вероисповести.

Чланак Е.А. Бељајеве *Негативная коннотация слова «привычка» в русском языке* посвећен је проблему празнина у лексикографским тумачењима у случајевима неочигледне сложене семантичке структуре неких речи. На примеру речи „привычка“ у чланку је показана њена негативна

конотација, која није забележена ни у једном описном речнику руског језика као самостално значење.

У раду *Образы водного пространства в произведениях В.И. Белова (на примере сравнительных конструкций)* К.В. Бујлове истражује се слика воденог простора у поређењима В.И. Белова. Анализа поредбених конструкција у прозним текстовима аутора омогућава опис значајних елемената воденог простора, које аутор често користи као субјекте и објекте поређења.

У чланку Е.А. Воропајеве *Исследование фитонимов ЛСГ «Ягоды» в структурном и лингвогеографическом аспектах (по материалам «Словаря смоленских говоров)»* разматрају се фитоними лексичко-семантичке групе „Бобичасти плодови”, забележени у „Речнику смоленских говора”. Анализирана је семантика и структура дијалекатских лексема. Закључује се да се у целини дијалектски фитоними лексичко-семантичке групе „Бобичасти плодови” у смоленским говорима одликују структурном стабилношћу, а реализују се лексичко-творбеним моделима карактеристичним за општи језик. Картографски метод омогућио је да се издвоје границе распрострањености неких лексема.

М.С. Вирлан у раду *Лингвокультурологическая характеристика слов-обращений в русском языке* анализира речи-обраћања које се користе у комуникацији између блиских људи (чланова породице, пријатеља, вољених), тј. интимна обраћања; образлаже се могућност коришћења овог материјала за проучавање руске лингвокултуре. На основу одражавања културних кодова у интимним обраћањима даје се лингвокултуролошка карактеристика вокатива, при чему се пажња посвећује „пасивном”, историјском слоју слика које стоје иза вокатива.

Рад *Пространственная лингвистика в поэтическом преломлении (взаимосвязь образов языка и пространства в лирике О.Э. Мандельштама)* А.А. Голубјове садржи покушај коментарисања структурно-семантичке везе представа језика и простора у лирици О.Е. Мандељштама, те опис мотива и особености њихове језичке реализације. Истраживање се заснива на идејно-естетском становишту О.Е. Мандељштама о истовестности националног језика, културе, историје и менталитета. Сlike простора и језика у Мандељштамовој лирици имају сложену структуру. Развијена методика анализе може се применити при проучавању идиостила других песника (посебно песника Сребрног века, од којих је многима, као и О.Е. Мандељштаму, била својствена оријентација на дијалог култура).

Чланак В.Н. Калиновске и С.А. Езериње *Композиты с начальным компонентом огне-/огненно- в русском языке: неология XIX века и современные тенденции* посвећен је истраживању активних лексичких и творбених процеса у руском језику XIX века и касније, на примеру структурно-семантичке, функционалне и когнитивно-дискурзивне ана-

лизе динамике у једном од фрагмената семантичко-творбеног подсистема. Материјал за истраживање новотвореница у области лексике чине композити с компонентама *огне-/огненно-*. Одређујући фактор у анализи структурно-семантичких карактеристика речи ове групе био је семантички. Међу новом лексиком овог периода с компонентама *огне-, огненно-* могу се издвојити: а) апсолутни неологизми (*огневолосый, огневолишебство, огнегадатель, огнегадательный, огненнобородый* и др.), б) иновације настале попуњавањем творбеног гнезда (*огнепоклонничать, огнепоклоннический, огнепоклонничество, огнепоклоннический, огнепоклонство*), в) ауторске новотворенице, укључујући околионализме (*огненно-верующий, огненно-темный, огнепачкатели, огнерадужный* и др.), г) специјална лексика, професионализми који су добили речничку фиксацију (*огнегаситель, огнемер, огнепровод, огнестойкий, огнетушительный, огнецвет, огнецветник* и др.) као резултат процеса демократизације књижевног језика.

У раду М.Д. Королькове и Н.Л. Сухачева *Лексические типы русских фамилий, восходящих к ремесленной лексике* анализирају се руска презимена чије је порекло повезано са занатима. Многи од ових занатских термина одавно су заборављени. У прилогу уз чланак дат је мањи списак испитаних „занатских презимена”, груписаних према њиховим основним типовима (унутар сваког од њих презимена су наведена по азбучном реду).

Чланак *Лексические соответствия в мифологическом нарративе псковско-белорусского пограничья* С.М. Краснове посвећен је проблему језичких особености псковско-белоруске етноконтактне зоне, која данас обухвата јужнопсковски регион Псковске области. Специфичност ове пограничне територије огледа се у очувању трагова дуготрајних историјско-културних контаката псковских говора са севернобелоруским говорима. Истраживање је засновано на текстовима први пут објављеним у монографији „Митолошке приче псковско-белоруског пограничја” (2021, 2022). Лексеме разматране у раду припадају различитим тематским групама, условљеним како жанровским карактером текстова, тако и особеностима традиционалног живота. Лексичке подударности у раду се не посматрају као резултат простог позајмљивања, већ као трагови некадашњег заједничког језичког и културног простора.

Рад А.В. Кузнецове *Языковые средства репрезентации брендов в сфере моды* бави се истраживањем језичких средстава репрезентације робних марки у сфери моде на материјалу званичних интернет-сајтова и видео садржаја на интернету. Разматрају се основни начини повећања ефективности рекламе: употреба актуелних речи и израза, као и метафора и хипербола.

У чланку *Поликультурное пространство Минска сквозь призму мемориальных имен* Ј.И. Махнач истражује се поликултурни простор Минска

на материјалу званичних назива градских објеката. Издвајају се групе назива који одражавају различите етнокултурне слојеве: азербејџански, амерички, белоруски, индијски, казашки, латиноамерички, летонски, литвански, пољски, руски, узбекистански, украјински, француски, естонски и јапански. У оквиру сваког етнокултурног слоја, по азбучном реду, наводе се примери меморијалних назива – имена градова („улица *Одесская* и переулок *Одесский*“), с означавањем њихове припадности одређеној држави („Одесса – город на юго-западе Украины“), или познатих личности: писаца, песника, драматурга, уметника, архитеката, музичара, научника, дипломата, државних и друштвених делатника („проспект *Пушкина* и станция метро *Пушкинская*“).

У раду М.М. Мехоношине *Характеристика внешнего облика женщины в говоре села Лойма Прилузского района Республики Коми* представљен је систематски опис дијалекатске лексике тематске групе „жена“, која се чува у Картотеци Речника говора села Лојма Научно-истраживачке лабораторије „Филолошка истраживања духовне културе Севера“ Сиктивкарског државног универзитета „Питирим Сорокин“. Дата је карактеристика језичких особености говора села Лојма, условљених географским положајем: иако је село у окружењу коми насеља, сачувана је руска народна традиција, а приметан је и утицај веза с руским вјатским и архангелским селима. Акценат је стављен на лексику која описује спољашњи изглед жене. Представљен је опис лексичких јединица, као и покушај њихове систематизације: издвојене су диференцијалне семе сваке лексичко-семантичке групе и окарактерисани односи који повезују лексичке јединице.

Чланак Н.С. Романове *Внутренняя форма наименований лиц в русских народных говорах* бави се унутрашњом формом лексема које чине тематску групу „називи лица“ у вологодским говорима. Издвојене су лексичко-семантичке групе и проучен њихов састав, а затим су уз помоћ компонентне анализе, на основу речничких дефиниција, анализиране све лексеме.

У раду О.О. Секиро *«Метафора, обращенная в прошлое»: особенности словоупотребления в публицистике И.С. Аксакова в контексте реализации славянофильской концепции «идеального народного языка»* анализира се употреба речи у новинској публицистици И.С. Аксакова у контексту изражавања концепције „идеалног народног језика“, која подразумева преношење славјанофилских идеја уз употребу застареле лексике. Анализира се функционисање речи које су се користиле у XIX веку, а којима се у публицистици И.С. Аксакова актуализују архаична значења, њихови елементи или одређене историјске асоцијације повезане са допетровском епохом.

У чланку *Лингвистический ландшафт в произведениях И. Ильфа и Е. Петрова («Двенадцать стульев», «Золотой теленок»)* Н.В. Шевченко разматрају се особености лингвистичког „пејзажа“ града (под овим лингвисти подразумевају језик уличних плаката, рекламних паноа, табли с називима улица и тргова, фирми на продавницама и јавним установама, који обављају две основне функције: информативну и симболичку) које користе аутори дела „Дванаест столица” и „Златно теле”. Све фирме, називи и натписи, с једне стране, одражавају стварност совјетске епохе двадесетих година XX века, а с друге – производе хумористичко-сатирички ефекат на читаоца, који настаје захваљујући њиховом посебном избору, што ствара специфичан колорит дате епохе: апсурдност, алогичност, нарушавање елементарних правила етике и естетике, па чак и писмености.

Последњи рад у овом зборнику, *Лингвистический ландшафт дома (на материале романа М. Петросян «Дом, в котором»)* А.А. Шубејкине, посвећен је истраживању лингвистичког пејзажа школе-интерната за децу с ограниченим способностима, описане у делу М. Петросјан „Кућа, у којој...”. У раду се разматра специфичност топонима и с њима повезаних антропонима.

На крају овог зборника (200–201) дати су основни подаци о ауторима објављених радова, укључујући адресе електронске поште.

Најновије публикације лублинске когнитивне етнолингвистике

Leksykon aksjologiczny Słowian i ich sąsiadów, t. 7. Demokracja, pod red. Jerzego Bartmińskiego, Moniki Grzeszczak i Aleny Rudenki, Lublin–Warszawa: Instytut Slawistyki PAN, Fundacja Slawistyczna & Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej 2024, 558 s.

Słownik stereotypów i symboli ludowych. T. 3, *Zwierzęta*. 1, *Zwierzęta domowe*. Koncepcja całości: Jerzy Bartmiński, Redakcja: Stanisława Niebrzegowska-Bartmińska, Zastępca redaktora: Katarzyna Prorok, Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin 2024, 629 s.

Ивана Лазић Коњик

Институт за српски језик САНУ, Београд (ivana.konjik@isj.sanu.ac.rs)

У 2024. години објављена су два значајна лексикографска издања лублинске когнитивне етнолингвистике: седми том *Аксиолошког лексикона Словена и њихових суседа*, посвећен аксиолошком концепту ДЕМОКРАТИЈА и прва књига трећег тома *Речника народних стереотипа и симбола*, посвећена домаћим животињама. Концепцију оба речника осмислио је и са својим сарадницима развио професор Жежи Бартмињски (1939–2022), оснивач и кључна фигура лублинске когнитивне етнолингвистике. Његова смрт 2022. године означила је крај једне епохе у развоју дисциплине, али наставак рада на пројектима сведочи о снази научне школе коју је изградио.

Том *Аксиолошког лексикона* о демократији уредили су Жежи Бартмињски, Моника Гжешчак и Алена Руденко, док је прву књигу трећег тома

Речника народних сипереоипија и симбола, посвећену домаћим животињама, уредила Станислава Бартмињска.

Место објављених публикација у развоју школе

Аксиолошки лексикон Словена и њихових суседа настаје у оквиру међународног пројекта EUROJOS – *Упоредна језичко-културна слика светла Словена и њихових суседа*, који од 2001. повезује тимове истраживача из бројних словенских и несловенских земаља. Његов основни циљ је да израдом паралелних семантичких анализа кључних аксиолошких појмова (концепата) на грађи различитих словенских језика, као и језика европских народа који се налазе у културном и географском суседству словенског света, омогући упоређивање вредности у различитим језицима и културама.

Речник народних сипереоипија и симбола представља други стуб истраживачког програма проф. Бартмињског: он је национални по пројектном оквиру, али универзалан по методолошкој замисли – реконструише народну језичку слику света на материјалу пољског језика и културе, са амбицијом да послужи као модел и за друга истраживања.

Лексикон о ДЕМОКРАТИЈИ

Седми том *Аксиолошког лексикона* доноси свеобухватну анализу појма ДЕМОКРАТИЈА у низу словенских (пољском, чешком, руском, белоруском, бугарском, српском и хрватском) и несловенских европских и неевропских језика (старогрчком, данском, француском, литванском, немачком, америчком енглеском и афричких хауса). Реч је о аксиолошком концепту од изузетног савременог значаја, који је испитан на корпусу различите језичке грађе: дефиницијама, паремијама, метафорама, јавном дискурсу и др., према јединственој методологији која омогућава поређење међу језицима, указујући на заједничке елементе, али и на културолошке разлике у његовом вредновању.

Међу објављеним прилозима налази се и рад Рајне Драгићевић који се односи на концепт демократије у српском језику. Ауторка, следећи утврђену методологију, комбинује системске, анкетне и текстуалне податке како би изградила когнитивну дефиницију концепта. Анализа дефиниција у речницима и енциклопедијама показала је да је значење лексеме *демократија* у српском у првом реду везано за политички систем, али да обухвата и шире појмове: идеју слободе и равноправности, организацију (покрет, снаге, државу), па и вид понашања и начина постојања појединца и заједнице. Кључни појмови повезани са демократијом су једнакост, слобода, равноправност, самоуправа, толеранција. Анкетна истраживања

међу студентима показала су да већина демократију види као политички систем у којем сви грађани имају право гласа и слободу мишљења, док мањи број повезује демократију са међуљудским односима заснованим на толеранцији и уважавању различитих ставова. Најчешћа асоцијација у анкетама и у *Асоцијативном речнику српског језика* јесте реч *слобода*. Текстурални корпус, прикупљен из часописа *Нова српска филољичка мисао*, открива богат метафорички потенцијал: демократија се концептуализује као човек, биљка, предмет, зграда. Она је истовремено темељна вредност српског политичког дискурса и идеал који може бити „јача“ или „слабија“ демократија, па чак и „демонократија“. Ови налази показују да ДЕМОКРАТИЈА у српској језичкој слици света представља једну од кључних вредности, али и појам који се различито вреднује у зависности од дискурзивног контекста.

Поред појединачних описа демократије у наведеним језицима, у овом тому објављена су још два веома значајна, програмска текста: *Leksykon aksjologiczny Słowian i ich sąsiadów – co zawiera, na jakich zasadach się opiera, dla kogo jest przeznaczony?* професора Жежија Бартмињског, у којем је образложен значај и теоријске основе израде *Аксиолошког лексикона* и истакнута његова основна идеја проналажење сличности у различитостима („jedności w różnorodności“) и текст који потписују уредници књиге *Koncept DEMOKRACJA w lingwokulturach słowiańskich, europejskich niesłowiańskich i pozaeuropejskich*, који представља покушај синтетичког сагледавања појединачних анализа језичке концептуализације ДЕМОКРАТИЈЕ у различитим лингвокултурама, што је уједно један од крајњих циљева овог лексикона. Аутори су у овом тексту одговорили на питања зашто је изабран концепт ДЕМОКРАТИЈА, које су њене конститутивне карактеристике и вредности и шта чини идеал савремене демократије, настојећи да на основу предочених анализа у различитим језицима изведу њену синтетичку дефиницију. ДЕМОКРАТИЈА према добијеним налазима има следеће карактеристике: „учешће већине или свих људи/грађана у управљању“, „слободни избори“, „слобода“, „једнакост“, „правда“, „широке могућности“, „хуманизам“, док се неке њене карактеристике јављају у већини језика, али не у свима: „супрематија (доминација) власти“, „поредак“, „Запад“, толеранција.

Лексикон затварају три вредна текста у којима се трага за пореклом концепта демократије у најранијим потврдама речи *демократија* (аутора Пшемислава Лозовског), доноси једно лично гледиште на овај појам (аутора Гранта Смита), док је у трећем тексту представљена демократија у кинеској језичкој слици света (аутор Александар Гордеј).

Речник о домаћим животињама

Речник народних стереотипа и симбола (1996–) је капитално дело професора Јежија Бартмињског и његовог тима, настало из вишедеценијског истраживачког пројекта започетог у Лублину још 1976. године. Прве пробне свеске појавиле су се 1980. под називом *Słownik ludowych stereotypów językowych*, а потом је пројекат развијен у обиман и систематски лексикон, чији је циљ реконструкција традиционалне слике света и човека на основу језика, фолклора и обреда.

Јежи Бартмињски је полазио од уверења да је народна култура универзалнија од националне и да заслужује да буде уздигнута на исти ниво вредности као култура интелигенције. У том духу замишљен је *Речник* као синтеза народне имагинације, веровања и симболике, при чему се кључна јединица описа не заснива на речима или енциклопедијским појмовима, већ на стереотипима – стабилним, у колективном памћењу утврђеним представама које функционишу као елементи културног кода.

Цео пројекат је замишљен у складу са библијским поретком стварања света и планиран у седам томова: *Космос*, *Биљке*, *Животиње*, *Човек*, *Друштво*, *Религија*, *Време*, *Простор*, *Мере*, *Боје*. До данас су објављени: Том I: *Космос* – у четири књиге (1996–2012), Том II: *Биљке* – у седам књига (2017–2022), а осма је у припреми. Том III: *Животиње* – започет 2024. године објављивањем прве свеске *Домаће животиње*.

Предвиђено је да том о животињама обухвати шест свезака: *Домаће животиње*, *Домаће животиње и живина*, *Дивље животиње*, *Птице*, *Рибе*, *Водоземци*, *Гмизавци* и *Инсекти*. Речник има етнолингвистички карактер, што значи да обухвата не само језичке податке (лексичке и семантичке), већ и њихов културни контекст – веровања, обичаје и праксе које прате језичке изразе. Структура сваког чланка (нпр. за појам *кобила/кљач*) обухвата: уводни део са општим културним контекстом, синтетичку „капсулу“ (суштину представе), експликацију у облику фасета (називи, кодификације, изглед, својства, симболика, веровања итд.), документациони део са богатим избором фолклорних и књижевних примера, као и народних уверења. При томе се опис не заснива на научној таксономији (као у зоологији или ботаници), већ на народној концептуализацији света. Животиње се, рецимо, посматрају истовремено као „створења“, као елемент божанског поретка, као „живина“ и „добро“ у економском и породичном животу домаћина, али и као метафорички модел за карактеризацију људског понашања (често са негативним вредновањем: свирепост, дивљина, безумље).

У том смислу, *Речник* представља драгоцену синтезу етнолингвистичких и етнографских истраживања, која омогућава увид у колективно памћење и културне кодове словенске, а нарочито пољске народне културе.

Његова методологија, заснована на когнитивној дефиницији, омогућава да се свака одредница посматра као наратив о предмету, а не као пука лексичка дефиниција.

Истраживачки и културолошки значај

Упоредно посматрани, *Лексикон* и *Речник* показују двојаку стратегију лублинске школе: интернационалну и националну. Интернационална димензија *Аксиолошког лексикона* усмерена је на вредности које обликују европски културни простор и на поређења језичко-културних концептуализација у ширем, наднационалном контексту. Национална димензија *Речника народних стереотипа и симбола* усредсређена је на реконструкцију језичке слике пољске традиције, осветљавајући дубоке слојеве народног мишљења, симболике и колективног памћења, који опстају у језику упркос друштвеним и културним променама.

Обе публикације заједно сведоче о ширини методолошког оквира лублинске школе, која спаја макроперспективу – проучавање универзалних вредности у међународној сарадњи – и микроперспективу – пажљиво документовање и систематизацију локалних, народних представа света.

Објављивање ове две лексикографске публикације представља својеврсни омаж истраживачком опусу Жежија Бартмињског и снази његове школе. С једне стране, *Аксиолошки лексикон* показује потенцијале међународне сарадње у проучавању вредности и омогућава упоредну анализу концепата у различитим језичко-културним традицијама. С друге стране, *Речник народних стереотипа и симбола* потврђује значај дугорочног прикупљања, очувања и систематизације језичког и етнографског материјала, при чему језик постаје сведочанство културне историје.

Оба издања, сваким својим томом и сваком објављеном књигом, продубљују наше разумевање језичке слике света, показујући како се у језику преплићу традиција и савременост. На тај начин они не само што учвршћују темеље когнитивне етнолингвистике у Пољској, већ отварају нове перспективе за даља истраживања у словенском свету и у ширем међународном оквиру.

Dobříková, M. (ed.): *100. výročie bratislavskej polonistiky*.
Univerzita Komenského v Bratislave, Bratislava, 2024. 374 s.

Кристина Ђорђевић

Катедра за словенску филологију,

Филозофски факултет Универзитета Коменски у Братислави

(kristina.dordevic@uniba.sk)

Катедра за словенску филологију Филозофског факултета Универзитета Коменски у Братислави 2024. године обележила је стогодишњицу полонистике. Њени почеци доводе се у везу с Жежијем Погоновским, првим пољским лектором, који је у зимском семестру 1924/1925. започео извођење практичних вежби из пољског језика на Универзитету Коменски у Братислави. Полонистички предмети предавали су се искључиво у окриљу лектората све до академске 1957/1958. године, када је пољска филологија прерасла у самостални студијски програм. Данас, у време када је на више страних универзитета изучавање такозваних малих словенских филологија у опадању, на Филозофском факултету Универзитета Коменски у Братислави полонистика се и даље успешно развија, и то у оквиру два студијска програма – Средњоевропских студија и Словенских студија.

Јубилеј је обележен низом научних и културно-друштвених манифестација. Једна од њих била је и међународна научна конференција у организацији Катедре за словенску филологију, одржана 21–22. новембра 2024. године у оквиру пројекта *Детерминанте и методолошки импулси пољско-словенске интеркултурне комуникације*, који је под покровитељством Министарства просвете, истраживања, развоја и омладине Републике Словачке. Као резултат конференције објављен је зборник радова под насловом *Стогодишњица братиславске полонистике (слов. 100. výročie bratislavskej polonistiky)*, у којем је окупљено тридесет девет научних прилога полониста и слависта из Бугарске, Чешке, Хрватске, Пољске, Северне Македоније, Словеније, Србије и Словачке. Радови у *Зборнику* распоређени су у три тематске целине посвећене историји и

будућности полонистичких студија, пољско-словенским језичким контактима и међукњижевним односима и интеркултурној комуникацији.

Прва тематска целина *História a perspektívy polonistických štúdií* обухвата девет прилога. У уводном раду под насловом „Quo vadis, najstaršia slovenská polonistika?“ (стр. 14–28)¹ полониста Марта Панчикова, дугогодишњи руководилац Катедре за словенску филологију Филозофског факултета Универзитета Коменски у Братислави, даје преглед развоја братиславске полонистике и издваја истакнуте личности у њеној историји. У прилогу „Podoby polonistického štúdia v Bratislave v prvých dvoch dekádach 21. storočia“ (стр. 29–36) Зузане Обертове описан је прелазак лектората за пољски језик у самостални студијски програм, те профилисање студијских програма у оквиру којих се полонистика изучава од деведесетих година XX века до данас. Прилог Романа Барона и Романа Мадецког „K dejinám české a slovenské polonistiky do roku 1939“ (стр. 37–45) посвећен је раном чешко-словачком интересовању за пољски језик у универзитетском контексту, од периода националног препорода до затварања чешких високих школа у време Протектората Чешке и Моравске. Маљгожата Б. Мајевска у раду „Slovensko-poľské kontakty na Wydziale Nauk Humanistycznych Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie“ (стр. 46–51) разматра словачко-пољске међукњижевне и културне контакте, при чему посебну пажњу посвећује изузетном доприносу професорке Марте Панчикове у јачању словачко-пољских односа, нарочито у домену пројектних, рецензентских и издавачких активности. Сандра Банас и Мирослав Хрдличка у тексту „Studia polonistyczne na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu w Zagrzebiu“ (стр. 52–59) представљају Катедру за западнословенске језике и књижевности Филозофског факултета Универзитета у Загребу, те историјат изучавања полонистике и значајне личности које су је обликовале. Прилог Иване Видовић Болт „S językiem polskim od morza do morza“ (стр. 60–66) осветљава живот и дело хрватског полонисте и слависте Неде Пинтарић Кујунџић, дугогодишњег професора Филозофског факултета Универзитета у Загребу. Катерина Вељановска и Лидија Танушевска у раду „65 години од основањето на македонската полонистика“ (стр. 67–72) разматрају развој полонистике у Северној Македонији, чији почеци сежу у академску 1959/1960. годину Филозофског факултета Универзитета Св. Кирила и Методија у Скопљу. Миглена Михајлова-Паланска у научном прилогу под називом „Съвременната университетска полонистика в България“ (стр. 73–81) анализира савремено стање универзитетских полонистичких студија на три бугарска универзитета: Универзитету Св. Климента

¹ Бројеве страница научних радова наводимо према електронској верзији *Зборника*, која је доступна на <https://stella.uniba.sk/texty/FIF_MD_bratislavska_polonistika_100.pdf>

Охридског у Софији, Универзитету Св. Ћирила и Методија у Великом Трнову и Универзитету Пајсија Хилендарског у Пловдиву. Прилог Пјотра Кајака „*Slowaccy absolwenci kursów wakacyjnych Polonicum w latach 1956–1989*“ (стр. 82–91) доноси списак словачких полазника летње школе пољског језика *Polonicum*. Више њих дало је значајан допринос развоју пољско-словачких лингвистичких и културних односа – међу њима и: Шимон Ондруш, Марта Панчикова, Халина Јанашек-Иваничкова, Јозеф Марушијак, Маријан Серватка, Јулија Дудашова Кришакова и др.

Други тематски оквир под насловом *Pol'sko-slovanské medzijazykové vzťahy* отвара прилог Елжбјете Сенковске „*Kulturowe i genologiczne zagadnienia w badaniu mów akademickich*“ (стр. 93–100), чији је циљ да прикаже културни и историјски контекст академских говора од средњег века до савременог доба и да идентификује њихове кључне жанрове (похвале, јубиларне говоре, некрологе, предавања и др.). Јулија Дудашова-Кришакова у раду „*O aktualnych otázkach výskumu goralských nářečí na slovensko-pol'skom pomedzí*“ (стр. 101–109), на основу властитих дијалектолошких истраживања, оспорава постојање горалске националне мањине, за чије се признање тренутно залажу активисти у појединим северним општинама Словачке. Рената Русин Дибалска у прилогу „*Autorskie metody nauczania języka polskiego w historycznych podręcznikach dla Czechów*“ (стр. 110–118) анализира методичке концепције двају пољских уџбеника с краја 19. века, чији су аутори Хенрик Сухецки и Франтишек Вимазал. Љубор Кралик и Шимон Погвизд у раду „*Polsko-słowacka konfrontacja leksykalna: tzw. Falszywi przyjaciele tłumacza z diachronicznego punktu widzenia (leksyka prasłowiańska)*“ (стр. 119–125) посвећују пажњу семантици пољске и словачке именице *stan* из дијахроне перспективе, чиме указују на значај дијахронијског тумачења међујезичких хомонима који имају заједнички прасловенски извор. У словачком језику ова реч означава 'шатор', док у пољском има осам семантичких реализација. У прилогу „*Koliko se (ne) rozumijemo? Odabrani hrvatsko-poljski lažni prijatelji*“ (стр. 126–134) аутори Мирослав Хрдличка, Ивана Видовић Болт и Сања Зубчић представљају резултате упитника реализованог на Филозофском факултету Универзитета у Загребу, којим је испитивано препознавање хрватско-пољске интерлингвалне хомонимије код изворних говорника хрватског језика. Марија Папјеж се у прилогу „*Kategoria żywotności w polskim i słowackim opisie gramatycznym. Podobieństwa i różnice*“ (стр. 135–140) бави категоријом аниматности именица у словачком и пољском језику. Марта Војтекова и Паулина Ставаж се у раду „*Úvod do slovensko-pol'skej komparácie pomenovaní kozmetických prostriedkov*“ (стр. 141–152) усредсређују на представљање начина номинације козметичких производа у словачком и пољском језику. Мариола Шимчак-Розлах у раду „*Deminutywa i augmentatywa w leksykografii polskiej i słowackiej*“

(стр. 153–161) разматра творбу и лексикографску обраду деминутива и аугментатива у пољском и словачком језику. Рад Марије Магдалене Новаковске „*Polska niebinarność językowa na tle czeskiej i słowackiej*“ (стр. 162–170) анализира могућности формирања родно неутралних и тзв. небинарних језичких облика у пољском, чешком и словачком језику. Јоана Шадура се у раду „*Językowo-kulturowa wspólnota Słowian w świetle badań etnolingwistycznych*“ (стр. 171–183) усмерава на опис „света словенских вредности“ у ширем упоредном контексту, наглашавајући тежњу ка „једнакости у различитости“ и указујући на разлике у схватању одређених појмова, попут *дома, Евроје, рада, слободе, часћи*, у различитим националним културама. Кристина Ђорђевић у чланку „*Kognitywno oprijetnisana etnolingwisticka isprazhivajna u Srbiji*“ (стр. 184–191) даје преглед развоја етнолингвистике као научне дисциплине у оквиру словенских језичких проучавања, с посебним акцентом на пољску етнолингвистичку школу и њену рецепцију у српским лингвистичким круговима. Силвија Сојда у раду „*Wybory w języku (studium konfrontacyjne polsko-słowackie)*“ (стр. 192–199) анализира политички дискурс у Словачкој и Пољској током изборног периода 2023. године, с освртом на аргументацију и реторичке стратегије које су политички актери користили током предизборне кампање. Рад Габријеле Олховеј „*Struktura gatunkowa depesz gratulacyjnych (na przykładzie korespondencji prezydentów Rzeczypospolitej Polskiej i Republiki Słowackiej)*“ (стр. 200–209) посвећен је анализи пригодних писама у оквиру пољске и словачке дипломатске кореспонденције, уз детаљније разматрање њихове жанровске структуре, композиционих образаца и обавезних структурних компоненти. Марија Вацлавек и Марија Втроковска у прилогу „*Stosunek Słowenka do państwa i narodu. Wycinek z polskich badań ankietowych*“ (стр. 210–221) истражују језички и културни стереотип Словенаца на основу упитника спроведеног у пољској средини. Истраживање Марте Хартенбергер „*Obraz Polaka z perspektywy słowackich studentów*“ (стр. 222–228) бави се стереотипом Пољака из перспективе словачких студената. Силвија Чахор-Коцаташ у раду „*Błędy popełniane przez Czechów uczących się języka polskiego: stan badań*“ (стр. 229–237) пореди доступне студије на пољском, чешком и словачком језику које се баве различитим типовима грешака које чешки говорници чине при учењу пољског као страног језика, те предлаже начине за њихово отклањање.

Уводни прилог треће тематске целине под називом *Medziliterárne vzťahy a interkultúrna komunikácia* представља текст Јоане Гошчињске „*Od adoracji do odrzucenia*“ (стр. 239–245), у којем ауторка разматра утицај поезике и идеја Адама Мицкјевича на словачку културу 19. века. Петер Каша у прилогу „*Začiatky romantizmu v slovenskej a polskej literatúre (Pavol Jozef Šafárik – Adam Mickiewicz)*“ (стр. 246–255) анализи-

ра ране стваралачке фазе Павла Јозефа Шафарика и Адама Мицкјевича, истичући њихов допринос европској романтичарској мисли. Милослав Војтех у раду „*Obraz polského Novembrového povstania v novele Jána Bolemana Jelka*“ (стр. 256–264) усмерава истраживање на проблематику пољско-руских односа, тумачећи новелу *Jelka* као аутентичан опис Пољског новембарског устанка против руске власти (1830–1831) у словачкој књижевности 19. века. Саша Војтех Поклач у раду „*Poljska tematika v delih slovenskega pesnika Antona Aškerca*“ (стр. 265–273) приказује историју пољско-словеначких културних односа, те пољске теме у делу словеначког песника Антона Ашкерца, с посебним освртом на баладу *Mutek Osojski* (1883) и песме *Pod Vavelom* (1896) и *Pred spomenikom Mieckiewiczza* (1901). Рената Путцлахер Бухтова у чланку „*Rok Czesława Miłosza. Wizyty pisarza w Czechosłowacji i Republice Czeskiej oraz jego czescy tłumacze*“ (стр. 274–281) осврће се на књижевно стваралаштво и преводилачки рад Чеслава Милоша, једног од најзначајнијих пољских писаца 20. века. Милош Хорват у прилогу „*Jazykový a kultúrny obraz vybraných textov Mariusza Szczygiela z knihy Zrób sobie raj*“ (стр. 282–290), на основу репортажних текстова из збирке *Urob si raj* (2019), тумачи интересовање пољског новинара Маријуша Шћигеља за чешку културу. Дорота Филар и Божена Котула у раду „*Tekstowe obrazy ruchu w wierszu Juliana Tuwima Lokomotywa oraz w przekładzie utworu na język słowacki*“ (стр. 291–300) анализирају текстуалне могућности изражавања кретања и динамике у песми „Локомотива“ Јулијана Тувина и у њеном словачком преводу. Марек Митка у чланку „*Od pána Malilínčeka cez pána Tragáčika až k pánovi Gul’ôčkovi. Tri zastavenia pri prekladoch detskej literatúry z poľštiny do slovenčiny*“ (стр. 301–308) разматра развој превода пољске књижевности за децу и младе на словачки језик, оцењујући њихов квалитет, уметничку вредност и примењене преводилачке поступке. Михала Бенешова у раду „*Překlady vybraných titulů současné polské prózy do češtiny a slovenčiny*“ (стр. 309–317) истражује преводилачке стратегије коришћене приликом превода наслова пољских књижевних дела на словачки и чешки језик. Звонко Танески у прилогу „*Преводишће на Лидија Танушевска од современајџа љолска књижевности на македонски јазик*“ (стр. 318–328) пружа свеобухватан преглед превода савремене пољске књижевности на македонски језик Лидије Танушевске, истичући њихов висок квалитет и значајан допринос развоју пољско-македонских културних односа. Јоланта Тамбор у раду „*Regionalność w nauczaniu. Interkulturowy dialog pogranicza*“ (стр. 329–337) указује на значај пољско-словачке пограничне заједнице у процесу формирања језичког идентитета. Дамијан Гоцул, Јоана Шадуро и Божена Котула у раду „*Historia mówiona jako narzędzie edukacji językowo-kulturowej na przykładzie polsko-słowackiej współpracy warsztatowo-dydaktycznej UMCS i UK w 2024 roku*“ (стр. 338–347) пред-

стављају пољско-словачку радионицу и образовни пројекат суфинансиран програмом Вишеградског фонда (V4 Gen Mini-Grants), усмерен на израду збирке аудио и видео интервјуа посвећених јубилеју полонистике на Филозофском факултету Универзитета Коменски у Братислави. Агњешка Тамбор у раду „*Uczyć kina czy uczyć kinem? Wykorzystanie filmu i kontekstów kulturowych w nauczaniu języka polskiego jako obcego*“ (стр. 348–357) анализира улогу медијске (филмске) едукације у настави пољског језика као страног, с посебним нагласком на представу лика народног хероја Јураја Јаношика у пољско-словачком културном простору. Зборник затвара рад „*Towarzystwo w pielgrzymowaniu ku wolności. Spotkanie Jana Pawła II z kościołem katolickim w Słowacji. Preludium*“ (стр. 358–371) Јоане Бродњевич, у ком се тумаче историјски и духовни аспекти односа Карола Војтиле према Словачкој, посматрани у контексту политичких и друштвених промена од периода пре његовог избора за папу до Плишане револуције у Чехословачкој.

Зборник посвећен стогодишњици братиславске полонистике представља прву фазу пројекта *Дејтерминантіе и методолошки імпульси пољско-словенске інтеркултурне комуникације*, чији је циљ интегрисање словачко-полонистичких истраживања у шири славистички контекст, уз истовремено сагледавање степена повезаности страних полонистика с традиционалним и модерним истраживачким правцима у пољској полонистици.

Захваланица

Рад је настао у оквиру пројекта VEGA 1/0561/24 *Determinanty a metodologické impulzy poľsko-slovanskej interkultúrnej komunikácie*, који финансијски подржава Министарство просвете, истраживања, развоја и омладине Републике Словачке.

Боривој Герзић: *Речник жаргона и колоквијалног говора српског језика* : око 10.000 речи и израза. Корнет – Центар Методије: Београд, 2025, 425 стр.

Ђорђе Оташевић

Издавачка кућа „Алма“, Београд (djordjeotasevic@yahoo.com)

Први Герзићев речник жаргонизама, под називом *Rečnik savremenog beogradskog žargona : preko 4000 žargonskih reči i izraza* = *A Dictionary of Contemporary Belgrade Slang : over 4000 entries*, објављен је 2000. године и имао је 165 страница. Друго, прерађено и допуњено издање публиковано је две године касније и обухватало је 335 страница – двоструко више него што је имало прво издање. 2012. године Герзић објављује *Rečnik srpskog žargona : (i žargonu srodnih reči i izraza)* = *A Dictionary of Serbian Slang* на 397 страница. После тринаест година Герзићев речник жаргонизама још једном мења име и излази под називом *Речник жаргона и колоквијалног говора српског језика : Око 10.000 речи и израза*. Ово издање (или овај речник) знатно се разликује у односу на претходна издања – одреднице су акцентоване, наведени су граматички подаци, додати примери употребе. За промене је заслужан Павле Ћосић, уредник овог издања. Захваљујући њему добили смо први једнојезични речник српског жаргона и колоквијалног говора који је урађен у складу с правилима савремене лексикографије.

Одреднице су сврстане по азбучном реду. Вишечлане одреднице сврстане су по првој речи.

црвено-црна коалиција изр. арх. йолий. бивша коалиција „левице“ и „деснице“. СПС/ЈУЛ и СРС. *Поразни биланс двогодишње владавине црвено-црне коалиције* (наслов у РЕП)

[...]

цртати по терену изр. спорт. доброкористити терен, лепо изградити поен прецизним лоптама (у тенису)

Од овог правила се понекад одступало.

црџа ж 1. линија, пруга, штрафта. **2.** нарк. доза хероина или кокаина у виду линије. „Ово њи је албански дој...“ рече и њриџреми црџу. КМ **3.** државна граница. *исџо грана.* Немаш шансе ако кренеш на дивљака њреко црџе. ЕХ **4.** период од месец дана (војног рока). ■ **на црту изр.** на вересију. Теби не дам њиће на црџу, мораш да имаш зелембаџе. ПИНК **стати/изаџи на црту изр.** спремати се за трку/надметање; изаџи на дуел. *Србокаџе, сџани ми на црџу, ако смеш! РТС 1 *Толико сам добро да се кријем у клоџи умесџо да изаџем на црџу колегама. УЛД

Различита значења вишезначних речи одвајана су запетом, тачком и запетом, те бројевима. Слова нису коришћена.

откид м 1. нешто веома пријатно; изванредан догађај. *исџо откидање.* Гоџово је са журевима, радосџима, оџкидима... Гоџово је још одавно. Ниџиџа није осџало. Ниџиџа. ФБ **2.** велико одушевљење. **3.** смејање до суза. в. **цркавање.**

У речнику се наводе само жаргонска значења док се значења које речи имају у стандардном језику изостављају.

борџија ж безначајни, небитни људи. *исџо мишеви, шишарке.* *Нису они баш борџија. Имају џлаћеника, џрофесионалца, знамо и за једног снаџерисџу, Канађанина... ГЈ *Цех џлаћа сџиџа борџија (наслов у ГЈ).

Глаголске именице нису посебне одреднице већ се наводе уз глагол.

краџити несврш. џрел. обљубљивати. *им.* **краћење.** в. **кресати**

Примери су цитирани дословно, уз уобичајена сажимања. Списак извора илустративних примера наведен је на крају књиге (411–417 или 418 јер се на 418. страници налази само један ред и једна скраћеница, а страница није пагинирана, што је уобичајено за странице које су празне). Илустративни примери ексцерпирани су из дневних листова (*Балкан, Блиц, Борба, Глас јавносџи, Информер, Куир...*), часописа (*Време, Недељник, НИН, Ана, Београдски књижевни часоџис...*), телевизијских и радио-станица (*Арџи џтелевизија, Радио-Телевизија Б92, ТВ БК, ТВ Кошава...*), бројних књижевних дела, зборника, студија, монографија, биографија, аутобиографија, стрипова и др.

Речник садржи интересантан додатак у коме су наведени занимљивији надимци неких познатих личности („Додатак (надимци)“, 405–406).

Војислав Коштуница, политичар: **Коштица, Коштун, Коштуњави, Шљива**
 Војислав Михајловић, политичар: **Воја Пџмперс, Зека**
 Вук Јеремић: **Сџнџер Бџб Коцкалоње**
 [...]

Драган Шутановац, политичар: **Шџле Пџшњак** (по афери сумњивог зидања зграде на Врачару у Београду, која се наводно водила као пашњак), **Шупкаџановац, Шупнџановац**

Драган Ђилас, политичар: **Ћйтлѐр**

Као додатак наведени су и парови стандардне речи и жаргонизма, као и стандардног и жаргонског фразеологизма („Стандардна реч – жаргон“, 407–410).

алкохолно пиће ЦИРКА
аутомобил „фолксваген“ БУБА

бацити поглед ЛУКНУТИ
баш ме брига ЦВИЛИ МИ ЏОНСОН
бег, бежање ТУТАЊ
бела мушка поткошуља без рукава ТРЕГЕРАШИЦА

Ово издање Герзићевог речника је интересно и забавно, а истовремено је поуздано и озбиљно лексикографско дело, урађено у складу са захтевима које поставља савремена лексикографија. Део заслуга за то свакако припада Павлу Ћосићу.

Слависти на Сорбони

Мирјана С. Гочанин

Институт за српски језик САНУ, Београд (mirjana.gocanin@isj.sanu.ac.rs)

У периоду од 25. до 30. августа 2025. године на Филолошком факултету Универзитета Сорбона у Паризу одржан је XVII Међународни конгрес слависта, на коме је око деветсто научника, представника различитих славистичких дисциплина из четрдесетак¹ земаља света, изложило готово хиљаду реферата. Своја заседања имало је и тридесет седам комисија при МКС. Организатори су сваког референта сврстали у одговарајућу сесију, блок, панел или округли сто према области истраживања односно тематици његовог рада. Реферати су обухватили широк дијапазон лингвистичких тема. Разматрало се о школама славистике, словенској писмености у различитим стадијумима развоја, утицају несловенских на словенске језике, етимологији, историјској семантици и лексикологији словенских језика, лингвистичкој географији, стању савремених словенских дијалеката, дијалекатској лексици, ономастици, етнолингвистици и проблемима етнолингвистичке лексикографије, речницима словенских језика, словенској терминологији и терминографији, фонолошким и прозодијским карактеристикама словенских језика, системским лексиколошким односима, творби речи, флексији, глаголском аспекту и његовим везама са лингвистичким категоријама времена, фразеологији, синтакси словенских језика, словенским инфинитивима и њиховим еквивалентима, анализи дискурса, типолошким и контрастивним студијама у лексикологији и семантици, корпусној лингвистици, социолингвистици, прагматици у проучавању словенских језика, психолингвистици, неу-

¹ На овом конгресу учествовали су слависти из Аустралије, Аустрије, Белгије, Босне и Херцеговине, Бразила, Бугарске, Грчке, Данске, Естоније, Израела, Италије, Јапана, Јужне Кореје, Казахстана, Канаде, Кине, Литваније, Мађарске, Немачке, Новог Зеланда, Норвешке, Пољске, Румуније, Русије (без ознаке земље), Северне Македоније, Сједињених Америчких Држава, Словачке, Словеније, Србије, Уједињеног Краљевства, Украјине, Финске, Француске, Холандије, Хрватске, Црне Горе, Чешке, Швајцарске, Шведске и Шпаније.

ролингвистици, културологији језика, стандардизацији и нормама словенских језика, референтним алатима у граматички словенских језика, о палеословенским студијама у дигиталном добу, словенским језицима на друштвеним мрежама, те њиховим дигиталним ресурсима у ери информационих технологија, као и о проблемима и перспективама наставе словенских језика, књижевности и култура. Представљени су и научни радови о словенским књижевностима у компаративној перспективи, поезији средњовековне књижевности, химнографији као посебном жанру, теорији стиха и метрици, словенским апокрифним текстовима, лирском принципу у прози и драми словенских књижевности XX века, авангарди и новој авангарди, митолошким темељима словенског фолклора, агресији и насиљу у модерној словенској драми, о руској децјој књижевности, о Марини Цветајевој у руском и европском контексту.

Српска делегација на челу са проф. др Рајном Драгићевић, председником Савеза славистичких друштава Србије и проф. др Бошком Сувајићем, председником МКС-а, бројила је четрдесет пет чланова. У лингвистичком делу Конгреса учествовали су: академик Јасмина Грковић Мејдор, са рефератом „Ка реконструкцији функција псл. *svojъ”, проф. др Александар Милановић, говорећи о типологији српских књижевних језика у XVIII и XIX веку у словенском контексту, проф. др Исидора Бјелаковић, излажући о позајмљеницама у историјском терминолошком регистру српских књижевних језика 18. и 19. века, а проф. др Владимир Поломац о теоријско-методолошком оквиру за изградњу електронског корпуса српских средњовековних повеља и писама, док је проф. др Радмило Маројевић изнео своја запажања о лексичко-семантичком пољу „породица” и словенским посесивним формама. Проф. др Рајна Драгићевић реферисала је о творбеном уланчавању деривата у српском језику (на материјалу „Семантичко-деривационог речника српског језика”) и о медијском тексту као извору лексичких промена у савременом српском језику („Media text as a source of lexical changes in the modern Serbian language”), а проф. др Сања Ђуровић о морфематици у српским и другим словенским језицима, док је проф. др Људмила Поповић истраживала теме о плусквамперфекту и претеритима у словенским језицима из дијахронијске и синхронијске перспективе и о неким специфичностима у исказивању темпоралности обликом потенцијала у српском језику (у поређењу са другим словенским језицима). Постер-презентације припремили су: доцент др Тијана Балек о модалним глаголима *мочь/моћи* и *желатиѣ/желетии* у светлу видске (не)парности, доцент др Валентина Илић о значају и статусу хипонимије у настави словенских језика као матерњих, доцент др Весна Николић о изучавању паронимије у славистичкој лингвистици и виши лектор Милорад Миљаковић о експресивности властитих именица у множини у српском, руском и другим словенским

језицима. У сесијама посвећеним књижевности реферисали су: проф. др Маја Анђелковић о најстаријим српскословенским преписима апокрифа о успењу Богородице: књижевном стварању и хришћанском предању, проф. др Ирена Шпадијер о пакленим мукама и земаљском рају: звучним ефектима у средњовековној књижевности, проф. др Драган Бошковић о западнохришћанској теологији и духовности у културно-поетичкој оптици српског модернизма (на примерима из дела Јована Дучића, Исидоре Секулић, Ива Андрића, Милоша Црњанског), проф. др Дејан Ајдачић о типовима и функцији ренарације у словенској књижевној фантастици и о словенском фолклору и теорији формула у дијалогу словенских и не-словенских фолклориста, проф. др Бошко Сувајчић о српском и словенском фолклору на Научном састанку у Вукове дане, проф. др Валентина Питулић о народним умотворинама са Косова и Метохије у словенском контексту, проф. др Сања Петровић о представи непријатеља у топосима битака у јужнословенској и руској епизици и старој књижевности, проф. др Корнелија Ичин („Беспредметное слово Г. Айги: диалог с К. Малевичем”) и проф. др Елена Кусовац („Страсти по Фанаиловой”) о авангардним темама, проф. др Зузана Чижикова о лирским елементима у прози словачких војвођанских писаца („Lyrical tendencies in Prose of Slovak Writers in Vojvodina”), др Милена Давидовић о српским скрипторијумима 14. столећа и дигиталној палеографији: могућностима приступа и истраживања. Проф. др Зона Мркаљ бавила се упоредном анализом наставних програма из области књижевности у јужнословенском контексту, проф. др Тихомир Брајовић говорио је о данашњим студијама славистике и компаративне књижевности и представио зборник радова о српској књижевности од 1991. до 2021. године, а проф. др Љиљана Бајић учествовала је у раду Комисије за наставу словенских језика и књижевности као њен председник, а реферате су имали и чланови: проф. др Марина Јањић и доцент др Милан Вурдеља.

На овом прворазредном светском научном скупу учествовали су и сарадници Института за српски језик САНУ. Изузетна част указана је уваженом српском лингвисти, академику Александру Ломи, који је био један од четири пленарна излагача, а представио се и рефератом „D'un mot simple à un composé et à l'envers“ у оквиру сесије *Прасловенски језик и његови дијалекти: етимологија*. У коауторском излагању др Снежана Петровић и др Марија Вучковић презентовале су лексикографску обраду калкова у „Приручном етимолошком речнику српског језика“ на сесији *Словенска етимолошка лексикографија XXI века: традиције и иновације*. Др Виктор Савић реферисао је о томе шта је дубровачки говор дао „Српском рјечнику“ (1852) у оквиру сесије посвећене развоју словенских језика у контексту међусобних лингвистичких контаката. Током трајања сесије *Лексикографија словенских језика: електронски (онлајн) речници*

словенских језика др Владан Јовановић изложио је реферат под насловом „Описна лексикографија савременог српског језика у светлу славистичких приступа типологији речника“, а др Наташа Миланов и др Милица Стојановић коауторски су обрадиле тему „Ка семантичком речнику српских глагола (у контексту семантичких речника глагола у другим словенским језицима)“. Др Драгана Ратковић спровела је опсежно истраживање о сраслицама у српском, руском и пољском језику и са тиме упознала присутну публику на сесији *Творба речи у словенским језицима: морфологија и семантика*. У оквиру сесије *Етнolingвистика* др Стана Ристић и др Ивана Лазић Коњик коауторски су представиле реферат посвећен српској концептографији у контексту словенске концептологије. На сесији *Психolingвистика и неурolingвистика: лингвистичка културологија* др Тања Милосављевић изнела је своја запажања на тему „Концепт ’злато’ у језичкој свести словенских народа“, док је као учесник сесије *Анализа дискурса: типолошке и контрастивне студије у лексикологији и семантици* др Милена Јакић Шимшић представила резултате свога истраживања о међујезичким разликама у заступљености антонимије у пет индоевропских језика, а др Мирјана Гочанин изложила је свој реферат „Глаголске допуне у савременом српском дескриптивном речнику (на примеру Речника САНУ)“ у виду постер-презентације.

Поједини сарадници Института за српски језик САНУ чланови су одређених комисија при Међународном комитету слависта. Тако је академик Марта Бјелетић учествовала у раду Етимолошке комисије којом и председава од јуна 2025. године. На заседању Комисије за језик религије учешће су узеле др Наташа Вуловић Емонтс са рефератом „Паремиолошке јединице са еортонимом као компонентом у српском језику“ и др Ружица Левушкина излажући о лексичко-стилским средствима изражавања похвале у акатистима преподобног Јустина Ћелијског. Др Стана Ристић и др Ивана Лазић Коњик чланови су Комисије за лексикологију и лексикографију на чијем заседању су представиле реферат „Макроструктура речника вредности српског језика“. У раду ове Комисије учествовао је и др Ненад Ивановић реферишући о научној мисли Константина Бранковића (1814–1865) и њеној улози у развоју српске описне лексикографије као модерне научне дисциплине.

Као пратећа манифестација XVII Међународног конгреса слависта организована је изложба књига, на којој су представљена и издања Института за српски језик САНУ. Ту су били заступљени речници, монографије и зборници радова који су објављени у временском периоду од претходног Конгреса до сада. Све изложене научне публикације српске делегације поклоњене су библиотеци Катедре за славистику Филолошког факултета Универзитета *Сорбона* у Паризу.

Изузетним залагањем проф. др Драгане Мршевић Радовић у оквиру овог Конгреса уприличен је округли сто посвећен обележавању стогодишњице изучавања србистике у Француској. Окупљене у амфитеатру поздравили су најпре проф. др Рајна Драгићевић и проф. др Бошко Сувајцић пригодним обраћањем и представљањем тематског зборника радова поводом горепоменутог јубилеја, а потом су на задату тему говорили садашњи лектори српскога језика у универзитетским центрима Француске (проф. др Александар Стефановић и проф. др Жељко Тешић о научном раду Мишела Обена и србистици на Сорбони; проф. др Миливој Сребро о порталу, часопису и енциклопедији *Serbica*; проф. др Ливија Екмечић о лекторату за српски језик на Универзитету у Стразбуру), доцент Филолошког факултета у Београду (др Катарина Беговић о француским граматикама српског језика и српско-француским културним везама) и сарадник Института за српску културу Приштина – Лепосавић (Јована Сувајцић о француској наратологији и српској науци о књижевности). Овој свечаности присуствовао је и господин Арно Гујон, директор Канцеларије за јавну и културну дипломатију Владе Републике Србије.

Током боравка у француској престоници српска делегација и уважени страни гости, професори са Универзитета у Ополу (Пољска), посетили су Културни центар Србије у Паризу и детаљно се упознали са његовим радом и могућностима за будућу међуинституционалну сарадњу.

За учеснике XVII међународног конгреса слависта и утицајне Французе који промовишу Србију у својој земљи приређено је српско вече у резиденцији амбасаде Србије у Паризу. Том приликом присутним званицама обратили су се: амбасадор Србије у Француској, Њена екселенција Ана Хрустановић, господин Арно Гујон, проф. др Рајна Драгићевић и проф. др Виктор Савић, научни саветник Института за српски језик САНУ.

Конференција *Нове речи у књижевности и терминологији нових технологија у словенским језицима*

Милица Божић Синчук

Институт за српски језик САНУ, Београд (milica.sincuk@isj.sanu.ac.rs)

У среду, 24. септембра 2025. одржана је Међународна научна конференција *Нове речи у књижевности и терминологији нових технологија у словенским језицима* у Универзитетској библиотеци „Светозар Марковић“ у Београду, у организацији Филолошког друштва *Речи* и часописа *Новоречје*. На конференцији је учествовало 15 лингвиста из Србије, Пољске, Бугарске, Босне и Херцеговине, Хрватске и САД.¹

Скуп је свечано отворио проф. др Дејан Ајдачић, председник Филолошког друштва *Речи*. Након отварања, уследила су пленарна предавања троје истакнутих лингвиста: Катажине Клошинске (Варшава) *Неологизми у речницима. Нормативни аспекти*, Амира Капетановића (Загреб) *О лексичким аксиолошко-семантичким мијенама оживљеница у хрватском језику*, Иване Лазић Коњик (Београд) *Терминологија нових технологија – општи поглед из угла неологије*.

Први, од три радна дела конференције, отворио је реферат Агате Хонђе (Варшава) који се бавио питањима фразеолошких крилатица у речнику пољских неологизама Језичког опсерваторијума Универзитета у Варшави. Затим је Јасмина Дражић (Нови Сад) размотрила експанзију префикса *пре-* с придевима и прилозима у српском језику, испитујући новији тип интензификације и квалификације. Јарослав Лахњик (Варшава) представио је реферат о најновијим пољским творбеним неологизмима који садрже префиксоиде.

На почетку другог дела конференције, Елма Дурмишевић (Сарајево) анализирала је нове речи – сливенице, сраслице, нове сложенице и др.

¹ Више информација о програму и о самој конференцији налази се на сајту Филолошког друштва *Речи* на следећем линку: <https://www.reci.org.rs/2025/07/21/program-konf-2025/>

лексичке иновације у колумни Нусрета Ахметовића на сајту „Школегијум“, као одраз друштвене стварности. Јелена Перишић (Краков) истраживала је терминологију дигиталних јавних услуга на примеру српског портала „еУправа“, на материјалу именица и именичких синтагми. Богдан Дичев (Софија) пажњу је посветио новим речима на бугарском Фејсбуку, које представљају израз подсмеха или недобронамерности и које су одраз друштвене поларизације. Барбара Пенђих (Варшава) говорила је о пољским неологизмима у вези са новим активистичким покретом фриганизмом који се залаже против бацања хране и потрошачког друштва. Дорота Пазјо Влазловска (Варшава) анализирала је реализацију концепта „дебелко“ у најновијем пољском језику.

Трећи део конференције био је посвећен новим речима у словенским књижевностима. Милица Божић Синчук (Београд) размотрила је нове сливенице у новијој српској књижевности за децу. Нове речи у делима српских сигнариста испитивао је Зоран Стефановић (Београд). Дејан Ајдачић (Гдањск) анализирао је нове речи о посмртном животу и свету на материјалу књижевних текстова пољских, руских, украјинских, српских, словеначких и хрватских писаца. Данко Шипка (Темпе) изложио је реферат о новој терминологији делова аутомобилског мотора, са историјском дистанцом, у српском, руском и пољском језику.

На крају конференције, учесници су имали прилике да чују подкаст Филолошког друштва *Речи*, насловљен *Речница 1*, видео запис разговора Данка Шипке и Павла Ћосића са Миланом Ивановићем у улози водитеља, о нормативним аспектима нових речи. Такође, упућен је позив и представљене су оквирне теме за наредну међународну конференцију Филолошког друштва која ће се одржати у септембру 2026. године: *Дигитална неолексикографија и Нове речи у језику ђолићике*.²

Снимак конференције може се погледати и послушати на јутјуб каналу Универзитетске библиотеке, а линк је доступан и на сајту Филолошког друштва *Речи*.³ Рецензирани радови са ове конференције биће објављени у два броја часописа *Новоречје*, као и у тематском зборнику радова.

Захваланица

Писање ове хронике је финансирало Министарство науке, технолошког развоја и иновација Републике Србије према уговору број 451-03-136/2025-03/ 200174 који је склопљен са Институтом за српски језик САНУ у Београду.

² Позив за Међународну научну конференцију 2026. године са темама и подтемама може се видети на сајту Филолошког друштва *Речи* на следећем линку: <https://www.reci.org.rs/2025/10/04/cfp-23sep26/>

³ Снимак конференције налази се на следећем линку: <https://www.youtube.com/watch?v=qDwxMggXaGM>

6TH International Conference GranaSlavic 2025, Гранада, Шпанија

Милица Рабреновић

Институт за српски језик САНУ, Београд (milica.rabrenovic@isj.sanu.ac.rs)

У периоду 2–4. јуна 2025. године у Гранади одржана је 6. међународна славистичка конференција *GranaSlavic 2025*, коју организује Одсек за словенску филологију Универзитета у Гранади и Центар за словенске културе. Главни циљ конференције био је промовисање како теоријских тако и примењених истраживања у области славистике, окупљајући истраживаче разноликих научних интересовања. На конференцији је изложено 260 реферата, распоређених у три дана.

Првог радног дана, током преподнева, поздравну реч упутили су представници Универзитета у Гранади и Центра за словенске културе. Након тога, уследило је пленарно предавање *From Russian Literature to Literature in Russian* Михаила Шишкина, истакнутог руског писца. Током радног дела конференције изложени су реферати са разноврсним тематским оквирима, укључујући језик, идеологију и превођење, лингвистичке карактеристике руског језика, путописну књижевност, методолошке аспекте и интеркултуралне изазове у настави шпанског, лингвистичка средстава у медијском дискурсу. Низ излагања обухватио је различите аспекте анализе дискурса и културних промена у савременом медијском простору. Ана Гинтер (Универзитет у Лођу) говорила је о утицају културних аспеката на реализацију визуелних и вербално-визуелних синестезијских метафора у интернет рекламама, указујући на културно условљене modele њихове интерпретације. Људмила Поповић (Универзитет у Београду) анализирала је језичка средства манипулације у српском дискурсу интернет новина о руско-украјинском рату, са фокусом на стратегије обликовања медијског наратива. Милица Рабреновић (Институт за српски језик САНУ) представила је истраживање о ставовима рецепијената према дихотомији *МИ–ОНИ* у предизборној кампањи 2023. године, на примерима из српских медија. Стефан Тимко и Дијана Старинска Кацарова (Универзитет Константина Филозофа у Њитри) у свом рефера-

ту филмску адаптацију сагледавају као индикатор културних промена и трансформација друштвених и идеолошких оквира. У дискусији су учествовали равномерно и слушаоци и референти. Након излагања, уследио је округли сто. У вечерњим сатима организовано је разгледање града.

Други дан конференције започет је пленарним предавањем Сапе Лемен *Eastern European exile in Franco's Spain and the Cold War propaganda battle*. Након предавања изложени су реферати посвећени савременим проучавањима словенских књижевности, књижевном превођењу, руском као страном језику, историји и међународним односима, анализи дискурса, као и питањима језика, медија и моћи. Истог дана организована је конференцијска вечера у ресторну *La Chumbera*.

Последњи дан конференције започео је пленарним предавањем Руслана Миткова (професор рачунарских и комуникационих наука на Универзитету у Ланкастеру и истакнути професор на Универзитету у Аликантеу) *Language Professions in the Era of Artificial Intelligence: The Wind of Change is Blowing*. Након тога изложени су реферати из области културног преноса, колективног памћења, превођења и рецепције словенских књижевности, медија и идентитета, лингвистике и мултимодалне анализе, као и наставе словенских језика. Конференција је завршена пленарним предавањем проф. др Енрикеа Ф. Кверо Хервиље (професор словенске филологије и директор Центра за словенске културе, Универзитет у Гранади) *Challenges in Russian-Spanish Machine Translation: A Critical Perspective*, након чега је уприличен пригодан културни програм.

Свака секција истиче мултидисциплинарни приступ, као и значај културних, историјских и лингвистичких анализа, чиме је потврђена научна релевантност конференције, али и вредност истраживања и научних радова који из ње проистичу.

Програм конференције са прецизним распоредом реферата и референата налази се на следећем линку <https://www.granaslavic2025.com/program> [приступљено 17. 12. 2025].

Захваланица

Овај рад је финансирао Министарство науке, технолошког развоја и иновација Републике Србије према Уговору број 451-03-136/2025-03/200174, који је склопљен са Институтом за српски језик САНУ.

VII међународна интердисциплинарна научна конференција
Словенство у прошлости и данас. Језик, књижевност и култура 2025, Вроцлав, Република Пољска

Александра Томашевић

Институт за српски језик САНУ, Београд (aleksandra.tomasevic@isj.sanu.ac.rs)

У периоду од 27. до 28. октобра 2025. године на Универзитету Вроцлавски у Вроцлаву у Пољској одржана је бијенална VII међународна интердисциплинарна научна конференција *Словенство у прошлости и данас. Језик, књижевност, култура* (*Słowiańszczyzna dawniej i dziś. Język, literatura, kultura*). Истраживачи из Пољске, Чешке, Словачке, Украјине, Бугарске, Македоније, Хрватске и Србије, затим из Немачке и Аустрије, окупили су се како би представили своја истраживања.

Први дан конференције започео је свечаним отварањем, а радни део са четири пленарне сесије у просторијама Ораторијума Маријанума на Универзитетском тргу. Прве две сесије посвећене су језичким, а трећа и четврта књижевним и књижевнотеоријским темама.

Првом пленарном сесијом председавао је Јарослав Малицки, а своје реферате изложили су Петар Мареш, са прашког Карловог универзитета, Даријуш Ткачевски, са Шлеског универзитета у Катовицама, Олех Белеј, са Вроцлавског универзитета, као и Мирослав Хрдличка, са Свеучилишта у Загребу. Теме прве сесије тичале су се интертекстуалности у епистоларном жанру, одлика радио-новинарског жанра Емануела Моравца, именâ украјинских и македонских улица у посттоталитарном периоду, као и лексичких елемената за појачавање значења на материјалу хрватског и пољског језика.

У другој пленарној сесији, којом је председавала Ева Комисарук, Дијана Благојева, из Института за бугарски језик Бугарске академије наука, и Јоана Сатола Сташковјак, из Хуманистичко-економске академије у Лођу, представиле су резултате заједничког истраживања које се тиче проблема при превођењу фразеолошких јединица. Марија Имрихова, са Универзитета у Прешову, бавила се питањима англоамеричког и словен-

ског/словачког лингвистичког стила. Весна Ђорђевић, из Института за српски језик САНУ, реферат је посветила поредбеним фразеологизмима за означавање негативних људских карактерних особина у српском језику. Веселинка Лаброска и Снежана Петрова-Џамбазова, из Института за македонски језик „Крсте Мисирков“, у свом су реферату говориле о изазовима са којима се суочавају лектори у току уређивања текстова преведених са пољског на македонски језик.

Трећа по реду пленарна сесија одржана је у поподневним часовима, а њоме је председавао Олех Белеј. Започета је излагањем Теодоричке Готовске-Хензе, из Института за историјске науке Бугарске академије наука, које је говорило о научној и културној рецепцији Шафарикових словенских старина на бугарском простору. Марта Сучкова, са Универзитета у Прешову, бавила се демитизацијом материнства у словачкој постновембарској¹ прози. Марија Ђорђева-Димова, са македонског Универзитета „Св. Кирил и Методије“ говорила је о интертекстуалном памћењу које се може читати из циклуса песама о Марку Краљевићу. Мирон Пукан, са Прешовског универзитета, представио је драматуршке и сценске изазове када су у питању савремене развојне тенденције словачког позоришта.

Програм првог дана конференције завршен је четвртом пленарном сесијом, на којој су Павел Панох, са Пардубичког универзитета, Војћех Јужвјак, са Универзитета у Познану, и Петар Каша, са Прешовског универзитета, говорили о чешкој архитектури у националној визури, цензури у бугарској кинематографији у време Бугарске Народне Републике, као и о једној заборављеној иницијативи у вези с русинским националним идентитетом с почетка двадесетог века.

Други дан конференције обележило је одржавање четрнаест сесија у просторијама WenderEdu центра. У термину од 9 до 10.50 часова у 5 паралелних сесија представљено је 24 реферата. Од 11.20 до 12.50 часова у различитим слушаоницама могло се чути 19 реферата у 5 сесија. У току поподнева, од 15 до 16.30 часова, аутори су излагали на још 14 тема у 4 слушаонице.

Теме излагања истраживача другог дана одликовале су се широком разноврсношћу: од отварања различитих дијалектолошких питања (истраживач из Института за српски језик САНУ др Миљана Чопа изложила је реферат на тему „Jezička (dis)lojalnost i regionalni identitet: percepcija odstupanja od dijalekatske norme u okviru kosovsko-resavskog dijalekta“), преко проблема књижевности и позоришта различитих словенских народа, питања односа интерпункције и стилистике, стилских обележја рекламног језика, ликовних интерпретација бајке „Баш Челик“, неприлика

¹ Термин *постновембарски* односи се на период после Плишане револуције (новембар 1989. године), тренутка смене комунистичког режима у бившој Чехословачкој.

у вези са превођењем „Басни“ браће Грим на пољски језик, различитих питања у македонској, хрватској, словеначкој и општесловенској ономастици, детерминологизације медицинске терминологије узроковане епидемијом ковида 19 на материјалу пољског, српског и хрватског језика. Поред наведених, и језик кише, порекло и ширење додолске терминологије у јужнословенском контексту, семантика, прагматика и морфологија вулгарне и опсцене лексике, као и различите наратолошке и књижевне теме обележиле су преподневне часове другог радног дана.

Након преподневних сесија учесници конференције посетили су вроцлавски Народни музеј, у ком су се могли упознати са богатим културноисторијским наслеђем народа са простора Доње Шлезеје, и који под својим окриљем чува више од 200 000 артефаката из различитих историјских периода.

Излагања су настављена у поподневним часовима у последње четири паралелне сесије. Теме представљене у овом сегменту тичале су се дијакхронијских и етимолошких истраживања, али и језика у електронском окружењу: дигиталне обраде творбе речи у хрватском црквенословенском језику, дигиталног корпуса чешких романа, формирања корпуса пољских дијалекатских текстова. Сарадник Института за српски језик САНУ Александра Томашевић говорила је о приступу обради одредница из области прагматике за *Речник новијих лингвистичких термина* (2025).

Конференција је свечано затворена у поподневним сатима другог радног дана. Захваливши се учесницима на преданом раду и посвећености, организатори су најавили објављивање зборника радова са одржаног скупа у јесен 2026. године. Нарочито су истакли да се поносе разнородношћу покренутих тема и великом интересовању истраживача за питања која могу значајно допринети општесловенској филологији.

Узевши у обзир чињеницу да је VII међународна интердисциплинарна научна конференција Словенство у прошлости и данас (језик, књижевност и култура) окупила научнике из 10 европских земаља, из мноштва цењених научних институција, може се закључити да се њен успех темељи управо на интердисциплинарности у општесловенској перспективи и тиме је њен научни допринос несумњив.

Захваланица

Овај рад је финансирао Министарство науке, технолошког развоја и иновација Републике Србије према Уговору број 451-03-136/2025-03/200174, који је склопљен са Институтом за српски језик САНУ.

Предавање др Марине Јуришић *Српска дијалектологија* *и лингвистички атласи* у Огранку САНУ у Нишу

Ана Савић Грујић

Институт за српски језик САНУ, Београд (anasavic81@gmail.com)

У уторак, 9. септембра 2025. године у Огранку САНУ у Нишу одржано је јавно предавање др Марине Јуришић, вишег научног сарадника на Институту за српски језик САНУ. Предавање Српска дијалектологија и лингвистички атласи организовано је у оквиру рада на пројекту Огранка О-33-23 Пастирска/сточарска лексика призренско-тимочких говора (координатор пројекта: академик Александар Лома, руководилац пројекта: др Ана Савић-Грујић, виши научни сарадник, консултант: проф. др Софија Милорадовић, научни саветник).

У предавању о српској дијалектологији, М. Јуришић је најпре говорила о томе да је дијалектологија лингвистичка дисциплина специфична по томе што је у константној трци с временом јер је примарни посао наших дијалектолога да попишу и опишу све српске народне говоре пре него што се они потпуно измене или нестану. Поред спонтаних промена у језику, које су очекиване, као и оних које се дешавају услед изложености народних говора утицају књижевног језика и развоју људског друштва у целини – на српском језичком простору, нажалост, и историјско-политичке миграције изазване ратовима битно и убрзано мењају дијалекатску карту српског језика. Тако су неки народни говори остали да живе само у дијалектолошким радовима. Као пример таквог говора, М. Јуришић је навела призренски – пошто у Призрену више нема Срба, те је он сачуван само у лексичкој збирци официра Димитрија Чемерицића и дијалектолошким књигама: Српски призренски говор Слободана Реметића, Турцизми у српском призренском говору Снежане Петровић и Лексика српског призренског говора Тање Милосављевић. Због свега овога од пресудне

је важности то што је XX stoleће златно доба ове научне дисциплине. Колегиница Јуришић је истакла значај тројица великана српске лингвистике, Милана Решетара, Александра Белића (у првој половини XX века) и Павла Ивића (у другој), који су ударили темеље дијалектологији код нас и усмерили њен даљи развој, док су касније и други познати домаћи језикословци такође дали свој допринос и у дијалектологији. За многе од њих је мање познато да су остварили драгоцене радове и из ове научне дисциплине (рецимо, Мирослав Николић). Тако да, нагласила је М. Јуришић, упркос кадровским и финансијским проблемима са којима су се суочавали, наши дијалектолози су заједно, својим радовима, остварили непревазиђен допринос српској дијалектологији у прошлом веку. Број монографских описа појединих говора је растао, истовремено се дијалекатска лексикографија развијала (за шта су великим делом заслужни и ентузијастички, не само језички стручњаци), а највећи број дијалекатских речника, као и тематских збирки речи, који су се појавили, заправо су из јужне и источне Србије. Покренута су и ономастичка истраживања и ту је предност дата демографски најугроженијим српским областима, и успостављена је врло успешна сарадња на великим међународним пројектима: Општесловенском лингвистичком атласу, Европском лингвистичком атласу и Општекарпатском дијалектолошком атласу. Допринос наших дијалектолога у раду на овим капиталним делима лингвистичке географије био је изузетно велики. Међутим, због недостатка стручњака и финансијских средстава, рад на националном лингвистичком атласу ишао је спорије. Његова израда, заправо је започела још у бившој Југославији 1959. године формирањем Југословенске комисије за дијалектолошке атласе (предвођене А. Белићем), и то као израда Српскохрватског дијалектолошког атласа, да би тек након распада заједничке државе и заједничког језика, рад на раније осмишљеном Српскохрватском дијалектолошком атласу био замењен радом на Српском дијалектолошком атласу. Тада се показало да постојећи јединствени српскохрватски/хрватскохрватски упитник јесте добар за прикупљање дијалекатске грађе у заједничком српскохрватском језику, али да нема довољно оних питања која би прецизирала извесне изоглосе на српском језичком простору; мрежа пунктова није била утврђена, али су истраживачи попуњавали упитнике у одређеним местима, тако да је Српски дијалектолошки атлас наследио изванредан број попуњених упитника; тачније, око 70% пунктова на тлу Србије и Црне Горе имало је попуњени упитник, али с простора Хрватске и Босне и Херцеговине нису нам остали упитници из иначе малог броја обрађених пунктова. Послови око израде Српског дијалектолошког атласа додатно су били отежани тиме што се на простору који је покривао један (српскохрватски/хрватскохрватски) језик појавило више језика, који се у дијалектологији сматрају политичким творевинама. Ве-

лики проблем представљало је разврставање пунктова у односу на ново-настале језике након распада некадашње државне заједнице Југославије (а то је био проблем и у раду ОЛА и АЛЕ). Рат и прогон српског народа довели су и до тога да се упитници из огромног дела пунктова који су данас на босанскохерцеговачком и хрватском простору, а касније и косовскометохијском, попуњавају с избеглим и прогнаним лицима, те је врло тешко доћи до података односно до одговарајућих особа за рад и самим тим до материјала за домаћи атлас из места која су била српска. Али, и поред свега, млађе генерације дијалектолога наставиле су са започетим пословима и пренетим обавезама из претходног периода. М. Јуришић је рекла да се дијалекатски материјал и даље сакупља на терену и обрађује на одговарајући начин, а затим је показала и примере језичких карата и објаснила основна правила приликом њиховог креирања, и за потребе лингвистичких атласа (попут тренутно актуелног Малог пастирског атласа призренско-тимочких говора) и као користан додатак уз дијалектолошке радове и монографије (на пример, изузетан прилог уз Речник српских говора Војводине јесте већи број узорних лингвистичких карата Драгољуба Петровића и његових сарадника).

На крају предавања, М. Јуришић је поново нагласила основни задатак српских дијалектолога – да сачувају од заборавља народне говоре, а затим и то да дијалекти представљају истовремено драгоцене лингвистичке документе и вредне историјске изворе, те наши дијалектолози имају најбољи начин да омеђе српски етнички и језички простор.

Два предавања академика САЗУ Андреје Желе

Ивана Лазић Коњик

Институт за српски језик САНУ, Београд (ivana.konjik@isj.sanu.ac.rs)

Истакнута словеначка лингвисткиња, академик САЗУ проф. др Андреја Желе, одржала је два научна предавања у Новом Саду и Београду, која су привукла пажњу стручне јавности и отворила важна питања савремене лингвистике у словенском и ширем европском контексту.

Прво предавање под насловом *О њпростору у језику: овога њуџа на њпримеру словеначког*, одржано је у Матици српској, у оквиру меморијалног предавања посвећеног академику Предрагу Пиперу. У њему је академик САЗУ Андреја Желе анализирала концептуализацију простора у словеначком језику полазећи од когнитивнолингвистичких поставки Предрага Пипера и упоређујући их са решењима у словеначком језику. Посебан нагласак стављен је на чињеницу да је категорија простора укључена како у лексеме, тако и у лексемске односе, па одређене речи или чак врсте речи могу бити схваћене као потенцијално просторно мотивисане језичке метафоре. Просторно мотивисани изрази функционишу као иконички изрази, у којима је семантичка категорија простора заступљена различитим интензитетом. Са тог становишта, питање изражавања простора тесно је повезано са питањем односних речи/израза, пре свега прилога, предлога и речца, при чему прилози имају полазишну и кључну улогу. Академик Желе указала је и на могућност да појмовно-значењска категорија простора, у смислу теорије просторне граматике, пресудно утиче на ред речи, те да је просторни видик у досадашњим анализама реда речи остао недовољно наглашен.

Друго предавање, одржано у Институту за српски језик САНУ, носило је наслов *Језик књижевности и стандард у словеначком језику из угла речничких квалификатора*. Академик Желе је у њему критички размотрила улогу речничких квалификатора у представљању односа између

књижевног језика и стандарда у односу на некњижевни језик или књижевни нестандард. Посебна пажња била је посвећена томе како лексикографска пракса одражава и истовремено обликује норму, као и начинима на које се у речнику преплићу дескриптивна и нормативна функција.

Оба предавања, не само да су допринела бољем разумевању специфичности словеначког језика, већ су својим компаративним приступом и теоријским увидима подстакла дискусију о ширим питањима стандардизације, лексикографије и когнитивне семантике. На тај начин, академик САЗУ Андреја Желе дала је значајан подстицај сарадњи у оквирима словенске лингвистике и осветлила правце у којима се данас крећу истраживања односа између језичког система, норме, употребе и културног идентитета.

Академик САЗУ Андреја Желе (рођена 7. августа 1963) једна је од најистакнутијих словеначких лингвисткиња данас. Редовни је професор на Филозофском факултету Универзитета у Љубљани и научни саветник у Институту за словеначки језик „Фран Рамовш“ при Научно-истраживачком центру Словеначке академије наука и уметности (ЗРЦ САЗУ). Ванредни члан САЗУ постала је 6. јуна 2019, а редовни члан 5. јуна 2025.

У богатој научној библиографији академика Андреје Желе, посебно се издавају следеће публикације: *Besedni red v slovenščini*, 2025; *Slovenski glagoli in njihove leksikalizacije*, 2024; *Slovar neglagolske vezljivosti v slovenščini*, 2023; *Prostomorfemskost v slovenščini*, 2019; *Slovar slovenskega knjižnega jezika*, (glavni urednik 2016-); *Slovar slovenskih členkov*, 2014; *Pomensko-skladenjske lastnosti slovenskega glagola*, 2012; *Vezljivostni slovar slovenskih glagolov*, 2008; *Glagolska vezljivost: iz teorije v slovar*, 2003; *Vezljivost v slovenskem jeziku: (s poudarkom na glagolu)*, 2001 и др.

Прозодија у говорима урбаних центара Поморавског округа

Миљана Чопа

Институт за српски језик САНУ, Београд (miljana.copa@isj.sanu.ac.rs)

Докторска дисертација под називом *Прозодија у говорима урбаних центара Поморавског округа* (кандидаткиње Миљане Чопа) одбрањена је 23. октобра 2025. године на Филозофском факултету Универзитета у Новом Саду, пред комисијом коју су сачињавали: проф. др Жарко Бошњакловић, ментор, проф. др Софија Милорадовић, проф. др Марина Николић и проф. др Данка Вујаклија.

Докторска дисертација броји 218 стр. и садржи десет поглавља: *Увод* (стр. 1–3), *Теоријска њлазишћа* (стр. 4–17), *Од дијалекта до стандарда и назад: социолингвистички контексти* (стр. 18–46), *Језик града и(ли) урбани говор* (стр. 47–58), *Дијалекатска база: косовско-ресавски дијалекати* (стр. 59–64), *Методе и технике истраживања* (стр. 65–92), *Прозодија у говорима урбаних центара Поморавског округа* (стр. 93–149), *Ситуациони аспекти дистрибуције акцената у Поморавском округу* (стр. 150–159), *Социолингвистички аспекти дистрибуције акцената у урбаним центрима Поморавског округа* (стр. 160–170) и *Закључак* (стр. 171–179), који прате *Листа референци* (стр. 180–191), *Извори* (стр. 192–196), као и прилози: *Списак информатора* (стр. 197–202), *Извод из дијалекатских текстова* (стр. 203–209) и *Речник социолингвистичких и других термина коришћених у истраживању* (стр. 210–218).

Предмет овог истраживања су прозодијске особине у говорима урбаних центара Поморавског округа, тачније, сегменти прозодије – инвентар и дистрибуција акцената. Главни циљ истраживања био је да се опише савремени прозодијски систем урбаних центара наведеног подручја. Уз то, настојали смо да утврдимо има ли регионалних разлика између урбаних центара Поморавског округа, који се језички слојеви у оквиру њих могу издиференцирати, као и да ли на реализацију акценатских особина утичу поједини друштвени фактори – старосна, образовна и

полна структура. У истраживању су коришћене методе традиционалне дијалектологије и варијационистичке социолингвистике, чији је фокус на језичкој варијацији и промени и утврђивању корелације између лингвистичких и екстралингвистичких фактора који их подстичу. Посебну пажњу посветили смо социолингвистичком контексту у који смо настојали да ставимо варијетете српског језика, а тиме и говоре урбаних центара Поморавског округа, како бисмо разумели обрасце језичког понашања које доводи до варијације и промене у језику.

Поморавски округ, чији су говори обухваћени овим истраживањем, налази се на подручју северног дела косовско-ресавског дијалекта. Ови су говори у начелу неиспитани. Досадашњи дијалектолошки описи наведеног подручја обухватили су ресавски говор,¹ где су испитани фонолошки и морфолошки језички ниво, левачки говор,² који је истражен на свим језичким нивоима, као и говор Параћинског Поморавља,³ са синтаксичког аспекта, а поједини мањи пунктови испитани су на фонолошком⁴ и морфолошком⁵ нивоу.

Да бисмо истраживали говор *урбаних центара* у Поморавском округу, најпре смо желели да те урбане центре детерминишемо, у обзир узимајући демографске, географске, економске и друге критеријуме, при чему смо установили да су Јагодина, Параћин и Ћуприја, као централни, популационо највећи и привредно најразвијенији центри, с најмањим уделом пољопривредног становништва, задовољили критеријуме урбаности из наше истраживачке визуре и на тај начин формирана је мрежа пунктова у овом истраживању. Деспотовац, Рековац и Свилајнац нису задовољили критеријуме урбаности, између осталог, јер се, као периферни делови Поморавског округа, карактеришу депопулационим процесима и структурним променама узрокованим економском кризом, што резултира дисконтинуираним развојем и ограниченом привредном динамиком.

¹ Пецо, Асим, Бранислав Милановић 1968. Ресавски говор. *Српски дијалектолошки зборник* 17, 241–366.

² Симић, Радоје 1972. Левачки говор. *Српски дијалектолошки зборник* 19, 1–618.

³ Милорадовић, Софија 2003. *Употреба јадежних облика у говору параћинског Поморавља: балканистички и етномиграциони аспекти*. Београд: Српска академија наука и уметности, Етнографски институт.

⁴ Ракић-Милојковић, Софија 1987. Основне фонетске особине говора Доње Мутнице (код Параћина). *Прилози проучавању језика* 23, 29–61; Ракић-Милојковић, Софија 1991. Фонолошки опис говора села Сикирице (код Параћина). *Зборник Мајнице српске за филологију и лингвистику* 34/2, 171–180.

⁵ Ракић-Милојковић, Софија 1990. Основе морфолошког система говора Доње Мутнице. *Српски дијалектолошки зборник* 36, 75–118.

Када је у питању дистрибуција прозодема, у нашем корпусу краткосилазни акценат реализује се на било којем слогу изузев последњег, уз изузетак специфичних примера, дакле, на пенултими (*биџи́клу*, *вечѐра*, *исѝа̀ло*), на антепенултими (*анга́жује*, *догово́римо*, *заборави́о*), у другим позицијама у унутрашњим слоговима (*органи́зовали*, *йои́акујемо*, *регѝсѝи́рујемо*), а међу овим примерима уочавамо и оне у којима се место акцента поклапа с употребним стандардом, попут *дефи́нисан* (< дефини́сан), *предло́жио* (< предложѝо), *специ́фичне* (< специфѝчне); те на иницијалном слогу: *опу́штено* (< опѝштено), *позна́jem* (< познѝajem), *предста́avimo* (< предстѝavimo). Дугосилазни акценат бележили смо у свим позицијама, па га (осим на иницијалном или једином слогу) бележимо и у финалном слогу: *горѝ*, *зайѝб*, *ша́квѝ*, *бежѝш*, *кариѝон*, *немѝј*, као и у унутрашњим слоговима: *гимна́зија*, *емо́ције*, *исѝи́рча*. Дугоузлазни акценат уочили смо такође у свим позицијама, изузев, наравно, последњег: *ра́зличитѝе* (< ра̋злѝчите), *на́следнике* (< на̋слѝднике), *излу́дели* (< излѝдѝели), *коле́гинице* (< колѝгѝинице), *по́саветујем* (< посѝаве̋тујем), *ву́че* (< вѝчѝе), *гла́ве* (< гла̋ве̋), *жи́вим* (< жи̋ви̋м).

120

негираном презенту и императиву глагола *даїи* и *смейи*: *нѣ дај* и *не дај*, *нѣ сме* и *не смѣ*, *нѣ смем* и *не смѣм*.

Преношење силазних акцената у слогу непосредно иза неакцентоване краткоће у најмањој се мери испољило у медијалном слогу, где је однос између старог и новог стања приближан. Акценат се у великој мери чува на мотивној речи (дакле, *чїїао*, *їрочїїао*), што, претпостављамо, утиче на даљу прогресију преношења. У финалним слоговима непосредно иза неакцентоване краткоће ново је стање забележено у већем проценту у односу на медијалну позицију. Приметили смо да је старо стање доминантно код заменица (*овâ*, *онâ*, *овâј*, *онâј*), које имају високу употребну фреквенцију. У свим претходно наведеним позицијама уочен је висок степен индивидуалне варијабилности. С друге стране, када је у питању дистрибуција силазних акцената у слогу непосредно иза неакцентоване дужине, резултати указују на потпуно усвајање новог акцентског стања у говорима урбаних центара Поморавског округа и овај процес сматрамо завршеним. Будући да нема статистички значајне разлике међу нашим пунктовима, можемо говорити о јединственом, поморавском региолекту.

Потом, при сагледавању пажљивијег говора у оквиру читања наглас уочили смо, најпре, статистички значајну разлику у индексима фреквенције који показују ново акценатско стање у анализираним позицијама (3–6) у односу на дијалекатски говор, тј. вернакулар. Овакви резултати потврдили су нашу претпоставку да говорници из урбаних центара Поморавског округа у својој говорној бази поред свог изворног дијалекта имају и индивидуалну реализацију *сїїандардног језика*, те да врше диференцијацију у одабиру адекватног идиома у зависности од типа/формалности говорне ситуације. У позицији 3 примере у којима бележимо старо стање изговарали су поједини информатори старије генерације: *замїишѣни*, *зайѣсана*, *излѣдане*, *излѣмѣне*, *искиѣени*, *искрѣне*, *не бѣде*, *незасїѣену*, *окрѣзани*, *їосїѣвљају*, *їрекїнуїог*, *їрелѣзїо*, *їремѣсїи*, *їрикѣвана*, *їукѣїиінама*, а такође у позицији 6: *добїва*, *доїушїїа*, *зайѣгнужїи*, *измїри*, *Иїїâлији*, *надѣје*, *наїлâвљено*, *не слѣже*, *одржâвани*, *окрѣжен*, *осуђена*, *їовѣже*, *їребâчени*, *савлâда*, *узвїшена*, *укршїїâва*. Приметили смо, такође, да су се у позицијама 4: *лѣже* (< лежѣ), *ѣне* (< онѣ), *ѣни* (< онї), *сїѣѣје* (< стојѣ), *їїâко* (< такѣ) и 5: *брѣјим* (< бројїм), *јѣдног* (< једнѣг), *кѣјих* (< којїх), *ѣвај* (< овâј), *сâсвим* (< сасвїм), *одѣдног* (< одједнѣм) у оквиру пажљивијег говора доследно реализовали примери новог стања, па смо закључили да у овим позицијама уочавамо *маркере*, тј. особине којих су говорници свесни и могу њима да управљати у зависности од стила / типа говорне ситуације. Потом, при сагледавању формалног говора с трију поморавских телевизија, где смо у фокус ставили позиције 3 и 6 из претходно наведених разлога, поново смо забележили статистички значајну разлику у индексима фреквенције који показују ново акценатско стање

у односу на дијалекатски говор. Овакви резултати додатно су потврдили да је реч о двама структурно различитим идиомима, те да постоји јасна диференцијација у одабиру идиома у зависности од типа, односно формалности говорне ситуације. Одступања од новог стања у позицији 3 забележили смо у примерима попут *комѿѿѿној*, *маѿурѿѿи*, *квалиѿѿѿно*, *реномѿ*, *маѿурѿѿи*, *међуврѿмену*, који су својствени употребној норми уопште, а једини облик који сагледавамо као старо дијалекатско стање био је *ѿѿокрѿком*. У позицији 6 забележили смо примере који одступају од новог стања, попут *Алексѿндар*, *газѿѿѿава*, *инвѿѿѿѿора*, *инвѿѿѿѿија*, *каѿегѿрији*, *криѿѿѿијуме*, *окуѿѿѿори*, *оѿѿѿѿија*, *оснѿваца*, *ѿродѿваца*, *средњошколаца*, *ѿтелевѿзије*, *ѿѿѿѿѿрији*, дакле, који су и у овом случају начелно својствени употребном стандарду. На основу тога смо закључили, дакле, да начелно нема посебне разлике између опште употребне норме (у погледу места акцента) и њене реализације у медијима с подручја урбаних центара Поморавског округа.

Након што смо сагледали и упоредили индексе фреквенције у вернакулару, који сматрамо говором с минималном дозом унете пажње, те пажљивијем и званичном говору, помоћу статистички значајне разлике издиференцирали смо два варијетета у поморавском региолекту – *извори дијалекат* и *реализацију стандардног језика*.

Изворни дијалекат задржава традиционалне локалне акцентске особине и користи се у неформалним ситуацијама. У овом смо варијетету уочили одређене иновације у односу на претходне описе, које су, сматрамо, настале под утицајем (углавном) екстралингвистичких фактора и резултат су промене *одоздо*. У оквиру дијалекатске норме на стилском континууму говорници се крећу од *експремног* до *ублаженог* дијалекта, у зависности од типа говорне ситуације и експресивне функције коју настоје да постигну. Употребу екстремнијих дијалекатских облика означили смо термином *хијеррегионализација*, која се може сагледавати као посебна врста конвергенције. У реализацији стандардног језика може се уочити *регионална варијанџа*, која се одликује регионалном фонетиком, заступљена је у формалним говорним ситуацијама у оквиру говорне заједнице и уско је повезана са ублаженим дијалектом и може бити резултат промене *одоздо*, као и *надрегионална варијанџа*, која је у великој мери усклађена са престижним идиомом и користи се у формалним ситуацијама општег типа и с говорницима из области у којима је престижни варијетет заступљен, а управо формалност ситуације прави разлику међу њима.

На овакву диференцијацију локалне реализације стандардног језика усмерила нас је појава *језичке лојалности*, коју смо уочили код наших испитаника и додатно је истражили, те закључили да говорници негативно реагују на коришћење стандардних облика од стране припадника

њихове говорне заједнице у контекстима где се очекује дијалекат, доживљавајући то као вид језичке дислојалности. Ове реакције указују на постојање граница у језичкој промени унутар дијалекатске норме, будући да говорници негативно реагују на поједине реализације у позицијама 3 и 6, што указује на то да су ови облици заправо регионални *индикатори* и показатељи домета језичке иновације.

Фактор узраста потврдио је стабилност нашег описа дистрибуције акцената у говору урбаних центара Поморавског округа, будући да се статистички значајна разлика у индексима фреквенције новог стања у говору двеју генерација начелно није показала. Ако сагледавамо вернакулар и пажљивији говор у обзир узимајући фактор узраста, примећујемо статистички значајну разлику и код старије и код млађе генерације између наведених варијетета, а можемо уочити да се код млађе генерације доследно реализује ново стање, док код старије уочавамо и поједине вредности у корист старијег стања. Будући да је звучни запис текста који су читали трајао око 8 минута, оваква одступања бележили смо код старијих испитаника, односно, како је читање одмицало, количина пажње унете у говор се смањивала. Старо стање бележимо у примерима попут *замйишљени, окрзани, йосйџвљају, йрелџио* у позицији 3 и *дойџиша, зшџегнуши, Ийџлији, не слџже* у позицији 6.

При разматрању фактора образовања, међу испитаницима који су завршили средњу школу и оних који су завршили факултет није се показала статистички значајна разлика, па смо закључили да је друштвено окружење фактор који је релевантнији. На пример, службеница која ради на шалтеру у општини, а завршила је средњу школу, остварује веће вредности од факултетски образованог машинског инжењера.

Када је у питању фактор пола, резултати су показали да жене реализују ново акцентско стање у већем степену у односу на мушкарце, како у вернакулару тако и у пажљивијем говору, што указује на претпоставку да су жене склоније усвајању и примени нових језичких образаца. Ова појава може бити последица различитих друштвених улога и очекивања која су повезана с концептом пола.

Наши су општи закључци, дакле, да урбани центри Поморавског округа – Јагодина, Параћин и Ћуприја, будући да се међу оствареним индексима фреквенције новог стања није показала статистички значајна разлика, чине јединствен региолект, који има три системске прозодијске јединице: краткосилазни, дугосилазни и дугоузлазни акценат. Преношење силазних акцената уочено је у свим позицијама, али с различитим статусом: позиције 4 (тип *сесџрџ*) и 5 (тип *јунџ*) видимо као маркере, тј. стилски условљене варијанте, док су позиције 3 (тип *лойџиша*) и 6 (тип *девоџка*) индикатори и представљају структурну границу, односно део имплицитне норме. У позицијама 3а–6а (тип *ййџиџла > ййџиџла*; тип *главџ*

> *glávē*; тип *glāwōm* > *glāvōm*; тип *īrīīmo* > *īrīīmo*) промена је завршена и у њима доследно сагледавамо ново стање. На основу сагледавања различитих говорних ситуација и у њима реализованим варијететима, издиференцирали смо два језичка слоја: изворни дијалекат и реализацију стандардног језика, што нам је показало да се ово говорно подручје одликује умереном диглосијом. Будући да жене у статистички значајно већој мери реализују ново акценатско стање, пол нам се показао као релевантан друштвени фактор. Напоследку, истраживање указује на то се из савремене перспективе дијалекат треба посматрати у обзир узимајући и вертикалну димензију, односно екстралингвистичке факторе.

У будућим истраживањима досадашњи закључци могу се употпунити проширењем корпуса, као и укључивањем најстарије генерације и руралних говора из Поморавског округа, такође уз узимање друштвених фактора, као и различитих типова говорних ситуација у обзир. Посебну пажњу треба посветити формирању већег корпуса пажљивијег и формалног говора, као и индивидуалним варијацијама. Неопходно је развити адекватну методологију за проучавање језичке (дис)лојалности, а пажњу треба усмерити и на смањење стигматизације неновоштокавских говора и њихових говорника. Такође, истраживања фонетских карактеристика акцената урбаних центара Поморавског округа била би значајна за употпуњавање досадашњих резултата истраживања.

Лингвистичке актиуелности, 2025, 37, стр. 125–220
Библиографија

Прилози за грађу лексиколошке и металексикографске библиографије (17)

Ђорђе Оташевић

Издавачка кућа „Алма“, Београд (djordjeotasevic@yahoo.com)

- АБРЕНОВИЋ, Тијана: “You Just Fredo-kiss me?” : the (Non-)Lexicalizability of Nonce Word-Formation / Tijana Rabrenović // BELLS90 : Belgrade English Language and Literature Studies : International Conference to Mark the 90th Anniversary of the English Department Faculty of Philology. Vol. 1 / ed. Biljana Čubrović. – Belgrade : Faculty of Philology, 2020. – 153–164.
- АДИЋ, Миленко: Поводом усвајања Закона о родној равноправности и Закона о изменама и допунама Закона о забрани дискриминације / Миленко П. Радић // ПОЛОЖАЈ српског језика у савременом друштву : изазови, проблеми, решења : зборник саопштења с округлог стола одржаног у Матици српској 3. јула 2021. године / ур. Драган Станић, Срето Танасић ; прир. Исидора Бјелаковић, Виктор Савић. – Нови Сад : Матица српска ; Београд : Одбор за стандардизацију српског језика, 2021. – 259–264.
- АЈДАЧИЋ, Дејан: Ауторски неологизми : индивидуализми Димитрија Митриновића (1913) и Драгана Алексића (1922) / Дејан В. Ајдачић // О новим речима 1 / ур. Дејан Ајдачић. – Београд : Алма : Културна мрежа Пројекат Растко, 2021. – 39–47.
- АЈДАЧИЋ, Дејан: Називи жена : германизми са семантичким отклоном у српском језику / Дејан В. Ајдачић, Маја М. Матић // О новим речима 1 / ур. Дејан Ајдачић. – Београд : Алма : Културна мрежа Пројекат Растко, 2021. – 66–75.
- АЈДАЧИЋ, Дејан: Називи жена и глобализација : англицизми у српском језику / Дејан В. Ајдачић // О новим речима 1 / ур. Дејан Ајдачић. – Београд : Алма : Културна мрежа Пројекат Растко, 2021. – 76–88.
- АЈДАЧИЋ, Дејан: Неологизми у фантастици пољског писца Јацека Дукаја и аспекти њиховог превода / Дејан В. Ајдачић // СЛИВЕНИЦЕ у словенским језицима / прир. Рајна Драгићевић, Дејан Ајдачић. – Београд : Филолошко друштво Речи : Алма, 2023. – 150–167.

- АЈДАЧИЋ, Дејан: Нове словенске речи и метафоре на интернету (април 1999) / Дејан Ајдачић // Новоречје : Научно популарни неолошки часопис, Београд. – 4 (2021), 168–172.
- АЈДАЧИЋ, Дејан: О драгоцености књижице Станиславе Њебжеговске Бартмињске : Definiowanie i profilowanie pojęć w (etno)lingwistyce / Stanisława Niebrzegowska Bartmińska. – Lublin : Wydawnictwo UMCS, 2020. – 547. / Дејан Ајдачић // Славистика, Београд. – 25, 1 (2021), 324–326. | Приказ
- АЈДАЧИЋ, Дејан: О конкуренцији нових речи при називању нових ствари / Дејан В. Ајдачић // О новим речима 1 / ур. Дејан Ајдачић. – Београд : Алма : Културна мрежа Пројекат Растко, 2021. – 146–156.
- АЈДАЧИЋ, Дејан: Пољски конкурс за реч године и реч године младих / Дејан В. Ајдачић // РЕЧ године у словенским језицима / ур. Дејан Ајдачић, Ивана Лазић Коњик. – Београд : Алма : Филолошко друштво Речи, 2023. – 69–89.
- АЈЏАНОВИЋ, Јелена: Глаголи *веровајћи*, *уверавајћи*/уверјихи и *йоверовајћи* : синтаксичко-семантичка анализа и лексикографски аспект / Јелена Т. Ајџановић // ЛЕКСИКОГРАФИЈА и лексикологија у светлу актуелних проблема : зборник научних радова / ур. Стана Ристић, Ивана Лазић Коњик, Ненад Ивановић. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2021. – 289–312.
- АЈЏАНОВИЋ, Милан: „Српски речник новијих англицизама“ – недоумице, питања и примењена конструкцијска решења / Милан С. Ајџановић, Страхинја Р. Степанов, Јасмина М. Дражић // ЛЕКСИКОГРАФИЈА и лексикологија у светлу актуелних проблема : зборник научних радова / ур. Стана Ристић, Ивана Лазић Коњик, Ненад Ивановић. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2021. – 711–724.
- АЈЏАНОВИЋ, Милан: Slovanská slovotvorba : synchronia, inovácie, neologizácia = Slavic Word-Formation : Synchrony, Innovations, Neologization / ed. Martin Ološtiak, Ľudmila Liptáková, Klaudia Bednárová-Gibová. – Prešov : Prešovská univerzita v Prešove vo Vydavateľstve Prešovskej univerzity, 2022. – 430. / Милан Ајџановић // Јужнословенски филолог, Београд. – 79, 2 (2023), 316–323. | Приказ
- АЈЏАНОВИЋ, Милан: Дериватолошко-лексиколошка истраживања руског и српског језика / Јелка Матијашевић ; ур. Вера Васић, Марија Стефановић. – Нови Сад : Филозофски факултет, 2019. – 717. / Милан Ајџановић // Славистика, Београд. – 24, 2 (2020), 468–470. | Приказ
- АЈЏАНОВИЋ, Милан: О морфолошким особеностима новијих англицизама / Милан С. Ајџановић // АКТУЕЛНА питања морфологије и творбе р(иј)ечи српског језика / ур. Емир Кустурица. – Андрићград, Вишеград : Андрићев институт, 2021. – 13–28.
- АЈЏАНОВИЋ, Милан: О творбеним моделима именица за означавање особа у језику младих / Милан С. Ајџановић // Научни састанак слависта у Вукове дане, Београд. – 49, 1 (2020), 295–305.
- АЈЏАНОВИЋ, Милан: Принципи морфолошке адаптације придева у „Српском речнику новијих англицизама“ / Милан Ајџановић // Годишњак Филозофског факултета у Новом Саду. – 46, 1 (2021), 219–229.

- АКИЋ ШИМШИЋ, Милена: Асоцијативни односи придева у тесту слободних вербалних асоцијација српског језика / Милена М. Јакић Шимшић // Јужно-словенски филолог, Београд. – 77, 2 (2021), 185–200.
- АКСИЋ, Нина: Терминологија исхране у обредној пракси везаној за Крсну славу код Срба у Дунавској Клисурси (Румунија) / Нина В. Аксић // Исходишта, Ниш. – 7 (2021), 9–24.
- АКТУЕЛНИ проблеми у лексикографији и лексикологији // Лингвистичке актуелности, Београд. – 35 (2023), 45–63.
- АЛБИЈАНИЋ, Александар: Страна имена и топоними у неким српским текстовима XIX века : кратак осврт на Давидовићеве „Новине српске“ (1814) / Александар Албијанић // 50 година Међународног славистичког центра. Књ. 2, Велике теме српске лингвистике : Научни састанак слависта у Вукове дане : 1971–2019. / ур. Драгана Мршевић Радовић и др. – Београд : Филолошки факултет, Међународни славистички центар, 2021. – 233–242.
- АЛЕКСИЋ, Данило: Ка српском речнику аниматности / Данило С. Алексић // ЛЕКСИКОГРАФИЈА и лексикологија у светлу актуелних проблема : зборник научних радова / ур. Стана Ристић, Ивана Лазић Коњик, Ненад Ивановић. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2021. – 925–944.
- АЛЕКСИЋ, Данило: Неки ‘родно осетљиви’ деривати на *-киња* и творбени систем српског језика / Данило С. Алексић // Јужнословенски филолог, Београд. – 79, 2 (2023), 211–238.
- АМИЦИЋ, Јована: Руски фразеологизми политичког дискурса : нефразеолошки начини превођења на српски језик / Јована И. Амићић // САВРЕМЕНА проучавања језика и књижевности : зборник радова са XIV научног скупа младих филолога Србије, одржаног 2. априла 2022. године на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу. Књ. 1 / одг. ур. Милош Ковачевић, Јелена Петковић. – Крагујевац : Филолошко-уметнички факултет, 2023. – 179–193.
- АНДОНОВСКА, Христина: За некои особености на евронимите во македонскиот и во српскиот јазик / Христина Андоновска // НА темелима народних говора : зборник радова посвећен проф. др Јордани Марковић поводом одласка у пензију / ур. Татјана Трајковић, Надежда Јовић. – Ниш : Филозофски факултет, 2020. – 37–44.
- АНДРИЋ, Едита: Expressing Antonymous Meanings in Hungarian and Serbian / Edita Andrić // WHERE Our Languages and Cultures Meet and Mix : a View From Serbia : Selected Papers from the Research Project “Languages and Cultures in Time and Space” : 2011–2019. = Susretanja i prožimanja naših jezika i kultura : pogled iz Srbije : odabrani radovi sa projekta „Jezici i kulture u vremenu i prostoru“ : 2011–2019. / ur. Snežana Gudurić, Tvrtko Prčić. – Novi Sad : Filozofski fakultet, 2021. – 21–36.
- АНДРИЋ, Едита: Nijanse zelene boje u mađarskom i srpskom jeziku : jezičke i nejezičke paralele / Edita Andrić // ЈЕЗИЦИ и културе у времену и простору : тематски зборник. 9. 1 / ур. Снежана Гудурић, Биљана Радић-Бојанић, Предраг Мутаваџић. – Нови Сад : Филозофски факултет : Педагошко друштво Војводине, 2020. – 49–60.

- АНДРИЋ, Едита: Лажни пријатељи у мађарској и српској фразеологији / Едита Андрић, Душанка Звекић Душановић // Зборник Матице српске за филологију и лингвистику, Нови Сад. – 66, 2 (2023), 73–88.
- АНЂЕЛИЋ НИКОЛЕНЦИЋ, Весна: Концепт језика у српским, енглеским и француским пословицама / Весна Анђелић Николенцић, Ивана Вилић // JEZIK, književnost, moć = Language, Literature, Power : tematski zbornik radova / ur. Biljana Mišić Ilić i dr. – Niš : Filozofski fakultet, 2023. – 71–84.
- АНИЋ, Александра: Recent Adjectival Anglicisms and their Serbian Equivalents : an Associative Approach / Aleksandra Janić, Marta Veličković // Зборник Матице српске за филологију и лингвистику, Нови Сад. – 66, 1 (2023), 93–118.
- АНИЋ, Велимир: Наше терминологије и култура књижевног језика / Владимир Анић // 50 година Међународног славистичког центра. Књ. 2, Велике теме српске лингвистике : Научни састанак слависта у Вукове дане : 1971–2019. / ур. Драгана Мршевић Радовић и др. – Београд : Филолошки факултет, Међународни славистички центар, 2021. – 471–475.
- АНИШКОВА, Илона: Úskali tvorby etymologického slovníku / Iлона Janyšková // ЛЕКСИКОГРАФИЈА и лексикологија у светлу актуелних проблема : зборник научних радова / ур. Стана Ристић, Ивана Лазић Коњик, Ненад Ивановић. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2021. – 533–543.
- АНТИЋ, Александра: Суфикс *-чија/-чија* у „Речнику говора југа Србије“ Момчила Златановића / Александра М. Антић // НА темељима народних говора : зборник радова посвећен проф. др Јордани Марковић поводом одласка у пензију / ур. Татјана Трајковић, Надежда Јовић. – Ниш : Филозофски факултет, 2020. – 45–60.
- АНТОНИЋ, Слободан: Феминизам и језички инжењеринг / Слободан Антонић // ПОЛОЖАЈ српског језика у савременом друштву : изазови, проблеми, решења : зборник саопштења с округлог стола одржаног у Матици српској 3. јула 2021. године / ур. Драган Станић, Срето Танасић ; прир. Исидора Бјелаковић, Виктор Савић. – Нови Сад : Матица српска ; Београд : Одбор за стандардизацију српског језика, 2021. – 213–223.
- АЊИЋ, Марина: Лингвокултурама кум у пресеку српског језика и културе / Марина С. Јањић // ОБИЧАЈИ у култури Срба и Бугара = Обичаите в културата на Срби и Българи : зборник радова / прир. Јелена Јовановић. – Ниш : Филозофски факултет, 2023. – 93–105.
- АРСЕНИЈЕВИЋ, Нада: О глаголима које повезује вештина : једна од когнитивних семантичких компоненти / Нада Л. Арсенијевић // Наш језик, Београд. – 54, 1 (2023), 53–68.
- АСАНАГИЋ ЂОРЂИН, Снежана: Фразеологизми са соматизмом *nyak/epaii* у мађарском и српском језику / Снежана А. Хасанагић Ђорђин // Прилози проучавању језика, Нови Сад. – 54 (2023), 93–111.
- АЧОКОВА, Ана Маргарета: Cenný príspevok k frazeologickým výskumom : Somatická frazeológia v slovenčine a srbčine / Jasna Uhláriková. – Nový Sad: Filozofická fakulta, 2021. – 173. / Anna Margaréta Lačoková // Годишњак Филозофског факултета у Новом Саду. – 46, 2 (2021), 251–254. | Приказ
- БАБИЋ, Миланка: О статусним проблемима српског језика у вези са Законом о родној равноправности / Миланка Бабић // ПОЛОЖАЈ српског језика у

- савременом друштву : изазови, проблеми, решења : зборник саопштења с округлог стола одржаног у Матици српској 3. јула 2021. године / ур. Драган Станић, Срето Танасић ; прир. Исидора Бјелаковић, Виктор Савић. – Нови Сад : Матица српска ; Београд : Одбор за стандардизацију српског језика, 2021. – 87–90.
- БАГИ, Марина: О недоследностима у „Речнику уз Правопис“ / Марина Ј. Баги, Александра А. Томашевић // САВРЕМЕНА проучавања језика и књижевности : зборник радова са XIV научног скупа младих филолога Србије, одржаног 2. априла 2022. године на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу. Књ. 1 / одг. ур. Милош Ковачевић, Јелена Петковић. – Крагујевац : Филолошко-уметнички факултет, 2023. – 13–23.
- БАДОВИНАЦ, Јелена: Изазови у превођењу фразеологизма из италијанског језика на српски језик : фразеологизми са именицама које означавају архитектонске објекте и њихове делове / Јелена В. Бадовинац, Александра Р. Блатешић // *Philologia Mediana*, Ниш. – 15 (2023), 429–444.
- БАЖЕЦ, Хелена: *Bianco, nero e rosso nelle espressioni idiomatiche in italiano, greco e sloveno : convergenze e divergenze* / Helena Bažec, Georgia Milioni // *Italica Belgradensia*, Београд. – 1 (2020), 113–131.
- БАЗИЋ, Јована: Фразеологизми у делима Умберта Ека / Јована Базић // САВРЕМЕНА проучавања језика и књижевности : зборник радова са XII научног скупа младих филолога Србије, одржаног 26. септембра 2020. године на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу. Књ. 1 / одг. ур. Милош Ковачевић, Јелена Петковић. – Крагујевац : Филолошко-уметнички факултет, 2021. – 115–123.
- БАЈОВИЋ, Јелена: Фразеологија Његошевог „Шћепана Малог“ : стални епитети као одраз језичке слике света : српско-руске паралеле / Јелена Р. Бајовић, Василије С. Стоиљковић, Јелена М. Јовановић // Филолог : часопис за језик, књижевност и културу, Бања Лука. – 23 (2021), 114–131.
- БАЈОВИЋ, Јелена: Фразеологија Његошевог „Шћепана Малог“ у словенском контексту : прилог питању о превођењу непреводивог / Јелена Р. Бајовић // Научни састанак слависта у Вукове дане, Београд. – 50, 1 (2021), 279–289.
- БАЈОВИЋ, Јелена: Хендиадис као фразеолошки жанр у „Лучи микроkozма“ и руским преводима / Јелена Р. Бајовић // Српски језик : студије српске и словенске, Београд. – 28 (2023), 227–239.
- БАЛЕК, Тијана: О лексичкој каритивности репрезентованој глаголима и граматикализацији партиципаната у руском језику / Тијана Балеk // *Славистика*, Београд. – 25, 2 (2021), 82–92.
- БАЊАЦ, Рената: Из лексике села Баткуша код Шамца / Рената Бањац // Прилози проучавању језика, Нови Сад. – 51 (2020), 227–261.
- БАРБАТЕСКОВИЋ, Ана: Лексикологија и лексикографија у светлу актуелних проблема / Ана Барбатесковић // *Prevodilac*. – 39, 3/4 (2020), 86–92.
- БАРБИ, Мауриџио: *L'anglicismo teenager e il neologismo giovanissimo : un forestierismo e una neosemia a confront* / Maurizio Barbi // ЈЕЗИЦИ и културе у времену и простору : тематски зборник. 9. 1 / ур. Снежана Гудурић, Биљана Радић-Бојанић, Предраг Мутавџић. – Нови Сад : Филозофски факултет : Педагошко друштво Војводине, 2020. – 61–70.

- БАРТМИЊСКИ, Јежи: Czy można zbudować tezaurs etnolingwistyki? W jakim stopniu etnolingwistyka jako dyscyplina realizuje określony paradygmat naukowy? / Jerzy Bartmiński // ЛЕКСИКОГРАФИЈА и лексикологија у светлу актуелних проблема : зборник научних радова / ур. Стана Ристић, Ивана Лазић Коњик, Ненад Ивановић. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2021. – 17–49.
- БАРТМИЊСКИ, Јежи; W poszukiwaniu paradygmatu etnolingwistyki : glosariusz kluczowych terminów i pojęć / Jerzy M. Bartmiński // Јужнословенски филолог, Београд. – 76, 2 (2020), 79–103.
- БАЦИЋ, Милица: Ко(н)текстуална условљеност лексичких средстава евалуације у похвалама издавача на енглеском и српском језику / Милица Бацић // JEZIK, književnost, kontekst = Language, Literature, Context : tematski zbornik radova / ur. Vesna Lopičić, Biljana Mišić Ilić. – Niš : Filozofski fakultet, 2020. – 319–333.
- БАЦИЋ, Милица: Новогвор Брежита и трапоманије у свету постистине : морфофонолошка адаптација експресивних инстант неологизама у српском новинарском дискурсу / Милица С. Бацић // ЕКСПРЕСИВНОСТ у српском језику / ур. Милош Ковачевић, Јелена Петковић. – Крагујевац : Филолошко-уметнички факултет, 2020 (Српски језик, књижевност, уметност : зборник радова са XIV међународног научног скупа одржаног на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу 25–27. X 2019. ; 1). – 319–332.
- БАЦИЋ, Цица: Фразеологизми на друштвеним мрежама / Цица З. Бацић // Књижевност и језик, Београд. – 70, 1 (2023), 95–109.
- БАШИРОВА, Наилџа: “What’s in a Name?” : Wordplay in Newspaper Headlines with Shakespearean Quotations / Nailya Z. Bashirova // JEZIK, књижевност и игра : зборник радова са Осме међународне конференције Факултета за стране језике одржане 24. и 25. маја 2019. године = Language, Literature, Play and Games : Proceedings from the Eighth International Conference at the Faculty of Foreign Languages, 24-25 May 2019 / ур. Светлана Томић, Артеа Панајотовић, Александар Прњат. – Београд : Алфа БК Универзитет, Факултет за стране језике, 2020. – 92–105.
- БЕГЕНИШИЋ, Добрила: Категоријална обележја именица у немачком и српском језику и њихово представљање у вишејезичним стручним речницима / Добрила Л. Бегенишић // Philologia Mediana, Ниш. – 13 (2021), 527–540.
- БЕГОВИЋ, Катарина: Један вид савременог остракизма : обигаторност у употреби тзв. родно осетљивог језика / Катарина Беговић // ПОСЛЕДИЦЕ Закона о родној равноправности : зборник радова са Округлог стола у Народној скупштини Републике Србије 17. јун 2023. године / прир. Зоран Павловић. – Пирот : Pi-press, 2023. – 31–45.
- БЕГОВИЋ, Катарина: Прилог лексичкој и фразеолошкој семантици придева *бео* у историји српскога језика / Катарина В. Беговић // Научни састанак слависта у Вукове дане, Београд – 52, 1 (2023), 97–107.
- БЕГОВИЋ, Катарина: Утицај лексичке антонимије на развој термилошких синтагми са компонентом *мртјав* у српскоме језику / Катарина В. Беговић // Научни састанак слависта у Вукове дане, Београд. – 50, 1 (2021), 265–277.

- БЕГОВИЋ, Катарина: Фразеолошки модел 'интензификатор и квалификатор жив + именица' са значењем људске особине / Катарина В. Беговић // Научни састанак слависта у Вукове дане, Београд. – 49, 1 (2020), 149–159.
- БЕГОЊА, Хелга: 'Quo Vadis, Corona?' : Metaphorical Framing of the Pandemic in Daily Press / Helga Begonja, Diana Prodanović Stankić // Годишњак Филозофског факултета у Новом Саду. – 48, 1/2 (2023), 263–278.
- БЕКО, Лидија: The Geology-Based Metaphor and its Inverse Form / Lidija Beko, Marija Đorđević // Facta universitatis, Ниш. – 21, 1 (2023), 1–10.
- БЕНЧИК, Сенка: Лексички паралелизми : заједнички хунгаризми у српском и русинском језику = Lekszikológiai hasonlóságok : hungarizmusok a szerb és a ruszin nyelvben = Лексични паралелизми : заједнички гунгаризми у српским и руским језику / Сенка Бенчик. – Нови Сад : Друштво за русински језик, књижевност и културу, Секција Друштва у Бачкој Тополи и Новом Орахову ; Ново Орахово : Месна заједница, 2020. – 103.
- БЕЊОВА, Јулијана: Cudzie slová a staropazovské výrazy z cudzích jazykov v lingvistickom diele evanjelického kňaza Vladimíra Hurbana Vladimírova / Juliana Beňova // СЛОВАКИСТИКА у контексту : традиција и перспективе = Slovakistika v s úvislostiach : tradícia a perspektívy = Slovakistics in context : tradition and perspectives / ур. Стефана Пауновић Родић, Radoslav Raffaj. – Београд : Филолошки факултет, 2023. – 13–26.
- БИЛАНЦИЈА, Софија: Формална, лексичка и семантичка обележја глаголских компаративних фразеологизама у савременом норвешком језику / Софија Биланција // Филолошки преглед, Београд. – 50, 1 (2023), 125–140.
- БЈЕЛАКОВИЋ, Исидора: Још један осврт на Закон о родној равноправности и обавезну употребу родно осетљивог језика / Исидора Бјелаковић // ПОСЛЕДИЦЕ Закона о родној равноправности : зборник радова са Округлог стола у Народној скупштини Републике Србије 17. јун 2023. године / прир. Зоран Павловић. – Пирот : Pi-press, 2023. – 9–19.
- БЈЕЛАКОВИЋ, Исидора: Лексички динамизам у српским књижевним језицима 18. и 19. века / Исидора Г. Бјелаковић // Научни састанак слависта у Вукове дане, Београд. – 52, 1 (2023), 5–15.
- БЈЕЛАКОВИЋ, Исидора: Лексички славенизми и питање жанра у славеносрпском језику / Исидора Г. Бјелаковић, Милена С. Зорић // Зборник Матице српске за књижевност и језик, Нови Сад. – 69, 2 (2021), 389–404.
- БЈЕЛАКОВИЋ, Исидора: О почецима српске лингвистичке терминологије : Српска језикословна терминологија у 19. веку / Ана З. Мацановић. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2018. – 394. – (Монографије ; 26) / Исидора Г. Бјелаковић // Зборник Матице српске за књижевност и језик, Нови Сад. – 69, 2 (2021), 536–538. | Приказ
- БЈЕЛАКОВИЋ, Исидора: Облигаторност родно осетљивог језика : одраз стварних потреба друштва или идеолошко наметање / Исидора Бјелаковић // ПОЛОЖАЈ српског језика у савременом друштву : изазови, проблеми, решења : зборник саопштења с округлог стола одржаног у Матици српској 3. јула 2021. године / ур. Драган Станић, Срето Танасић ; прир. Исидора Бјелаковић, Виктор Савић. – Нови Сад : Матица српска ; Београд : Одбор за стандардизацију српског језика, 2021. – 157–162.

- БЈЕЛАКОВИЋ, Исидора: Речник скраћеница у славеносрпском језику : значај, концепција, лексикографска обрада / Исидора Г. Бјелаковић, Александар М. Милановић // ЛЕКСИКОГРАФИЈА и лексикологија у светлу актуелних проблема : зборник научних радова / ур. Стана Ристић, Ивана Лазић Коњик, Ненад Ивановић. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2021. – 423–439.
- БЈЕЛАКОВИЋ, Исидора: Теоријско-методолошке поставке будућег речника : Историјска лексикографија српског језика / ур. Јасмина Грковић-Мејџор, Исидора Бјелаковић, Марина Курешевић. – Нови Сад : Српска академија наука и уметности, Огранак : Матица српска, 2021. – 399. / Исидора Бјелаковић // Трибина САНУ, Београд. – 11 (2023), 215–219. | Приказ
- БЛАГОЈЕВА, Дијана: Лексикографско описание на новата лексика в българския език / Диана Георгиева Благоева, Сия Борисова Колковска // ЛЕКСИКОГРАФИЈА и лексикологија у светлу актуелних проблема : зборник научних радова / ур. Стана Ристић, Ивана Лазић Коњик, Ненад Ивановић. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2021. – 697–710.
- БЛАГОЈЕВА, Дијана: Неологизация чрез блендинг в съвременното българско словообразуване / Диана Благоева // СЛИВЕНИЦЕ у словенским језицима / прир. Рајна Драгићевић, Дејан Ајдацић. – Београд : Филолошко друштво Речи : Алма, 2023. – 19–38.
- БЛАТЕШИЋ, Александра: Nomen est omen : imena u italijanskoj frazeologiji / Aleksandra Blatešić. – Novi Sad : Filozofski fakultet, 2023. – 200.
- БОГДАНОВИЋ, Недељко: Из прошлости овчарства / Недељко Богдановић // ПАСТИРСКА лексика југоисточне Србије : колективна монографија / Недељко Богдановић, Ана Савић-Грујић, Тања Милосављевић, Мирјана К. Илић, Надежда Јовић, Стефана Ђорђевић, Томислав Г. Панајотовић ; ур. Недељко Богдановић. – Ниш : САНУ огранак САНУ у Нишу, 2020. – 37–47.
- БОГДАНОВИЋ, Недељко: Од приређивача : пастирска лексика југоисточне Србије / Недељко Богдановић // ПАСТИРСКА лексика југоисточне Србије : колективна монографија / Недељко Богдановић, Ана Савић-Грујић, Тања Милосављевић, Мирјана К. Илић, Надежда Јовић, Стефана Ђорђевић, Томислав Г. Панајотовић ; ур. Недељко Богдановић. – Ниш : САНУ огранак САНУ у Нишу, 2020. – 7–18.
- БОГЕТИЋ, Ксенија: Вредносна димензија метафора у дискурсу : о могућностима споја теорије појмовних метафора и теорије вредновања / Ксенија Д. Богетић // Јужнословенски филолог, Београд. – 76, 1 (2020), 123–142.
- БОГУНОВИЋ, Олга: Стрп. *ос(ъ)љникъ* : творбено-семантичка и мотивациона реконструкција / Олга И. Богуновић // Српски језик : студије српске и словенске, Београд. – 26 (2021), 303–319.
- БОГУНОВИЋ, Олга: О називима животиња у Петом слову „Шестоднева“ Јована Егзарха : према српском препису из 1263. године / Олга И. Богуновић // Књижевност и језик, Београд. – 68, 1 (2021), 97–108.
- БОГУНОВИЋ, Олга: Деетимологизација именица са псл. префиксом **ра-* (*ѡа-влака*, *ѡамей*, *ѡасѡорак*) / Олга Богуновић // САВРЕМЕНА проучавања језика и књижевности : зборник радова са XI научног скупа младих филолога Србије, одржаног 30. марта 2019. године на Филолошко-уметничком фа-

- култету у Крагујевцу. Књ. 1 / одг. ур. Милош Ковачевић, Јелена Петковић. – Крагујевац : Филолошко-уметнички факултет, 2020. – 13–26.
- БОГУНОВИЋ, Олга: Трагом путева развитка српске дијалекатске лексике : називи за *камен* у говору Васојевића / Олга И. Богуновић // *Анали Филолошког факултета*, Београд. – 33, 1 (2021), 65–81.
- БОЖИЋ СИНЧУК, Милица: Језик и речник светог владике Николаја Велимировића : диференцијални приступ / Владан Јовановић. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2022. – 507. / Милица С. Божић Синчук // *Језик данас*, Нови Сад. – 21 (2023), 28–35. | Приказ
- БОЖИЋ СИНЧУК, Милица: Хроника међународне научне конференције „Нове речи у говору деце и младих и у текстовима за децу и младе“ / Милица С. Божић Синчук // *Лингвистичке актуелности*, Београд. – 35 (2023), 69–71.
- БОЈИНОВИЋ, Милош: Други додатак „Рјечнику гламочког говора“ / Милош Бојиновић // *Српски дијалектолошки зборник*, Београд. – 67 (2020), 1–122.
- БОЈИНОВИЋ, Милош: Ономастика четири села код Гламоча / Милош Бојиновић // *Ономатолошки прилози*, Београд. – 27 (2020), 175–213.
- БОЈОВИЋ, Бранкица: Модели преводилачких поступака у обради специфичних културних термина у енциклопедијском српско-енглеском речнику / Бранкица Ј. Бојовић // *Српски језик : студије српске и словенске*, Београд. – 28 (2023), 371–386.
- БОЈОВИЋ, Драга: О разговорној фразеологији / Драга И. Бојовић // *Слово : часопис за српски језик, књижевност и културу*, Никшић. – 60 (2021), 15–21.
- БОЈОВИЋ, Ивана: 100 крилатица / Ђорђе Оташевић. – Београд : Алма, 2020. – 127. / Ивана Бојовић // *Лингвистичке актуелности*, Београд. – 33 (2019), 57–58.
- БОЈОВИЋ, Ивана: Фразеологија о човеку и човек у фразеологији / Гордана Штрбац. – Нови Сад : Филозофски факултет, 2018. – 284. / Ивана Бојовић // *Лингвистичке актуелности*, Београд. – 32 (2019), 41–57.
- БОРАНИЈАШЕВИЋ, Марија: Значење изгубљено у преводу : проблеми досезања изоморфизма значења у преводу књиге „Кето исхрана“ / Марија Р. Боранијашевић // *Зборник радова Филолошког факултета у Приштини*. – 51, 2 (2021), 117–135.
- БОРИШ, Вјеслав: *Hrvatska dijalekatska imenica zulo/zjulo* / Vjeslav Boriš // *Зборник Матице српске за славистику*, Нови Сад. – 100 (2021), 115–118.
- БОРЦИЈА, Карола: “Gigin torna al to pais” : ambiguità onomastica e le proteste contro la coltivazione del riso in Canavese / Carola Borgia // *Italica Belgradensia*, Београд. – 1 (2023), 71–83.
- БОШКОВИЋ МАРКОВИЋ, Валентина: Жене у језику : борци или боркиње? / Валентина Бошковић Марковић. – Београд : Задужбина Андрејевић, 2021. – 128.
- БОШКОВИЋ, Наташа: *Školski srpsko-albanski i albansko-srpski mali rečnik : fjalor i vogël* / Nataša V. Bošković // *СРПСКИ као страни језик у теорији и пракси : тематски зборник радова 4* / гл. ур. Весна Крајишник. – Београд : Филолошки факултет, Центар за српски као страни језик, 2020. – 327–334.

- БОШЊАКОВИЋ, Жарко: Турцизми са просторним значењем у контексту балканских језика и њихових дијалеката / Жарко Бошњаковић, Гордана Штајни // Српски дијалектолошки зборник, Београд. – 70, 2 (2023), 1–482.
- БРАДАШЕВИЋ, Саша: Simbolika i značenje boja u turskom jeziku / Saša Đ. Bradašević // Анали Филолошког факултета, Београд. – 35, 1 (2023), 79–89.
- БРАЈИЧИЋ, Цвијета: Italijanizmi u crnogorskom književnom jeziku XIX vijeka : slučaji sufiksacije / Cvijeta Brajičić, Radmila Lazarević // Italica Belgradensia, Београд. – No. Speciale : studi in onore di Julijana Vučo (2023), 113–126.
- БРАНИЋ ЛАТИНОВИЋ, Биљана: Могућности употребе жаргонизама на часовима српског језика / Биљана Д. Бранић Латиновић // Књижевност и језик, Београд. – 70, 2 (2023), 283–291.
- БРЕНДОВИ јела и пића : књижевност, језик, уметност, култура : зборник радова са научног округлог стола у оквиру XIV међународног научног скупа Српски језик, књижевност, уметност одржаног на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу : Крагујевац–Топола, 27. 10. 2019. / ур. Драган Бошковић, Милош Ковачевић, Никола Бубања. – Крагујевац : Филолошко-уметнички факултет, 2020. – 27. 10. 2019. – 373.
- БРОЋИЋ, Андријана: On the Metaphorical Conceptualization of Contrasting Emotional Experiences : the Case of Pride and Shame in English and Serbian / Andrijana Bročić // BELLS90 : Belgrade English Language and Literature Studies : International Conference to Mark the 90th Anniversary of the English Department Faculty of Philology. Vol. 1 / ed. Biljana Čubrović. – Belgrade : Faculty of Philology, 2020. – 33–49.
- БУГАРСКИ, Ранко: Gramatika srpskog žargona / Ranko Bugarski. – Novi Sad : Akademska knjiga, 2021. – 268.
- БУГАРСКИ, Ранко: Jedan agresivni srpski sufiks: -ijada / Ranko Bugarski // Новоречје : Научно популарни неолошки часопис, Београд. – 3 (2020), 167–173.
- БУГАРСКИ, Ранко: Како се рађају суфикси : граматикализација у српском жаргону / Ранко Бугарски // 50 година Међународног славистичког центра. Књ. 2, Велике теме српске лингвистике : Научни састанак слависта у Вукове дане : 1971–2019. / ур. Драгана Мршевић Радовић и др. – Београд : Филолошки факултет, Међународни славистички центар, 2021. – 463–469.
- БУДИНЧИЋ, Валентина: О надимцима фудбалских репрезентација у српском језику у светлу англицизације и језичке норме / Валентина В. Будинчић // Српски језик : студије српске и словенске, Београд. – 25 (2020), 647–659.
- БУЛАТОВИЋ, Весна: English Lexical Correspondents of Aspectual Pairs in Serbo-Croatian / Vesna Bulatović // Belgrade English Language and Literature Studies. – 12 (2020), 232–255.
- БУЉАНОВИЋ СИМОНОВИЋ, Сандра: Фразеологизми у роману „Златан човек“ Мора Јокаија и његовим преводима на српски језик / Сандра Буљановић Симоновић // САВРЕМЕНА проучавања језика и књижевности : зборник радова са XI научног скупа младих филолога Србије, одржаног 30. марта 2019. године на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу. Књ. 1 / одг. ур. Милош Ковачевић, Јелена Петковић. – Крагујевац : Филолошко-уметнички факултет, 2020. – 71–81.

- ВАСИЉЕВИЋ, Анђела: Речник новијих англицизама : Srpski rečnik novijih anglicizama / Tvrtko Prčić, Jasmina Dražić, Mira Milić i saradnici – Novi Sad : Filozofski fakultet, 2021. – 641. / Анђела Васиљевић // Новорече : Неолошки часопис, Београд. – 6 (2022), 159–164. | Приказ
- ВАСИЉЕВИЋ, Анђела: Семантичка анализа лексеме *foyer* у француском језику и њени српски еквиваленти / Анђела Д. Васиљевић // *Philologia Mediana*, Ниш. – 12 (2020), 599–617.
- ВАСИЉЕВИЋ, Анђела: Српски јавни дискурс у пандемији / Марина Николић, Светлана Слијепчевић Бјеливук. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2022. – 210. / Анђела Васиљевић // Зборник Матице српске за филологију и лингвистику, Нови Сад. – 66, 2 (2023), 146–152. | Приказ
- ВЕЉАНОВСКИ, Софија: Соматизми из лексичког поља *глава* у савременом српском сленгу / Софија Вељановски // МЛАДИ и србистика 4 : зборник радова полазника образовних програма у НОКЦ „Вук Караџић“ у Тршићу / ур. одбор Милош Ковачевић и др. – Тршић : Научно-образовно културни центар „Вук Караџић“, 2023. – 19–32.
- ВЕЉКОВИЋ СТАНКОВИЋ, Драгана: Како лоше постаје мило : о развоју хипокористичних значења апелатива с негативним евалутивним предзнаком творбене и/или лексичке основе у српском језику / Драгана Вељковић Станковић // ПРЕДАВАЊА 9/10 : семинар српског језика, књижевности и културе / ур. Драгана Мршевић-Радовић, Бошко Сувајџић. – Београд : Међународни славистички центар, 2021. – 67–80.
- ВЕЉКОВИЋ СТАНКОВИЋ, Драгана: Метафоре и аналогиије у настави српског језика : когнитивни приступ / Драгана Вељковић Станковић, Ивана Ђорђевић. – Београд : Јасен, 2021. – 395.
- ВЕЉКОВИЋ СТАНКОВИЋ, Драгана: Хуморна слика човека у лексици шаљивог значења у српском језику / Драгана Д. Вељковић Станковић // ЛЕКСИКОГРАФИЈА и лексикологија у светлу актуелних проблема : зборник научних радова / ур. Стана Ристић, Ивана Лазић Коњик, Ненад Ивановић. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2021. – 803–825.
- ВЕЉКОВИЋ, Жарко: Дарданци : етимологија / Жарко Б. Вељковић // Етно-културолошки зборник за проучавање културе источне Србије и суседних области, Сврљиг. – 26 (2023), 227–234.
- ВЕЉКОВИЋ, Жарко: *Нудмир* и *Лудмер* : још једном о топониму / Жарко Б. Вељковић, Милан Ж. Војновић // *Philologia Mediana*, Ниш. – 13 (2021), 661–670.
- ВЕЉКОВИЋ, Жарко: О презимену *Палавестира* и сличним презименима / Жарко Б. Вељковић // *Исходишта*, Ниш. – 7 (2021), 71–83.
- ВЕЉКОВИЋ, Жарко: Ојконими *Недељице/Неђељице, Недељица/?Неделица, Недеље/?Неделе, Недељци* / Жарко Б. Вељковић // *Књижевност и језик*, Београд. – 70, 2 (2023), 363–368.
- ВЕЉОВИЋ ПОПОВИЋ, Бојана: Мачка у српском стандардном језику и жаргону / Бојана М. Вељовић, Тамара Н. Лутовац Казновац // МАЧКЕ : еко(по)етика у књижевности, језику и уметности : зборник радова са округлог научног стола у оквиру XV међународног научног скупа Српски језик, књижевност, уметност одржаног на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу /

- ур. Никола Бубања, Драган Бошковић, Милош Ковачевић. – Крагујевац : Филолошко-уметнички факултет, 2021. – 291–307.
- ВЕСЕЛИНОВИЋ, Бранислав: О појму *судбине* у српском језику из појмовнометафоричког угла / Бранислав Веселиновић // Прилози проучавању језика, Нови Сад. – 54 (2023), 113–156.
- ВЕСИЋ ПАВЛОВИЋ, Тијана: The Semantic Motivation of Plant-Related Idiomatic Expressions in English and Serbian / Tijana Vesić Pavlović, Ivan Milošević // BELLS90 : Belgrade English Language and Literature Studies : International Conference to Mark the 90th Anniversary of the English Department Faculty of Philology. Vol. 1 / ed. Biljana Čubrović. – Belgrade : Faculty of Philology, 2020. –
- ВИТАС, Душко: *Знаци или каракџери?* / Душко Витас // Језик данас, Нови Сад. – 15 (2020), 35–40.
- ВИТАС, Душко: *Рачунар или комјјуџер* : информатичка збрка / Душко Витас // Језик данас, Нови Сад. – 16 (2020), 15–21.
- ВИТАС, Душко: Софтвер, хардвер... рамсовер! / Душко Витас // Језик данас, Нови Сад. – 17 (2021), 1–9.
- ВИТКОВИЋ, Јелена: Англицизми у јапанском језику и њихов културолошки контекст / Јелена С. Витковић, Милица Д. Јотов // Баштина, Приштина–Лепосавић. – 52 (2020), 45–58.
- ВУЈЕВИЋ ЂУРИЋ, Вера: Статус *хљеба* у енглеском језику / Вера Вујевић Ђурић // ЗНАЧАЈ српског језика за очување српског културног идентитета. Том II, Хљеб у српском језику, књижевности и култури : радови са научног скупа „Српска књижевност као основа српског језика“, одржаног у Андрићграду 2–4. октобра 2020. / гл. ур. Емир Кустурица. – Вишеград : Андрићев институт, 2021. – 207–231.
- ВУЈИЋ, Јелена: Osnovi morfologije i leksikologije engleskog jezika / Jelena Vujić. – Beograd : Filološki fakultet : Philologia, 2020. – 303.
- ВУЈИЋ, Јелена: Англицизми као неологизми у језику штампе српске дијалекта у САД на почетку XX века / Јелена Љ. Вујић // Научни састанак слависта у Вукове дане, Београд. – 52, 1 (2023), 329–340.
- ВУЈИЋ, Јелена: Вишечлане лексичке јединице у енглеском и српском језику као место сусрета синтаксе и морфологије / Јелена Љ. Вујић // ЛЕКСИКОГРАФИЈА и лексикологија у светлу актуелних проблема : зборник научних радова / ур. Стана Ристић, Ивана Лазић Коњик, Ненад Ивановић. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2021. – 945–968.
- ВУЈОВИЋ, Душанка: Интернетски речник сленга *Вукајлија*. / Душанка Вујовић // Новоречје : Научно популарни неолошки часопис, Београд. – 3 (2020), 174–183.
- ВУЈОВИЋ, Марија: Apsolutna ekvivalencija kod frazeologizama s komponentom oko u italijanskom, španskom i srpskom jeziku / Marija N. Vujović // Филолог : часопис за језик, књижевност и културу, Бања Лука. – 28 (2023), 173–208.
- ВУЈОВИЋ, Марија: Konceptualno polje ljubavi u frazeologizmima italijanskog, španskog i srpskog jezika koji sadrže komponentu oko / Marija Vujović // Живи језици : часопис за стране језике и књижевности, Београд. – 43 (2023), 59–83.

- ВУЈОВИЋ, Марија: Osnovne karakteristike skraćenica koje se koriste u komunikaciji preko aplikacija / Marija N. Vujović // Зборник за језике и књижевности Филозофског факултета у Новом Саду. – 10 (2020), 91–109.
- ВУЈОВИЋ, Марија: Анализа прецизна као швајцарски сат : Колокације, фраземи и паремије са компонентом етнима у италијанском језику / Александра Блатешић. – Нови Сад : Филозофски факултет, 2016. – 107. / Марија Н. Вујовић // Годишњак Филозофског факултета у Новом Саду. – 48, 1/2 (2023), 321–326. | Приказ
- ВУЈОШЕВИЋ, Анђела: Semantička analiza leksičkih sredstava za referenciju čina NATO bombardovanja 1999. godine u nemačkim i srpskim medijima / Anđela T. Vujošević // Филолог : часопис за језик, књижевност и културу, Бања Лука. – 24 (2021), 165–185.
- ВУЈЧИЋ, Никола: Концепти *српски језик*, *босански језик*, *хрватски језик* и *српскохрватски језик* у немачком медијском дискурсу / Никола Д. Вујчић // СРБИЈА и српски језик / ур. Милош Ковачевић, Јелена Петковић. – Крагујевац : Филолошко-уметнички факултет, 2023. (Српски језик, књижевност, уметност : зборник радова са XVII међународног научног скупа одржаног на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу (28–29. X 2022); 1). – 289–302.
- ВУКМАНОВИЋ, Ана: Читајући „Рјечник“ Вука Стефановића Караџића : у порези за заборављеним световима : Вуков речник и српска култура : књига о заборављеним световима / Зоја Карановић. – Београд : Вукова задужбина ; Пожега : Издавачка радионица Свитац, 2019. – 211. / Ана В. Вукмановић // Зборник Матице српске за књижевност и језик, Нови Сад. – 68, 1 (2020), 351–355. | Приказ
- ВУКОВИЋ СТАМАТОВИЋ, Милица: Vocabulary Suitability of Popular Science Books for English for Science Classes : a Corpus-Based Study / Milica Vuković Stamatović // BELLS90 : Belgrade English Language and Literature Studies : International Conference to Mark the 90th Anniversary of the English Department Faculty of Philology. Vol. 1 / ed. Biljana Čubrović. – Belgrade : Faculty of Philology, 2020. – 439–447.
- ВУКОВИЋ, Марија: Инстаграм, један од узрока инвазије енглеских речи у употреби српског језика код младих / Марија Д. Вуковић // Баштина, Приштина–Лепосавић. – 50 (2020), 73–90.
- ВУКОЈЕВИЋ, Маја: Експлоатација сливеница ради постизања хумористичких ефеката у енглеском језику / Маја Вукојевић // СЛИВЕНИЦЕ у словенским језицима / прир. Рајна Драгићевић, Дејан Ајдачић. – Београд : Филолошко друштво Речи : Алма, 2023. – 168–199.
- ВУКОМАНОВИЋ, Славко: Тумачење речи у Вуковом „Српском рјечнику“ од 1852. године / Славко Вукомановић // ВУК у Тршићу : о Вуку Караџићу на Научном састанку слависта у Вукове дане : 1971–2021. / ур. Бошко Сувајџић, Александар Милановић, Драгана Мршевић Радовић. – Београд : Филолошки факултет ; Лозница : Центар за културу Вук Караџић, 2021. – 243–257.
- ВУЛОВИЋ ЕМОНТС, Наташа: Језик и стварна права жена / Наташа Вуловић Емонтс // ПОЛОЖАЈ српског језика у савременом друштву : изазови, про-

- блеми, решења : зборник саопштења с округлог стола одржаног у Матици српској 3. јула 2021. године / ур. Драган Станић, Срето Танасић ; прир. Исидора Бјелаковић, Виктор Савић. – Нови Сад : Матица српска ; Београд : Одбор за стандардизацију српског језика, 2021. – 113–116.
- ВУЛОВИЋ ЕМОНТС, Наташа: Лексикографска кодификација и место обраде изрека и пословица у описним речницима савременог српског језика / Наташа С. Вуловић Емонтс // ЛЕКСИКОГРАФИЈА и лексикологија у светлу актуелних проблема : зборник научних радова / ур. Стана Ристић, Ивана Лазић Коњик, Ненад Ивановић. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2021. – 205–221.
- ВУЛОВИЋ ЕМОНТС, Наташа: Сиромаштво : конвенционални суд у систему вредности у српском језику и култури / Наташа С. Вуловић Емонтс // Научни састанак слависта у Вукове дане, Београд. – 50, 1 (2021), 253–263.
- ВУЛОВИЋ ЕМОНТС, Наташа: Турцизми са значењем титуле, звања или чина као компоненте пословица и изрека у српском језику / Наташа Вуловић Емонтс, Марија Ђинђић // Прилози за књижевност, језик, историју и фолклор, Београд. – 89 (2023), 21–30.
- ВУРДЕЉА, Јована: Соматски фраземи са компонентом *blod/kpв* у норвешком и српском језику / Јована Д. Вурдеља // Анали Филолошког факултета, Београд. – 32, 1 (2020), 317–333.
- ВУЧЕНОВИЋ, Наташа: Женски род категорије *nomina agentis* у италијанским рјечницима *De Mauro* и *Il Sabatini Coletti* / Наташа Д. Вученовић // Филолог : часопис за језик, књижевност и културу, Бања Лука. – 24 (2021), 136–164.
- ВУЧКОВИЋ, Марија: О корисницима етимолошких речника и етимолошким речницима с корисничког аспекта / Марија Д. Вучковић // ЛЕКСИКОГРАФИЈА и лексикологија у светлу актуелних проблема : зборник научних радова / ур. Стана Ристић, Ивана Лазић Коњик, Ненад Ивановић. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2021. – 545–559.
- ВУЧКОВИЋ, Снежана: Из дијалекатских лексичких ресурса : лексика Драгачева у дијахроној перспективи / Снежана П. Вучковић // Научни састанак слависта у Вукове дане, Београд. – 49, 3 (2020), 37–53.
- ВУЧКОВИЋ, Снежана: Творбена продуктивност у дијахронији и синхронији и фактори који на њу утичу / Снежана П. Вучковић // Научни састанак слависта у Вукове дане, Београд. – 52, 1 (2023), 85–95.
- ГАВРАНОВИЋ, Валентина: Статус новијих англицизама у лексичком фонду ученика средњошколског узраста / Валентина М. Гаврановић, Маријана М. Продановић // Баштина, Приштина–Лепосавић. – 51 (2020), 111–123.
- ГАВРАНЧИЋ, Милина: К вопросу об анализе особенностей перевода юридических терминов и текстов на материалы русского и сербского языков / Милина Гавранчић // Славистика, Београд. – 27, 2 (2023), 181–189.
- ГАЉЦОВА, Јелена: Деньги и проценты в переводах на французский язык «Записок из подполья» Ф. М. Достоевского : вопросы экономики, этики и эротики / Елена Гальцова // Зборник Матице српске за славистику, Нови Сад. – 99 (2021), 75–91.

- ГЕОРГИЈЕВ, Ивана: Tradicionalne rodne uloge u srpskim i španskim poslovicama o braku / Ivana Z. Georgijev // Филолог : часопис за језик, књижевност и културу, Бања Лука. – 21 (2020), 79–94.
- ГЕОРГИЈЕВА, Цветелина: Многотомният „Речник на българския език“ в светлината на съвременните методи и подходи / Цветелина Георгиева, Атанаска Атанасова // ЛЕКСИКОГРАФИЈА и лексикологија у светлу актуелних проблема : зборник научних радова / ур. Стана Ристић, Ивана Лазић Коњик, Ненад Ивановић. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2021. – 155–173.
- ГЛИГОРИЈЕВИЋ, Ивана: Истраживање етнокултурних стереотипа на примеру стимулуса *Турци* и *Турчин* у асоцијативном тесту / Ивана Р. Глигоријевић // Зборник радова Филолошког факултета у Приштини. – 50, 1 (2020), 129–145.
- ГЛУШАЦ, Татјана: How University Teachers of English for Specific Purposes and Their Students Employ Dictionaries in Teaching and Learning / Tatjana Glušac, Mira Milić // Годишњак Филозофског факултета у Новом Саду. – 45, 2 (2020), 281–295.
- ГЛУШИЦА, Рајка: Jezička politika, jezičko planiranje i standardizacija kao područje primijenjene lingvistike / Rajka Glušica // O engleskom i srpskom kroz vreme i prostor / ur. Ksenija Šulović. – Novi Sad : Filozofski fakultet, 2021. – 85–96.
- ГОЈКОВИЋ, Наташа: Превођење архаизама и историцизама с енглеског на српски језик у роману „Разум и осећајност“ Џејн Остин : критичка анализа / Наташа В. Гојковић // Зборник Матице српске за књижевност и језик, Нови Сад. – 68, 1 (2020), 135–154.
- ГОЛИКОВА, Татјана: Цифровая эпоха : новые типы межличностных отношений : по материалам лингвокультурологического словаря заимствований русского языка / Татьяна Александровна Голикова // NOVO i tradicionalno u translatologiji i nastavi ruskog jezika kao stranog : zbornik radova = Новое и традиционное в переводеведении и преподавании русского языка как иностранного : сборник статей = New and Traditional in Translating and Teaching Russian as a Foreign Language : Proceedings / ur. Larisa Čović. – Banja Luka : Panevropski univerzitet Apeiron, 2021. – 151–159.
- ГОЛУШИН, Иван: Еще раз к вопросу о переводе диминутива с русского языка на сербский / Иван Голушин, Ольга Александровна Попова // NOVO i tradicionalno u translatologiji i nastavi ruskog jezika kao stranog : zbornik radova = Новое и традиционное в переводеведении и преподавании русского языка как иностранного : сборник статей = New and Traditional in Translating and Teaching Russian as a Foreign Language : Proceedings / ur. Larisa Čović. – Banja Luka : Panevropski univerzitet Apeiron, 2021. – 272–282.
- ГОРТАН ПРЕМК, Даринка: О лексичкој синонимији / Даринка Гортан-Премк // 50 година Међународног славистичког центра. Књ. 2, Велике теме српске лингвистике : Научни састанак слависта у Вукове дане : 1971–2019. / ур. Драгана Мршевић Радовић и др. – Београд : Филолошки факултет, Међународни славистички центар, 2021. – 573–580.
- ГОЧАНИН, Мирјана: О могућем спектру информација у једном типу специјалног речника српског језика : на примеру лексикона глаголских допуна с по-

- тврдама из XVI и XVII века / Мирјана С. Гочанин // ЛЕКСИКОГРАФИЈА и лексикологија у светлу актуелних проблема : зборник научних радова / ур. Стана Ристић, Ивана Лазић Коњик, Ненад Ивановић. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2021. – 985–1008.
- ГОЧАНИН, Мирјана: Семантичко-творбена анализа лексема *моћ*, *немоћ* и њихових одабраних деривата на примеру „Речника САНУ“ / Мирјана Гочанин // JEZIK, književnost, moć = Language, Literature, Power : tematski zbornik radova / ur. Biljana Mišić Ilić i dr. – Niš : Filozofski fakultet, 2023. – 41–56.
- ГРЕГОРИК, Петер: Metonymia v podmetovej pozícii / Peter Gregorik // СЛОВАКИСТИКА у контексту : традиција и перспективе = Slovakistika v s úvislostiach : tradícia a perspektívy = Slovakistics in context : tradition and perspectives / ур. Стефана Пауновић Родић, Radoslav Raffaj. – Београд : Филолошки факултет, 2023. – 131–139.
- ГРИЦКАТ РАДУЛОВИЋ, Ирена: Кругови Ирене Грицкат : семантичко-граматичка истраживања савременог српског језика / Ирена Грицкат-Радуловић. – Београд : Савез славистичких друштава Србије, 2020. – 587.
- ГРКОВИЋ МЕЈДОР, Јасмина: О историјском речнику српског језика : Историјска лексикографија српског језика / ур. Јасмина Грковић-Мејдор, Исидора Бјелаковић, Марина Курешевић. – Нови Сад : Српска академија наука и уметности, Огранак : Матица српска, 2021. – 399. / Јасмина Грковић-Мејдор // Трибина САНУ, Београд. – 11 (2023), 210–214. | Приказ
- ГРКОВИЋ МЕЈДОР, Јасмина: О три глагола надања у старосрпском : *надајџи се*, *уздајџи (се)*, *ујвајџи* / *уфајџи (се)* / Јасмина Грковић-Мејдор // Зборник Матице српске за славистику, Нови Сад. – 100 (2021), 77–84.
- ГРКОВИЋ МЕЈДОР, Јасмина: Студије из историјске семантике / Јасмина Грковић-Мејдор. – Сремски Карловци ; Нови Сад : Издавачка књижарница Зорана Стојановића, 2023. – 203.
- ГРОХОВСКИ, Маџеј: Szyk leksemów homonimicznych o postaci jak / Maciej Grochowski // Зборник Матице српске за славистику, Нови Сад. – 100 (2021), 219–229.
- ГРУБИШИЋ ЋУРИЋ, Ива: Beast of Burden : a Contrastive Analysis of English and Croatian Idioms Containing the Lexemes *Donkey* And *Magarac* / Iva Grubišić Ćurić // Годишњак Филозофског факултета у Новом Саду. – 45, 2 (2020), 24–37.
- ГРУЈИЋ, Татјана: Неподношљива лакоћа калкирања : пресликавање енглеских образаца премодификације именице у српском језику / Татјана С. Грујић // СРБИЈА и српски језик / ур. Милош Ковачевић, Јелена Петковић. – Крагујевац : Филолошко-уметнички факултет, 2023. (Српски језик, књижевност, уметност : зборник радова са XVII међународног научног скупа одржаног на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу (28–29. X 2022); 1). – 345–357.
- ГУДУРИЋ, Снежана: О пореклу лексеме *бан* / Снежана Гудурић // НА темељи-ма народних говора : зборник радова посвећен проф. др Јордани Марковић поводом одласка у пензију / ур. Татјана Трајковић, Надежда Јовић. – Ниш : Филозофски факултет, 2020. – 169–179.

- ДАМЈАНОВ, Ирина: Именичка лексика Рукописа Универзитетске библиотеке „Приче о боју косовском“ / Ирина Дамјанов // Прилози проучавању језика, Нови Сад. – 52 (2021), 89–126.
- ДАНИЛОВИЋ ЈЕРЕМИЋ, Јелена: Лексичке сливенице у српском и појединим словенским језицима / Јелена Р. Даниловић Јеремић, Наталија А. Лаврова // СРБИЈА и српски језик / ур. Милош Ковачевић, Јелена Петковић. – Крагујевац : Филолошко-уметнички факултет, 2023. (Српски језик, књижевност, уметност : зборник радова са XVII међународног научног скупа одржаног на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу (28–29. X 2022); 1). – 277–288.
- ДАНИЛОВИЋ ЈЕРЕМИЋ, Јелена: О називима пахуљица за децу на енглеском језику / Јелена Р. Даниловић Јеремић, Јелена М. Јосијевић // БРЕНДОВИ јела и пића : књижевност, језик, уметност, култура : зборник радова са научног округлог стола у оквиру XIV међународног научног скупа Српски језик, књижевност, уметност одржаног на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу : Крагујевац–Топола, 27. 10. 2019. / ур. Драган Бошковић, Милош Ковачевић, Никола Бубања. – Крагујевац : Филолошко-уметнички факултет, 2020. – 343–358.
- ДЕЈАНОВИЋ, Милица: Лични надимци Врбештице / Милица Ј. Дејановић // ДРАГАН Лилић : између лингвистике и стилистике / ур. Голуб Јашовић. – Косовска Митровица : Филозофски факултет Универзитета у Приштини, 2021. – 39–52.
- ДЕМЕТРАДЗЕ, Ирине: Metaphors in the Terms of Construction Industry / Irine Demetradze // JEZIK, književnost i industrija : zbornik radova sa Jedanaeste međunarodne konferencije Fakulteta za strane jezike, održane 22. i 23. septembra 2022. godine = Language, Literature and Industry : proceedings of the Eleventh International Conference at the Faculty of Foreign Languages, 22–23 September 2022 / ur. Valentina Budinčić, Tijana Parezanović, Božana Solujić. – Beograd : Alfa BK Univerzitet, 2023. – 323–334.
- ДЕШИЋ, Милорад: Дефиниције у Вуковом „Српском рјечнику“ из 1852. године / Милорад Дешић // 50 година Међународног славистичког центра. Књ. 2, Велике теме српске лингвистике : Научни састанак слависта у Вукове дане : 1971–2019. / ур. Драгана Мршевић Радовић и др. – Београд : Филолошки факултет, Међународни славистички центар, 2021. – 103–108.
- ДИЛПАРИЋ, Бранислава: Модели лексичке семантике у алгоритмима за обраду природног језика / Бранислава М. Дилпарић, Нина С. Перовић // Зборник радова Филолошког факултета у Приштини. – 51, 1 (2021), 391–410.
- ДИЛПАРИЋ, Предраг: Језик у контексту културе : о еукаиротичним значењима именице *време* / Предраг Д. Дилпарић // Књижевност и језик, Београд. – 68, 1 (2021), 57–68.
- ДИМИТРИЈЕВИЋ, Јована: Значајан допринос српској фразеологији : Фразеологија о човеку и човек у фразеологији / Гордана Штрбац. – Нови Сад : Универзитет у Новом Саду : Филозофски факултет, 2018. – 284. / Јована Димитријевић // Славистика, Београд. – 24, 2 (2020), 491–493. | Приказ
- ДИМИТРИЈЕВИЋ, Јована: Ново у српској етнолингвистици : О вредностима у српском језику : зборник етнолингвистичких радова 2 / ур. Дејан Ајдачић. –

- Београд : Алма, 2019. – 199. – (Библиотека Тематски зборници ; 6) / Јована Љ. Димитријевић // Књижевност и језик, Београд. – 67, 1 (2020), 217–220. | Приказ
- ДИМИТРИЈЕВИЋ, Јована: О важном зборнику српске традиције : Од вештице до светице : жена у говору и народној култури : тематски зборник / ур. Недељко Богдановић. – Ниш : Филозофски факултет : Удружење истраживача Naemimontana, 2019. – 232. / Јована Љ. Димитријевић // Језик данас, Нови Сад. – 15 (2020), 41–45. | Приказ
- ДИМИТРИЈЕВИЋ, Јована: Речник славеносрпског језика : огледна свеска / прир. Исидора Бјелаковић, Ирена Цветковић Теофиловић, Александар Милановић. – Нови Сад : Матица српска, 2017. – 299. / Јована Љ. Димитријевић // Prevodilac. – 39, 1/2 (2020), 68–70. | Приказ
- ДИМИТРИЈЕВИЋ, Јована: Речник сувишних речи / Гордана Ђерић. – Београд : Књижарница Златно руно : Институт за европске студије, 2019. – 211. / Јована Љ. Димитријевић // Prevodilac. – 39, 3/4 (2020), 74–76. | Приказ
- ДИМКОВИЋ ТЕЛЕБАКОВИЋ, Гордана: English Terminological Compound Lexemes, Their Serbian Equivalents and Translation Patterns / Gordana Dimković Telebaković // Belgrade English Language and Literature Studies. – 12 (2020), 109–136.
- ДИМКОВИЋ ТЕЛЕБАКОВИЋ, Гордана: Phrasal Verbs in General English and Traffic Engineering and Their Serbian Equivalents / Gordana Dimković Telebaković // BELLS90 : Belgrade English Language and Literature Studies : International Conference to Mark the 90th Anniversary of the English Department Faculty of Philology. Vol. 1 / ed. Biljana Čubrović. – Belgrade : Faculty of Philology, 2020. – 123–137.
- ДИНИЋ МАРИНКОВИЋ, Милица: Indeks ponavljanja specijalizovanog vokabulara u udžbenicima za drugi ciklus obaveznog obrazovanja / Milica Dinić Marinković // ПРИМЕЊЕНА лингвистика данас 6 : језик, књижевност и интердисциплинарност : зборник радова са Шестог међународног конгреса „Примењена лингвистика данас : језик, књижевност и интердисциплинарност“, одржаног 12–13. октобра 2018. у Београду / прир. Весна Половина, Борко Ковачевић. – Београд : Филолошки факултет, 2020. – 167–186.
- ДИНИЋ, Јакша: Речи и изрази традиционалне исхране становништва књажевачког краја / Јакша Динић // Српски дијалектолошки зборник, Београд. – 67 (2020), 299–412.
- ДИНИЋ, Јакша: Топонимија града Књажевца / Јакша Динић // Ономатолошки прилози, Београд. – 27 (2020), 129–174.
- ДОГНАР, Александар: Srpsko-mađarski rečnik zasnovan na etimološkoj metodi u nastavi srpskog kao maternjeg jezika u homogenoj sredini / Aleksandar T. Dognar, Sonja M. Zvekić // СРПСКИ као страни језик у теорији и пракси 5 : тематски зборник радова / ур. Весна Крајишник. – Београд : Филолошки факултет, 2023. – 397–416.
- ДРАГИН, Гордана: Из коларске терминологије Ченеја (Румунија) / Гордана С. Драгин, Радослава Д. Глишовић // Исходишта, Ниш. – 6 (2020), 51–59.

- ДРАГИН, Наташа: Од бана до херцега : страни лексички слојеви у ћирилским пословноправним актима средњовековне Босне и Хума / Наташа Ж. Драгин // Јужнословенски филолог, Београд. – 79, 2 (2023), 63–90.
- ДРАГИЋ, Мила: Морфосинтаксичке особине фразеологизама религијског порекла у савременом српском језику / Мила Драгић // Прилози проучавању језика, Нови Сад. – 51 (2020), 115–131.
- ДРАГИЋЕВИЋ, Рајна: Metaphor and Metonymy in the Digital Age : Theory and Methods for Building Repositories of Figurative Language / eds. Marianna Bolognesi, Mario Brdar, Kristina Despot. – Amsterdam : John Benjamins Publishing Company, 2019. – 264. / Рајна М. Драгићевић // Јужнословенски филолог, Београд. – 77, 2 (2021), 273–279. | Приказ
- ДРАГИЋЕВИЋ, Рајна: Батрахолошко-херпетолошки речник српског језика : имена водоземаца и гмизаваца / Дејан Милорадов, Ивана Ћелић, Катарина Сунајко, Растко Ајтић, Имре Кризманић. – Нови Сад : Матица српска, 2019. – 180. – (Лексикографска издања ; 5. Терминолошки речници ; 2) / Рајна М. Драгићевић // Јужнословенски филолог, Београд. – 76, 1 (2020), 185–190. | Приказ
- ДРАГИЋЕВИЋ, Рајна: Граматика у огледалу семантике / Рајна Драгићевић. – Београд : Чигоја штампа, 2020. – 235.
- ДРАГИЋЕВИЋ, Рајна: Друго издање Ћосићевог „Речника синонима“ : Српски речник синонима / Павле Ћосић са сарадницима. – Нови Сад : Прометеј ; Београд : Корнет, 2018. – 1356. – (Библиотека Речници ; 7) / Рајна М. Драгићевић // Књижевност и језик, Београд. – 67, 2 (2020), 439–442. | Приказ
- ДРАГИЋЕВИЋ, Рајна: Избор за најлепшу реч српског језика / Рајна М. Драгићевић // РЕЧ године у словенским језицима / ур. Дејан Ајдачић, Ивана Лазић Коњик. – Београд : Алма : Филолошко друштво Речи, 2023. – 30–48.
- ДРАГИЋЕВИЋ, Рајна: Ка концептуалном речнику појмовних метафора / Рајна М. Драгићевић // ЛЕКСИКОГРАФИЈА и лексикологија у светлу актуелних проблема : зборник научних радова / ур. Стана Ристић, Ивана Лазић Коњик, Ненад Ивановић. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2021. – 761–783.
- ДРАГИЋЕВИЋ, Рајна: Лапор плава и тупе сива : (не)одрживост неологизама за нијансе боја у српском језику / Рајна Драгићевић // О новим речима 1 / ур. Дејан Ајдачић. – Београд : Алма : Културна мрежа Пројекат Растко, 2021. – 118–126.
- ДРАГИЋЕВИЋ, Рајна: Лексикографски трагови језичких и културолошких контаката Срба са другим народима у XIX веку / Рајна Драгићевић // Исходишта, Ниш. – 3 (2017), 99–108.
- ДРАГИЋЕВИЋ, Рајна: Мотивација, творба и значење српских сливеница / Рајна М. Драгићевић // СЛИВЕНИЦЕ у словенским језицима / прир. Рајна Драгићевић, Дејан Ајдачић. – Београд : Филолошко друштво Речи : Алма, 2023. – 87–104.
- ДРАГИЋЕВИЋ, Рајна: Насилна феминизација као напад на флексибилност лексичке норме српског језика / Рајна М. Драгићевић // ПОЛОЖАЈ српског језика у савременом друштву : изазови, проблеми, решења : зборник саопштења с округлог стола одржаног у Матици српској 3. јула 2021. године / ур.

- Драган Станић, Срето Танасић ; прир. Исидора Бјелаковић, Виктор Савић. – Нови Сад : Матица српска ; Београд : Одбор за стандардизацију српског језика, 2021. – 33–38.
- ДРАГИЋЕВИЋ, Рајна: Неке тенденције у творби речи у савременом српском језику / Рајна Драгићевић // Новоречје : Научно популарни неолошки часопис, Београд. – 2 (2020), 129–139.
- ДРАГИЋЕВИЋ, Рајна: Неки теоријски и методички аспекти регуларних механизма творбе речи у настави српског као страног језика / Рајна М. Драгићевић // СРПСКИ као страни језик у теорији и пракси : тематски зборник радова 4 / гл. ур. Весна Крајишник. – Београд : Филолошки факултет, Центар за српски као страни језик, 2020. – 131–140.
- ДРАГИЋЕВИЋ, Рајна: Ново о лексичком значењу : Приступи проучавању значења речи / Јасмина Дражић. – Нови Сад : Филозофски факултет, 2022. – 326. / Рајна М. Драгићевић // Српски језик : студије српске и словенске, Београд. – 28 (2023), 449–455. | Приказ
- ДРАГИЋЕВИЋ, Рајна: О значењу српских сливеница / Рајна Драгићевић // ПРЕДАВАЊА 12 : семинар српског језика, књижевности и културе / ур. Драгана Мршевић-Радовић, Бошко Сувајцић. – Београд : Филолошки факултет : Међународни славистички центар, 2023. – 121–131.
- ДРАГИЋЕВИЋ, Рајна: О неологизмима у српском језику из угла балансирања корпуса за израду вишетомног речника савременог српског језика Матице српске / Рајна М. Драгићевић // Јужнословенски филолог, Београд. – 76, 1 (2020), 107–121.
- ДРАГИЋЕВИЋ, Рајна: О човеку у Вуковом „Рјечнику“ / Рајна Драгићевић // ПРЕДАВАЊА 9/10 : семинар српског језика, књижевности и културе / ур. Драгана Мршевић-Радовић, Бошко Сувајцић. – Београд : Међународни славистички центар, 2021. – 57–66.
- ДРАГИЋЕВИЋ, Рајна: Оцртавање данашњице у новој лексици : фикусоманија у српским електронским медијима / Рајна Драгићевић // О новим речима 1 / ур. Дејан Ајдачић. – Београд : Алма : Културна мрежа Пројекат Растко, 2021. – 56–65.
- ДРАГИЋЕВИЋ, Рајна: Песнички речник Ирене Грицкат / Рајна М. Драгићевић, Милош В. Утвић // Научни састанак слависта у Вукове дане, Београд. – 49, 3 (2020), 55–84.
- ДРАГИЋЕВИЋ, Рајна: Приступи проучавању значења речи / Јасмина Дражић. – Нови Сад : Филозофски факултет, 2022. – 326. / Рајна Драгићевић // Зборник Матице српске за филологију и лингвистику, Нови Сад. – 66, 2 (2023), 133–139. | Приказ
- ДРАГИЋЕВИЋ, Рајна: Професорки Јелки Матијашевић у спомен : Дериватолошко-лексиколошка истраживања руског и српског језика / Јелка Матијашевић ; ур. Вера Васић, Марија Стефановић. – Нови Сад : Филозофски факултет, 2019. – 717. / Рајна М. Драгићевић // Српски језик : студије српске и словенске, Београд. – 25 (2020), 687–692. | Приказ
- ДРАГИЋЕВИЋ, Рајна: Речници косовско-метохијских говора / Рајна М. Драгићевић // РЕЗУЛТАТИ досадашњих и правци будућих истраживања српских народних говора Косова и Метохије / гл. ур. Зоран Кнежевић ; ур. Радивоје

- Младеновић, Предраг Пипер. – Београд : САНУ : Институт за српски језик САНУ ; Косовска Митровица : Филозофски факултет Универзитета у Приштини, 2021. – 211–228.
- ДРАГИЋЕВИЋ, Рајна: Слика природе у српском језику / Гордана Штрбац, Гордана Штасни. – Нови Сад : Филозофски факултет, 2022. – 337. / Рајна М. Драгићевић // Јужнословенски филолог, Београд. – 79, 1 (2023), 214–222. | Приказ
- ДРАЖИЋ, Јасмина: Дериватолошко-лексиколошка истраживања руског и српског језика / Јелка Матијашевић ; ур. Вера Васић, Марија Стефановић. – Нови Сад : Филозофски факултет, 2019. – 717. / Јасмина Н. Дражић // Јужнословенски филолог, Београд. – 76, 1 (2020), 206–222. | Приказ
- ДРАЖИЋ, Јасмина: Како данас разумемо друштвене мреже : метафоре дигиталног простора у српском језику / Јасмина Дражић, Јелена Ајдановић // ЈЕЗИЦИ и културе у времену и простору : тематски зборник. 9. 1 / ур. Снежана Гудурић, Биљана Радић-Бојанић, Предраг Мутавић. – Нови Сад : Филозофски факултет : Педагошко друштво Војводине, 2020. – 259–268.
- ДРАЖИЋ, Јасмина: Лексичка креативност као обележје стила у роману „Па као“ Владимира Табашевића / Јасмина Н. Дражић // Зборник Матице српске за књижевност и језик, Нови Сад. – 69, 1 (2021), 261–278.
- ДРАЖИЋ, Јасмина: Семантиком према форми, творби и употреби речи у српском језику : Граматика у светлу [sic!] огледалу семантике / Рајна Драгићевић. – Београд : Чигоја штампа, 2020. – 240. / Јасмина Н. Дражић // Зборник Матице српске за књижевност и језик, Нови Сад. – 69, 1 (2021), 304–314. | Приказ
- ДРЉЕВИЋ, Јелена: Terminologija iz oblasti veslanja u italijanskom i srpskom jeziku / Jelena Drljević // Italica Belgradensia, Београд. – No. Speciale : studi in onore di Julijana Vučo (2023), 203–217.
- ДРОБЊАК, Драгана: The Black and White Worlds in French, Spanish and Serbian Phraseology / Dragana Drobnjak, Snežana Gudurić, Ksenija Šulović // WHERE Our Languages and Cultures Meet and Mix : a View From Serbia : Selected Papers from the Research Project “Languages and Cultures in Time and Space” : 2011–2019. = Susretanja i prožimanja naših jezika i kultura : pogled iz Srbije : odabrani radovi sa projekta „Jezici i kulture u vremenu i prostoru“ : 2011–2019. / ур. Snežana Gudurić, Tvrtko Prčić. – Novi Sad : Filozofski fakultet, 2021. – 65–82.
- ДУРМИШЕВИЋ, Елма: (Van)lingvistički kriteriji pri izboru osobnih imena / Elma Durmišević // РЕЧ године у словенским језицима / ур. Дејан Ајдачић, Ивана Лазић Коњик. – Београд : Алма : Филолошко друштво Речи, 2023. – 115–136.
- ЂЕНДРЕ, Ренато: Lo Zangarelli 2019 : vocabolario della lingua italiana / a cura di Mario Cannella, Beata Lazzarini. – Bologna : Zingarelli, 2018. – 2688. / Renato Gendre // Филолошки преглед, Београд. – 47, 2 (2020), 177–178. | Приказ
- ЂИНЋИЋ, Марија: Актуелна питања лексикологије и лексикографије српског језика / Марија Ђинђић // Преводац, Београд. – 40, 3/4 (2021), 84–88.
- ЂИНЋИЋ, Марија: Дуван : турцизам са српским држављанством / Марија С. Ђинђић // Језик данас, Нови Сад. – 15 (2020), 30–34.

- ЋИНЋИЋ, Марија: Епитафи на Саборном гробљу у Сентандреји као важан извор за антропонимијска проучавања / Марија Ћинђић, Данијела Радоњић // Исходишта, Ниш. – 1 (2015), 383–390.
- ЋИНЋИЋ, Марија: Семантичко-деривациона анализа турцизама у савременом српском језику / Марија Ћинђић. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2023. – 594.
- ЋИНЋИЋ, Марија: Трагом назива старих београдских здања : *Пиринчана* и(ли) *Пиринч-хан*? / Марија Ћинђић // Прилози за књижевност, језик, историју и фолклор, Београд. – 86 (2020), 59–71.
- ЋОРДАН, Андријана: Језичка политика и терминологија струке : домен менаџмента у српском и шпанском језику / Андријана С. Ћордан. – Подгорица : Матица српска, Друштво чланова у Црној Гори, 2023. – 235.
- ЋОРЂЕВИЋ, Весна: „Речник нових речи“ у контексту савремене српске неографије / Весна Н. Ћорђевић, Марина М. Николић // ЛЕКСИКОГРАФИЈА и лексикологија у светлу актуелних проблема : зборник научних радова / ур. Стана Ристић, Ивана Лазић Коњик, Ненад Ивановић. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2021. – 681–696.
- ЋОРЂЕВИЋ, Весна: Славофраз 2019 / Весна Ћорђевић // Лингвистичке актуелности, Београд. – 32 (2019), 74–75.
- ЋОРЂЕВИЋ, Данијела: Učestali leksički spojevi u nastavi engleskog kao stranog jezika struke na master akademskim studijama / Danijela D. Đorđević, Katarina O. Lazić // Анали Филолошког факултета, Београд. – 33, 1 (2021), 193–207.
- ЋОРЂЕВИЋ, Драгана: Lexičke greške u prevodima studenata arapskog kao stranog jezika / Dragana Đorđević // PREVOĐENJE kao veština i kao umetnost : zbornik u čast Branimiru Živojinoviću povodom devedesetogodišnjice rođenja : međunarodni tematski zbornik / прir. Jelena Kostić Tomović at al. – Beograd : Forum za interkulturnu komunikaciju, 2020. – 207–218.
- ЋОРЂЕВИЋ, Кристина: Slovtovorná adaptácia a kompozitnosť v slovenčine / Martin Ološtiak, Marta Vojteková, Slavka Oriňáková. – Prešov : Filozofická fakulta PU, 2018. – 248. / Кристина Ћорђевић // Лингвистичке актуелности, Београд. – 33 (2019), 49–50. | Приказ
- ЋОРЂЕВИЋ, Кристина: Univerbizácia v slovenčine / Lenka Palková. – Prešov : Filozofická fakulta PU, 2018. – 267. / Кристина Ћорђевић // Лингвистичке актуелности, Београд. – 33 (2019), 32–34. | Приказ
- ЋОРЂЕВИЋ, Кристина: Српски и словачки народни називи с компонентом *јабука/jabko* којима се именују мандрагора, татула и парадајз / Кристина Ћорђевић // СЛОВАКИСТИКА у контексту : традиција и перспективе = Slovakistika v s úvislostiach : tradícia a perspektívy = Slovakistics in context : tradition and perspectives / ур. Стефана Пауновић Родић, Radoslav Raffaj. – Београд : Филолошки факултет, 2023. – 101–112.
- ЋОРЂЕВИЋ, Стефана: Пастирска и друга зоонимска лексика у топонимији југосточне Србије / Стефана Ж. Ћорђевић // ПАСТИРСКА лексика југоисточне Србије : колективна монографија / Недељко Богдановић, Ана Савић-Грујић, Тања Милосављевић, Мирјана К. Илић, Надежда Јовић, Стефана Ћорђевић, Томислав Г. Панајотовић ; ур. Недељко Богдановић. – Ниш : САНУ огранак САНУ у Нишу, 2020. – 2020. – 107–132.

- ЂОРОВИЋ, Данијела: Svetitelji i verski praznici u kontekstu imenovanja biljaka u francuskom, italijanskom, engleskom i srpskom jeziku / Данијела Ђоровић, Milica Mirić // JEZIK, književnost, kontekst = Language, Literature, Context : tematski zbornik radova / ur. Vesna Lopičić, Biljana Mišić Ilić. – Niš : Filozofski fakultet, 2020. – 201–212.
- ЂУКИЋ, Маријана: Застареле фразеолошке јединице са адвербијалним значењем у српском језику / Маријана Ђукић // JEЗИЦИ и културе у времену и простору : тематски зборник. 9. 1 / ур. Снежана Гудурић, Биљана Радић-Божанић, Предраг Мутавчић. – Нови Сад : Филозофски факултет : Педагошко друштво Војводине, 2020. – 413–425.
- ЂУКИЋ, Маријана: Когнитивни правац у српској етнолингвистици : почеци развоја и актуелни проблеми / Стана Ристић, Ивана Лазић Коњик. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2020. – 403. / Маријана Ђукић // Зборник Матице српске за филологију и лингвистику, Нови Сад. – 64, 1 (2021), 199–205. | Приказ
- ЂУКИЋ, Маријана: Фразеолошке јединице у текстовима о Светском првенству у фудбалу 2022. године / Маријана Ђукић // Језик данас, Нови Сад. – 21 (2023), 20–27.
- ЂУКИЋ, Маријана: Хроника Међународне научне конференције „Лексикографија и лексикологија у светлу актуелних проблема“ / Маријана Р. Ђукић // Књижевност и језик, Београд. – 67, 2 (2020), 461–471.
- ЂУКИЋ, Саша: Експресивне вриједности лексеме *хлеб* и њених синонима у роману „Хлеб и страх“ Милице Савића / Саша Ђукић // ЗНАЧАЈ српског језика за очување српског културног идентитета. Том II, Хлеб у српском језику, књижевности и култури : радови са научног скупа „Српска књижевност као основа српског језика“, одржаног у Андрићграду 2–4. октобра 2020. / гл. ур. Емир Кустурица. – Вишеград : Андрићев институт, 2021. – 151–171.
- ЂУРИН, Татјана: Morbus jocosus et medicus ridens : медицинска терминологија у српском преводу „Гаргантје и Пантагруела“ / Татјана Ч. Ђурин // Philologia Mediana, Ниш. – 13 (2021), 777–791.
- ЂУРИЋ, Драгана: Називи покојника код словенских народа / Драгана Ђурић // Зборник Матице српске за славистику, Нови Сад. – 98 (2020), 159–176.
- ЂУРИЋ, Милош: Преводни еквиваленти у регистру електротехнике / Милош Д. Ђурић // Prevodilac. – 39, 3/4 (2020), 24–38.
- ЂУРИЋ, Милош: Стандардизација терминологије нуклеарне физике / Милош Д. Ђурић // Преводилац, Београд. – 40, 3/4 (2021), 11–34.
- ЂУРКИН, Веселина: Атрибутске колокације са именицом *хлеб* / Веселина Ђуркин // ЗНАЧАЈ српског језика за очување српског културног идентитета. Том II, Хлеб у српском језику, књижевности и култури : радови са научног скупа „Српска књижевност као основа српског језика“, одржаног у Андрићграду 2–4. октобра 2020. / гл. ур. Емир Кустурица. – Вишеград : Андрићев институт, 2021. – 81–114.
- ЂУРКИН, Веселина: Експресивне вриједности деминутива у дјелу Исидоре Секулић / Веселина В. Ђуркин // ЕКСПРЕСИВНОСТ у српском језику / ур. Милош Ковачевић, Јелена Петковић. – Крагујевац : Филолошко-уметнички факултет, 2020 (Српски језик, књижевност, уметност : зборник радова са

- XIV међународног научног скупа одржаног на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу 25–27. X 2019. ; 1). – 107–120.
- ЂУРКИН, Веселина: Ријечце у Вуковом „Српском рјечнику“ / Веселина Ђуркин, Маријан Ј. Јелић // МОДАЛНОСТ у српском језику / ур. Милош Ковачевић, Јелена Петковић. – Крагујевац : Филолошко-уметнички факултет, 2021. (Српски језик, књижевност, уметност : зборник радова са XV међународног научног скупа одржаног на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу : 30–31. X 2020. ; 1) – 85–98.
- ЂУРКИН, Веселина: Семантичко-деривациона гнијезда лексема *мајка* и *оџац* / Веселина Ђуркин // МАЈКА у српском језику, књижевности и култури : радови са научног скупа „Мајка у српском језику, књижевности и култури“, одржаног 6–8. маја 2022. / одг. ур. Емир Кустурица. – Андрићград : Андрићев институт, 2023. – 95–127.
- ЂУРОВИЋ, Сања: Деривационо гнездо лексема *мајка* и *мајџи/мајџер* : творбено-семантичка анализа / Сања Ђуровић // МАЈКА у српском језику, књижевности и култури : радови са научног скупа „Мајка у српском језику, књижевности и култури“, одржаног 6–8. маја 2022. / одг. ур. Емир Кустурица. – Андрићград : Андрићев институт, 2023. – 71–93.
- ЂУРОВИЋ, Сања: Нормативна (не)прихватљивост мовираних фемининума у оквиру Закона о родној равноправности / Сања Ж. Ђуровић // ПОЛОЖАЈ српског језика у савременом друштву : изазови, проблеми, решења : зборник саопштења с округлог стола одржаног у Матици српској 3. јула 2021. године / ур. Драган Станић, Срето Танасић ; прир. Исидора Бјелаковић, Виктор Савић. – Нови Сад : Матица српска ; Београд : Одбор за стандардизацију српског језика, 2021. – 135–139.
- ЕКСПРЕСИВНОСТ у српском језику / ур. Милош Ковачевић, Јелена Петковић. – Крагујевац : Филолошко-уметнички факултет, 2020. – 411. – (Српски језик, књижевност, уметност : зборник радова са XIV међународног научног скупа одржаног на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу 25–27. X 2019. ; 1).
- ЖАНКО, Петра: Strukturna i semantička analiza frazema novinarsko-publicističkoga stila / Petra Žanko, Josip Miletić // JEZIK, književnost i industrija : zbornik radova sa Jedanaeste međunarodne konferencije Fakulteta za strane jezike, održane 22. i 23. septembra 2022. godine = Language, Literature and Industry : proceedings of the Eleventh International Conference at the Faculty of Foreign Languages, 22–23 September 2022 / ur. Valentina Budinčić, Tijana Parezanović, Božana Solujić. – Beograd : Alfa BK Univerzitet, 2023. – 300–322.
- ЖАРКОВИЋ МАКРЕЈ, Маја: Моделовање творбене теорије : осврт на творбене процесе и морфолошку продуктивност у енглеском језику / Маја Жарковић Макреј. – Источно Сарајево : Филозофски факултет, 2023. – 147.
- ЖАРКОВИЋ МЕКРЕЈ, Маја: Morphological Productivity of Adjective-Forming Prefixes in English at the Level of Word-Formation Rules / Маја М. Žarković Mccray // Филолог : часопис за језик, књижевност и културу, Бања Лука. – 27 (2023), 46–62.
- ЖИВОЈИНОВИЋ, Тара: *Вайџра* и *вода* у фразеологији српског језика / Тара Живојиновић, Нађа Николић, Алекс Сењи // МЛАДИ и србистика 4 : зборник

- радова полазника образовних програма у НОКЦ „Вук Караџић“ у Тршићу / ур. одбор Милош Ковачевић и др. – Тршић : Научно-образовно културни центар „Вук Караџић“, 2023. – 33–49.
- ЗАКЉУЧЦИ са Округлог стола „Последице усвајања Закона о родној равноправности“, одржаног 17. јуна 2023. године у Народној скупштини // ПОСЛЕДИЦЕ Закона о родној равноправности : зборник радова са Округлог стола у Народној скупштини Републике Србије 17. јун 2023. године / прир. Зоран Павловић. – Пирот : Рi-press, 2023. – 211–220. + Прилог: Предлог закона о стављању ван снаге Закона о родној равноправности.
- ЗАПУТИЛ, Марија: Ризница ономастике куршумлијског краја : Ономастика слива реке Косанице / Голуб Јашовић. – Косовска Митровица : Филозофски факултет ; Куршумлија : Народна библиотека Куршумлија, 2017. – 410. / Марија В. Запутил // Филолог : часопис за језик, књижевност и културу, Бања Лука. – 21 (2020), 514–518. | Приказ
- ЗАРИФОВИЋ ГРКОВИЋ, Мирјана: Gordost u frazeologiji nemačkog i srpskog jezika / Mirjana Zarifović Grković // Годишњак Филозофског факултета у Новом Саду. – 45, 1 (2020), 17–31.
- ЗАХЊИТКО, Анатолиј: Гуцуљска диалектна лексика та фраземика в українській художній мові. Словник : у 2-у т. / від. Ред. Василь Грещук. – Івано-Франківськ : Місто НВ, 2019–2020. – 584, 4 68. / Анатолиј Загнітко // Славистика, Београд. – 25, 1 (2021), 340–352. | Приказ
- ЗАХЊИТКО, Анатолиј: Прийменниково-просторова семантика в сучасних інтерпретаціях : граматичний і лексикографічний виміри / Анатолиј Загнітко // Зборник Матице српске за славистику, Нови Сад. – 100 (2021), 169–186.
- ИВАНИШ, Јована: Кругови Ирене Грицкат : семантичко-граматичка истраживања савременог српског језика / ур. Рајна Драгићевић. – Београд : Савез славистичких друштава Србије, 2020. – 587. / Јована Иваниш // Лингвистичке актуелности, Београд. – 34 (2022), 29–35. | Приказ
- ИВАНИШ, Јована: Неологизми ХХІ века : 100 неологизама ХХІ века / Ђорђе Оташевић – Београд : Алма, 2020. / Јована Иваниш // Новоречје : Научно популарни неолошки часопис, Београд. – 3 (2020), 79–81. | Приказ
- ИВАНОВА, Мартина: Láska ide cez slovník : koncepčné a realizačné problémy pri výklade významu v „Slovníku súčasného slovenského jazyka“ / Martina Ivanová // СЛОВАКИСТИКА у контексту : традиција и перспективе = Slovakistika v s úvislostiach : tradícia a perspektívy = Slovakistics in context : tradition and perspectives / ур. Стефана Пауновић Родић, Radoslav Raffaj. – Београд : Филолошки факултет, 2023. – 155–172.
- ИВАНОВА, Најда: Погледи Јована Стерије Поповића на језик псеудонауке у комаду „Судбина једног разума“ / Најда И. Иванова // Јужнословенски филолог, Београд. – 77, 1 (2021), 29–50.
- ИВАНОВА, Ценка: Синтагматска организација лексема (колокација) као дистинктивно обележје код блискосродних језика : бугарског и српског / Ценка Иванова // 50 година Међународног славистичког центра. Књ. 2, Велике теме српске лингвистике : Научни састанак слависта у Вукове дане : 1971–2019. / ур. Драгана Мршевић Радовић и др. – Београд : Филолошки факултет, Међународни славистички центар, 2021. – 621–633.

- ИВАНОВИЋ, Бранислав: Компаративни фразеологизми са полиптозом у средњевисоконемачком периоду / Бранислав Д. Ивановић // *Анали Филолошког факултета, Београд.* – 33, 2 (2021), 13–27.
- ИВАНОВИЋ, Бранислав: Узроци перзистенције опсолетних генитива у немачкој фразеологији / Бранислав Д. Ивановић // *Анали Филолошког факултета, Београд.* – 33, 1 (2021), 101–112.
- ИВАНОВИЋ, Бранислав: Формална обележја компаративних фразеологизама у средњевисоконемачком језику / Бранислав Д. Ивановић // *Филолог : часопис за језик, књижевност и културу, Бања Лука.* – 23 (2021), 363–379.
- ИВАНОВИЋ, Јанко: Лингвистички семинар „Жаргонизми, фразеологизми, дијалектизми у односу на стандардни језик и дигитална хуманистика“ у Тршићу / Јанко Ивановић // *Лингвистичке актуелности, Београд.* – 35 (2023), 75–80.
- ИВАНОВИЋ, Јанко: О лексици ковида још једном : Речник ковида : тематски и асоцијативни / Светлана Слијепчевић Бјеливук, Марина Николић. – Нови Сад : Прометеј ; Београд : Институт за српски језик САНУ, 2022. – 354. / Јанко Р. Ивановић // *Српски језик : студије српске и словенске, Београд.* – 28 (2023), 493–497. | Приказ
- ИВАНОВИЋ, Милан: Велико слово у етнонимији неформалних урбаних варијетета : имамо ли норму и каква би она требало да буде / Милан Ивановић // *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику, Нови Сад.* – 66, 1 (2023), 63–80.
- ИВАНОВИЋ, Милан: Гдје се и кад ирваси могу назвати *сѣоком с исѣока* : имена народа и регионалних група у неформалним урбаним варијететима српског језика / Милан Ивановић // *Зборник Матице српске за славистику, Нови Сад.* – 103 (2023), 169–191.
- ИВАНОВИЋ, Милан: Етними у савременој српској лексикографији : лингвистички и ванлингвистички чиниоци рјечничке обраде / Милан Д. Ивановић // *Наш језик, Београд.* – 52, 2 (2021), 39–57.
- ИВАНОВИЋ, Милан: О семантичко-прагматичкој типологији именā ‘од урока’ : поводом најскоријег пораста у фреквенцији имена *Вук* / Милан Д. Ивановић // *Научни састанак слависта у Вукове дане, Београд.* – 52, 1 (2023), 341–351.
- ИВАНОВИЋ, Милан: Обличке и значењске варијације у етнонимима с посебним освртом на улогу у усвајању норме српског језика / Милан Д. Ивановић // *Књижевност и језик, Београд.* – 68, 2 (2021), 391–405.
- ИВАНОВИЋ, Милан: Семантичка обилежја као елементи дефиниције фитонимā у Матицином једнотомнику и општим једнојезичницима уопште / Милан Д. Ивановић // *ЛЕКСИКОГРАФИЈА и лексикологија у светлу актуелних проблема : зборник научних радова / ур. Стана Ристић, Ивана Лазић Коњик, Ненад Ивановић.* – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2021. – 313–336.
- ИВАНОВИЋ, Милан: *Хазари* или *Хазарејци*... или можда *Хазарци* / Милан Ивановић // *Језик данас, Нови Сад.* – 18 (2021), 5–10.
- ИВАНОВИЋ, Милан: Шта су шиболетноними и постоје ли они у српском језику? / Милан Д. Ивановић // *Филолог : часопис за језик, књижевност и културу, Бања Лука.* – 27 (2023), 275–298.

- ИВАНОВИЋ, Милена: Проблеми превођења властитих имена : антропоними : на материјалу превода руске књижевности / Милена Ивановић // Славистика, Београд. – 24, 2 (2020), 197–207.
- ИВАНОВИЋ, Ненад: „Збирка грдних имена“ Ђорђа Натошевића (1821–1887) као извор за проучавање лексике погрдног значења у савременом српском језику / Ненад Б. Ивановић, Јована Б. Јовановић // Јужнословенски филолог, Београд. – 79, 2 (2023), 91–120.
- ИВАНОВИЋ, Ненад: Бранко Радичевић и лексикологија Вуковог правца / Ненад Б. Ивановић // Даница, Београд. – 30 (2023), 312–322.
- ИВАНОВИЋ, Ненад: Вукова соба на изложби о српској лексикографији : поводом изложбе „Српска лексикографија од Вука до данас“ у Галерији науке и технике САНУ, 15. VIII – 7. IX 2018, аутори Рајна Драгићевић и Ненад Ивановић / Ненад Ивановић // Даница, Београд. – 26 (2019), 262–274.
- ИВАНОВИЋ, Ненад: Језикословна разликост / Бранка Тафра. – Загреб : Матица хрватска, 2022. – 374. / Ненад Б. Ивановић // Јужнословенски филолог, Београд. – 79, 1 (2023), 208–213. | Приказ
- ИВАНОВИЋ, Ненад: Лексикографски погледи Владана Арсенијевића (1848–1900) и њихов утицај на рађање савремене српске лексикографије / Ненад Б. Ивановић // ЛЕКСИКОГРАФИЈА и лексикологија у светлу актуелних проблема : зборник научних радова / ур. Стана Ристић, Ивана Лазић Коњик, Ненад Ивановић. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2021. – 373–391.
- ИВАНОВИЋ, Ненад: Лексикографски рад Милана Кујунџића (1842–1893) у светлу његовог приступа лексичком систему / Ненад Б. Ивановић // Научни састанак слависта у Вукове дане, Београд. – 49, 1 (2020), 123–135.
- ИВАНОВИЋ, Ненад: Функција лексике енглеског порекла и видови њене адаптације у путопису „Нови свет или у Америци годину дана“ (1934) Јелене Димитријевић / Ненад Б. Ивановић // Научни састанак слависта у Вукове дане, Београд. – 52, 1 (2023), 223–234.
- ИГРУТИНОВИЋ, Смиљана: Идентификација и формулисање појмовних метафора у корпусу састављеном од текстова на енглеском језику технике / Смиљана М. Игрутиновић // Филолог : часопис за језик, књижевност и културу, Бања Лука. – 22 (2020), 197–215.
- ИЛИЈЕВА, Марија: Концептът *семејство* в съвременната българска картина на света в съпоставка с традиционната / Мария Илиева // ОБИЧАЈИ у култури Срба и Бугара = Обичаите в културата на Срби и Българи : зборник радова / прир. Јелена Јовановић. – Ниш : Филозофски факултет, 2023. – 107–117.
- ИЛИЋ, Валентина: Апстрактуми *истина* и *лаж* у савременом српском језику : концептуализација истине : когнитивнолингвистички приступ / Валентина М. Илић // Књижевност и језик, Београд. – 67, 2 (2020), 273–290.
- ИЛИЋ, Валентина: Апстрактуми *истина* и *лаж* у савременом српском језику : концептуализација лажи : когнитивнолингвистички приступ / Валентина М. Илић // Књижевност и језик, Београд. – 68, 2 (2021), 297–315.
- ИЛИЋ, Валентина: Граматика у огледалу семантике / Рајна Драгићевић. – Београд : Чигоја штампа, 2020. – 236. / Валентина М. Илић // Јужнословенски филолог, Београд. – 77, 2 (2021), 280–290. | Приказ

- ИЛИЋ, Валентина: Прва лексикологија македонског језика : Лексикологија на македонскиот јазик / Симона Груевска-Маџоска. – Скопје : Книгоиздателство МИ-АН, 2021. – 229. / Валентина М. Илић // Зборник Матице српске за славистику, Нови Сад. – 103 (2023), 515–520. | Приказ
- ИЛИЋ, Валентина: Програмски текстови као полазишта за лексичка вежбања у настави српског језика / Валентина М. Илић // НАУЧНО дело и наслеђе професора др Милије Николића : зборник радова са Међународног научног скупа „Научно дело и наслеђе професора др Милије Николића“, 30. мај 2023. / ур. Љиљана Бајић, Зона Мркаљ, Вељко Брборић. – Београд : Друштво за српски језик и књижевност Србије, 2023. – 197–217.
- ИЛИЋ, Душан: О последицама усвајања Закона о родној равноправности / Душан Илић // ПОСЛЕДИЦЕ Закона о родној равноправности : зборник радова са Округлог стола у Народној скупштини Републике Србије 17. јун 2023. године / прир. Зоран Павловић. – Пирот : Рi-press, 2023. – 109–114.
- ИЛИЋ, Мирјана: Деривационо гнездо придева *црн* у српском језику / Мирјана К. Илић // НА темељима народних говора : зборник радова посвећен проф. др Јордани Марковић поводом одласка у пензију / ур. Татјана Трајковић, Надежда Јовић. – Ниш : Филозофски факултет, 2020. – 219–237.
- ИЛИЋ, Мирјана: Именице на *-ија* у „Антропографском речнику југоисточне Србије“ Недељка Богдановића / Мирјана К. Илић // Исходишта, Ниш. – 4 (2018), 99–107.
- ИЛИЋ, Мирјана: Лексика основних боја у „Речнику говора Лужнице“ Љубисава Тирића / Мирјана К. Илић // ДРАГАН Лилић : између лингвистике и стилистике / ур. Голуб Јашовић. – Косовска Митровица : Филозофски факултет Универзитета у Приштини, 2021. – 89–96.
- ИЛИЋ, Мирјана: Морфолошко-семантичко варирање унутар лексичко-семантичке групе / Мирјана К. Илић // АКТУЕЛНА питања морфологије и творбе р(и)јечи српскога језика / ур. Емир Кустурица. – Андрићград, Вишеград : Андрићев институт, 2021. – 51–61.
- ИЛИЋ, Мирјана: *Овца* и *коза* у пастирској лексици југоисточне Србије / Мирјана К. Илић // ПАСТИРСКА лексика југоисточне Србије : колективна монографија / Недељко Богдановић, Ана Савић-Грујић, Тања Милосављевић, Мирјана К. Илић, Надежда Јовић, Стефана Ђорђевић, Томислав Г. Панасјотовић ; ур. Недељко Богдановић. – Ниш : САНУ огранак САНУ у Нишу, 2020. – 87–106.
- ИРИНЕЈ, епископ бачки: Српска православна терминологија која се односи на *умирање* и *смрт* / епископ бачки Иринеј // Летопис Матице српске, Нови Сад. – 507, 5 (2021), 779–783.
- ИСАИЛОВИЋ, Драгана: Крушевац у народној поезији : антропонимија и топонимија / Драгана М. Исаиловић // ДРАГАН Лилић : између лингвистике и стилистике / ур. Голуб Јашовић. – Косовска Митровица : Филозофски факултет Универзитета у Приштини, 2021. – 97–128.
- ИСТОРИЈСКА лексикографија српског језика / ур. Јасмина Грковић-Мејџор, Исидора Бјелаковић, Марина Курешевић. – Нови Сад : Српска академија наука и уметности, Огранак : Матица српска, 2021. – 399.

- ЈАКИЋ ШИМШИЋ, Милена: Антонимија преко граница врста речи у тесту контролисаних асоцијација / Милена М. Јакић Шимшић // Српски језик : студије српске и словенске, Београд. – 26 (2021), 549–566.
- ЈАКИЋ ШИМШИЋ, Милена: Методолошки аспекти израде асоцијативног речника придевских антонима и супротности српског језика / Милена М. Јакић Шимшић, Нада С. Шева // ЛЕКСИКОГРАФИЈА и лексикологија у светлу актуелних проблема : зборник научних радова / ур. Стана Ристић, Ивана Лазић Коњик, Ненад Ивановић. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2021. – 885–905.
- ЈАКИЋ ШИМШИЋ, Милена: Симетрија антонимске везе придева српског језика у тесту контролисаних асоцијација / Милена М. Јакић Шимшић // Наш језик, Београд. – 52, 1 (2021), 45–61.
- ЈАКУШКИНА, Екатерина: Компаративна анализа података српских дијалектолошких лексичких анкета / Екатерина И. Јакушкина // Научни састанак слависта у Вукове дане, Београд. – 50, 1 (2021), 193–197.
- ЈАКУШКИНА, Екатерина: Опыт реконструкции синонимических отношений в праславянской лексике на сербскохорватском диалектном материале / Екатерина И. Јакушкина // Јужнословенски филолог, Београд. – 76, 2 (2020), 27–46.
- ЈАКУШКИНА, Јекатерина: Лексическое варьирование в речи носителей литературного языка на территории Республики Сербской / Е. И. Јакушкина, Д. Црњак // Филолог : часопис за језик, књижевност и културу, Бања Лука. – 28 (2023), 119–134.
- ЈАКУШКИНА, Јекатерина: Полная лексикографическая эквивалентность и отступления от нее в русском и сербском языках / Екатерина Јакушкина // Славистика, Београд. – 27, 1 (2023), 138–146.
- ЈАНЕВСКА, Тамара: The God of Mischief : a Case Study of Pictorial Metaphors in Comics / Tamara N. Janevska // ЗЛОБНИЦИ, зликовци, чудовишта, психопате : XVII међународни научни скуп Српски језик, књижевност, уметност : Крагујевац/Андрићград, 11–13. новембар 2022. / ур. Марија Лојаница, Никола Бубања, Милош Ковачевић. – Крагујевац : Филолошко-уметнички факултет, 2023. (Књижевно-лингвистичко-културолошка хумано(по) етика : добар – лош, зао : пројекат Центра за научноистраживачки рад Филолошко-уметничког факултета 2022–2023; 4) – 451–464.
- ЈАНЕВСКА, Тамара: Метафоричка концептуализација памћења код говорника енглеског и српског језика / Тамара Н. Јаневска // Philologia Mediana, Ниш. – 15 (2023), 413–428.
- ЈАНЕВСКА, Тамара: Појмовна метафора и настава вокабулара страног језика : преглед досадашњих истраживања / Тамара Јаневска // САВРЕМЕНА проучавања језика и књижевности : зборник радова са XII научног скупа младих филолога Србије, одржаног 26. септембра 2020. године на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу. Књ. 1 / одг. ур. Милош Ковачевић, Јелена Петковић. – Крагујевац : Филолошко-уметнички факултет, 2021. – 293–300.
- ЈАНИЋ, Александра: Англицизми у жаргону југоисточне Србије / Александра А. Јанић // Исходишта, Ниш. – 6 (2020), 109–127.

- ЈАНИЋ, Александра: Конкурентност међу дублетима и синонимима у српском језику актуелним током пандемије вируса корона / Александра А. Јанић // САВРЕМЕНА филолошка проучавања младих истраживача 1 : зборник са научног скупа „Савремена филолошка проучавања младих истраживача 1“, одржаног 25. и 26. фебруара 2022. године у Нишу / ур. Тамара Костић Пахноглу, Оливера Марковић. – Ниш : Филозофски факултет, 2023. – 21–29.
- ЈАНИЋ, Александра: Специфичности творбе жаргонских именица југоисточне Србије за означавање особа / Александра А. Јанић // НА темељима народних говора : зборник радова посвећен проф. др Јордани Марковић поводом одласка у пензију / ур. Татјана Трајковић, Надежда Јовић. – Ниш : Филозофски факултет, 2020. – 239–253.
- ЈАНКОВИЋ, Драган: Развојни асоцијативни речник српског језика : анализа заступљености синтагматских и парадигматских асоцијата / Драган Р. Јанковић, Милена М. Јакић Шимшић // ЛЕКСИКОГРАФИЈА и лексикологија у светлу актуелних проблема : зборник научних радова / ур. Стана Ристић, Ивана Лазић Коњик, Ненад Ивановић. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2021. – 863–884.
- ЈАНКОВИЋ, Ђорђе: Значења неологизама Лазе Костића грађених нултим суфиксом / Ђорђе М. Јанковић // Српски језик : студије српске и словенске, Београд. – 25 (2020), 381–396.
- ЈАНКОВИЋ, Јелена: Миколошка лексика српског језика : од лингвистичког истраживања до речника / Јелена Д. Јанковић // ЛЕКСИКОГРАФИЈА и лексикологија у светлу актуелних проблема : зборник научних радова / ур. Стана Ристић, Ивана Лазић Коњик, Ненад Ивановић. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2021. – 1097–1118.
- ЈАНКОВИЋ, Јелена: Нацрт упитника за прикупљање миколошке лексике / Јелена Д. Јанковић, Марина С. Јуришић // НА темељима народних говора : зборник радова посвећен проф. др Јордани Марковић поводом одласка у пензију / ур. Татјана Трајковић, Надежда Јовић. – Ниш : Филозофски факултет, 2020. – 255–267.
- ЈАНКОВИЋ, Јелена: Уз један важан јубилеј : етимологија у радовима објављеним у часопису „Наш језик“ : 1932–2022. / Јелена Д. Јанковић // Наш језик, Београд. – 54, 1 (2023), 69–86.
- ЈАЊИЋ, Марина: Лингвокултурема кум у пресеку српског језика и културе / Марина С. Јањић // ОБИЧАЈИ у култури Срба и Бугара = Обичаите в културата на Срби и Българи : зборник радова / прир. Јелена Јовановић. – Ниш : Филозофски факултет, 2021. – 93–105.
- ЈАЊУШЕВИЋ ОЛИВЕРИ, Ана: Ријечице и њихови описи у рјечницима српског језика / Ана М. Јањушевић Оливери // ЛЕКСИКОГРАФИЈА и лексикологија у светлу актуелних проблема : зборник научних радова / ур. Стана Ристић, Ивана Лазић Коњик, Ненад Ивановић. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2021. – 239–252.
- ЈАЊУШЕВИЋ ОЛИВЕРИ, Ана: Српски језик vs. родно осетљив језик : о нео-сјетљивом сецирању српског језика / Ана Јањушевић Оливери // ПОЛОЖАЈ српскога језика у савременом друштву : изазови, проблеми, решења : зборник саопштења с округлог стола одржаног у Матици српској 3. јула 2021.

- године / ур. Драган Станић, Срето Танасић ; прир. Исидора Бјелаковић, Виктор Савић. – Нови Сад : Матица српска ; Београд : Одбор за стандардизацију српског језика, 2021. – 129–134.
- ЈАШОВИЋ, Голуб: Антропонимија села Велика Крушевица код Рековца / Голуб М. Јашовић // НА темељима народних говора : зборник радова посвећен проф. др Јордани Марковић поводом одласка у пензију / ур. Татјана Трајковић, Надежда Јовић. – Ниш : Филозофски факултет, 2020. – 285–296.
- ЈАШОВИЋ, Голуб: Из ономастике села Велика Крушевица код Рековца / Голуб М. Јашовић // Зборник радова Филолошког факултета у Приштини. – 51, 1 (2021), 285–307.
- ЈАШОВИЋ, Голуб: Лексика у вези са гајењем *ovis aries* у селима Међеђи Поток и Бабудовица у Ибарском Колашину / Голуб М. Јашовић, Душан Р. Стефановић // КОСОВО и Метохија кроз чињенице, тумачења и симболе : тематски зборник. Књ. 1, Језик и књижевност / ур. Јасмина Ахметагић, Марија Јефтимијевић Михајловић. – Приштина [тј.] Лепосавић : Институт за српску културу, 2023. – 31–46.
- ЈАШОВИЋ, Голуб: Оними у песмама Србољуба Митића / Голуб М. Јашовић // ДРАГАН Лилић : између лингвистике и стилистике / ур. Голуб Јашовић. – Косовска Митровица : Филозофски факултет Универзитета у Приштини, 2021. – 129–150.
- ЈАШОВИЋ, Голуб: Оними у поезији Радомира Андрића / Голуб Јашовић. – Косовска Митровица : Филозофски факултет Универзитета у Приштини, 2021. – 214.
- ЈАШОВИЋ, Голуб: Ономастика Малог Црнића / Голуб Јашовић, Славица Јовановић. – Косовска Митровица : Филозофски факултет ; Мало Црниће : Библиотека Србољуб Митић, 2020. – 688.
- ЈАШОВИЋ, Голуб: Прилог проучавању земљописне лексике, антропонимије и топонимије у поеми „Сутјеска“ Мирка Бањевића / Голуб М. Јашовић // Баштина, Приштина–Лепосавић. – 53 (2021), 29–39.
- ЈАШОВИЋ, Голуб: Проучавање дијалекатске лексике и терминологије на простору Косова и Метохије на Филозофском факултету Универзитета у Приштини / Голуб М. Јашовић // РЕЗУЛТАТИ досадашњих и правци будућих истраживања српских народних говора Косова и Метохије / гл. ур. Зоран Кнежевић ; ур. Радивоје Младеновић, Предраг Пипер. – Београд : САНУ : Институт за српски језик САНУ ; Косовска Митровица : Филозофски факултет Универзитета у Приштини, 2021. – 267–289.
- ЈАШОВИЋ, Голуб: Субстандардна лексика у поезији Србољуба Митића / Голуб Јашовић. – Пожаревац : Друштво за српски језик и књижевност за Браничевски округ ; Београд : „Филип Вишњић“, 2023. – 214.
- ЈАШОВИЋ, Голуб: Теоними, еклисионими, хеортоними, агеоантропоними и други сродни оними у поезији Радомира Андрића / Голуб М. Јашовић, Душан Р. Стефановић // Баштина, Приштина–Лепосавић. – 55 (2021), 43–61.
- ЈАШОВИЋ, Голуб: Топонимија српских села Смољница и Калишта и влашких села Аљудова и Кобиља у околини Пожаревца / Голуб М. Јашовић // Исходишта, Ниш. – 6 (2020), 129–142.

- ЈЕВРИЋ, Тамара: *Normality and Normalcy : A Case of -ity/-cy Doublets in the BNC* / Tamara M. Jevrić // Зборник радова Филолошког факултета у Приштини. – 51, 3 (2021), 189–201.
- ЈЕЛИСАВЧИЋ, Маријана: Језик добродетелног српског списатеља : Славенизми у раним драмама Јована Стерије Поповића / Милена Зорић. – Нови Сад : Матица српска, 2018. – 289. / Маријана С. Јелисавчић // *Philologia Mediana*, Ниш. – 12 (2020), 817–820. | Приказ
- ЈЕФТИЋ, Љерка: Језик глобализације у извјештајима међународне кризне групе о Босни и Херцеговини / Љерка Јефтић. – Београд : Јасен, 2023. – 121.
- ЈОВАНОВИЋ, Александра: О лексеми *као* из угла теорије прототипа / Александра С. Јовановић // *Књижевност и језик*, Београд. – 67, 1 (2020), 79–94.
- ЈОВАНОВИЋ, Вања: О динамици промена у језичкој слици стварности кроз призму вербалних асоцијација : на примеру српског језика / Вања Јовановић, Марија Нисић, Ана Цветановић // *Славистика*, Београд. – 25, 2 (2021), 285–305.
- ЈОВАНОВИЋ, Владан: Поводом тзв. Закона о родној равноправности / Владан Јовановић // ПОЛОЖАЈ српског језика у савременом друштву : изазови, проблеми, решења : зборник саопштења с округлог стола одржаног у Матици српској 3. јула 2021. године / ур. Драган Станић, Срето Танасић ; прир. Исидора Бјелаковић, Виктор Савић. – Нови Сад : Матица српска ; Београд : Одбор за стандардизацију српског језика, 2021. – 103–105.
- ЈОВАНОВИЋ, Владан: Поглед на партиципска образовања на *-ћу*, *-виш* и *-м(и)* из угла лексикографског описа савременог српског језика / Владан З. Јовановић // *Јужнословенски филолог*, Београд. – 77, 2 (2021), 157–183.
- ЈОВАНОВИЋ, Владан: Речник картографских појмова / Мирчета Вемић. – Београд : Међународно удружење „Стил“, 2021. – 573. / Владан З. Јовановић // *Јужнословенски филолог*, Београд. – 79, 1 (2023), 242–247. | Приказ
- ЈОВАНОВИЋ, Владимир: *Engleske slivenice i odgovarajući oblici u srpskom jeziku* / Vladimir Ž. Jovanović // *O engleskom i srpskom kroz vreme i prostor* / ur. Ksenija Šulović. – Novi Sad : Filozofski fakultet, 2021. – 111–128.
- ЈОВАНОВИЋ, Владимир: *The Pragmatic Implications of Certain Lexical Elements in English and Serbian Political Discourse* / Vladimir Ž. Jovanović, Milica Radulović // *ЈЕЗИЦИ и културе у времену и простору : тематски зборник*. 9. 1 / ур. Снежана Гудурић, Биљана Радић-Бојанић, Предраг Мутавчић. – Нови Сад : Филозофски факултет : Педагошко друштво Војводине, 2020. – 169–186.
- ЈОВАНОВИЋ, Гордана: О лексици старосрпских четворојеванђеља XIII и XIV века / Гордана Јовановић // *МАНАСТИР Бањска и доба краља Милутина : зборник са научног скупа одржаног од 22. до 24. септембра 2005. године у Косовској Митровици* / ур. Драгиша Бојовић. – 2. изд. – Ниш : Центар за црквене студије : Пунта, 2021. – 293–297.
- ЈОВАНОВИЋ, Иван: *Les noms alternatifs de l'organe sexuel féminin en français et en serbe : aspect lexico-sémantique* / Ivan Jovanović // *Годишњак Филозофског факултета у Новом Саду*. – 46, 3 (2021), 105–117.
- ЈОВАНОВИЋ, Иван: *Lexicologie de la langue française pour les apprenants allophones* / Ivan Jovanović. – Niš : Filozofski fakultet, 2023. – 190.

- ЈОВАНОВИЋ, Јована: Да ли је *бедак* нова реч? / Јована Јовановић // О новим речима 1 / ур. Дејан Ајдачић. – Београд : Алма : Културна мрежа Пројекат Растко, 2021. – 112–117.
- ЈОВАНОВИЋ, Јована: Ка речнику пејоратива у сфери човек у контексту обраде овог типа лексике у описним речницима српског језика / Јована Б. Јовановић // ЛЕКСИКОГРАФИЈА и лексикологија у светлу актуелних проблема : зборник научних радова / ур. Стана Ристић, Ивана Лазић Коњик, Ненад Ивановић. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2021. – 1009–1032.
- ЈОВАНОВИЋ, Јована: Међународна научна конференција „Лексикографија и лексикологија у светлу актуелних проблема“, Институт за српски језик Српске академије наука и уметности. Београд, 28–30. октобар 2020. г. / Јована Б. Јовановић // Јужнословенски филолог, Београд. – 77, 1 (2021), 199–218.
- ЈОВАНОВИЋ, Јована: Нова употреба придева *хуман* у савременом српском језику / Јована Јовановић // О новим речима 1 / ур. Дејан Ајдачић. – Београд : Алма : Културна мрежа Пројекат Растко, 2021. – 7–10.
- ЈОВАНОВИЋ, Јована: О неким аспектима попривдељивања глаголског прилога садашњег у савременом српском језику / Јована Б. Јовановић // Наш језик, Београд. – 54, 1 (2023), 27–52.
- ЈОВАНОВИЋ, Јована: Пејоративи у номинацији човека у српском језику / Јована Б. Јовановић // Јужнословенски филолог, Београд. – 77, 1 (2021), 127–162.
- ЈОВАНОВИЋ, Јована: *Тренерка* и још понешто / Јована Јовановић // О новим речима 1 / ур. Дејан Ајдачић. – Београд : Алма : Културна мрежа Пројекат Растко, 2021. – 53–55.
- ЈОВАНОВИЋ, Јована: Феминизам у језику : новији називи за женска занимања / Јована Јовановић // О новим речима 1 / ур. Дејан Ајдачић. – Београд : Алма : Културна мрежа Пројекат Растко, 2021. – 48–52.
- ЈОВАНОВИЋ, Миодраг: Поглед на лексику Григорија Божовића у путописима из Црне Горе / Миодраг В. Јовановић // Научни састанак слависта у Вукове дане, Београд. – 52, 1 (2023), 213–222.
- ЈОВАНОВИЋ, Миодраг: Романизми у говорима Црне Горе у истраживањима Срђана Мусића / Миодраг В. Јовановић // Научни састанак слависта у Вукове дане, Београд. – 50, 1 (2021), 183–192.
- ЈОВИЋ, Ана: Хроматска лексика у речнику турцизама Абдулаха Шкаљића / Ана Ј. Јовић // Књижевност и језик, Београд. – 67, 2 (2020), 309–322.
- ЈОВИЋ, Емилија: О особеностима технике преводјења соматских фразеологизама са руског на српски језик / Емилија Јовић // Славистика, Београд. – 25, 2 (2021), 125–137.
- ЈОВИЋ, Емилија: Симболички карактер соматских фразеологизама : на плану руског и српског језика / Емилија Г. Јовић // Philologia Mediana, Ниш. – 12 (2020), 619–635.
- ЈОВИЋ, Емилија: Соматизми как часть фразеологической картины мира : на плане русского и сербского языков / Эмилия Г. Йович // NOVO i tradicionalno u translatologiji i nastavi ruskog jezika kao stranog : zbornik radova = Новое и традиционное в переводоведении и преподавании русского языка как иностранного : сборник статей = New and Traditional in Translating and Teaching

- Russian as a Foreign Language : Proceedings / ur. Larisa Čović. – Banja Luka : Panevropski univerzitet Apeiron, 2021. – 348–356.
- ЈОВИЋ, Емилија: Улога појмовне метафоре путовања у фразеологизацији лексеме пут на плану руског, српског и енглеског језика / Емилија Г. Јовић // *Philologia Mediana*, Ниш. – 13 (2021), 823–841.
- ЈОВИЋ, Јована: Лексикографска обрада анатомске терминологије у делу „Кратко сочињеније или наука о човеку“ Петра Радовановића : 1844. / Јована Јовић // Прилози проучавању језика, Нови Сад. – 51 (2020), 39–75.
- ЈОВИЋ, Надежда: Kinship Terminology in the Lužnica Region / Nadežda D. Jović // *Facta universitatis*, Ниш. – 18, 1 (2020), 19–26.
- ЈОВИЋ, Надежда: Дијалекатски речник као слика народних обичаја : на примеру „Речника говора Лужнице“ Љ. Ћирића / Надежда Д. Јовић // ОБИЧАЈИ у култури Срба и Бугара = Обичаите в културата на Срби и Българи : зборник радова / прир. Јелена Јовановић. – Ниш : Филозофски факултет, 2021. – 57–70.
- ЈОВИЋ, Надежда: Домаће и страно у сточарској лексици југоисточне Србије / Надежда Д. Јовић // ПАСТИРСКА лексика југоисточне Србије : колективна монографија / Недељко Богдановић, Ана Савић-Грујић, Тања Милосављевић, Мирјана К. Илић, Надежда Јовић, Стефана Ђорђевић, Томислав Г. Панајотовић ; ур. Недељко Богдановић. – Ниш : САНУ огранак САНУ у Нишу, 2020. – 133–152.
- ЈОВИЋ, Надежда: Лексика у вези са производњом и употребом алкохолних пића у „Речнику села Каменице код Ниша“ / Надежда Д. Јовић // НА темељима народних говора : зборник радова посвећен проф. др Јордани Марковић поводом одласка у пензију / ур. Татјана Трајковић, Надежда Јовић. – Ниш : Филозофски факултет, 2020. – 297–312.
- ЈОВИЋ, Надежда: Лексички слојеви двају приморских тестамената из 18. века / Надежда Д. Јовић // *Исходишта*, Ниш. – 6 (2020), 151–162.
- ЈОВИЋ, Надежда: О неким народним медицинским терминима страног порекла у говорима југоисточне Србије / Надежда Д. Јовић // *Исходишта*, Ниш. – 1 (2015), 157–167.
- ЈОВИЋ, Надежда: Романизми у сточарској терминологији југоисточне Србије / Надежда Д. Јовић // *Исходишта*, Ниш. – 9 (2023), 77–91.
- ЈОВИЋ, Надежда: Страни елементи у лексици прераде примарних сточарских производа у говорима југоисточне Србије / Надежда Д. Јовић // *Исходишта*, Ниш. – 4 (2018), 141–158.
- ЈОВИЋ, Надежда: Турцизми у сточарској терминологији југоисточне Србије / Надежда Д. Јовић // *Исходишта*, Ниш. – 5 (2019), 221–236.
- ЈОВОВИЋ, Милена: О колоквијализмима у преводу романа „Долазим по тебе и водим те са собом“ и „Како бог заповеда“ Николоа Аманитија на српски језик / Милена Б. Јововић, Александра Б. Шуваковић // ЕКСПРЕСИВНОСТ у српском језику / ур. Милош Ковачевић, Јелена Петковић. – Крагујевац : Филолошко-уметнички факултет, 2020 (Српски језик, књижевност, уметност : зборник радова са XIV међународног научног скупа одржаног на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу 25–27. X 2019. ; 1). – 397–409.

- ЈОРДАНИДИ, Софија: Перспективы создания историко-словообразовательного словаря русских морфем в контексте исторической лексикологии и лексикографии / Софья Ивановна Иорданиди // ЛЕКСИКОГРАФИЈА и лексикологија у светлу актуелних проблема : зборник научних радова / ур. Стана Ристић, Ивана Лазић Коњик, Ненад Ивановић. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2021. – 409–422.
- ЈОСИЈЕВИЋ, Јелена: *The Whore of Babylon Versus Don Juan : Critical Discourse Analysis of Gender Promiscuity in English Slang* / Jelena M. Josijević, Nina Ž. Manojlović // ЗЛОБНИЦИ, зликовци, чудовишта, психопате : XVII међународни научни скуп Српски језик, књижевност, уметност : Крагујевац/ Андрићград, 11–13. новембар 2022. / ур. Марија Лојаница, Никола Бубања, Милош Ковачевић. – Крагујевац : Филолошко-уметнички факултет, 2023. (Књижевно-лингвистичко-културолошка хумано(по) етика : добар – лош, зао : пројекат Центра за научноистраживачки рад Филолошко- уметничког факултета 2022–2023; 4) – 481–504.
- ЈОСИЈЕВИЋ, Јелена: Компарација кроз лексику и семантику / Сања Куљанин. – Београд : Јасен, 2017. – 239. – (Библиотека Језикословље) / Јелена М. Јосијевић // Српски језик : студије српске и словенске, Београд. – 25 (2020), 747–751. | Приказ
- ЈОФЕ, Денис: К вопросу о перформативной многозначности русского мата / Денис Иоффе // Зборник Матице српске за славистику, Нови Сад. – 100 (2021), 781–812.
- ЈОЦИЋ, Милош: Српски и српско-енглески појмови из културе, поетике, теорије и индустрије видео-игара / Милош Јоцић // О новим речима 1 / ур. Дејан Ајдачић. – Београд : Алма : Културна мрежа Пројекат Растко, 2021. – 157–179.
- ЈОЧИЋ, Јелена: Несинонимске лексичке варијанте компонената *чёрт* и *враг* у руским и српским фразеологизмима / Јелена Јочић // Славистика, Београд. – 25, 2 (2021), 138–156.
- ЈОШИЋ, Неђо: Језик и речник светога владике Николаја Велимировића : Језик и речник светог владике Николаја Велимировића : диференцијални приступ / Владан Јовановић. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2022. – 507. / Неђо Г. Јошић // Српски језик : студије српске и словенске, Београд. – 28 (2023), 471–475. | Приказ
- ЈОШИЋ, Неђо: Јован Стејић : српски књижевни језик и његов рјечник : погледи и визије једног научењака с краја прве половине XIX вијека / Неђо Г. Јошић // Наш језик, Београд. – 52, 2 (2021), 13–24.
- ЈОШИЋ, Неђо: Ријечи с периферије лексичког система : заступљеност и однос према њима у „Речнику САНУ“ / Неђо Г. Јошић // Научни састанак слависта у Вукове дане, Београд. – 52, 1 (2023), 283–292.
- ЈУРАНЧИЧ, Јанко: Како је Вуков „Српски рјечник“ одјекнуо у словеначкој лексикографији / Јанко Јуранчич // 50 година Међународног славистичког центра. Књ. 2, Велике теме српске лингвистике : Научни састанак слависта у Вукове дане : 1971–2019. / ур. Драгана Мршевић Радовић и др. – Београд : Филолошки факултет, Међународни славистички центар, 2021. – 61–71.

- КАБАКОВА, Галина: Дорожная еда в терминологии и традиционных представлениях конца XIX – начала XXI века / Галина Кабакова // Зборник Матице српске за славистику, Нови Сад. – 100 (2021), 157–168.
- КАВГИЋ, Александар: An Analysis of the Quality of Translations of English-Serbian Computer-Aided Translation Tools / Aleksandar Kavgić // WHERE Our Languages and Cultures Meet and Mix : a View From Serbia : Selected Papers from the Research Project “Languages and Cultures in Time and Space” : 2011–2019. = Susretanja i prožimanja naših jezika i kultura : pogled iz Srbije : odabrani radovi sa projekta „Jezici i kulture u vremenu i prostoru“ : 2011–2019. / ur. Snežana Gudurić, Tvrtko Prčić. – Novi Sad : Filozofski fakultet, 2021. – 251–268.
- КАЛИНКИН, Валериј: Конкорданс как произведение лексикографии и инструмент исследований : на материале лирической трилогии А. Блока / Валерий Михайлович Калинин, Алина Анатольевна Шульдишова // Славистика, Београд. – 27, 2 (2023), 243–252.
- КАЛУЂЕРОВИЋ, Анђела: Деминутивне именице у роману „Петријин венац“ Драгослава Михаиловића : стилистички аспект / Анђела Калуђеровић // САВРЕМЕНА филолошка проучавања младих истраживача 1 : зборник са научног скупа „Савремена филолошка проучавања младих истраживача 1“, одржаног 25. и 26. фебруара 2022. године у Нишу / ур. Тамара Костић Пахноглу, Оливера Марковић. – Ниш : Филозофски факултет, 2023. – 345–353.
- КАРАНОВИЋ, Зоја: Вуков „Рјечник“ : прича и приповедање / Зоја Карановић // ВУК у Тршићу : о Вуку Караџићу на Научном састанку слависта у Вукове дане : 1971–2021. / ур. Бошко Сувајџић, Александар Милановић, Драгана Мршевић Радовић. – Београд : Филолошки факултет ; Лозница : Центар за културу Вук Караџић, 2021. – 227–242.
- КАРДОШ СТОЈАНОВИЋ, Александра: Srpski rečnik novijih anglicizama / Tvrtko Prčić, Jasmina Dražić, Mira Milić, Milan Ajdžanović, Sonja Filipović Kovačević, Olga Panić Kavgić, Strahinja Stepanov. – Novi Sad : Filozofski fakultet, 2021. – 641. / Александра Ш. Кардош Стојановић // Јужнословенски филолог, Београд. – 79, 2 (2023), 302–315. | Приказ
- КАРПИЛОВСКА, Евгенија: Підходи до опису інновацій у сучасній українській неографії / Євгенія А. Карпіловська // Јужнословенски филолог, Београд. – 76, 2 (2020), 105–125.
- КАСАШ, Јована: Епитети везани за град Темишвар у српској послератној штампи / Јована А. Касаш // Исходишта, Ниш. – 7 (2021), 113–121.
- КАШИЋ, Јован: Неке фразеолошке и лексичке особености Вукових пословица / Јован Кашић // ВУК у Тршићу : о Вуку Караџићу на Научном састанку слависта у Вукове дане : 1971–2021. / ур. Бошко Сувајџић, Александар Милановић, Драгана Мршевић Радовић. – Београд : Филолошки факултет ; Лозница : Центар за културу Вук Караџић, 2021. – 259–264.
- КАШИЋ, Јован: Стварање лексичке норме током прве половине XIX века / Јован Кашић // 50 година Међународног славистичког центра. Књ. 2, Велике теме српске лингвистике : Научни састанак слависта у Вукове дане : 1971–2019. / ур. Драгана Мршевић Радовић и др. – Београд : Филолошки факултет, Међународни славистички центар, 2021. – 245–253.

- КЕБАРА, Марина: Когнитивно-семантички квалификатори и лексичко-семантичка средства вербализације концепта *мајка* у српском и руском језику / Марина Кебара // МАЈКА у српском језику, књижевности и култури : радови са научног скупа „Мајка у српском језику, књижевности и култури“, одржаног 6–8. маја 2022. / одг. ур. Емир Кустурица. – Андрићград : Андрићев институт, 2023. – 185–208.
- КЕРКЕЗ, Драгана: Руски језик у вербалним асоцијацијама говорника српског језика данас / Драгана Керкез, Стефан Милошевић // РУСКИ језик у Србији и Републици Српској данас : зборник радова поводом 75 година Славистичког друштва Србије / ур. Биљана Марић, Јелена Гинић, Лука Меденица. – Београд : Славистичко друштво Србије, 2023. – 361–384.
- КЕРКЕЗ, Драгана: Славянская историческая лексикология и лексикография : сб. научных трудов. Вып. 2. / отв. ред. В. Н. Калиновская, И. А. Малышева. – СПб. : Институт лингвистических исследований РАН, 2019. – 317. / Драгана М. Керкез // Јужнословенски филолог, Београд. – 76, 2 (2020), 217–222. | Приказ
- КЕЦМАН, Милош: Граматичка, творбена и лексиколошка организација српског језика из перспективе семантике : Граматика у огледалу семантике / Рајна Драгићевић. – Београд : Чигоја штампа, 2020. – 235. / Милош М. Кецман // Филолог : часопис за језик, књижевност и културу, Бања Лука. – 23 (2021), 569–574. | Приказ
- КЕЦМАН, Милош: Полисемична лексика у српском језику : глаголи, именице и придјеви : Српски лексички фонд из угла полисемије : глаголи, именице, придјеви / Наташа Миланов. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2021. – 465. / Милош М. Кецман // Филолог : часопис за језик, књижевност и културу, Бања Лука. – 27 (2023), 542–547. | Приказ
- КИШ, Наташа: Рекцијски речник придева / Наташа Б. Киш // ЛЕКСИКОГРАФИЈА и лексикологија у светлу актуелних проблема : зборник научних радова / ур. Стана Ристић, Ивана Лазић Коњик, Ненад Ивановић. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2021. – 969–983.
- КЛАЈН, Иван: Пљоснате глесте у мртвом мору / Иван Клајн // Језик данас, Нови Сад. – 17 (2021), 31–34.
- КЛЕМЕНЧИЧ, Симона: Slovenska akcija „Beseda leta“ / Simona Klemenčič // РЕЧ године у словенским језицима / ур. Дејан Ајдацић, Ивана Лазић Коњик. – Београд : Алма : Филолошко друштво Речи, 2023. – 49–54.
- КЛИКОВАЦ, Душка: О језику ‘родне равноправности’ и у вези с њим / Душка Кликовац // ПОСЛЕДИЦЕ Закона о родној равноправности : зборник радова са Округлог стола у Народној скупштини Републике Србије 17. јун 2023. године / прир. Зоран Павловић. – Пирот : Pi-press, 2023. – 73–90.
- КЛИКОВАЦ, Душка: О употреби речи *укључујући* : синтаксички, семантички и стилски аспект / Душка Б. Кликовац // Научни састанак слависта у Вукове дане, Београд. – 52, 1 (2023), 155–166.
- КНЕЖЕВИЋ, Божица: Концепт лексеме *хљеб* у српском језику / Божица Кнежевић // ЗНАЧАЈ српског језика за очување српског културног идентитета. Том II, Хљеб у српском језику, књижевности и култури : радови са научног скупа „Српска књижевност као основа српског језика“, одржаног у Андрић-

- граду 2–4. октобра 2020. / гл. ур. Емир Кустурица. – Вишеград : Андрићев институт, 2021. – 69–80.
- КНЕЖЕВИЋ, Ивана: Контрастивна анализа вокабулара популарних и академских научних радова из области теологије на српском језику / Ивана А. Кнежевић // Филолог : часопис за језик, књижевност и културу, Бања Лука. – 24 (2021), 15–35.
- КНЕЖЕВИЋ, Љиљана: The Use of Dictionaries in Teaching English for Specific Purposes : The Teachers' Perspective / Ljiljana Knežević, Ivana Miškeljin, Sabina Halupka-Rešetar // WHERE Our Languages and Cultures Meet and Mix : a View From Serbia : Selected Papers from the Research Project "Languages and Cultures in Time and Space" : 2011–2019. = Susretanja i prožimanja naših jezika i kultura : pogled iz Srbije : odabrani radovi sa projekta „Jezici i kulture u vremenu i prostoru“ : 2011–2019. / ur. Snežana Gudurić, Tvrtko Prčić. – Novi Sad : Filozofski fakultet, 2021. – 269–286.
- КОБЕТИТС, Денес: Kontrastive Analyse der Phraseologismen mit dem Lexem Vogel in der deutschen und serbischen Sprache / Dénes H. Kobetits // Зборник за језике и књижевности Филозофског факултета у Новом Саду. – 13 (2023), 223–235.
- КОВАЧ, Јелена: Expresiones metafóricas con la palabra *camino/put* en serbio y español / Jelena Kovač, Ivana Georgijev // FU. – 21, 2 (2023), 259–266.
- КОВАЧЕВИЋ, Борко: О неким мање заступљеним морфолошким творбеним процесима у српском језику / Борко Н. Ковачевић // Филолог : часопис за језик, књижевност и културу, Бања Лука. – 28 (2023), 152–172.
- КОВАЧЕВИЋ, Борко: О разликовним одликама стварања речи / Борко Н. Ковачевић // Зборник радова Филолошког факултета у Приштини. – 53, 2 (2023), 15–29.
- КОВАЧЕВИЋ, Милош: Изузетна књига из србистичке лингвистике : Поетизми и прозаизми : лингвистички поглед на језик српских писаца / Милка Николић. – Вишеград : Андрићев институт, 2022. – 371. / Милош Ковачевић // Књижевност и језик, Београд. – 70, 1 (2023), 167–173. | Приказ
- КОВАЧЕВИЋ, Милош: Језик српске прозе у огледалу стилистике и лингвистике : Језик српске прозе / Александар Милановић. – Андрићград : Андрићев институт, 2022. – 271. / Милош М. Ковачевић // Српски језик : студије српске и словенске, Београд. – 28 (2023), 439–448. | Приказ
- КОВАЧЕВИЋ, Милош: Мајка у синовљевом виђењу : слика мајке у роману „Смрт је непровјерена гласина“ Емира Кустурице / Милош Ковачевић // МАЈКА у српском језику, књижевности и култури : радови са научног скупа „Мајка у српском језику, књижевности и култури“, одржаног 6–8. маја 2022. / одг. ур. Емир Кустурица. – Андрићград : Андрићев институт, 2023. – 11–25.
- КОВАЧЕВИЋ, Милош: У каквом су односу Закон о родној равноправности и Закон о језику и писму / Милош М. Ковачевић // ПОЛОЖАЈ српскога језика у савременом друштву : изазови, проблеми, решења : зборник саопштења с округлог стола одржаног у Матици српској 3. јула 2021. године / ур. Драган Станић, Срето Танасић ; прир. Исидора Бјелаковић, Виктор Савић. – Нови

- Сад : Матица српска ; Београд : Одбор за стандардизацију српског језика, 2021. – 41–55.
- КОВАЧЕВИЋ, Милош: *Хљеб* у поезији савремених словенских пјесника / Милош Ковачевић // ЗНАЧАЈ српског језика за очување српског културног идентитета. Том II, Хљеб у српском језику, књижевности и култури : радови са научног скупа „Српска књижевност као основа српског језика“, одржаног у Андрићграду 2–4. октобра 2020. / гл. ур. Емир Кустурица. – Вишеград : Андрићев институт, 2021. – 31–48.
- КОЗОМОРА, Наташа: Концептуализација *zavisti* у српском и руском језику / Nataša Kozomora // Годишњак Филозофског факултета у Новом Саду. – 48, 1/2 (2023), 197–207.
- КОЗОМОРА, Наташа: Асоцијативно и паремиолошко поље концепта *денџи/новаци* у руском и српском језику / Наташа Козомора // Славистика, Београд. – 24, 2 (2020), 208–218.
- КОЗОМОРА, Наташа: Глаголске лексеме са префиксима *за-* и *до-* у руском језику и њихови преводни еквиваленти у српском и енглеском језику / Наташа Козомора // CONTEXT 2021 : Šesti međunarodni interdisciplinarni skup mladih naučnika društvenih i humanističkih nauka = The Sixth International Interdisciplinary Conference for Young Scholars in Social Sciences and Humanities, Novi Sad, 1 December 2021 : zbornik radova / ur. Zoran Paunović, Željko Milanović. – Novi Sad : Filozofski fakultet, 2023. – 417–428.
- КОЗОМОРА, Наташа: Когнитивносемантичка анализа концепта *ойџи* у руском језику / Наташа Козомора // Славистика, Београд. – 27, 1 (2023), 160–169.
- КОЗОМОРА, Наташа: О еуфемизмима у руској и српској штампи / Наташа Н. Козомора // Зборник за језике и књижевности Филозофског факултета у Новом Саду. – 13 (2023), 91–102.
- КОНЧАРЕВИЋ, Ксенија: Асоцијативни речници као извор за истраживање транзиционих промена у руском и српском друштву краја XX и почетка XXI века / Ксенија Ј. Кончаревић, Јелена Б. Васовић Маројевић // Филолог : часопис за језик, књижевност и културу, Бања Лука. – 23 (2021), 58–93.
- КОНЧАРЕВИЋ, Ксенија: Језик и речник светог владике Николаја Велимировића : диференцијални приступ / Владан Јовановић. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2022. – 507. / Ксенија Кончаревић // Славистика, Београд. – 27, 1 (2023), 283–288. | Приказ
- КОНЧАРЕВИЋ, Ксенија: Лингвокултуролошки аспекти терминологије : на примеру теолошког речника / Ксенија Кончаревић // ЛЕКСИКОГРАФИЈА и лексикологија у светлу актуелних проблема : зборник научних радова / ур. Стана Ристић, Ивана Лазић Коњик, Ненад Ивановић. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2021. – 1081–1096.
- КОНЧАРЕВИЋ, Ксенија: О неким руским и српским фразеологизмима инспирисаним хагиографско-хеортолошким предањем православне цркве / Ксенија Кончаревић // Славистика, Београд. – 25, 2 (2021), 26–40.
- КОНЧАРЕВИЋ, Ксенија: Русизми у делима српских путописаца из XIX века / Ксенија Ј. Кончаревић // Научни састанак слависта у Вукове дане, Београд. – 52, 1 (2023), 53–62.

- КОНЧАРЕВИЋ, Ксенија: Руске и српске паремије инспирисане хагиографско-хеортолошким предањем православне цркве / Ксенија Ј. Кончаревић // Филолошки преглед, Београд. – 48, 1 (2021), 83–96.
- КОНЧАРЕВИЋ, Ксенија: Српски термини сродства : лексичко-семантички, лингвокултуролошки и лингводидактички аспекти / Ксенија Ј. Кончаревић // СРПСКИ као страни језик у теорији и пракси 5 : тематски зборник радова / ур. Весна Крајишник. – Београд : Филолошки факултет, 2023. – 373–382.
- КОРОЉКОВА, Марија: О специальной лексики в двуязычном словаре / Мария Д. Королькова // Славистика, Београд. – 27, 2 (2023), 190–201.
- КОРУЊАК, Самуел: Z problematiku toponým vo vojvodinskej slovenčine v medzivojnovom období : v reflexii na druhú polovicu 20. storočia a súčasnosť / Samuel Koruniak // СЛОВАКИСТИКА у контексту : традиција и перспективе = Slovakistika v s úvislostiach : tradícia a perspektívy = Slovakistics in context : tradition and perspectives / ур. Стефана Пауновић Родић, Radoslav Raffaj. – Београд : Филолошки факултет, 2023. – 173–186.
- КРВИНА, Домен: „Sprotni slovar slovenskega jezika“, Covid-19 in z njim povezano (novejše) besedje / Domen Krvina // ЛЕКСИКОГРАФИЈА и лексикологија у светлу актуелних проблема : зборник научних радова / ур. Стана Ристић, Ивана Лазић Коњик, Ненад Ивановић. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2021. – 669–680.
- КРИЈЕЗИ, Мерима: *Luaj me zjarrin / пајџо ме тј* φωτιά : албански и грчки фразеологизми с компонентом *vajjira* и њихови преводни еквиваленти на српском / Мерима Х. Кријези, Предраг Ј. Мутавцић // Анали Филолошког факултета, Београд. – 35, 2 (2023), 173–193.
- КРИЈЕЗИ, Мерима: Фразеологизми с бројем *dy/dva* у савременом албанском и српском језику / Мерима Х. Кријези, Предраг Ј. Мутавцић // Српски језик : студије српске и словенске, Београд. – 26 (2021), 439–453.
- КРИМЕР ГАБОРОВИЋ, Сања: Srpski nazivi za sekundarno-osnovne boje i njihove jezičko-rojmovne asocijacije / Sanja Krimer-Gaborović // ЈЕЗИЦИ и културе у времену и простору : тематски зборник. 9. 1 / ур. Снежана Гудурић, Биљана Радић-Бојанић, Предраг Мутавцић. – Нови Сад : Филозофски факултет : Педагошко друштво Војводине, 2020. – 303–317.
- КРИМЕР ГАБОРОВИЋ, Сања: Pilot-studija o rodno diferenciranom imenovanju boja u srpskom jeziku / Sanja Krimer Gaborović, Ivana Jakovljević // SUSRET kultura : jedanaesti međunarodni interdisciplinarni simpozijum : 1. decembar 2020, Novi Sad : zbornik radova / ур. Ivana Živančević-Sekeruš, Željko Milanović, Zoran Paunović. – Novi Sad : Filozofski fakultet, 2021. – 135–151.
- КРИМЕР ГАБОРОВИЋ, Сања: Serbian Primary Basic Colour Terms and Their Verbal Associations / Sanja Krimer Gaborović // WHERE Our Languages and Cultures Meet and Mix : a View From Serbia : Selected Papers from the Research Project “Languages and Cultures in Time and Space” : 2011–2019. = Susretanja i prožimanja naših jezika i kultura : pogled iz Srbije : odabrani radovi sa projekta „Jezici i kulture u vremenu i prostoru“ : 2011–2019. / ур. Sнежана Gудурић, Tвртко Рrчић. – Novi Sad : Filozofski fakultet, 2021. – 287–315.
- КРИМЕР ГАБОРОВИЋ, Сања: Теоријски, методолошки и практични аспекти састављања „Енглеско-српског речника назива за боје“ / Сања М. Кример

- Габоровић // ЛЕКСИКОГРАФИЈА и лексикологија у светлу актуелних проблема : зборник научних радова / ур. Стана Ристић, Ивана Лазић Коњик, Ненад Ивановић. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2021. – 1033–1062.
- КРОЛЧИКОВА, Романа: *Analýza lexikálnych anglicizmov a motivácie ich používania v súčasnej slovenčine* / Romana Krolčíková // СЛОВАКИСТИКА у контексту : традиција и перспективе = Slovakistika v s úvislostiach : tradícia a perspektívy = Slovakistics in context : tradition and perspectives / ур. Стефана Пауновић Родић, Radoslav Raffaj. – Београд : Филолошки факултет, 2023. – 187–202.
- КРСТИЋ, Ана: О појму *наслеђени језик* кроз призму билингвизма / Ана Крстић // Годишњак за српски језик, Ниш. – 19 (2021), 81–94.
- КРСТИЋ, Ана: Појмовник српских лингвистичких термина / ур. Светлана Слијепчевић Бјеливук. – Нови Сад : Прометеј, 2023. – 739. / Ана Крстић // Лингвистичке актуелности, Београд. – 35 (2023), 31–33. | Приказ
- КРЦИЋ, Ненад: Граматика у огледалу семантике / Рајна Драгићевић. – Београд : Чигоја штампа, 2020. – 236. / Ненад Крцић // Славистика, Београд. – 25, 1 (2021), 320–323. | Приказ
- КУЗМОВА, Михаела: Фразеологизми с прагматична функција в българския език и тяхното лексикографско представяне / Михаел Д. Кузмова, Надежда С. Костова // ЛЕКСИКОГРАФИЈА и лексикологија у светлу актуелних проблема : зборник научних радова / ур. Стана Ристић, Ивана Лазић Коњик, Ненад Ивановић. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2021. – 337–351.
- КУЉАНИН, Сања: Експресивност језичких јединица у револуционарном дискурсу / Сања М. Куљанин // ЕКСПРЕСИВНОСТ у српском језику / ур. Милош Ковачевић, Јелена Петковић. – Крагујевац : Филолошко-уметнички факултет, 2020 (Српски језик, књижевност, уметност : зборник радова са XIV међународног научног скупа одржаног на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу 25–27. X 2019. ; 1). – 59–69.
- КУЉАНИН, Сања: Мајка у књижевном дјелу Радослава Братића / Сања Куљанин // МАЈКА у српском језику, књижевности и култури : радови са научног скупа „Мајка у српском језику, књижевности и култури“, одржаног 6–8. маја 2022. / одг. ур. Емир Кустурица. – Андрићград : Андрићев институт, 2023. – 55–69.
- КУЉАНИН, Сања: Хљеб и егзистенција / Сања Куљанин // ЗНАЧАЈ српског језика за очување српског културног идентитета. Том II, Хљеб у српском језику, књижевности и култури : радови са научног скупа „Српска књижевност као основа српског језика“, одржаног у Андрићграду 2–4. октобра 2020. / гл. ур. Емир Кустурица. – Вишеград : Андрићев институт, 2021. – 49–67.
- КУРЕШЕВИЋ, Марина: Научни скуп „Историјска лексикографија српског језика“ : Огранак САНУ у Новом Саду, 6–7. децембар 2019. године / Марина Курешевић // Зборник Матице српске за филологију и лингвистику, Нови Сад. – 63, 1 (2020), 141–145.
- КУРУШИН, Дмитриј: Волонтерский словарь как инструмент внутриязыкового перевода / Дмитрий Данилович Курушин // NOVO i tradicionalno u translatologiji i nastavi ruskog jezika kao stranog : zbornik radova = Новое и

- традиционно в переводевании и преподавании русского языка как иностранного : сборник статей = New and Traditional in Translating and Teaching Russian as a Foreign Language : Proceedings / ur. Larisa Čović. – Banja Luka : Panevropski univerzitet Apeiron, 2021. – 322–329.
- ЛАЗОР, Зденко: Лингвокултуролошки концепт кућа у руском, русинском и српском језику / Лазор Зденко // NOVO i tradicionalno u translatologiji i nastavi ruskog jezika kao stranog : zbornik radova = Новое и традиционное в переводевании и преподавании русского языка как иностранного : сборник статей = New and Traditional in Translating and Teaching Russian as a Foreign Language : Proceedings / ur. Larisa Čović. – Banja Luka : Panevropski univerzitet Apeiron, 2021. – 283–292.
- ЛАЗИЋ КОЊИК, Ивана: Definiowanie i profilowanie pojęć w (etno)lingwistyce / Stanisława Niebrzegowska-Bartmińska. – Lublin : Wydawnictwo UMCS, 2020. – 547. / Ивана В. Лазич Коњик // Јужнословенски филолог, Београд. – 77, 2 (2021), 253–265. | Приказ
- ЛАЗИЋ КОЊИК, Ивана: Prepoznavanje i imenovanje boja u engleskom i srpskom jeziku / Sanja Krimer-Gaborović. – Novi Sad : Filozofski fakultet, 2019. – 351. / Ивана Лазич Коњик // Јужнословенски филолог, Београд. – 77, 1 (2021), 271–281. | Приказ
- ЛАЗИЋ КОЊИК, Ивана: Англобализми и други неологизми у најновијем периоду развоја српског језика / Ивана Лазич Коњик // О новим речима 1 / ур. Дејан Ајдачић. – Београд : Алма : Културна мрежа Пројекат Растко, 2021. – 127–136.
- ЛАЗИЋ КОЊИК, Ивана: Ка отвореном речнику српског језика : проблем дефинисања лексичког значења / Ивана В. Лазич Коњик, Стана С. Ристић // ЛЕКСИКОГРАФИЈА и лексикологија у светлу актуелних проблема : зборник научних радова / ур. Стана Ристић, Ивана Лазич Коњик, Ненад Ивановић. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2021. – 91–111.
- ЛАЗИЋ КОЊИК, Ивана: Лексика српских народних песама у „Српском рјечнику“ и у „Речнику српског језика“ : лексикографски аспект / Ивана Лазич Коњик, Маријан Ј. Јелић // Српски језик : студије српске и словенске, Београд. – 25 (2020), 255–272.
- ЛАЗИЋ КОЊИК, Ивана: Методолошка питања израде аксиолошког лексикона словена и њихових суседа / Ивана Лазич Коњик // Лингвистичке актуелности, Београд. – 35 (2023), 66–68.
- ЛАЗИЋ КОЊИК, Ивана: Модерне појаве у неолошким проучавањима : иницијатива за покретање избора за реч године у српском језику у оквиру часописа „Новоречје“ / Ивана Лазич Коњик // РЕЧ године у словенским језицима / ур. Дејан Ајдачић, Ивана Лазич Коњик. – Београд : Алма : Филолошко друштво Речи, 2023. – 90–114.
- ЛАЗИЋ КОЊИК, Ивана: Српске сливенице, монографија проф. Ранка Бугарског : Српске сливенице. Монографија са речником / Ранко Бугарски – Нови Сад : Академска књига, 2019. – 254. / Ивана Лазич Коњик // Новоречје : Неолошки часопис, Београд. – 5 (2021), 115–120. | Приказ
- ЛАЛИЋ КРИСТИН, Гордана: Srpske slivenice : monografija sa rečnikom / Ranko Bugarski. – Novi Sad : Akademska knjiga, 2019. – 254. – (Biblioteka Arcus) /

- Гордана Лалић Крстин // Зборник Матице српске за филологију и лингвистику, Нови Сад. – 63, 1 (2020), 197–201. | Приказ
- ЛАЛИЋ КРСТИН, Гордана: *Leksičke slivenice u engleskom jeziku* / Gordana Lalić-Krstin. – Novi Sad : Filozofski fakultet, 2023. – 187.
- ЛАМБРОПУЛУ, Марта: *Idioms of Death in Greek and in Serbian* / Μάρθα Π. Λαμπροπούλου, Ivana S. Milojević // Српски језик : студије српске и словенске, Београд. – 28 (2023), 191–207.
- ЛАЧОКОВА, Ана Маргарета: *Lexikálne zloženie a motivácia biblických frazém : na príklade slovenskej a srbskej biblickej frazeológie* / Anna Margaréta Lačoková // Славистика, Београд. – 24, 2 (2020), 219–228.
- ЛЕБЕЦ, Борис: *Defining English and Serbian Verbs of Damage* / Boris Hlebec // *Philologia*, Београд. – 21 (2023), 1–21.
- ЛЕВКОВА, Рада: Традиционно именуване на новородени през XXI век : по данни от анкетно проучување / Рада Кр. Левкова // ОБИЧАЈИ у култури Срба и Бугара = Обичаите в културата на Срби и Българи : зборник радова / прир. Јелена Јовановић. – Ниш : Филозофски факултет, 2023. – 133–139.
- ЛЕВУШКИНА, Ружица: Феномен јазиковој личности в свете христианско-го дискурса : на материале проповедей Д. Смирнова / Анна Петрикова. – Prešov : Prešovská univerzita v Prešove, Filozofická fakulta, 2021. – 150. / Ружица Левушкина // Јужнословенски филолог, Београд. – 79, 2 (2023), 277–283. | Приказ
- ЛЕКСИКОГРАФИЈА и лексикологија у светлу актуелних проблема : зборник научних радова / ур. Стана Ристић, Ивана Лазић Коњик, Ненад Ивановић. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2021. – 1170.
- ЛЕПОЈЕВИЋ, Јелена: Десупстантивни глаголи мотивисани називима животиња : на материјалу руског и српског језика / Јелена Б. Лепојевић // Српски језик : студије српске и словенске, Београд. – 26 (2021), 147–161.
- ЛЕПОЈЕВИЋ, Јелена: Зооними у функцији инвективе : да ли је човек човеку само вук? / Јелена Б. Лепојевић // *Philologia Mediana*, Ниш. – 13 (2021), 671–686.
- ЛЕРО МАКСИМОВИЋ, Соња: Батраолошко-херпетолошки речник српског језика : значајан прилог српској лексикографији : Батраолошко-херпетолошки речник српског језика : имена водоземаца и гмизаваца / Дејан Милорадов и др. – Нови Сад : Матица српска, 2019. – 180. – (Лексикографска издања ; 5. Терминолошки речници ; 2) / Соња С. Леро Максимовић // Филолог : часопис за језик, књижевност и културу, Бања Лука. – 21 (2020), 504–506. | Приказ
- ЛИГОРИО, Орсат: Још о далматороманским реликтима у „Etimološkom rječniku hrvatskoga jezika“ : из балканског латинитета XVI / Орсат Лигорио // Зборник Матице српске за филологију и лингвистику, Нови Сад. – 66, 2 (2023), 7–17.
- ЛИГОРИО, Орсат: Опаске уз историју лат. *oleum* : из балканског латинитета XIV / Орсат Лигорио // Зборник Матице српске за филологију и лингвистику, Нови Сад. – 64, 1 (2021), 7–24.
- ЛИГОРИО, Орсат: Сх. каиш ‘кајсија’ / Орсат Лигорио // Зборник Матице српске за филологију и лингвистику, Нови Сад. – 63, 1 (2020), 21–24.

- ЛИЛИЋ, Драган: Именослов Зарије Р. Поповића / Драган В. Лилић. – Косовска Митровица : Филозофски факултет Универзитета у Приштини, 2021. – 113.
- ЛОМА, Александар: Zgodovinska antroponimija in toponimija vzhodne Tolminske / Silvo Torkar. – Ljubljana : Založba ZRC, 2020. – 325. – (Zbirka Linguistica et philologica ; 40) / Александар Лома // Ономатолошки прилози, Београд. – 27 (2020), 245–250. | Приказ
- ЛОМА, Александар: Имена састављача „Рударског закона“ деспота Стефана Лазаревића / Александар Лома // Ономатолошки прилози, Београд. – 27 (2020), 1–30.
- ЛОМА, Александар: О издањима Одбора за ономастику : Топонимија Жупе пивске / Мара Тијанић-Вујовић. – Београд : САНУ, 2018. – 688. – (Библиотека Ономатолошких прилога ; 4) : Ономатолошки прилози 24 (2019) / Александар Лома // Трибина САНУ, Београд. – 8 (2020), 76–79. | Приказ
- ЛОМА, Александар: Порекло речи *мазија* (*челик*) / Александар Б. Лома // Јужнословенски филолог, Београд. – 77, 1 (2021), 9–27.
- ЛОМПАР, Весна: Родно осетљив језик и питање израде уџбеника / Весна Ломпар // ПОЛОЖАЈ српског језика у савременом друштву : изазови, проблеми, решења : зборник саопштења с округлог стола одржаног у Матици српској 3. јула 2021. године / ур. Драган Станић, Срето Танасић ; прир. Исидора Бјелаковић, Виктор Савић. – Нови Сад : Матица српска ; Београд : Одбор за стандардизацију српског језика, 2021. – 39–40.
- ЛУКА, Немања: Фитоними у „Јестествословију“ Јоакима Вујића (1809) / Немања Лука // Прилози проучавању језика, Нови Сад. – 54 (2023), 29–51.
- ЛУКИЋ, Јелена: Лингвокултуролошка упоредна истраживања етнокултурних стереотипа народа Балкана у српском и македонском језику / Јелена Лукић // САВРЕМЕНА филолошка проучавања младих истраживача 1 : зборник са научног скупа „Савремена филолошка проучавања младих истраживача 1“, одржаног 25. и 26. фебруара 2022. године у Нишу / ур. Тамара Костић Пахноглу, Оливера Марковић. – Ниш : Филозофски факултет, 2023. – 431–443.
- ЛУЦА, Марилена Феличија: Gender and Identity in the Slovak and Serbian Phraseology / Marilena Felicia Luță // Исходишта, Ниш. – 6 (2020), 335–347.
- ЉУБАНИЋ, Милица: Фразеолошки изрази са основним бројевима у италијанском језику и српски преводни еквиваленти / Милица Ж. Љубанић // САВРЕМЕНА проучавања језика и књижевности : зборник радова са XIV научног скупа младих филолога Србије, одржаног 2. априла 2022. године на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу. Књ. 1 / одг. ур. Милош Ковачевић, Јелена Петковић. – Крагујевац : Филолошко-уметнички факултет, 2023. – 195–203.
- ЉУБИСАВЉЕВИЋ, Јасмина: Бирокупатска лексика и стереотипи у публицистичком стилу / Јасмина Р. Љубисављевић // Књижевност и језик, Београд. – 70, 1 (2023), 83–94.
- МАЂАРЕВ, Маја: Analiza povezanosti konotativnog značenja reči i konotativnog značenja njihovih asocijativnih polja / Маја М. Мађареv, Драган Р. Јанковић // ЛЕКСИКОГРАФИЈА и лексикологија у светлу актуелних проблема : зборник научних радова / ур. Стана Ристић, Ивана Лазић Коњик, Ненад Ивановић. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2021. – 907–923.

- МАЗИЈАЖ, Радослав: *Metaforyka defaworyzacji w dyskursie wykluczenia : analiza internetowych wypowiedzi przeciwników LGBT* / Radosław Maziarz // Зборник Матице српске за славистику, Нови Сад. – 97 (2020), 209–224.
- МАКАРИЈОСКА, Лилјана: За лексиката од областа на ткајачката дејност од етнолингвистички аспект / Лилјана А. Макаријоска // НА темелима народних говора : зборник радова посвећен проф. др Јордани Марковић поводом одласка у пензију / ур. Татјана Трајковић, Надежда Јовић. – Ниш : Филозофски факултет, 2020. – 367–379.
- МАКАРИЈОСКА, Лилјана: Лексиката во прозата на Ката Мисиркова-Руменова / Лилјана А. Макаријоска, Мери Г. Цубалевска // НА темелима народних говора : зборник радова посвећен проф. др Јордани Марковић поводом одласка у пензију / ур. Татјана Трајковић, Надежда Јовић. – Ниш : Филозофски факултет, 2020. – 381–392.
- МАКЕВИЋ, Јелена: Дијалекатска дистрибуција лексема *кашика* и *жлица* и осталих варијаната у српском језику / Јелена Д. Макевић // САВРЕМЕНА проучавања језика и књижевности : зборник радова са XIV научног скупа младих филолога Србије, одржаног 2. априла 2022. године на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу. Књ. 1 / одг. ур. Милош Ковачевић, Јелена Петковић. – Крагујевац : Филолошко-уметнички факултет, 2023. – 263–271.
- МАКИШОВА, Ана: *Viacslovné pomenovania s názvom farby v slovenskom a v srbskom jazyku* / Anna Makišová // Славистика, Београд. – 27, 2 (2023), 202–222.
- МАКСИМОВИЋ, Бранислава: *Nekoliko napomena o značenju reči industria u književno-teorijskim delima italijanskog humanizma i baroka* / Branislava Maksimović // JEZIK, književnost i industrija : zbornik radova sa Jedanaeste međunarodne konferencije Fakulteta za strane jezike, održane 22. i 23. septembra 2022. godine = Language, Literature and Industry : proceedings of the Eleventh International Conference at the Faculty of Foreign Languages, 22–23 September 2022 / ur. Valentina Budinčić, Tijana Parezanović, Božana Solujić. – Beograd : Alfa BK Univerzitet, 2023. – 239–253.
- МАЛИШЕВА, Ирина: Израда „Речника руског језика 18. века“ у данашње време / Ирина Алексејевна Малишева, Александар Иванович Соколов // ЛЕКСИКОГРАФИЈА и лексикологија у светлу актуелних проблема : зборник научних радова / ур. Стана Ристић, Ивана Лазић Коњик, Ненад Ивановић. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2021. – 461–475.
- МАНАСЈАН, Лиана: Понятия вкус и мода как основные концепты вестиментарного дискурса в критических статьях газеты «Советская культура» 1960-х гг / Лиана Манасян // CONTEXT 2021 : Šesti međunarodni interdisciplinarni skup mladih naučnika društvenih i humanističkih nauka = The Sixth International Interdisciplinary Conference for Young Scholars in Social Sciences and Humanities, Novi Sad, 1 December 2021 : zbornik radova / ur. Zoran Paunović, Željko Milanović. – Novi Sad : Filozofski fakultet, 2023. – 355–365.
- МАНДИЋ, Сара: Слатка страна фразеологије : анализа фразеологизама у албанском, грчком и српском језику / Сара Мандић // Живи језици : часопис за стране језике и књижевности, Београд. – 40 (2020), 97–118.

- МАНОЈЛОВИЋ, Кристина: Концептуализација лексема *ђаво* и *враг* у српском језику / Кристина М. Манојловић // Годишњак за српски језик, Ниш. – 21 (2023), 9–25.
- МАНОЈЛОВИЋ, Нина: Метафора и семантичко-прагматички интерфејс / Нина Ж. Манојловић // Српски језик : студије српске и словенске, Београд. – 28 (2023), 209–226.
- МАРЈАНОВИЋ, Александра: Приступи проучавању значења речи / Јасмина Дражић. – Нови Сад : Филозофски факултет, 2022. – 323. / Александра Марјановић // Прилози проучавању језика, Нови Сад. – 54 (2023), 275–280. | Приказ
- МАРЈАНОВИЋ, Саша: Бенсонов систем обраде глаголске флексије у речнику / Саша П. Марјановић // Јужнословенски филолог, Београд. – 77, 2 (2021), 201–232.
- МАРЈАНОВИЋ, Саша: Поглед на опште српско-румунске речнике у контексту функцијске теорије / Саша Марјановић, Дејана Мирковић-Бирташић // LIMBA, literatura, cultura română : provocări și perspective / ed. Mirjana Ćorković et al. – Belgrad : Facultatea de Filologie, 2023. – 331–357.
- МАРКОВА, Јелена: Учебный словарь универбатов современного русского языка : новизна, структура, принципы описания / Елена Маркова // Славистика, Београд. – 24, 2 (2020), 291–298.
- МАРКОВИЋ, Александра: О концептуализацији језика у српском језику / Александра Марковић // ЈЕЗИЦИ и културе у времену и простору : тематски зборник. 9. 1 / ур. Снежана Гудурић, Биљана Радић-Бојанић, Предраг Мутавџић. – Нови Сад : Филозофски факултет : Педагошко друштво Војводине, 2020. – 319–332.
- МАРКОВИЋ, Александра: О речницима за стране ученике као посебном лексикографском типу / Александра М. Марковић // ЛЕКСИКОГРАФИЈА и лексикологија у светлу актуелних проблема : зборник научних радова / ур. Стана Ристић, Ивана Лазић Коњик, Ненад Ивановић. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2021. – 1133–1151.
- МАРКОВИЋ, Анђела: Фразеологизми са зоонимом као компонентом у албанском и бугарском језику / Анђела М. Марковић, Кристина З. Манић // Анали Филолошког факултета, Београд. – 35, 2 (2023), 155–171.
- МАРКОВИЋ, Бранкица: Германизми и хунгаризми у виноградарској лексици / Бранкица Ђ. Марковић // Исходишта, Ниш. – 4 (2018), 185–196.
- МАРКОВИЋ, Бранкица: Грецизми и латинизми у виноградарској лексици / Бранкица Ђ. Марковић // Исходишта, Ниш. – 6 (2020), 191–201.
- МАРКОВИЋ, Бранкица: Дијалекатска лексикографија у Црној Гори од Вуковог Рјечника (1852) до данашњих дана / Бранкица Марковић // Српски дијалектолошки зборник, Београд. – 68 (2021), 773–827.
- МАРКОВИЋ, Бранкица: Из виноградарске лексике Баната / Бранкица Ђ. Марковић // Исходишта, Ниш. – 1 (2015), 225–237.
- МАРКОВИЋ, Бранкица: Из терминологије овчарства села Рудне у Румунији / Бранкица Ђ. Марковић // Исходишта, Ниш. – 3 (2017), 203–212.
- МАРКОВИЋ, Бранкица: Нови речник жаргонизама : Речник жаргонизама јужне пруге / Јордана Марковић, Татјана Трајковић. – Ниш : Филозофски факул-

- тет, 2018. – 217. – (Библиотека Монографије) / Бранкица Ћ. Марковић // Српски језик : студије српске и словенске, Београд. – 25 (2020), 727–729. | Приказ
- МАРКОВИЋ, Бранкица: О ткачкој терминологији на простору три дијалекта (херцеговачко-крајишког, шумадијско-војвођанског и призренско-тимочке дијалекатске области) : компаративна анализа / Бранкица Ћ. Марковић, Биљана М. Савић // НА темељима народних говора : зборник радова посвећен проф. др Јордани Марковић поводом одласка у пензију / ур. Татјана Трајковић, Надежда Јовић. – Ниш : Филозофски факултет, 2020. – 405–421.
- МАРКОВИЋ, Бранкица: Рјечник говора околине Бијелог Поља : Вранешка долина / Јелена Башановић-Чечовић. – Подгорица : Црногорска академија наука и умјетности, 2020. – 291; Рјечник говора околине Берана / Данијела Радојевић. – Подгорица : Црногорска академија наука и умјетности, 2021. – 243. / Бранкица Ћ. Марковић // Јужнословенски филолог, Београд. – 79, 1 (2023), 238–241. | Приказ
- МАРКОВИЋ, Жељко: Глаголи визуелне перцепције у српском и словеначком језику : контрастивна семантичко-синтаксичка анализа / Жељко Марковић. – Нови Сад : Филозофски факултет, 2023. – 215.
- МАРКОВИЋ, Жељко: Урбаноними Новог Сада у роману „Књига о бламу“ / Жељко Марковић // Годишњак Филозофског факултета у Новом Саду. – 48, 1/2 (2023), 280–295.
- МАРКОВИЋ, Јордана: Лингвистички терминсистем М. Радана у светлу српске дијалектологије / Јордана С. Марковић // Исходишта, Ниш. – 9 (2023), 127–142.
- МАРКОВИЋ, Јордана: Мултикултуралност у жаргонизмима / Јордана С. Марковић // Исходишта, Ниш. – 2 (2016), 69–81.
- МАРКОВИЋ, Јордана: Номинација учесника у свадбеним обичајима код Срба у Србији и Румунији / Јордана С. Марковић // Исходишта, Ниш. – 6 (2020), 203–222.
- МАРКОВИЋ, Јордана: Номинација човека у жаргону / Јордана С. Марковић // Исходишта, Ниш. – 4 (2018), 197–210.
- МАРКОВИЋ, Јордана: Смех у писаном језику / Јордана Марковић // Годишњак за српски језик, Ниш. – 19 (2021), 95–107.
- МАРКОВИЋ, Јордана: Улазак короне у српски језички систем / Јордана С. Марковић // Исходишта, Ниш. – 7 (2021), 163–176.
- МАРКОВИЋ, Јордана: Учесници у свадбеним обичајима / Јордана С. Марковић // ОБИЧАЈИ у култури Срба и Бугара = Обичаите в културата на Сърби и Българи : зборник радова / прир. Јелена Јовановић. – Ниш : Филозофски факултет, 2023. – 9–22.
- МАРОЈЕВИЋ, Радмилко: Владика Василије (Јовановић) – Свети Василије Острошки : етнимиска, топонимска и антропонимска преплитања на троемџи Херцеговине, Црне Горе и Седморо Брда / Радмилко Н. Маројевић // Свети Василије Острошки : 350 година од престављења : зборник радова са међународног научног скупа одржаног у Никшићу, Острогу и Требињу 9. и 10. маја 2021. године / ур. Васил Јововић. – Цетиње : Митрополија црно-

- горско-приморска ; Никшић : Епархија будимљанско-никшићка ; Требиње : Епархија захумско-херцеговачка и приморска, 2023. – 373–387
- МАРОЈЕВИЋ, Радмило: Лексичка хомонимија као лингвотекстолошки проблем : на грађи Његошевог „Шћепана Малог“ / Радмило Н. Маројевић // Јужно-словенски филолог, Београд. – 77, 1 (2021), 51–74.
- МАРОЈЕВИЋ, Радмило: Љубиша и Његош : лексичке и фразеолошке паралеле : поглавље Фразеологизација и дефразеологизација / Радмило Н. Маројевић // Наш језик, Београд. – 54, 2 (2023), 5–16.
- МАРОЈЕВИЋ, Радмило: Његош и Љубиша : лексичке и фразеолошке паралеле : фрагмент „Крађа и прекрађа звона“ / Радмило Н. Маројевић // Српски језик : студије српске и словенске, Београд. – 28 (2023), 31–61.
- МАРЧЕТА, Јована: The Concept of Fruit in French, Italian and Serbian Phraseology / Jovana Marčeta // WHERE Our Languages and Cultures Meet and Mix : a View From Serbia : Selected Papers from the Research Project “Languages and Cultures in Time and Space” : 2011–2019. = Susretanja i prožimanja naših jezika i kultura : pogled iz Srbije : odabrani radovi sa projekta „Jezici i kulture u vremenu i prostoru“ : 2011–2019. / ur. Snežana Gudurić, Tvrtko Prčić. – Novi Sad : Filozofski fakultet, 2021. – 331–346.
- МАРЧЕТА, Јована: Концептуализација жене у француским, италијанским и српским пословицама / Јована Марчета // Зборник Матице српске за филологију и лингвистику, Нови Сад. – 66, 2 (2023), 89–102.
- МАРЧЕТА, Јована: Храна у француској, италијанској и српској фразеологији / Јована Марчета. – Београд : Задужбина Андрејевић, 2021. – 101.
- МАТИЋ, Томислав: Народни језик у драмама Јоакима Вујића : лингвокултуролошки концепт увођења фразеологизама у драмски текст / Томислав М. Матић // Научни састанак слависта у Вукове дане, Београд. – 50, 1 (2021), 291–304.
- МАТИЦКИ, Миодраг: Рађање Вуковог „Српског рјечника“ / Миодраг Матицки // Даница, Београд. – 26 (2019), 9–17.
- МАЦАНОВИЋ, Ана: Вуков век : од Доситејевог славеносрпског до Вуковог стандардног језика : Вуков век / Александар Милановић. – Београд : Чигоја штампа, 2019. – 344. / Ана З. Мацановић // Зборник Матице српске за књижевност и језик, Нови Сад. – 69, 2 (2021), 546–551. | Приказ
- МАЦАНОВИЋ, Ана: Драгоцен допринос историјској терминологији и терминографији : Терминологија код Срба у 18. и 19. веку : математичка географија и картографија / Исидора Бјелаковић. – Нови Сад : Два пера, 2017. – 542. / Ана З. Мацановић // Зборник Матице српске за књижевност и језик, Нови Сад. – 68, 3 (2020), 984–989. | Приказ
- МАЦАНОВИЋ, Ана: Језик наш родно осетљиви у приручној литератури : Priručnik za upotrebu rodno osjetljivog jezika / Hristina Cvetičanin Knežević, Jelena Lalatović. – Београд : Centar za ženske studije, 2019. – 139. ; Vodič za upotrebu rodno osjetljivog jezika u javnoj upravi u Srbiji / Svenka Savić, Mirjana Stevanović. – Београд : Organizacija za evropsku bezbednost i saradnju : Misija OEBS-a u Srbiji, 2019. – 91. / Ана З. Мацановић // ПОЛОЖАЈ српског језика у савременом друштву : изазови, проблеми, решења : зборник саопштења с округлог стола одржаног у Матици српској 3. јула 2021. године / ур.

- Драган Станић, Срето Танасић ; прир. Исидора Бјелаковић, Виктор Савић.
– Нови Сад : Матица српска ; Београд : Одбор за стандардизацију српског
језика, 2021. – 357–369. | Приказ
- МАЦАНОВИЋ, Ана: Лексикографска обрада вишечланих лексичких јединица у
„Речнику славеносрпског језика“ / Ана З. Мацановић // ЛЕКСИКОГРАФИ-
ЈА и лексикологија у светлу актуелних проблема : зборник научних радова /
ур. Стана Ристић, Ивана Лазић Коњик, Ненад Ивановић. – Београд : Инсти-
тут за српски језик САНУ, 2021. – 441–459.
- МАЦАНОВИЋ, Ана: Творба мовираних фемининума у „Приручнику за употре-
бу родно осетљивог језика“ : 2019. / Ана З. Мацановић // ПОЛОЖАЈ срп-
ског језика у савременом друштву : изазови, проблеми, решења : зборник
саопштења с округлог стола одржаног у Матици српској 3. јула 2021. годи-
не / ур. Драган Станић, Срето Танасић ; прир. Исидора Бјелаковић, Виктор
Савић. – Нови Сад : Матица српска ; Београд : Одбор за стандардизацију
српског језика, 2021. – 117–121.
- МАЦАНОВИЋ, Ана: Терминологија у књижевним језицима Срба XVIII и XIX
века : астрономија / Исидора Бјелаковић.. – Нови Сад : Матица српска,
2022. – 378. / Ана З. Мацановић // Јужнословенски филолог, Београд. – 79,
1 (2023), 191–196. | Приказ
- МЕДЕНИЦА, Лука: Улога степеноване лектире и лексичких минимума у наста-
ви и учењу српског као страног језика на нивоу А1 / Лука М. Меденица //
СРПСКИ као страни језик у теорији и пракси 5 : тематски зборник радова
/ ур. Весна Крајишник. – Београд : Филолошки факултет, 2023. – 337–347.
- МЕРЛИН, Валериј: Моцарт-шмоцарт и прочиј Мандельштам : семантички
ореол и фонетички шум / Валериј Мерлин // Зборник Матице српске за
славистику, Нови Сад. – 99 (2021), 231–249.
- МИКЕЛИЦА, Мија: Prekrivanke kot odraz aktualnega družbeno-političnega
dogajanja : analiza slovenskih primerov na Twitterju / Mija Michelizza // СЛИ-
ВЕНИЦЕ у словенским језицима / прир. Рајна Драгићевић, Дејан Ајдачић.
– Београд : Филолошко друштво Речи : Алма, 2023. – 39–56.
- МИКЕТИЋ СУБОТИЋ, Сања: Жена у примерима употребе лексема у речници-
ма српског језика Матице српске / Сања Д. Микетић Суботић, Бранислава
М. Дилпарић // ЛЕКСИКОГРАФИЈА и лексикологија у светлу актуелних
проблема : зборник научних радова / ур. Стана Ристић, Ивана Лазић Ко-
њик, Ненад Ивановић. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2021.
– 827–844.
- МИКИЋ, Јовица: Tretman figurativnih značenja u dvojezičnim školskim rečnicima /
Jovica M. Mikić // Филолог : часопис за језик, књижевност и културу, Бања
Лука. – 22 (2020), 68–87.
- МИЛАДИНОВИЋ, Анђела: Kritička analiza metafora u medijskom diskursu o
veštačkoj inteligenciji na srpskom jeziku / Anđela Miladinović // Philologia,
Београд. – 21 (2023), 53–73.
- МИЛАНОВ, Наташа: Именице субјективне оцене у путописима „Писма из Нор-
вешке“ И. Секулић и „Африка“ Р. Петровића / Наташа М. Миланов // Науч-
ни састанак слависта у Вукове дане, Београд. – 52, 1 (2023), 271–282.

- МИЛАНОВ, Наташа: О квантитативним својствима везаним за полисемију лексема у тезаурусном речнику српског језика / Наташа М. Миланов // Српски језик : студије српске и словенске, Београд. – 25 (2020), 303–316.
- МИЛАНОВ, Наташа: Српски лексички фонд из угла полисемије: глаголи, именице, придеви / Наташа Миланов. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2021. – 465.
- МИЛАНОВ, Наташа: Творбене карактеристике изузетно полисемантичних лексема у српском језику / Наташа М. Миланов // ЛЕКСИКОГРАФИЈА и лексикологија у светлу актуелних проблема : зборник научних радова / ур. Стана Ристић, Ивана Лазић Коњик, Ненад Ивановић. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2021. – 253–270.
- МИЛАНОВИЋ, Александар: Англицизми у „Речнику страних речи“ (1914) Веселина Ђисаловића / Александар Милановић // ПРЕДАВАЊА 12 : семинар српског језика, књижевности и културе / ур. Драгана Мршевић-Радовић, Бошко Сувајцић. – Београд : Филолошки факултет : Међународни славистички центар, 2023. – 81–93.
- МИЛАНОВИЋ, Александар: Застаревање лексичких славенизама у српском језику / Александар М. Милановић // Научни састанак слависта у Вукове дане, Београд. – 52, 1 (2023), 17–27.
- МИЛАНОВИЋ, Александар: Из историјата српских сливеница / Александар М. Милановић // СЛИВЕНИЦЕ у словенским језицима / прир. Рајна Драгићевић, Дејан Ајдачић. – Београд : Филолошко друштво Речи : Алма, 2023. – 11–18.
- МИЛАНОВИЋ, Александар: Изведенице са суфиксом *-ѣнка* као огледало културног развоја / Александар М. Милановић // Јужнословенски филолог, Београд. – 76, 1 (2020), 57–76.
- МИЛАНОВИЋ, Александар: Језик и речник светог владике Николаја Велимировића : диференцијални приступ / Владан Јовановић. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2022. – 507. / Александар Милановић // Јужнословенски филолог, Београд. – 79, 2 (2023), 284–288. | Приказ
- МИЛАНОВИЋ, Александар: Михаиловићеви надимци и једна паралела / Александар Милановић // КЊИЖЕВНО стваралаштво Драгослава Михаиловића : радови са научног скупа, од 3. и 4. јула 2020. године / гл. ур. Емир Кустурица. – Вишеград : Андрићев институт, 2021. – 271–289.
- МИЛАНОВИЋ, Александар: Прва проучавања славеносрпске лексике / Александар М. Милановић, Ана З. Мацановић // Зборник Матице српске за књижевност и језик, Нови Сад. – 69, 2 (2021), 371–387.
- МИЛАНОВИЋ, Александар: Славенизми у десетерачким песмама Герасима Георгијевића (1838) / Александар М. Милановић // Српски језик : студије српске и словенске, Београд. – 26 (2021), 43–56.
- МИЛАНОВИЋ, Александар: Трасирање нових путева у проучавању историје српског књижевног језика : Терминологија код Срба у 18. и 19. веку : математичка географија и картографија / Исидора Бјелаковић. – Нови Сад : Два пера, 2017. – 542. / Александар М. Милановић // Зборник Матице српске за књижевност и језик, Нови Сад. – 69, 2 (2021), 542–546. | Приказ

- МИЛАШИН, Горан: Индивидуализми у језику Твитера / Горан Б. Милашин // ЛЕКСИКОГРАФИЈА и лексикологија у светлу актуелних проблема : зборник научних радова / ур. Стана Ристић, Ивана Лазић Коњик, Ненад Ивановић. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2021. – 725–744.
- МИЛЕНКОВИЋ, Ана: Емоционално-експресивни глаголи у српском језику : лексичкосемантичка анализа / Ана В. Миленковић // Наш језик, Београд. – 52, 1 (2021), 63–80.
- МИЛЕНКОВИЋ, Ана: Именице којима се означавају прототипичне емоције у савременом српском језику / Ана В. Миленковић // Наш језик, Београд. – 54, 2 (2023), 17–31.
- МИЛЕНКОВИЋ, Ана: Интенционалност као критеријум класификације емоционалних глагола у српском језику / Ана В. Миленковић // Књижевност и језик, Београд. – 68, 1 (2021), 83–95.
- МИЛЕНКОВИЋ, Ана: Концептуализација примарних емоција у српском језику : на примеру глагола са значењем *радосћи*, *ћуге*, *сћраха* и *љућње* / Ана В. Миленковић // Јужнословенски филолог, Београд. – 77, 1 (2021), 163–185.
- МИЛЕНКОВИЋ, Ана: Приступи проучавању значења речи / Јасмина Дражић. – Нови Сад : Филозофски факултет, 2022. – 323. / Ана В. Миленковић // Јужнословенски филолог, Београд. – 79, 2 (2023), 289–296. | Приказ
- МИЛЕНКОВИЋ, Данијела: Порекло мање познате лексике из Вукових „Српских народних пословица“ са територије Војводине / Данијела Миленковић // МЛАДИ и србистика 4 : зборник радова полазника образовних програма у НОКЦ „Вук Караџић“ у Тршићу / ур. одбор Милош Ковачевић и др. – Тршић : Научно-образовно културни центар „Вук Караџић“, 2023. – 170–185.
- МИЛЕНКОВИЋ, Катарина: Концептуализација соматизама *срце* и *глава* у српском језику / Катарина Миленковић // САВРЕМЕНА проучавања језика и књижевности : зборник радова са XII научног скупа младих филолога Србије, одржаног 26. септембра 2020. године на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу. Књ. 1 / одг. ур. Милош Ковачевић, Јелена Петковић. – Крагујевац : Филолошко-уметнички факултет, 2021. – 49–61.
- МИЛИВОЈЕВИЋ, Наташа: Лексичко-семантичка анализа секундарних аспектуализатора у српском језику / Наташа Р. Миливојевић // Филолог : часопис за језик, књижевност и културу, Бања Лука. – 24 (2021), 36–61.
- МИЛИН, Жива: Банатска Црна Гора : историја, говор, ономастика / Жива Ђ. Милин // Исходишта, Ниш. – 2 (2016), 83–93.
- МИЛИН, Жива: Породични надимци Срба у Банатској Црној Гори : оноματοлошки прилог : XX век / Жива Милин // Исходишта, Ниш. – 1 (2015), 251–266.
- МИЛИНОВИЋ, Дејан: Selected English Idioms and Similes with Farm Animal Zoonyms as the Source Domain and their Equivalents in Serbian / Dejan M. Milinović // Филолог : часопис за језик, књижевност и културу, Бања Лука. – 28 (2023), 270–285.
- МИЛИЋ, Мира: „Novi englesko-srpski rečnik sportskih termina“ : problemi i rešenja / Mira M. Milić, Olga V. Panić Kavgić, Aleksandra S. Kardoš // ЛЕКСИКОГРАФИЈА и лексикологија у светлу актуелних проблема : зборник научних радова / ур. Стана Ристић, Ивана Лазић Коњик, Ненад Ивановић. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2021. – 1063–1080.

- МИЛОЈЕВИЋ, Ивана: *Τὸν ἔκανε τ'ἀλατιόβ* : паремије и фразеологизми у савременом грчком са компонентом *ἀλάτι* (= со) и њихови преводни еквиваленти на српском / Ивана С. Милојевић, Предраг Ј. Мутавчић // *Анали Филолошког факултета, Београд*. – 35, 1 (2023), 29–47.
- МИЛОЈЕВИЋ, Ивана: Поредбени фразеологизми у наставном процесу српског као страног језика / Ивана С. Милојевић // *СРПСКИ као страни језик у теорији и пракси 5* : тематски зборник радова / ур. Весна Крајишник. – Београд : Филолошки факултет, 2023. – 383–395.
- МИЛОЈЕВИЋ, Марија: Поглед на фразеолошке јединице из угла лингвокултурологије / Марија М. Милојевић // *САВРЕМЕНА проучавања језика и књижевности* : зборник радова са XIV научног скупа младих филолога Србије, одржаног 2. априла 2022. године на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу. Књ. 1 / одг. ур. Милош Ковачевић, Јелена Петковић. – Крагујевац : Филолошко-уметнички факултет, 2023. – 55–65.
- МИЛОРАДОВ, Дејан: Дефинисање бионима у речницима српског језика / Дејан Милорадов, Имре Кризманић // *Зборник Матице српске за књижевност и језик, Нови Сад*. – 71, 1 (2023), 195–215.
- МИЛОРАДОВИЋ, Софија: Чиме се обезбеђује родна равноправност? / Софија Милорадовић // *ПОЛОЖАЈ српског језика у савременом друштву* : изазови, проблеми, решења : зборник саопштења с округлог стола одржаног у Матици српској 3. јула 2021. године / ур. Драган Станић, Срето Танасић ; прир. Исидора Бјелаковић, Виктор Савић. – Нови Сад : Матица српска ; Београд : Одбор за стандардизацију српског језика, 2021. – 31–32.
- МИЛОСАВЉЕВИЋ, Бојана: Парентезе у лексикографској дефиницији / Бојана С. Милосављевић // *ЛЕКСИКОГРАФИЈА и лексикологија у светлу актуелних проблема* : зборник научних радова / ур. Стана Ристић, Ивана Лазић Коњик, Ненад Ивановић. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2021. – 189–203.
- МИЛОСАВЉЕВИЋ, Тања: Вербална репрезентација концепта хране у српском призренском говору / Тања З. Милосављевић // *Исходишта, Ниш*. – 6 (2020), 223–236.
- МИЛОСАВЉЕВИЋ, Тања: Дијалекатска језичка слика света као лингвокултуролошки феномен / Тања З. Милосављевић // *Научни састанак слависта у Вукове дане, Београд*. – 50, 1 (2021), 213–221.
- МИЛОСАВЉЕВИЋ, Тања: Дијалектолошки речници као извор за лингвокултуролошка испитивања народних говора / Тања З. Милосављевић // *ЛЕКСИКОГРАФИЈА и лексикологија у светлу актуелних проблема* : зборник научних радова / ур. Стана Ристић, Ивана Лазић Коњик, Ненад Ивановић. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2021. – 577–592.
- МИЛОСАВЉЕВИЋ, Тања: Контекстуалне метафоричке реализације глагола говорења у призренско-тимочким говорима / Тања Милосављевић // *JEZIK, književnost, kontekst = Language, Literature, Context* : *tematski zbornik radova* / ур. Vesna Lopičić, Biljana Mišić Ilić. – Niš : Filozofski fakultet, 2020. – 150–166.
- МИЛОСАВЉЕВИЋ, Тања: Концепт судбине на косовско-метохијској језичкој слици света / Тања Милосављевић // *Исходишта, Ниш*. – 5 (2019), 299–310.

- МИЛОСАВЉЕВИЋ, Тања: О проучавању лексичког система српских говора Косова и Метохије : на примеру српског призренског говора / Тања З. Милосављевић // РЕЗУЛТАТИ досадашњих и правци будућих истраживања српских народних говора Косова и Метохије / гл. ур. Зоран Кнежевић ; ур. Радивоје Младеновић, Предраг Пипер. – Београд : САНУ : Институт за српски језик САНУ ; Косовска Митровица : Филозофски факултет Универзитета у Приштини, 2021. – 229–249.
- МИЛОСАВЉЕВИЋ, Тања: Творбено-семантичке и лингвокултурне карактеристике жаргонске лексики југоисточне Србије / Тања З. Милосављевић // НА темељима народних говора : зборник радова посвећен проф. др Јордани Марковић поводом одласка у пензију / ур. Татјана Трајковић, Надежда Јовић. – Ниш : Филозофски факултет, 2020. – 427–437.
- МИЛОСАВЉЕВИЋ, Тања: Фрагмент сточарства на језичкој слици света југоисточних српских говора : први део / Тања Милосављевић // ПАСТИРСКА лексика југоисточне Србије : колективна монографија / Недељко Богдановић, Ана Савић-Грујић, Тања Милосављевић, Мирјана К. Илић, Надежда Јовић, Стефана Ђорђевић, Томислав Г. Панајотовић ; ур. Недељко Богдановић. – Ниш : САНУ огранак САНУ у Нишу, 2020. – 2020. – 49–86.
- МИЛОШЕВИЋ, Ивана: Германизми у „Речнику жаргонизама јужне пруге“ / Ивана Д. Милошевић // Годишњак за српски језик, Ниш. – 18 (2020), 21–34.
- МИЛОШЕВИЋ, Марко: Славенизми у „Житију свјатаго и праведнаго Јосифа прекраснаго“ Викентија Ракића / Марко М. Милошевић // САВРЕМЕНА проучавања језика и књижевности : зборник радова са XIV научног скупа младих филолога Србије, одржаног 2. априла 2022. године на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу. Књ. 1 / одг. ур. Милош Ковачевић, Јелена Петковић. – Крагујевац : Филолошко-уметнички факултет, 2023. – 235–247.
- МИЛОШЕВИЋ, Стефан: Два века в двадцати словах / отв. ред. Н. Р. Добрушина, М. А. Даниель. – Москва : Издательский дом Высшей школы экономики, 2016. – 453. / Стефан Д. Милошевић // Јужнословенски филолог, Београд. – 76, 2 (2020), 209–216.
- МИЉАКОВИЋ, Милорад: Глагольные лексемы с приставкой *раз-* в русском языке и их переводные эквиваленты в сербском и английском языках / Милорад Миљаковић // WHERE Our Languages and Cultures Meet and Mix : a View From Serbia : Selected Papers from the Research Project “Languages and Cultures in Time and Space” : 2011–2019. = Susretanja i prožimanja naših jezika i kultura : pogled iz Srbije : odabrani radovi sa projekta „Jezici i kulture u vremenu i prostoru“ : 2011–2019. / ур. Snežana Gudurić, Tvrtko Prčić. – Novi Sad : Filozofski fakultet, 2021. – 383–404.
- МИЉАКОВИЋ, Милорад: Творбени начини за именовање припадника музичких поткултура у српском, руском и полском језику / Милорад Миљаковић // Славистика, Београд. – 24, 2 (2020), 229–243.
- МИЉКОВИЋ, Вања: Интернет платформа „Вукајлија“ и лексикографија савременог српског сленга / Вања Миљковић // РЕЧ године у словенским језицима / ур. Дејан Ајдачић, Ивана Лазић Коњик. – Београд : Алма : Филолошко друштво Речи, 2023. – 137–163.

- МИЉКОВИЋ, Вања: Лексикографија и лексикологија у светлу актуелних проблема : зборник научних радова / ур. Стана Ристић, Ивана Лазић Коњик, Ненад Ивановић. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2021. – 1170. / Вања Миљковић // Јужнословенски филолог, Београд. – 79, 1 (2023), 257–266. | Приказ
- МИЉКОВИЋ, Вања: Протодогађајна семантика глаголских префикса у српском језику / Вања Миљковић. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2023. – 419.
- МИЉКОВИЋ, Ивана: Analyse comparative de la métaphore et de la métonymie et théories cognitives associées / Ivana M. Miljković // Philologia Mediana, Ниш. – 12 (2020), 279–294.
- МИЉКОВИЋ, Ивана: D’ars bene dicendi aux différentes formes de polysémie : rhétorique, tropes, sens multiple / Ivana Miljković. – Niš : Filozofski fakultet, 2023. – 175.
- МИЉКОВИЋ, Миљан: Разлике у употреби англицизама у свакодневном говору код деце основношколског узраста у односу на социодемографске варијабле / Миљан Д. Миљковић // Баштина, Приштина–Лепосавић. – 54 (2021), 103–113.
- МИЉКОВИЋ, Миљан: Разумевање англицизама код ученика четвртог разреда основне школе у односу на социодемографске варијабле / Миљан Д. Миљковић, Снежана П. Перишић // Баштина, Приштина–Лепосавић. – 55 (2021), 135–144.
- МИЉКОВИЋ, Миљан: Утицај појаве англицизама и енглеских речи у медијима на употребу англицизама у свакодневном говору код деце школског узраста / Миљан Д. Миљковић // Баштина, Приштина–Лепосавић. – 51 (2020), 179–192.
- МИН, Гун: Особенности передачи лексики компьютерных игр на русском языке / Гун Мин // NOVO i tradicionalno u translatologiji i nastavi ruskog jezika kao stranog : zbornik radova = Новое и традиционное в переводоведении и преподавании русского языка как иностранного : сборник статей = New and Traditional in Translating and Teaching Russian as a Foreign Language : Proceedings / ур. Larisa Čović. – Banja Luka : Panevropski univerzitet Apeiron, 2021. – 308–313.
- МИНЧЕВА, Ангелина: Црквенословенска лексика у преводима „Новог завета“ Вука Караџића и Неофита Рилског / Ангелина Минчева // ВУК у Тршићу : о Вуку Караџићу на Научном састанку слависта у Вукове дане : 1971–2021. / ур. Бошко Сувајџић, Александар Милановић, Драгана Мршевић Радовић. – Београд : Филолошки факултет ; Лозница : Центар за културу Вук Караџић, 2021. – 283–294.
- МИРКОВИЋ, Горица: Колокације с придевом *крујан* / Горица Мирковић // Прилози проучавању језика, Нови Сад. – 51 (2020), 101–114.
- МИРОХА, Пјотр: Делатност часописа „Новоречје“ у оквиру српских и польских истраживања неологизама / Пјотр Мироха // Новоречје : Научно популарни неолошки часопис, Београд. – 4 (2021), 186–197.
- МИТИЋ, Анђела: Микротопонимија села у доњем сливу Власине / Анђела Митић // САВРЕМЕНА филолошка проучавања младих истраживача 1 : збор-

- ник са научног скупа „Савремена филолошка проучавања младих истраживача I“, одржаног 25. и 26. фебруара 2022. године у Нишу / ур. Тамара Костић Пахноглу, Оливера Марковић. – Ниш : Филозофски факултет, 2023. – 295–306.
- МИТИЋ, Вања: Творбена анализа лексема насталих комбинованом творбом са суфиксом *-ије* у славеносрпској епоси / Вања Д. Митић // Књижевност и језик, Београд. – 67, 2 (2020), 337–351.
- МИТИЋ, Ивана: Анализа родно осетљивих термина у правним документима / Ивана З. Митић, Андреј И. Благојевић // *Philologia Mediana*, Ниш. – 13 (2021), 793–806.
- МИТИЋ, Ивана: Речи са негативим значењем као интензификатори у српском језику / Ивана З. Митић // НА темељима народних говора : зборник радова посвећен проф. др Јордани Марковић поводом одласка у пензију / ур. Татјана Трајковић, Надежда Јовић. – Ниш : Филозофски факултет, 2020. – 445–455.
- МИТИЋ, Ивана: Сличности и разлике у употреби и значењу израза *и други* / *и остали* у српском језику / Ивана З. Митић, Неда Н. Стефановић // *Philologia Mediana*, Ниш. – 15 (2023), 557–570.
- МИТРИЋЕВИЋ ШТЕПАНЕК, Катарина: Česká a srbská frazeologie : na cestě ke dvojazyčnému frazeologickému slovníku / Snežana Popovićová. – Praha : Karolinum, 2020. – 206. / Катарина Митрићевић Штепанек // Славистика, Београд. – 25, 2 (2021), 334–338. | Приказ
- МИТРИЋЕВИЋ ШТЕПАНЕК, Катарина: Аугментативи у српском и чешком језику у Чешком националном корпусу / Катарина Митрићевић Штепанек // Славистика, Београд. – 24, 2 (2020), 115–133.
- МИТРОВИЋ, Саша: Деривација српских мушких имена у Дунавској Клисурси / Саша Д. Митровић // Исходишта, Ниш. – 3 (2017), 249–259.
- МИТРОВИЋ, Саша: Осврт на српску антропонимију у Дунавској Клисурси / Саша Б. Митровић // Исходишта, Ниш. – 2 (2016), 131–143.
- МИЋОВИЋ, Драгослава: Uticaj prethodnog poznavanja vokabulara на учење страног језика струке : studija slučaja / Dragoslava Mićović, Lidija Beko // *Filološki vidici* 1. – 113–125.
- МИХАЈЛОВИЋ, Милица: Именички антоними у менталном лексикону / Милица М. Михајловић // Филолог : часопис за језик, књижевност и културу, Бања Лука. – 21 (2020), 200–216.
- МИХАЈЛОВИЋ, Милица: Македонизми у говору Врања / Милица Михајловић // САВРЕМЕНА филолошка проучавања младих истраживача I : зборник са научног скупа „Савремена филолошка проучавања младих истраживача I“, одржаног 25. и 26. фебруара 2022. године у Нишу / ур. Тамара Костић Пахноглу, Оливера Марковић. – Ниш : Филозофски факултет, 2023. – 285–294.
- МИХАЉЕВИЋ, Милица: Riječ godine – mogući pristupi – primjer hrvatskoga / Milica Mihaljević // РЕЧ године у словенским језицима / ур. Дејан Ајдачић, Ивана Лазић Коњик. – Београд : Алма : Филолошко друштво Речи, 2023. – 9–29.
- МИХАЉЕВИЋ, Милица: Tvorbena analiza hrvatskoga koronavirusnog nazivlja : s posebnim obzirom на stopljenice i sraslice / Milica Mihaljević // СЛИВЕНИЦЕ

- у словенским језицима / прир. Рајна Драгићевић, Дејан Ајдачић. – Београд : Филолошко друштво Речи : Алма, 2023. – 105–126.
- МИЦИЋ, Јована: Ратарска лексика Сушице код Грачанице / Јована С. Мицић // ДРАГАН Лилић : између лингвистике и стилистике / ур. Голуб Јашовић. – Косовска Митровица : Филозофски факултет Универзитета у Приштини, 2021. – 163–176.
- МИШИЋ ИЛИЋ, Биљана: Srpski rečnik novijih anglicizama / Tvrtko Prčić, Jasmina Dražić, Mira Milić, Milan Ajdžanović, Sonja Filipović Kovačević, Olga Panić Kavgić, Strahinja Stepanov. – Novi Sad : Filozofski fakultet, 2021. – 641. / Biljana Mišić Ilić // FU. – 21, 1 (2023), 143–145. | Приказ
- МИШИЋ ИЛИЋ, Биљана: *Wtf is this?* : формалне и функционалне карактеристике англицизма *fuck* у српском / Биљана М. Мишић Илић // НА темељима народних говора : зборник радова посвећен проф. др Јордани Марковић поводом одласка у пензију / ур. Татјана Трајковић, Надежда Јовић. – Ниш : Филозофски факултет, 2020. – 457–474.
- МИШИЋ, Биљана: Компоненцијална анализа секундарних значења глагола *отићи* / Биљана Б. Мишић // Српски језик : студије српске и словенске, Београд. – 28 (2023), 271–283.
- МИШИЋ, Биљана: *Хљеб* у фразеологизмима / Биљана Мишић // ЗНАЧАЈ српског језика за очување српског културног идентитета. Том II, *Хљеб* у српском језику, књижевности и култури : радови са научног скупа „Српска књижевност као основа српског језика“, одржаног у Андрићграду 2–4. октобра 2020. / гл. ур. Емир Кустурица. – Вишеград : Андрићев институт, 2021. – 173–185.
- МОМЧИЛОВИЋ, Кристина: Пастирска лексика југоисточне Србије : колективна монографија / Недељко Богдановић и др. – Ниш : Српска академија наука и уметности, огранак у Нишу, 2020. – 216. / Кристина Момчиловић // Етно-културолошки зборник за проучавање културе источне Србије и суседних области, Сврљиг. – 24 (2021), 215–219. | Приказ
- МОСКОВЉЕВИЋ ПОПОВИЋ, Јасмина: О деноминалним придевима с префиксом *преко-* / Јасмина Д. Московљевић Поповић // АКТУЕЛНА питања морфологије и творбе р(и)јечи српског језика / ур. Емир Кустурица. – Андрићград, Вишеград : Андрићев институт, 2021. – 211–221.
- МРКАЉ, Зона: Терминолошке недоумице у настави српског језика и књижевности / Зона В. Мркаљ // Књижевност и језик, Београд. – 67, 2 (2020), 353–363.
- МРШЕВИЋ РАДОВИЋ, Драгана: *Маска* у језику и култури / Драгана Мршевић-Радовић // ПРЕДАВАЊА 9/10 : семинар српског језика, књижевности и културе / ур. Драгана Мршевић-Радовић, Бошко Сувајџић. – Београд : Међународни славистички центар, 2021. – 35–40.
- МРШЕВИЋ РАДОВИЋ, Драгана: Фразеологија : огледало српског народног књижевног језика / Драгана Мршевић-Радовић // 50 година Међународног славистичког центра. Књ. 2, Велике теме српске лингвистике : Научни састанак слависта у Вукове дане : 1971–2019. / ур. Драгана Мршевић Радовић и др. – Београд : Филолошки факултет, Међународни славистички центар, 2021. – 609–619.

- МУДРИНИЋ, Тијана: Пословице и фразеологизми са лексемом *мајка/мајин/мајинер* у српском језику / Тијана Мудринић // МЛАДИ и србистика 4 : зборник радова полазника образовних програма у НОКЦ „Вук Караџић“ у Тршићу / ур. одбор Милош Ковачевић и др. – Тршић : Научно-образовно културни центар „Вук Караџић“, 2023. – 95–112.
- МУТАВЦИЋ, Предраг: О фразеологији савременог грчког и српског језика : прилог проучавању грчко-српске фразеологије / Предраг Ј. Мутавцић, Anastassios L. Kampouris // Српски језик : студије српске и словенске, Београд. – 25 (2020), 317–337.
- МУТАВЦИЋ, Предраг: Mesec u frazeologizmima u savremenom albanskom, grčkom i srpskom jeziku / Predrag Mutavdžić, Merima Krijezi, Ana Sivački // Филолошки преглед, Београд. – 47, 2 (2020), 39–61.
- МУТАВЦИЋ, Предраг: Идиоматске конструкције са појмом времена у савременом румунском, грчком и српском језику : прилог проучавању семантике балканске фразеологије / Предраг Мутавцић // LIMBA, literatura, cultura română : provocări și perspective / ed. Mirjana Ćorković et al. – Belgrad : Facultatea de Filologie, 2023. – 201–228.
- МУТАВЦИЋ, Предраг: Језик као историјски подсетник : о етнониму *Турчин* у фразеологији Грка, Албанаца и Срба / Предраг Мутавцић, Мерима Кријеџи // НОВИ правци истраживања у друштвеним и хуманистичким наукама : тематски зборник радова са деветог међународног научног скупа одржаног 9. новембра 2019. Наука и савремени универзитет 9 / ур. Јасмина Шаранац Стаменковић и др. – Ниш : Филозофски факултет, 2020. – 33–48.
- МУТАВЦИЋ, Предраг: О библијским фразеологизмима са ономастичком компонентом у савременом албанском и српском језику / Предраг Мутавцић, Мерима Кријеџи // Славистика, Београд. – 25, 1 (2021), 298–311.
- МУТАВЦИЋ, Предраг: О зоонимима увредљивог садржаја у албанском, грчком и српском / Предраг Мутавцић, Мерима Кријеџи // Славистика, Београд. – 24, 1 (2020), 225–244.
- НАЈДЕНОВА, Вјара: Називи уметника : сличности и разлике у српском, руском и бугарском језику / Вјара Ал. Најденова // СРБИЈА и српски језик / ур. Милош Ковачевић, Јелена Петковић. – Крагујевац : Филолошко-уметнички факултет, 2023. (Српски језик, књижевност, уметност : зборник радова са XVII међународног научног скупа одржаног на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу (28–29. X 2022); 1). – 267–275.
- НЕГРИШОРАЦ, Иван: Родна осетљивост, језичка структура и језички израз : шест не баш неважних напомена / Иван Негришорац // ПОЛОЖАЈ српског језика у савременом друштву : изазови, проблеми, решења : зборник саопштења с округлог стола одржаног у Матици српској 3. јула 2021. године / ур. Драган Станић, Срето Танасић ; прир. Исидора Бјелаковић, Виктор Савић. – Нови Сад : Матица српска ; Београд : Одбор за стандардизацију српског језика, 2021. – 163–181.
- НЕДЕЉКОВИЋ, Војин: „Расправа о блаженом животу“ : терминологија и стил Сенеке Философа у српском преводу Милоша Н. Ђурића / Војин Недељковић // МИЛОШ Н. Ђурић : класично наслеђе на размеђи традиционалног и модерног : зборник научног скупа одржаног 21. децембра 2017. у САНУ и

- на Филозофском факултету Универзитета у Београду / ур. Злата Бојовић. – Београд : САНУ, 2021. – 159–179.
- НЕДЕЉКОВИЋ, Даница: Експресивни именички деривати са суфиксом *-ling* у немачком језику и његови преводни еквиваленти у српском језику / Даница Б. Недељковић, Софија И. Мијовић // ЕКСПРЕСИВНОСТ у српском језику / ур. Милош Ковачевић, Јелена Петковић. – Крагујевац : Филолошко-уметнички факултет, 2020 (Српски језик, књижевност, уметност : зборник радова са XIV међународног научног скупа одржаног на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу 25–27. X 2019. ; 1). – 333–349.
- НЕНАДИЋ, Марија: Доступност когнитивно-прагматичких информација за лексеме обраћања у енглеским и српским описним речницима / Марија Ж. Ненадић // САВРЕМЕНА проучавања језика и књижевности : зборник радова са XIV научног скупа младих филолога Србије, одржаног 2. априла 2022. године на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу. Књ. 1 / одг. ур. Милош Ковачевић, Јелена Петковић. – Крагујевац : Филолошко-уметнички факултет, 2023. – 25–40.
- НЕНАДИЋ, Марија: Творбено-семантичка анализа деривационог гнезда *Африка* / Марија Ж. Ненадић // АФРИКА : књижевност, култура, језик, политика / ур. Јелена Арсенијевић Митрић, Наташа Ракић. – Крагујевац : Филолошко-уметнички факултет, 2023. – 333–344.
- НЕНАДИЋ, Марија: Универбизација : осврт на досадашња истраживања о недовољно проученом творбеном моделу / Марија Ненадић, Марко Милошевић // САВРЕМЕНА филолошка проучавања младих истраживача 1 : зборник са научног скупа „Савремена филолошка проучавања младих истраживача 1“, одржаног 25. и 26. фебруара 2022. године у Нишу / ур. Тамара Костић Пахноглу, Оливера Марковић. – Ниш : Филозофски факултет, 2023. – 333–343.
- НЕНКОВА, Веселка: Análisis comparativo de las estrategias comunicativas en la publicidad de productos farmacéuticos en español y búlgaro / Veselka Nenкова, Nezabravka Nenкова // PASADO, presente y futuro del hispanismo en el mundo : avances y retos / ed. Anđelka Pejović, Vladimir Karanović, Ksenija Vraneš. – Belgrado : Facultad de Filología de la Universidad, 2023. – 205–218.
- НЕШОВИЋ, Матија: Англицизми у српском и руском омладинском жаргону : морфосинтаксички и семантички аспект / Матија Нешовић // Славистика, Београд. – 27, 1 (2023), 180–197.
- НИКЕТИЋ, Предраг: Use of Personal Names in English and Serbian Canned Jokes / Predrag Niketić // ПРИМЕЊЕНА лингвистика данас 6 : језик, књижевност и интердисциплинарност : зборник радова са Шестог међународног конгреса „Примењена лингвистика данас : језик, књижевност и интердисциплинарност“, одржаног 12–13. октобра 2018. у Београду / прир. Весна Половина, Борко Ковачевић. – Београд : Филолошки факултет, 2020. – 93–108.
- НИКИТОВИЋ, Зорица: Функција језика у глобалистичким процесима дехуманизације човечанства / Зорица Никитовић // ПОЛОЖАЈ српскога језика у савременом друштву : изазови, проблеми, решења : зборник саопштења с округлог стола одржаног у Матици српској 3. јула 2021. године / ур. Драган Станић, Срето Танасић ; прир. Исидора Бјелаковић, Виктор Савић. – Нови

- Сад : Матица српска ; Београд : Одбор за стандардизацију српског језика, 2021. – 95–98.
- НИКОЛИЋ, Александар: Kontrastive Analyse deutscher Phraseologismen im semantischen Feld *reden* und *schweigen* und ihrer Äquivalente im Serbischen / Aleksandar S. Nikolić // Зборник за језике и књижевности Филозофског факултета у Новом Саду. – 10 (2020), 59–71.
- НИКОЛИЋ, Александар: Kontrastivna i konceptualna analiza nemačkih i srpskih frazeologizama sa komponentom *Tür/vrata* / Aleksandar S. Nikolić // Филолог : часопис за језик, књижевност и културу, Бања Лука. – 24 (2021), 186–201.
- НИКОЛИЋ, Александар: Српска културно специфична лексика у филму „Парада“ / Александар Николић // Прилози проучавању језика, Нови Сад. – 52 (2021), 203–221.
- НИКОЛИЋ, Весна: Актуелна питања лексикологије и лексикографије српског језика / ур. Милош Ковачевић. – Андрићград : Андрићев институт, 2022. – 357. / Весна С. Николић // Јужнословенски филолог, Београд. – 79, 1 (2023), 267–276. | Приказ
- НИКОЛИЋ, Весна: *Епидемијски или епидемиолошки* / Весна С. Николић // Језик данас, Нови Сад. – 17 (2021), 10–13.
- НИКОЛИЋ, Весна: Од граматике и деривације до семантике : Граматика у огледалу семантике / Рајна Драгићевић. – Београд : Чигоја штампа, 2020. – 235. / Весна С. Николић // Књижевност и језик, Београд. – 67, 2 (2020), 443–448. | Приказ
- НИКОЛИЋ, Весна: Паронимија у настави српског језика / Весна С. Николић // Књижевност и језик, Београд. – 68, 1 (2021), 159–174.
- НИКОЛИЋ, Видан: Дистрибуција микротопонима *Свајтовско гробље* на српско- (хрватском) језичком подручју : ономастички и етнолингвистички аспект / Видан В. Николић // Исходишта, Ниш. – 3 (2017), 283–296.
- НИКОЛИЋ, Видан: Стилистичка функција дијалектизама у роману „Време кокошки“ Добрила Ненадића / Видан Николић, Милка В. Николић // Исходишта, Ниш. – 1 (2015), 333–342.
- НИКОЛИЋ, Ивана: Неологизми : одређење термина и преглед истраживања у шпанској и српској лингвистици / Ивана Николић // ХИСПАНСКО наслеђе у мултикултуралном свету : зборник у част професору Далибору Солдатићу = El legado hispánico en el mundo multicultural : volumen monográfico en homenaje al profesor Dalibor Soldatić / ур. Владимир Карановић, Анђелка Пејовић. – Београд : Филолошки факултет, 2020. – Филолошки факултет, 2020. – 435–455.
- НИКОЛИЋ, Јована: Облици родно осетљивих именица на српском и енглеском језику на информативним порталима / Јована Николић // САВРЕМЕНА проучавања језика и књижевности : зборник радова са XI научног скупа младих филолога Србије, одржаног 30. марта 2019. године на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу. Књ. 1 / одг. ур. Милош Ковачевић, Јелена Петковић. – Крагујевац : Филолошко-уметнички факултет, 2020. – 303–310.
- НИКОЛИЋ, Јована: Хидронимија десног слива Средњег Ибра / Јована С. Николић // Баштина, Приштина–Лепосавић. – 54 (2021), 41–59.

- НИКОЛИЋ, Лука: Метаисторија историјског речника српског језика : Историјска лексикографија српског језика / ур. Јасмина Грковић-Мејдор, Исиidora Бјелаковић, Марина Курешевић. – Нови Сад : Српска академија наука и уметности, Огранак : Матица српска, 2021. – 399. / Лука З. Николић // Зборник Матице српске за књижевност и језик, Нови Сад. – 71, 1 (2023), 298–303. | Приказ
- НИКОЛИЋ, Марина: Нове речи у српском јавном дискурсу као последица пандемије ковида 19 / Марина М. Николић, Светлана М. Слијепчевић Бјеливук, Слободан Б. Новокмет // Зборник радова Филолошког факултета у Приштини. – 51, 1 (2021), 365–390.
- НИКОЛИЋ, Марина: О новим речима 1 / ур. Дејан Ајдачић. – Београд : Алма : Пројекат Растко, 2021. – 186. / Марина Николић // Лингвистичке актуелности, Београд. – 34 (2022), 36–41. | Приказ
- НИКОЛИЋ, Марина: Речник појмова из периода епидемије ковида / Марина М. Николић // Преводац, Београд. – 40, 1/2 (2021), 17–30.
- НИКОЛИЋ, Милка: Садржаји о хлебу у настави српског као страног језика : традиционална српска култура између глобализацијског мултикултурализма и гастрономског туризма / Милка Николић // ЗНАЧАЈ српског језика за очување српског културног идентитета. Том II, Хлеб у српском језику, књижевности и култури : радови са научног скупа „Српска књижевност као основа српског језика“, одржаног у Андрићграду 2–4. октобра 2020. / гл. ур. Емир Кустурица. – Вишеград : Андрићев институт, 2021. – 129–150.
- НИНКОВИЋ, Лена: Појам *majke* kao podležna metafora u srpskom i engleskom jeziku / Lena Ninković // Filološki vidici 1. – 127–142.
- НИНКОВИЋ, Лена: Концептуализација непрототипичних емоционалних појмова одговорности, поштовања и оданости у српском и енглеском језику / Лена З. Нинковић // Анали Филолошког факултета, Београд. – 32, 2 (2020), 363–391.
- НОВАК, Марија: Электронный словарь полонизмов в русском языке XIV–XVII вв. : функции историко-культурных комментариев / Мария Олеговна Новак, Яна Андреевна Пенькова // ЛЕКСИКОГРАФИЈА и лексикологија у светлу актуелних проблема : зборник научних радова / ур. Стана Ристић, Ивана Лазић Коњик, Ненад Ивановић. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2021. – 393–408.
- НОВАКОВ, Драгана: Закон против језика и против памети / Драгана Новаков // ПОСЛЕДИЦЕ Закона о родној равноправности : зборник радова са Округлог стола у Народној скупштини Републике Србије 17. јун 2023. године / прир. Зоран Павловић. – Пирот : Pi-press, 2023. – 21–30.
- НОВАКОВ, Драгана: Из антропониимије неких насеља на Пештеру на старим нишанима : XVIII и XIX век / Драгана С. Новаков, Реџеп Ш. Шкријелъ // Зборник радова Филолошког факултета у Приштини. – 51, 2 (2021), 87–115.
- НОВАКОВИЋ, Ана: О ходонимима српског карактера у актуелној скопској урбанониимији / Ана Д. Новаковић // ДРАГАН Лилић : између лингвистике и стилистике / ур. Голуб Јашовић. – Косовска Митровица : Филозофски факултет Универзитета у Приштини, 2021. – 197–210.

- НОВОКМЕТ, Слободан: Да ли реч године мора да буде реч? / Слободан Новокмет // РЕЧ године у словенским језицима / ур. Дејан Ајдацић, Ивана Лазић Коњик. – Београд : Алма : Филолошко друштво Речи, 2023. – 55–68.
- НОВОКМЕТ, Слободан: Ко су *вакцинаши*? / Слободан Б. Новокмет // О новим речима 1 / ур. Дејан Ајдацић. – Београд : Алма : Културна мрежа Пројекат Растко, 2021. – 141–145.
- НОВОКМЕТ, Слободан: Лексикографска анализа „Речника страних речи, које се јављају у нас те их ваља разумети, а понешто их се и клонити“ Јована Грчића из 1904. године / Слободан Б. Новокмет, Маријана Р. Ђукић // Српски језик : студије српске и словенске, Београд. – 26 (2021), 475–490.
- НОВОКМЕТ, Слободан: Метафорична значења животињских назива у функцији изражавања моћи у српском лексичком систему и јавном дискурсу / Слободан Новокмет // JEZIK, književnost, moć = Language, Literature, Power : tematski zbornik radova / ур. Biljana Mišić Ilić i dr. – Niš : Filozofski fakultet, 2023. – 57–70.
- НОВОКМЕТ, Слободан: Називи животиња у српском језику : семантичка и лингвокултуролошка анализа / Слободан Новокмет. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2020. – 340.
- НОВОКМЕТ, Слободан: Називи животиња у функцији номинације човека према друштвеној улози у жаргону српског језика / Слободан Б. Новокмет // Научни састанак слависта у Вукове дане, Београд. – 49, 1 (2020), 307–318.
- НОВОКМЕТ, Слободан: Неологизми бирани за реч године на енглеском говорном подручју и њихова представљеност у српском лексичком систему / Слободан Б. Новокмет // Научни састанак слависта у Вукове дане, Београд. – 52, 1 (2023), 317–328.
- НОВОКМЕТ, Слободан: Номинација симбола @ (ET) у савременом српском језику / Слободан Новокмет // Новоречје : Научно популарни неолошки часопис, Београд. – 4 (2021), 139–151.
- НОВОКМЕТ, Слободан: Преводи компјутерских и интернетских термина на српски језик : актуелна питања и проблеми / Слободан Б. Новокмет // Књижевност и језик, Београд. – 70, 1 (2023), 27–38.
- НОВОКМЕТ, Слободан: Форманти страног порекла *веб* и *сајбер* у српском језику / Слободан Новокмет // Новоречје : Научно популарни неолошки часопис, Београд. – 4 (2021), 152–167.
- НОВОКМЕТ, Слободан: Шта су *гладац* и *јадац* из израза *сјоља гладац а изнујпра јадац*? / Слободан Б. Новокмет // Језик данас, Нови Сад. – 17 (2021), 22–27.
- НОРМАН, Борис: К проблеме феминитивов : объективная реальность, языковая картина мира и метаязыковая оценка / Борис Норман // Зборник Матице српске за славистику, Нови Сад. – 100 (2021), 231–246.
- ЊЕБЖЕГОВСКА БАРТМИЊСКА, Станислава: Elementy „językowe“ i przyjęzykowe“ w definicji leksykograficznej / Stanisława Niebrzegowska-Bartmińska // ЛЕКСИКОГРАФИЈА и лексикологија у светлу актуелних проблема : зборник научних радова / ур. Стана Ристић, Ивана Лазић Коњик, Ненад Ивановић. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2021. – 745–760.

- ЊОМАРКАЈИ, Иштван: Улога граматичког рода у преузимању страних речи у доба раног реализма / Иштван Њомаркаји // 50 година Међународног славистичког центра. Књ. 2, Велике теме српске лингвистике : Научни састанак слависта у Вукове дане : 1971–2019. / ур. Драгана Мршевић Радовић и др. – Београд : Филолошки факултет, Међународни славистички центар, 2021. – 413–424.
- О новим речима 1 / ур. Дејан Ајдачић. – Београд : Алма : Културна мрежа Пројекат Растко, 2021. – 186.
- ОБРАДОВИЋ, Мирјана: Антропонимија у топонимији Левачких села око Каленићке реке / Мирјана Обрадовић // САВРЕМЕНА проучавања језика и књижевности : зборник радова са XI научног скупа младих филолога Србије, одржаног 30. марта 2019. године на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу. Књ. 1 / одг. ур. Милош Ковачевић, Јелена Петковић. – Крагујевац : Филолошко-уметнички факултет, 2020. – 127–137.
- ОБРАДОВИЋ, Мирјана: Из хидронимије Левча / Мирјана Обрадовић // САВРЕМЕНА проучавања језика и књижевности : зборник радова са XII научног скупа младих филолога Србије, одржаног 26. септембра 2020. године на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу. Књ. 1 / одг. ур. Милош Ковачевић, Јелена Петковић. – Крагујевац : Филолошко-уметнички факултет, 2021. – 417–430.
- ОВАНОВИЋ СИМИЋ, Јелена: Слика природе у српском језику / Гордана Штрабац, Гордана Штасни. – Нови Сад : Филозофски факултет, 2022. – 340. / Јелена Јовановић Симић // Зборник Матице српске за филологију и лингвистику, Нови Сад. – 66, 1 (2023), 184–194. | Приказ
- ОВАНОВИЋ, Ана: Jeu de mots, jeu d'idées : petite tentative non conventionnelle de lexicologie franco-serbe / Ana A. Jovanović. – Beograd : Filološki fakultet, 2020. – 149.
- ОВАНОВИЋ, Јована: Моћ лексике медијског дискурса у креирању и учвршћивању ставова према мањинским групама : на примеру вербалне дискриминације ЛГБТ особа / Јована Јовановић // JEZIK, književnost, moć = Language, Literature, Power : tematski zbornik radova / ур. Biljana Mišić Ilić i dr. – Niš : Filozofski fakultet, 2023. – 167–183.
- ОВАНОВИЋ, Миодраг: Један општи поглед на (лексичке) романизме у Црној Гори / Миодраг Јовановић // ЛЕКСИКОГРАФИЈА и лексикологија у светлу актуелних проблема : зборник научних радова / ур. Стана Ристић, Ивана Лазић Коњик, Ненад Ивановић. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2021. – 561–575.
- ОВОКМЕТ, Слободан: Нове сливенице у именовању појмова из периода епидемије ковида 19 у језику медија / Слободан Новокмет, Јована Јовановић // СЛИВЕНИЦЕ у словенским језицима / прир. Рајна Драгићевић, Дејан Ајдачић. – Београд : Филолошко друштво Речи : Алма, 2023. – 127–149.
- ОДБОР за стандардизацију српског језика: Насиље над српским језиком / Одбор за стандардизацију српског језика ; Срето З. Танасић // Наш језик, Београд. – 52, 2 (2021), 121–124.
- ОДБОР за стандардизацију српског језика: Одлука Одбора за стандардизацију српског језика : Закон о родној равноправности је закон против српског

- језика / Одбор за стандардизацију српског језика ; нацрт сачинио Милош Ковачевић // Наш језик, Београд. – 52, 1 (2021), 133–136.
- ОДБОР за стандардизацију српског језика: Одлуке одбора за стандардизацију српског језика : Холандија или Низоземска / Одбор за стандардизацију српског језика ; предлог одлуке саставио Срето Танасић // Језик данас, Нови Сад. – 16 (2020), 29–30.
- ОДБОР за стандардизацију српског језика: Одлуке Одбора за стандардизацију српског језика : Холандија или Низоземска / Одбор за стандардизацију српског језика ; предлог одлуке саставио Срето Танасић // Наш језик, Београд. – 51, 1 (2020), 101–102.
- ОДБОР за стандардизацију српског језика: Одлуке Одбора за стандардизацију српског језика : Људско биће није исто што и хумано биће / Одбор за стандардизацију српског језика ; нацрт одлуке припремила је Душка Кликовац // Језик данас, Нови Сад. – 18 (2021), 35–39.
- ОДБОР за стандардизацију српског језика: Одлуке Одбора за стандардизацију српског језика : Насиље над српским језиком / Одбор за стандардизацију српског језика ; нацрт одлуке припремио је Срето Танасић // Језик данас, Нови Сад. – 17 (2021), 40–42.
- ОДБОР за стандардизацију српског језика: Одлуке одбора за стандардизацију српског језика : Боље је рећи *додајина вредности* / Одбор за стандардизацију српског језика // Језик данас, Нови Сад. – 21 (2023), 39–40.
- ОДБОР за стандардизацију српског језика: Писање назива једног вируса : *вирус корона* / Одбор за стандардизацију српског језика ; предлог одлуке саставио Владан Јовановић // Наш језик, Београд. – 51, 2 (2020), 101–104.
- ОДБОР за стандардизацију српског језика: Списи Одбора за стандардизацију српског језика. 19–21 (2021–2023) / приредио Владан Јовановић. – Београд : Одбор за стандардизацију српског језика, 2023. – 382.
- ОДБОР за стандардизацију српског језика: Терминолошке синтагме које конституише именица *менаџмент* / Одбор за стандардизацију српског језика ; предлог одлуке саставила Марина Николић // Наш језик, Београд. – 51, 2 (2020), 97–99.
- ОЛОШТАК, Мартин: *Nominačné aspekty lexiky a teória lexikálnej motivácie* / Martin Ološtiak // Јужнословенски филолог, Београд. – 79, 1 (2023), 97–120.
- ОНОМАСТИКА Неготинске Крајине : друга половина XIX века / прир. Никола Плавшић. – Неготин : Народна библиотека „Доситеј Новаковић“, 2023. – 612.
- ОПАРНИЦА, Милена: *Primarna motivisanost upotrebe deminutiva* / Milena S. Oparnica // Примењена лингвистика, Београд. – 24 (2023), 217–229.
- ОПАЧИЋ, Марија: Асиндетске реченице с поновљеном глаголском лексемом у руском и српском језику / Марија Опачић // Славистика, Београд. – 27, 1 (2023), 71–84.
- ОПАЧИЋ, Марија: Из славистичке библиотеке посебних издања : О појму и речи у језику књижевних стваралаца / Митра Рељић. – Београд : Славистичко друштво Србије, 2021. – 397. / Марија М. Опачић // Књижевност и језик, Београд. – 70, 1 (2023), 189–196. | Приказ

- ОПАЧИЋ, Марија: Огледи о језику српских писаца / Срето З. Танасић. – Београд : Славистичко друштво Србије, 2022. – 225. / Марија М. Опачић // Наш језик, Београд. – 54, 1 (2023), 87–99. | Приказ
- ОТАШЕВИЋ, Ђорђе: Lexical Layers of Identity : Words, Meaning, and Culture in the Slavic Languages / Danko Šipka. – Cambridge : Cambridge University Press, 2019. – 206. / Ђорђе Оташевић // Лингвистичке актуелности, Београд. – 32 (2019), 39–40. | Приказ
- ОТАШЕВИЋ, Ђорђе: Библиографија радова на словенским језицима и енглеском о неологизмима везаним за актуелну пандемију : избор (1) / Ђорђе Оташевић // Новоречје : Научно популарни неолошки часопис, Београд. – 4 (2021), 133–136.
- ОТАШЕВИЋ, Ђорђе: Библиографија радова на словенским језицима и енглеском о неологизмима везаним за актуелну пандемију : избор (2) / Ђорђе Оташевић // Новоречје : неолошки часопис, Београд. – 5 (2021), 161–163.
- ОТАШЕВИЋ, Ђорђе: Библиографија радова на словенским језицима и енглеском о неологизмима везаним за актуелну пандемију : избор (3) / Ђорђе Оташевић // Новоречје : Неолошки часопис, Београд. – 6 (2022), 191–194.
- ОТАШЕВИЋ, Ђорђе: Библиографија радова на словенским језицима и енглеском о неологизмима везаним за актуелну пандемију : избор (4) / Ђорђе Оташевић // Новоречје : Неолошки часопис, Београд. – 7 (2022), 141–146.
- ОТАШЕВИЋ, Ђорђе: Библиографија радова на словенским језицима и енглеском о неологизмима везаним за актуелну пандемију : избор (5) / Ђорђе Оташевић // Новоречје : Неолошки часопис, Београд. – 8 (2023), 227–230.
- ОТАШЕВИЋ, Ђорђе: Библиографија радова на словенским језицима и енглеском о неологизмима везаним за актуелну пандемију : избор (6) / Ђорђе Оташевић // Новоречје : Неолошки часопис, Београд. – 9 (2023), 271–275.
- ОТАШЕВИЋ, Ђорђе: Вредновање нових речи / Ђорђе Оташевић // Новоречје : Научно популарни неолошки часопис, Београд. – 3 (2020), 184–187.
- ОТАШЕВИЋ, Ђорђе: Деантропонимни неологизми у савременом српском језику / Ђорђе Р. Оташевић // Научни састанак слависта у Вукове дане, Београд. – 52, 1 (2023), 293–303.
- ОТАШЕВИЋ, Ђорђе: Злобници, зликовци, чудовишта, психопате. – Крагујевац : Филолошко-уметнички факултет, 2023. – 590. / Ђорђе Оташевић // Лингвистичке актуелности, Београд. – 35 (2023), 21–25. | Приказ
- ОТАШЕВИЋ, Ђорђе: Изабрани радови Н. З. Котелове : Избранные работы / Н.З. Котелова – Санкт-Петербург : Российская академия наук; Институт лингвистических исследований, 2015. – 276. / Ђорђе Оташевић // Новоречје : Научно популарни неолошки часопис, Београд. – 3 (2020), 77–78. | Приказ
- ОТАШЕВИЋ, Ђорђе: Именица *криза* у савременом српском језику / Ђорђе Оташевић // Новоречје : Научно популарни неолошки часопис, Београд. – 4 (2021), 173–185.
- ОТАШЕВИЋ, Ђорђе: Исцрпност описних речника / Ђорђе Оташевић // Новоречје : Научно популарни неолошки часопис, Београд. – 2 (2020), 140–142.
- ОТАШЕВИЋ, Ђорђе: Језик око нас. – Нови Сад : Прометеј, 2019. – 167. / Ђорђе Оташевић // Лингвистичке актуелности, Београд. – 33 (2019), 55–56. | Приказ

- ОТАШЕВИЋ, Ђорђе: Језик, књижевности и игра. – Београд : Факултет за стране језике Алфа БК универзитет, 2020. – 407. / Ђорђе Оташевић // Лингвистичке актуелности, Београд. – 33 (2019), 51–52. | Приказ
- ОТАШЕВИЋ, Ђорђе: Неологизми и okazaционализми у медијском дискурсу : Словообразование в современном медиадискурсе / Анна Сергеевна Зотова – Владимир : Калейдоскоп, 2016. – 120. / Ђорђе Оташевић // Новоречје : Научно популарни неолошки часопис, Београд. – 3 (2020), 75–76. | Приказ
- ОТАШЕВИЋ, Ђорђе: Нова лексика у српском језику у вези с руско-украјинским сукобом / Ђорђе Р. Оташевић // Српски језик : студије српске и словенске, Београд. – 28 (2023), 315–336.
- ОТАШЕВИЋ, Ђорђе: Нове речи и речници нових речи : Новые слова и словари новых слов. 2020: Сборник научных статей / Н.В. Козловская – Санкт Петербург : Институт лингвистических исследований РАН, 2020. – 220. / Ђорђе Оташевић // Новоречје : Неолошки часопис, Београд. – 5 (2021), 121–123. | Приказ
- ОТАШЕВИЋ, Ђорђе: О вредностима у српском језику 2 : зборник етнолингвистичких радова / ур. Дејан Ајдачић. – Београд : Алма, 2019. – 199. / Ђорђе Оташевић // Лингвистичке актуелности, Београд. – 32 (2019), 62–64. | Приказ
- ОТАШЕВИЋ, Ђорђе: О семантичкој дефиницији неологизама *антивакцинаши* и *антивакцинашићво* / Ђорђе Оташевић // О новим речима 1 / ур. Дејан Ајдачић. – Београд : Алма : Културна мрежа Пројекат Растко, 2021. – 137–140.
- ОТАШЕВИЋ, Ђорђе: Оказионалне сливенице у савременој српској афористици : творбена анализа / Ђорђе Оташевић // СЛИВЕНИЦЕ у словенским језицима / прир. Рајна Драгићевић, Дејан Ајдачић. – Београд : Филолошко друштво Речи : Алма, 2023. – 200–223.
- ОТАШЕВИЋ, Ђорђе: Ономастика Горње Топлице / Голуб Јашовић. – Косовска Митровица : Филозофски факултет Универзитета у Приштини ; Куршумлија : Народна библиотека, 2022. – 737 стр. / Ђорђе Оташевић // Лингвистичке актуелности, Београд. – 35 (2023), 39–40. | Приказ
- ОТАШЕВИЋ, Ђорђе: Паронимија и парономазија у поезији Момчила Настасијевића / Ђорђе Оташевић. – Београд : Алма, 2021. – 78.
- ОТАШЕВИЋ, Ђорђе: Паронимија и парономазија у поезији Момчила Настасијевића I / Ђорђе Оташевић // Лингвистичке актуелности, Београд. – 32 (2019), 11–35.
- ОТАШЕВИЋ, Ђорђе: Паронимија и парономазија у поезији Момчила Настасијевића II / Ђорђе Оташевић // Лингвистичке актуелности, Београд. – 33 (2019), 1–17.
- ОТАШЕВИЋ, Ђорђе: Речник етника и ктетика. Књ. 3, Р–Ш / Мирослав Лазаревић. – Београд : Енигматски клуб „Нова загонетка“ : Алма, 2019. – 204. / Ђорђе Оташевић // Лингвистичке актуелности, Београд. – 33 (2019), 59–60. | Приказ
- ОТАШЕВИЋ, Ђорђе: Речник интернета и дигиталне комуникације : енглеско-српски : 1000 појмова за савремени умрежени живот / Лазар Бошковић. – Београд : mCloud, 2021. – 237. / Ђорђе Оташевић // Лингвистичке актуелности, Београд. – 34 (2022), 51–52. | Приказ

- ОТАШЕВИЋ, Ђорђе: Речник топонимике Топлице : историјско-географски поменик о етничким променама до краја XIX века / Божидар Ђевори. – Прокупље : Народна библиотека „Раде Драинац“ : Историјски архив „Топлице“, 2023. – 312. / Ђорђе Оташевић // Лингвистичке актуелности, Београд. – 35 (2023), 41–42. | Приказ
- ОТАШЕВИЋ, Ђорђе: Родни парови у речницима нових речи и секундарност феминатива / Ђорђе Р. Оташевић // О новим речима 1 / ур. Дејан Ајдачић. – Београд : Алма : Културна мрежа Пројекат Растко, 2021. – 180–183.
- ОТАШЕВИЋ, Ђорђе: Семантичке дефиниције нових фемининума / Ђорђе Оташевић // О новим речима 1 / ур. Дејан Ајдачић. – Београд : Алма : Културна мрежа Пројекат Растко, 2021. – 11–12.
- ОТАШЕВИЋ, Ђорђе: Субстандардна лексика у поезији Србољуба Митића / Голуб Јашовић. – Пожаревац : Друштво за српски језик и књижевност за Браничевски округ ; Београд : „Филип Вишњић“, 2023. – 214. / Ђорђе Оташевић // Лингвистичке актуелности, Београд. – 35 (2023), 37–38. | Приказ
- ОТАШЕВИЋ, Ђорђе: Творба деантропонимних политичких неологизама : од презимена *Вучић* и *Ђилас* / Ђорђе Р. Оташевић // О новим речима 1 / ур. Дејан Ајдачић. – Београд : Алма : Културна мрежа Пројекат Растко, 2021. – 13–38.
- ОТАШЕВИЋ, Ђорђе: Фемининуми (феминативи) у речницима нових речи / Ђорђе Р. Оташевић // О новим речима 1 / ур. Дејан Ајдачић. – Београд : Алма : Културна мрежа Пројекат Растко, 2021. – 89–111.
- ПАВЛЕСКА ГЕОРГИЈЕВСКА, Бисера: Имињата во македонската фразеологија / Катерина Велјановска, Биљана Мирчевска-Бошева. – Скопје : Антолог, 2021. – 176. / Бисера Павлеска-Георгиевска // Славистика, Београд. – 25, 2 (2021), 339–342.
- ПАВЛОВИЋ ЈОВАНОВИЋ, Јелена: Вера у бога, морал и шиба : језичко изражавање казни и прекршаја у „Устројенију гарнизоне војске“ из 1839. године / Јелена М. Павловић Јовановић, Наташа А. Спасић // ЗЛОБНИЦИ, зликовци, чудовишта, психопате : XVII међународни научни скуп Српски језик, књижевност, уметност : Крагујевац/Андрићград, 11–13. новембар 2022. / ур. Марија Лојаница, Никола Бубања, Милош Ковачевић. – Крагујевац : Филолошко-уметнички факултет, 2023. (Књижевно-лингвистичко-културолошка хумано(по) етика : добар – лош, зао : пројекат Центра за научноистраживачки рад Филолошко-уметничког факултета 2022–2023; 4) – 527–546.
- ПАВЛОВИЋ ЈОВАНОВИЋ, Јелена: Изражавање наредби и дужности у зборницима закона, уредби и уредбених указа из 1840. и 1845. године / Јелена М. Павловић Јовановић // Баштина, Приштина–Лепосавић. – 54 (2021), 15–27.
- ПАВЛОВИЋ ШАЈТИНАЦ, Маја: Лексикографски аспект учења руског језика у српском језичком простору / Маја В. Павловић Шајтинац // Зборник радова Филолошког факултета у Приштини. – 53, 4 (2023), 15–34.
- ПАВЛОВИЋ, Дејан: English-Serbian Contrastive Lexicology : Енглеско-српска контрастивна лексикологија / Александра Јанић, Душан Стаменковић. – Ниш : Филозофски факултет, 2022. – 257. / Dejan Pavlović // FU. – 21, 1 (2023), 163–166. | Приказ

- ПАВЛОВИЋ, Звездана: Ономастички записи / Звездана Павловић // Ономатолошки прилози, Београд. – 27 (2020), 31–47.
- ПАВЛОВИЋ, Слободан: Научни скуп „Историјска лексикографија српског језика“ : Српска академија наука и уметности – Матица српска, Нови Сад, 6–7. децембар 2019. / Слободан Ј. Павловић // Јужнословенски филолог, Београд. – 76, 1 (2020), 149–157.
- ПАЛАПАНИДИ, Кирјаки: La disponibilidad léxica como indicador de la competencia ortográfica de aprendices griegos de español como lengua extranjera / Kiriaki Palapanidi // PASADO, presente y futuro del hispanismo en el mundo : avances y retos / ed. Anđelka Pejović, Vladimir Karanović, Ksenija Vraneš. – Belgrado : Facultad de Filología de la Universidad, 2023. – 241–250.
- ПАН, Јућин: Функционирование иноязычной лексики в русском и китайском языках начала XXI века : сравнительный аспект / Юйцинь Пань // Јужнословенски филолог, Београд. – 79, 2 (2023), 191–209.
- ПАНАЈОТОВИЋ, Томислав: Пастирско искуство као допринос карактерологији : из „Карактерологије Пироћанца“ Томислава Т. Панајовића / прир. Н. Богдановић // ПАСТИРСКА лексика југоисточне Србије : колективна монографија / Недељко Богдановић, Ана Савић-Грујић, Тања Милосављевић, Мирјана К. Илић, Надежда Јовић, Стефана Ђорђевић, Томислав Г. Панајотовић ; ур. Недељко Богдановић. – Ниш : САНУ огранак САНУ у Нишу, 2020. – 153–158.
- ПАНИЋ КАВГИЋ, Олга: Koliko razumemo nove anglicizme / Olga Panić-Kavgić. – 2, elektronsko izd. – Novi Sad : Filozofski fakultet, 2023. – 158.
- ПАНИЋ КАВГИЋ, Олга: Teniska terminologija na engleskom i srpskom jeziku : strukturni, semantički i prevodni aspekti / Olga Panić Kavgić // Годишњак Филозофског факултета у Новом Саду. – 46, 1 (2021), 47–73.
- ПАПАЗ, Младен: Контрастивна анализа именица са индиректним епистемичким значењем у новинским извјештајима / Младен Д. Папаз, Ружица Зељко-Зубац // Српски језик : студије српске и словенске, Београд. – 25 (2020), 397–412.
- ПАПАЗ, Младен: Лексеме у илокутивној функцији тврдње у новинским извјештајима на српском и њемачком језику / Младен Д. Папаз // Српски језик : студије српске и словенске, Београд. – 28 (2023), 171–189.
- ПАСТИРСКА лексика југоисточне Србије : колективна монографија / Недељко Богдановић, Ана Савић-Грујић, Тања Милосављевић, Мирјана К. Илић, Надежда Јовић, Стефана Ђорђевић, Томислав Г. Панајотовић ; ур. Недељко Богдановић. – Ниш : САНУ огранак САНУ у Нишу, 2020. – 216.
- ПАУНОВИЋ РОДИЋ, Стефана: О пријатељу у словачкој и српској језичкој слици света / Стефана Пауновић Родић // Славистика, Београд. – 25, 2 (2021), 93–106.
- ПЕЈОВИЋ, Анђелка: Caminos de la fraseología contrastiva del español y el serbio / Anđelka Pejović, Aneta Trivić // FU. – 21, 2 (2023), 194–218.
- ПЕЈОВИЋ, Анђелка: О рећницима који укључују шпански и српски језик / Anđelka Pejović // ХИСПАНСКО наслеђе у мултикултуралном свету : зборник у част професору Далибору Солдатићу = El legado hispánico en el mundo multicultural : volumen monográfico en homenaje al profesor Dalibor Soldatić /

- ур. Владимир Карановић, Анђелка Пејовић. – Београд : Филолошки факултет, 2020. – Филолошки факултет, 2020. – 345–371.
- ПЕНДИЋ, Анђела: О културолошки условљеним разликама у појмовним метафорама у различитим језицима / Анђела Пендић // Живи језици : часопис за стране језике и књижевности, Београд. – 41 (2021), 41–63.
- ПЕРДИХ, Андреј: Učenje o slovarjih v šoli : Portal Franček kot most med splošno in pedagoško leksikografijo / Andrej Perdih // ЛЕКСИКОГРАФИЈА и лексикологија у светлу актуелних проблема : зборник научних радова / ур. Стана Ристић, Ивана Лазић Коњик, Ненад Ивановић. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2021. – 1119–1132.
- ПЕРИШИЋ, Јелена: Primena rečnika u nastavi srpskog jezika na Jagelonskom univerzitetu : plan i program predmeta Srpska i poljska leksikografija u kontaktu / Jelena R. Perišić, Jasmina N. Dražić // СРПСКИ као страни језик у теорији и пракси 5 : тематски зборник радова / ур. Весна Крајишник. – Београд : Филолошки факултет, 2023. – 417–426.
- ПЕРИШИЋ, Јелена: Колико Пољаци разумеју српске колокације? : да ли једном учеснику библиотеке из часа на час пада на мозак да лови и граби белешке? / Јелена Р. Перишић // СРПСКИ као страни језик у теорији и пракси : тематски зборник радова 4 / гл. ур. Весна Крајишник. – Београд : Филолошки факултет, Центар за српски као страни језик, 2020. – 563–579.
- ПЕРОВИЋ, Драго: Насиље над језиком / Драго Перовић // ПОЛОЖАЈ српскога језика у савременом друштву : изазови, проблеми, решења : зборник саопштења с округлог стола одржаног у Матици српској 3. јула 2021. године / ур. Драган Станић, Срето Танасић ; прир. Исидора Бјелаковић, Виктор Савић. – Нови Сад : Матица српска ; Београд : Одбор за стандардизацију српског језика, 2021. – 241–244.
- ПЕРОВИЋ, Славица: Konceptualna metofara žena u crnogoroskoj kulturi i jeziku / Slavica Perović // O engleskom i srpskom kroz vreme i prostor / ur. Ksenija Šulović. – Novi Sad : Filozofski fakultet, 2021. – 221–242.
- ПЕТКОВИЋ, Ивана: Jezik železnice u egzotičnom kontekstu / Ivana Ž. Petković // JEZIK, književnost i industrija : zbornik radova sa Jedanaeste međunarodne konferencije Fakulteta za strane jezike, održane 22. i 23. septembra 2022. godine = Language, Literature and Industry : proceedings of the Eleventh International Conference at the Faculty of Foreign Languages, 22–23 September 2022 / ur. Valentina Budinčić, Tijana Parezanović, Božana Solujić. – Beograd : Alfa BK Univerzitet, 2023. – 335–356.
- ПЕТРОВА, Зоја: Интерактивный словарь компаративных тропов русской литературы : возможности использования в филологических исследованиях / Зоя Юрьевна Петрова, Наталия Александровна Ребецкая, Наталья Александровна Фатеева // ЛЕКСИКОГРАФИЈА и лексикологија у светлу актуелних проблема : зборник научних радова / ур. Стана Ристић, Ивана Лазић Коњик, Ненад Ивановић. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2021. – 785–801.
- ПЕТРОВИЋ САВИЋ, Мирјана: Pleteršnikova rokopisna zbirka zemljepisnih imen : znanstvenokritična izdaja rokopisne kartoteke : <https://przzi.zrc-sazu.si/> / Мир-

- јана Петровић Савић // Зборник Матице српске за филологију и лингвистику, Нови Сад. – 66, 1 (2023), 203–205. | Приказ
- ПЕТРОВИЋ САВИЋ, Мирјана: О будућем етнодијалекатском речнику из обичаја животног циклуса у Рађевини / Мирјана С. Петровић Савић // ЛЕКСИКОГРАФИЈА и лексикологија у светлу актуелних проблема : зборник научних радова / ур. Стана Ристић, Ивана Лазић Коњик, Ненад Ивановић. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2021. – 629–642.
- ПЕТРОВИЋ САВИЋ, Мирјана: Ономастика једног села у Подгорини (Остружањ) / Мирјана Петровић-Савић, Виктор Савић // Ономатолошки прилози, Београд. – 27 (2020), 215–241.
- ПЕТРОВИЋ, Бобан: Lexički model socijalnih stavova : studija na srpskom jeziku / Boban D. Petrović. – Beograd : Institut za kriminološka i sociološka istraživanja, 2020. – 349.
- ПЕТРОВИЋ, Драгољуб: Милош Црњански о преисторијским српским ономастичким траговима на британским острвима / Драгољуб М. Петровић // На темељима народних говора : зборник радова посвећен проф. др Јордани Марковић поводом одласка у пензију / ур. Татјана Трајковић, Надежда Јовић. – Ниш : Филозофски факултет, 2020. – 527–531.
- ПЕТРОВИЋ, Илија: Жаргон, језик или нешто треће / Илија Петровић // Слово : часопис за српски језик, књижевност и културу, Никшић. – 62 (2023), 47–57.
- ПЕТРОВИЋ, Срђан: Међународна научна конференција „Лексикографија и лексикологија у светлу актуелних проблема“ : Београд, Српска академија наука и уметности, 28–30. октобар 2020. / Срђан Петровић // Славистика, Београд. – 24, 2 (2020), 512–515.
- ПЕТРОНИЈЕВИЋ, Божинка: Frazeologizmi u romanu “Medea : Stimmen Kriste Volf” – original i prevod : prilog razgraničenju kontrastivne frazeologije i translatologije / Božinka Petronijević // Филолог : часопис за језик, књижевност и културу, Бања Лука. – 27 (2023), 236–251.
- ПЕШИКАН ЉУШТАНОВИЋ, Љиљана: Ка поетици концептуалне метафоре : Змија, а српска : концептуализација у усменом фолклору / Лидија Делић. – Андрићград, Вишеград : Андрићев институт, 2019. – 396. / Љиљана Пешикан Љуштановић // Зборник Матице српске за књижевност и језик, Нови Сад. – 68, 2 (2020), 730–736. | Приказ
- ПЕШИКАН ЉУШТАНОВИЋ, Љиљана: О Стеријиним славенизмима : језичке одлике и драматуршка функција : Славенизми у раним драмама Јована Стерије Поповића / Милена Зорић. – Нови Сад : Матица српска, 2018. – 289. / Љиљана Пешикан Љуштановић, Исидора Г. Бјелаковић // Зборник Матице српске за књижевност и језик, Нови Сад. – 68, 2 (2020), 726–730. | Приказ
- ПЕШИКАН, Митар: Етничке прилике у Метохији у вековима пре Велике сеобе у светлости ономастичких сведочанстава / Митар Пешикан // 50 година Међународног славистичког центра. Књ. 2, Велике теме српске лингвистике : Научни састанак слависта у Вукове дане : 1971–2019. / ур. Драгана Мршевић Радовић и др. – Београд : Филолошки факултет, Међународни славистички центар, 2021. – 177–192.
- ПИВК, Дарија: Posnemovalni (onomatopejski) medmeti v sorodnih jeziki (na slovaškem in slovenskem gradivu) in njihova vključitev kot motivacija za

- usvajanje in vadenje različnih slovničnih struktur in leksike pri učenju slovaščine kot tujega jezika / Darija Pivk // СЛОВАКИСТИКА у контексту : традиција и перспективе = Slovakistika v s úvislostiach : tradícia a perspektívy = Slovakistics in context : tradition and perspectives / ур. Стефана Пауновић Родић, Radoslav Raffaj. – Београд : Филолошки факултет, 2023. – 637–658.
- ПИЖУРИЦА, Мато: Лексиколошки оглед : трагом „Бучумика“ Недељка Богдановића / Мато В. Пижурица, Драгана И. Радовановић // НА темељима народних говора : зборник радова посвећен проф. др Јордани Марковић поводом одласка у пензију / ур. Татјана Трајковић, Надежда Јовић. – Ниш : Филозофски факултет, 2020. – 533–556.
- ПИПЕР, Предраг: Поводом Закона о родној равноправности / Предраг Пипер // ПОЛОЖАЈ српскога језика у савременом друштву : изазови, проблеми, решења : зборник саопштења с округлог стола одржаног у Матици српској 3. јула 2021. године / ур. Драган Станић, Срето Танасић ; прир. Исидора Бјелаковић, Виктор Савић. – Нови Сад : Матица српска ; Београд : Одбор за стандардизацију српског језика, 2021. – 21–25.
- ПИТУЛИЋ, Валентина: Родна равноправност и одговор усмене традиције / Валентина Питулић // ПОЛОЖАЈ српскога језика у савременом друштву : изазови, проблеми, решења : зборник саопштења с округлог стола одржаног у Матици српској 3. јула 2021. године / ур. Драган Станић, Срето Танасић ; прир. Исидора Бјелаковић, Виктор Савић. – Нови Сад : Матица српска ; Београд : Одбор за стандардизацију српског језика, 2021. – 205–211.
- ПОЛИЋ, Катарина: О глаголским лексемама са префиксима *на-*, *над-* и *о-* у српском језику и њиховим руским и енглеским преводним еквивалентима / Катарина Р. Полић // Зборник за језике и књижевности Филозофског факултета у Новом Саду. – 10 (2020), 27–47.
- ПОЛОВИНА, Весна: Крилатице у контексту : примена у настави српског језика / Весна Г. Половина // СРПСКИ као страни језик у теорији и пракси : тематски зборник радова 4 / гл. ур. Весна Крајишник. – Београд : Филолошки факултет, Центар за српски као страни језик, 2020. – 531–540.
- ПОЛОВИНА, Нина: Da li su gradovi pametni, a sistemi inteligentni : terminološki pogled na jezičku praksu / Nina Polovina, Tanja Dinić // FILOLOŠKI vidici 2 : zbornik radova sa drugog naučnog skupa nacionalnog značaja, 13. maj 2022, Alfa ВК univerzitet, Beograd / prir. Melina Nikolić, Tijana Parezanović. – 72–89.
- ПОПОВ, Симона: Modalități de definire a sensului cuvintelor în dicționarul sârb-român al lui Radu Flora / Simona Popov // JEZIЦИ и културе у времену и простору : тематски зборник. 9. 2 / ур. Снежана Гудурић, Биљана Радић-Бојанић, Предраг Мутавчић. – Нови Сад : Филозофски факултет : Педагошко друштво Војводине, 2020. – 253–264.
- ПОПОВИЋ, Драгана: Језик као извор и поље креативности : социолингвистичка анализа у области руске дериватологије / Драгана Поповић, Милорад Миљаковић // SUSRET kultura : jedanaesti međunarodni interdisciplinarni simpozijum : 1. decembar 2020, Novi Sad : zbornik radova / ur. Ivana Živančević-Sekeruš, Željko Milanović, Zoran Paunović. – Novi Sad : Filozofski fakultet, 2021. – 325–337.

- ПОПОВИЋ, Људмила: Когнитивни правац у српској етнолингвистици : почеци развоја и актуелни проблеми / Стана Ристић, Ивана Лазић Коњик. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2020. – 401. – (Монографије ; 29) / Људмила Поповић // Славистика, Београд. – 24, 2 (2020), 478–481. | Приказ
- ПОПОВИЋ, Снежана: Когнитивни приступ у проучавању руских и српских фразеологизама на примјеру руско-српског фразеолошког рјечника / Снежана Поповић // NOVO i tradicionalno u translatologiji i nastavi ruskog jezika kao stranog : zbornik radova = Новое и традиционное в переводедении и преподавании русского языка как иностранного : сборник статей = New and Traditional in Translating and Teaching Russian as a Foreign Language : Proceedings / ur. Larisa Čović. – Banja Luka : Panevropski univerzitet Apeiron, 2021. – 300–307.
- ПОСЛЕДИЦЕ Закона о родној равноправности : зборник радова са Округлог стола у Народној скупштини Републике Србије 17. јун 2023. године / прир. Зоран Павловић. – Пирот : Pi-press, 2023. – 220.
- ПОСПИШИЛ, Иво: Ново дело Милосава Ж. Чаркића, проистекло из његових претходних радова : A Dictionary of Rhyme Terms / Milosav Ž. Čarkić. – Saarbrücken : Lap Lambert Academic Publishing, 2020. – 330. / Иво Поспишил // Наш језик, Београд. – 52, 2 (2021), 71–84. | Приказ
- ПРАВУЉАЦ, Ања: Prevođenje arhaizama sa srpskog jezika na italijanski : primjer dva italijanska prevoda Pavićevog romana „Hazarski rečnik“ / Anja Đ. Pravuljac // Филолог : часопис за језик, књижевност и културу, Бања Лука. – 23 (2021), 399–415.
- ПРОХОРОВА, Анжела: Метафоре пандемије Ковид-19 у јавном дискурсу Србије / Анжела Прохорова // Славистика, Београд. – 25, 2 (2021), 115–124.
- ПРТИЈА, Слободанка: Како су Римљани означавали писмо? : латинска терминологија / Слободанка С. Пртија // Филолог : часопис за језик, књижевност и културу, Бања Лука. – 23 (2021), 344–362.
- ПРЋИЋ, Твртко: Modern Lexicography, Dictionary Culture and the Ideal General-Purpose Dictionary / Tvrtko Prčić // WHERE Our Languages and Cultures Meet and Mix : a View From Serbia : Selected Papers from the Research Project “Languages and Cultures in Time and Space” : 2011–2019. = Susretanja i prožimanja naših jezika i kultura : pogled iz Srbije : odabrani radovi sa projekta „Jezici i kulture u vremenu i prostoru“ : 2011–2019. / ur. Snežana Gudurić, Tvrtko Prčić. – Novi Sad : Filozofski fakultet, 2021. – 485–509.
- ПРЋИЋ, Твртко: Neologizacija srpskog jezika u punom cvatu : jedno ponešto drukčije čitanje knjige „Srpske slivenice : monografija sa rečnikom“ Ranka Bugarskog / Tvrtko Prčić // ЈЕЗИЦИ и културе у времену и простору : тематски зборник. 9. 1 / ur. Снежана Гудурић, Биљана Радић-Бојанић, Предраг Мутавцић. – Нови Сад : Филозофски факултет : Педагошко друштво Војводине, 2020. – 489–503.
- ПРЋИЋ, Твртко: Значај научног бављења неологизмима у српском језику : лексиколошки и лексикографски аспекти / Твртко Т. Прћић // ЛЕКСИКОГРАФИЈА и лексикологија у светлу актуелних проблема : зборник научних радова / ur. Стана Ристић, Ивана Лазић Коњик, Ненад Ивановић. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2021. – 643–668.

- РАБРЕНОВИЋ, Милица: Српски јавни дискурс у пандемији / Марина Николић, Светлана Слијепчевић Бјеливук. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2022. – 210. / Милица Рабреновић // Славистика, Београд. – 27, 1 (2023), 293–296. | Приказ
- РАДАН, Михај: Воденичка терминологија и воденичарска лексика у српском говору Карашева / Михај Н. Радан, Миљана-Радмила Радан Ускату // Исходишта, Ниш. – 7 (2021), 259–284.
- РАДАН, Михај: О пореклу карашевске ковачке терминологије у говорима Карашева и Клокотича / Михај Н. Радан // Исходишта, Ниш. – 3 (2017), 327–344.
- РАДАН, Михај: Структурне и творбене карактеристике карашевске антропонимије из прве половине XVII века / Михај Н. Радан // Исходишта, Ниш. – 5 (2019), 367–388.
- РАДЕНКОВИЋ ШОШИЋ, Бојана: Српски преводни еквиваленти италијанских фразеологизама у „Напуљској тетрологији“ Елене Феранте / Бојана В. Раденковић Шошић // СРБИЈА и српски језик / ур. Милош Ковачевић, Јелена Петковић. – Крагујевац : Филолошко-уметнички факултет, 2023. (Српски језик, књижевност, уметност : зборник радова са XVII међународног научног скупа одржаног на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу (28–29. X 2022); 1). – 409–419.
- РАДЕНКОВИЋ, Љубинко: Називи хлебова у српским говорима Косова и Метохије у етнографском контексту / Љубинко Р. Раденковић // РЕЗУЛТАТИ досадашњих и правци будућих истраживања српских народних говора Косова и Метохије / гл. ур. Зоран Кнежевић ; ур. Радивоје Младеновић, Предраг Пипер. – Београд : САНУ : Институт за српски језик САНУ ; Косовска Митровица : Филозофски факултет Универзитета у Приштини, 2021. – 251–265.
- РАДИЋ БОЈАНИЋ, Биљана: Metaforičnost leksema iz leksičkog polja *family* na engleskom i *porodica* na srpskom jeziku / Biljana B. Radić-Bojanić // Филолог : часопис за језик, књижевност и културу, Бања Лука. – 22 (2020), 52–67.
- РАДИЋ БОЈАНИЋ, Биљана: Uticaj štampanih medija na usvajanje vokabulara engleskog jezika kod učenika srednje škole / Biljana Radić-Bojanić, Radmila Suzić // ЈЕЗИЦИ и културе у времену и простору : тематски зборник. 9. 2 / ур. Снежана Гудурић, Биљана Радић-Бојанић, Предраг Мутавчић. – Нови Сад : Филозофски факултет : Педагошко друштво Војводине, 2020. – 395–404.
- РАДИЋ ДУГОЊИЋ, Милана: Љубав : реч, концепт, митологема : на материјалу романа „Сеобе“ Милоша Црњанског и његовог руског превода / Милана Радић-Дугоњић // 50 година Међународног славистичког центра. Књ. 2, Велике теме српске лингвистике : Научни састанак слависта у Вукове дане : 1971–2019. / ур. Драгана Мршевић Радовић и др. – Београд : Филолошки факултет, Међународни славистички центар, 2021. – 597–608.
- РАДИЋ, Јованка: Из ономастике код Срба у Мађарској / Јованка Радић // Оноματοлошки прилози, Београд. – 27 (2020), 49–57.
- РАДИЋ, Јованка: Сврха и последице уродњавања српског језика / Јованка Радић // ПОЛОЖАЈ српског језика у савременом друштву : изазови, проблеми, решења : зборник саопштења с округлог стола одржаног у Матици српској

3. јула 2021. године / ур. Драган Станић, Срето Танасић ; прир. Исидора Бјелаковић, Виктор Савић. – Нови Сад : Матица српска ; Београд : Одбор за стандардизацију српског језика, 2021. – 65–79.
- РАДИЋ, Јованка: Српски (природни) језик, родно осетљив језик, „Стандарди квалитета уџбеника“ / Јованка Ј. Радић // Књижевност и језик, Београд. – 70, 1 (2023), 11–25.
- РАДИЋ, Миленко: ‘Родна равноправност’ у функцији нестајања националног идентитета : историје, српског језика, ћирилице, културе, традиције, религије, породице / Миленко Радић, Момир Радић // ПОСЛЕДИЦЕ Закона о родној равноправности : зборник радова са Округлог стола у Народној скупштини Републике Србије 17. јун 2023. године / прир. Зоран Павловић. – Пирот : Pi-press, 2023. – 115–155.
- РАДИЋ, Првослав: Из српске фразеологије : (*видејџи*) *чија мајка црну вуну љреде* : лингвокултуролошки приступ / Првослав Радић // Зборник Матице српске за филологију и лингвистику, Нови Сад. – 63, 1 (2020), 115–130.
- РАДМИЛОВИЋ, Јелена: Лексичка и дискурсна обележја обавјештења о смрти : упоредна анализа / Јелена Радмиловић // Прилози проучавању језика, Нови Сад. – 52 (2021), 203–221.
- РАДОВАНОВИЋ, Данијела: Семантички потенцијал глагола *рећи* и *казати* и њихових префиксала / Данијела Радовановић // Прилози проучавању језика, Нови Сад. – 54 (2023), 235–251.
- РАДОВАНОВИЋ, Драгана: Прилог историји значења и географском распореду пара *дом* – *кућа* / Драгана И. Радовановић // ЛЕКСИКОГРАФИЈА и лексикологија у светлу актуелних проблема : зборник научних радова / ур. Стана Ристић, Ивана Лазич Коњик, Ненад Ивановић. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2021. – 611–627.
- РАДОВАНОВИЋ, Драгана: Свадбена лексика у Банату / Драгана И. Радовановић // Исходишта, Ниш. – 1 (2015), 375–381.
- РАДОВАНОВИЋ, Катарина: Медицински термини у „Кратком покушенију о каламљењу краљџи богиња“ Јожефа Сатмарија (1818) и „Торжественем лекарском сочиненију о хранителној богињи“ Ђорђа Пантелића (1832) / Катарина Радовановић // Прилози проучавању језика, Нови Сад. – 52 (2021), 127–146.
- РАДОВАНОВИЋ, Милан: Покривеност градива лексичко-граматичким тестовима на платформи Мудл (Moodle) и њен утицај на мотивацију студената за учење руског као изборног страног језика на Филолошком факултету у Београду / Милан Радовановић // РУСКИ језик у Србији и Републици Српској данас : зборник радова поводом 75 година Славистичког друштва Србије / ур. Биљана Марић, Јелена Гинић, Лука Меденица. – Београд : Славистичко друштво Србије, 2023. – 341–360.
- РАДОЈА, Ксенија: Српска хемијска терминологија у делу „*Historiae natvralis*“ Андреаса Волног (1805) / Ксенија Радоја // Прилози проучавању језика, Нови Сад. – 54 (2023), 7–28.
- РАДОЊИЋ, Данијела: Речи наше насушне : на лексичком луку од *јогдекад(а)* до *јокујџи* : Речник српскохрватског књижевног и народног језика. Књ. 21, Погдекад(а) – покупити* / ур. Даринка Гортан Премк и др. – Београд :

- САНУ : Институт за српски језик САНУ, 2019. – 800. // Данијела Радоњић // Језик данас, Нови Сад. – 16 (2020), 22–25. | Приказ
- РАДУЛОВИЋ, Милица: Когнитивно-прагматички аспекти загонетки и одгонетки / Милица Радуловић // Годишњак за српски језик, Ниш. – 19 (2021), 191–208.
- РАЖИЋ, Јасмина: Улога колокација у тумачењу значења лексема у „Енциклопедијском српско-енглеском речнику“ Бориса Хлебеца / Јасмина Дражић // Belgrade English Language and Literature Studies. – 12 (2020), 187–204.
- РАКИЋ МЛАДЕНОВИЋ, Југослава: Антропоними као сведочанство традиционалног и хришћанског у приповеткама Лазе Лазаревића / Југослава Г. Ракић Младеновић, Сања Д. Микетић Суботић // ДРАГАН Лилић : између лингвистике и стилистике / ур. Голуб Јашовић. – Косовска Митровица : Филозофски факултет Универзитета у Приштини, 2021. – 223–244.
- РАКИЋ МЛАДЕНОВИЋ, Југослава: Монашка имена у „Поменику манастира Дечана“ : XVI–XX век / Југослава Г. Ракић Младеновић // Зборник радова Филолошког факултета у Приштини. – 51, 4 (2021), 89–103.
- РАКИЋ, Александра: Експресивни супстантиви у роману „Време кокошки“ Добрила Ненадића / Александра Д. Ракић // ЕКСПРЕСИВНОСТ у српском језику / ур. Милош Ковачевић, Јелена Петковић. – Крагујевац : Филолошко-уметнички факултет, 2020 (Српски језик, књижевност, уметност : зборник радова са XIV међународног научног скупа одржаног на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу 25–27. X 2019. ; 1). – 135–148.
- РАТКОВИЋ, Драгана: Зоонимска лаудативна номинација жене с аспекта старосне доби у пиротском говору / Драгана М. Ратковић // Јужнословенски филолог, Београд. – 79, 2 (2023), 239–258.
- РАТКОВИЋ, Драгана: Лексема погода у српском језику / Драгана М. Ратковић // Наш језик, Београд. – 52, 1 (2021), 81–91.
- РАТКОВИЋ, Драгана: Називи животиња у српском језику : семантичка и лингвокултуролошка анализа / Слободан Новокмет. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2020. – 340. / Драгана М. Ратковић // Јужнословенски филолог, Београд. – 77, 1 (2021), 262–270. | Приказ
- РАТКОВИЋ, Драгана: Песник и емиграција : концептосфера *дома* и *домовине* у поезији Александра Петрова / Драгана Ратковић. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2020. – 260.
- РАТКОВИЋ, Драгана: Творбени дијалектизми у „Горском вијенцу“ / Драгана М. Ратковић // Српски језик : студије српске и словенске, Београд. – 25 (2020), 457–472.
- РАЦИБУРСКА, Лариса: Лексические факторы выделения уникальных морфем / Лариса В. Рацибурская // Јужнословенски филолог, Београд. – 79, 1 (2023), 47–56.
- РЕБРОЊА, Исмет: Etimološko porijeklo naziva pojedinih naseljenih mjesta u Novom Pazaru / Ismet Rebronja, Eljas Rebronja. – Novi Pazar : Narodna Biblioteka Dositej Obradović, 2020. – 96.
- РЕБРОЊА, Исмет: Etimološko porijeklo naziva pojedinih naseljenih mjesta u Novom Pazaru / Ismet Rebronja, Eljas Rebronja. – 2. dopunjeno izd. – Novi Pazar : Narodna biblioteka Dositej Obradović, 2021. – 117.

- РЕМЕТИЋ, Слободан: Ономатолошки прилози 24 (2019) / Слободан Реметић // Трибина САНУ, Београд. – 8 (2020), 80–87. | Приказ
- РЕСЕЛ, Светлана: Род, број и антонимија у српскохрватском језику / Светлана Ресел, Герхард Ресел // 50 година Међународног славистичког центра. Књ. 2, Велике теме српске лингвистике : Научни састанак слависта у Вукове дане : 1971–2019. / ур. Драгана Мршевић Радовић и др. – Београд : Филолошки факултет, Међународни славистички центар, 2021. – 425–435.
- РЕЧ године у словенским језицима / ур. Дејан Ајдачић, Ивана Лазић Коњик. – Београд : Алма : Филолошко друштво Речи, 2023. – 162.
- РЕЦИЋ МИРКОВИЋ, Емилија: Називи судова за кување и печење у призренско-јужноморавским говорима на Косову и Метохији / Емилија Д. Рецић Мирковић // ДРАГАН Лилић : између лингвистике и стилистике / ур. Голуб Јашовић. – Косовска Митровица : Филозофски факултет Универзитета у Приштини, 2021. – 245–255.
- РЕЦИЋ, Анђела: Гурбетски ромски у контакту : анализа балканизма и позајмљеница из српског језика / Мирјана Мирић, Светлана Ћирковић. – Београд : Балканолошки институт САНУ, 2022. – 261. / Andela Redžić // Balcanica, Београд. – 54 (2023), 299–302. | Приказ
- РИСТИВОЈЕВИЋ, Бранислав: Закон о родној равноправности против Устава Републике Србије : да ли је Србија добила други службени језик? / Бранислав Ристивојевић, Слободан Орловић // ПОЛОЖАЈ српског језика у савременом друштву : изазови, проблеми, решења : зборник саопштења с округлог стола одржаног у Матици српској 3. јула 2021. године / ур. Драган Станић, Срето Танасић ; прир. Исидора Бјелаковић, Виктор Савић. – Нови Сад : Матица српска ; Београд : Одбор за стандардизацију српског језика, 2021. – 249–258.
- РИСТИЋ, Биљана: Апелатив *глава* у ојконимима Србије / Биљана Ристић // САВРЕМЕНА проучавања језика и књижевности : зборник радова са XI научног скупа младих филолога Србије, одржаног 30. марта 2019. године на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу. Књ. 1 / одг. ур. Милош Ковачевић, Јелена Петковић. – Крагујевац : Филолошко-уметнички факултет, 2020. – 119–126.
- РИСТИЋ, Гордана: Novozavetne paremije u nemačkom i srpskom jeziku : kontrastivna analiza / Gordana Ristić. – Novi Sad : Filozofski fakultet, 2023. – 158.
- РИСТИЋ, Гордана: Концептуализација туге у немачким и српским соматским фразеологизмима / Гордана М. Ристић // Српски језик : студије српске и словенске, Београд. – 25 (2020), 339–351.
- РИСТИЋ, Стана: Аксиолошки речник српског језика : предлог израде / Стана С. Ристић, Ивана В. Лазић Коњик // Јужнословенски филолог, Београд. – 77, 2 (2021), 105–126.
- РИСТИЋ, Стана: Категорија очекиваности у неким граматичким и лексичким јединицама / Стана Ристић // 50 година Међународног славистичког центра. Књ. 2, Велике теме српске лингвистике : Научни састанак слависта у Вукове дане : 1971–2019. / ур. Драгана Мршевић Радовић и др. – Београд : Филолошки факултет, Међународни славистички центар, 2021. – 587–595.

- РИСТИЋ, Стана: Когнитивни правац у српској етнолингвистици : почеци развоја и актуелни проблеми / Стана Ристић, Ивана Лазић Коњик. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2020. – 401.
- РИСТИЋ, Стана: Концепт *држава* у асоцијативном пољу српског језика / Стана Ристић, Ивана Лазић Коњик // Славистика, Београд. – 27, 2 (2023), 93–112.
- РИСТИЋ, Стана: Називи животиња у српском језику : семантичка и лингвокултуролошка анализа / Слободан Новокмет. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2020. – 340. – (Монографије ; 30) / Стана Ристић // Славистика, Београд. – 25, 1 (2021), 336–339. | Приказ
- РИСТИЋ, Стана: Полисемија у речницима и језику : Српски лексички фонд из угла полисемије : глаголи, именице, придеви / Наташа Миланов. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2021. – 465. / Страна С. Ристић // Српски језик : студије српске и словенске, Београд. – 28 (2023), 457–462. | Приказ
- РИСТИЋ, Стана: Речник САНУ и Београдска лексикографска школа / Стана С. Ристић // ЛЕКСИКОГРАФИЈА и лексикологија у светлу актуелних проблема : зборник научних радова / ур. Стана Ристић, Ивана Лазић Коњик, Ненад Ивановић. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2021. – 65–89.
- РИСТИЋ, Стана: Церковь в кругу ценностей : семья, традиция, патриотизм : по материалам интернет-портала Российской газеты / Дорота Пазио-Влазловская. – Warszawa : Instytut Slawistyki Polskiej Akademii Nauk, 2021. – 246. / Стана Ристић // Лингвистичке актуелности, Београд. – 35 (2023), 14–16. | Приказ
- РУПАР, Јована: Појмовна метафора *расправа* је рат у идиомима у енглеском и српском језику : контрастивна анализа / Јована Рупар // САВРЕМЕНА проучавања језика и књижевности : зборник радова са XI научног скупа младих филолога Србије, одржаног 30. марта 2019. године на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу. Књ. 1 / одг. ур. Милош Ковачевић, Јелена Петковић. – Крагујевац : Филолошко-уметнички факултет, 2020. – 149–157.
- РУСИМОВИЋ, Тања: Нестандардна атрибуција у омладинском жаргону / Тања З. Русимовић // СРБИЈА и српски језик / ур. Милош Ковачевић, Јелена Петковић. – Крагујевац : Филолошко-уметнички факултет, 2023. (Српски језик, књижевност, уметност : зборник радова са XVII међународног научног скупа одржаног на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу (28–29. X 2022); 1). – 149–158.
- РУСИМОВИЋ, Тања: Погрдна употреба жаргонизама у школама мимо наставног процеса као вид вербалног насиља / Тања Русимовић // Годишњак за српски језик, Ниш. – 19 (2021), 209–219.
- РУСИМОВИЋ, Тања: Стилска и употребна вредност лексеме *мајка* у српском језику / Тања Русимовић // МАЈКА у српском језику, књижевности и култури : радови са научног скупа „Мајка у српском језику, књижевности и култури“, одржаног 6–8. маја 2022. / одг. ур. Емир Кустурица. – Андрићград : Андрићев институт, 2023. – 129–150.
- САВИЋ ГРУЈИЋ, Ана: Називи за *желудац* код животиња у говорима југоисточне Србије / Ана Р. Савић-Грујић, Недељко Р. Богдановић // Етно-културолошки зборник за проучавање културе источне Србије и суседних области, Сврљиг. – 24 (2021), 73–83.

- САВИЋ ГРУЈИЋ, Ана: Пастирска лексика југоисточне Србије у науци о језику / Ана Р. Савић-Грујић // ПАСТИРСКА лексика југоисточне Србије : колективна монографија / Недељко Богдановић, Ана Савић-Грујић, Тања Милосављевић, Мирјана К. Илић, Надежда Јовић, Стефана Ђорђевић, Томислав Г. Панајотовић ; ур. Недељко Богдановић. – Ниш : САНУ огранак САНУ у Нишу, 2020. – 19–36.
- САВИЋ ГРУЈИЋ, Ана: Речник Алексиначког Поморавља / Недељко Богдановић, Маја Радоман Цветићанин. – Алексинац : Центар за културу и уметност Алексинац, 2022. – 370. / Ана Савић-Грујић // Етно-културолошки зборник за проучавање културе источне Србије и суседних области, Сврљиг. – 26 (2023), 335–338. | Приказ
- САВИЋ, Биљана: Ткачка лексика Стапара (код Сомбора) / Биљана Савић, Бранкица Марковић // ЈЕЗИЦИ и културе у времену и простору : тематски зборник. 9. 1 / ур. Снежана Гудурић, Биљана Радић-Бојанић, Предраг Мутаџић. – Нови Сад : Филозофски факултет : Педагошко друштво Војводине, 2020. – 33–45.
- САВИЋ, Виктор: Искључивање матичне струке и њених органа приликом увођења 'родно осетљивог језика' у Републици Србији / Виктор Савић // ПОСЛЕДИЦЕ Закона о родној равноправности : зборник радова са Округлог стола у Народној скупштини Републике Србије 17. јун 2023. године / прир. Зоран Павловић. – Пирот : Pi-press, 2023. – 47–71.
- САВИЋ, Виктор: Морфолошки архаизми „Српскога рјечника“ из 1818. године / Виктор Д. Савић // Научни састанак слависта у Вукове дане, Београд. – 52, 1 (2023), 43–51.
- САВИЋ, Виктор: Укидање језичке норме поништава људске слободе и разара природу и јединство српског језика / Виктор Савић // ПОЛОЖАЈ српскога језика у савременом друштву : изазови, проблеми, решења : зборник саопштења с округлог стола одржаног у Матици српској 3. јула 2021. године / ур. Драган Станић, Срето Танасић ; прир. Исидора Бјелаковић, Виктор Савић. – Нови Сад : Матица српска ; Београд : Одбор за стандардизацију српског језика, 2021. – 147–156.
- САВИЋ, Сандра: Антропографска лексика у говорима сврљишког краја : лингвеографски приступ / Ана Р. Савић Грујић // Српски дијалектолошки зборник, Београд. – 64 (2017), 1–307. / Сандра Савић // Етно-културолошки зборник за проучавање културе источне Србије и суседних области, Сврљиг. – 24 (2021), 220–227.
- САВИЋ, Сандра: Земљописна лексика и локалитети у епским народним песмама о Марку Краљевићу / Сандра Савић // Годишњак за српски језик, Ниш. – 19 (2021), 221–243.
- САВИЋ, Сандра: Из лексике народне медицине Гаџиног Хана : болести плућног система / Сандра Г. Савић // НА темељима народних говора : зборник радова посвећен проф. др Јордани Марковић поводом одласка у пензију / ур. Татјана Трајковић, Надежда Јовић. – Ниш : Филозофски факултет, 2020. – 573–582.

- САВИЋ, Сандра: Материјална култура Срба у контексту позајмљеница у „Терминологији куће и покућства у северној Метохији“ Милете Букумирића / Сандра Савић // *Исходишта*, Ниш. – 6 (2020), 267–283.
- САВИЋ, Сандра: Микротопонимија Заглавка у светлу језичке интерференције / Сандра Савић // *Етно-културолошки зборник за проучавање културе источне Србије и суседних области*, Сврљиг. – 26 (2023), 197–208.
- САВИЋ, Сандра: Називи биљака у микротопонимији Буцака : семантичко-творбени аспект / Сандра Г. Савић // *Philologia Mediana*, Ниш. – 13 (2021), 687–702.
- САВИЋ, Сандра: Називи животиња у микротопонимији Буцака / Сандра Г. Савић // ДРАГАН Лилић : између лингвистике и стилистике / ур. Голуб Јашовић. – Косовска Митровица : Филозофски факултет Универзитета у Приштини, 2021. – 275–288.
- САВИЋ, Сандра: Називи занатлија у „Речнику говора Лужнице“ Љубисава Ћирића / Сандра Савић // *ЈЕЗИЦИ и културе у времену и простору* : тематски зборник. 9. 1 / ур. Снежана Гудурић, Биљана Радић-Бојанић, Предраг Мутавцић. – Нови Сад : Филозофски факултет : Педагошко друштво Војводине, 2020. – 23–32.
- САВИЋ, Сандра: Романски супстрат у микротопонимији источне Србије : Заглавак, Буцак и западни део књажевачке територије / Сандра Г. Савић // *Етно-културолошки зборник за проучавање културе источне Србије и суседних области*, Сврљиг. – 24 (2021), 85–99.
- САВИЋ, Свенка: Standardizacija rodno osetljivog srpskog jezika : prilog feminističkoj lingvistici / Svenka Savić, Marjana Stevanović // *Језик, књижевност и природа*. – 42–60.
- САВОВА, Димка: Фигуративна значења речи *ајетџић* у српском језику / Димка В. Савова // *НА темељима народних говора* : зборник радова посвећен проф. др Јордани Марковић поводом одласка у пензију / ур. Татјана Трајковић, Надежда Јовић. – Ниш : Филозофски факултет, 2020. – 583–590.
- САМАРЦИЋ, Биљана: Бог и хлеб наш насушни / Биљана Самарцић // *ЗНАЧАЈ српског језика за очување српског културног идентитета*. Том II, Хлеб у српском језику, књижевности и култури : радови са научног скупа „Српска књижевност као основа српског језика“, одржаног у Андрићграду 2–4. октобра 2020. / гл. ур. Емир Кустурица. – Вишеград : Андрићев институт, 2021. – 13–30.
- САМАРЦИЋ, Биљана: Млџкопитатељница / Биљана Самарцић // *МАЈКА у српском језику, књижевности и култури* : радови са научног скупа „Мајка у српском језику, књижевности и култури“, одржаног 6–8. маја 2022. / одг. ур. Емир Кустурица. – Андрићград : Андрићев институт, 2023. – 27–54.
- САНКОВИЋ, Никола: О именицама са секундарним значењем носиоца карактерне особине у „Речнику српских говора Војводине“ / Никола М. Санковић // *Годишњак за српски језик*, Ниш. – 18 (2020), 63–78.
- САНКОВИЋ, Никола: О синонимском односу лексема *васиона*, *космос*, *свемир* и *универзум* / Никола Санковић // *Зборник Матице српске за књижевност и језик*, Нови Сад. – 71, 1 (2023), 225–241.

- СИЛАШКИ, Надежда: Exploring the Scope and Power of the Marriage Metaphor in Media Discourse / Nadežda Silaški, Tatjana Đurović // JEЗИЦИ и културе у времену и простору : тематски зборник. 9. 1 / ур. Снежана Гудурић, Биљана Радић-Бојанић, Предраг Мутавчић. – Нови Сад : Филозофски факултет : Педагошко друштво Војводине, 2020. – 359–369.
- СИЛАШКИ, Надежда: Моћ и функције метафора у пандемијском дискурсу / Nadežda Silaški // JEЗИК, književnost, моћ = Language, Literature, Power : tematski zbornik radova / ur. Biljana Mišić Ilić i dr. – Niš : Filozofski fakultet, 2023. – 23–38.
- СИМИЋ, Зоран: Физички недостаци и болести код животиња исказани придевима у призренско-тимочким говорима : из записа насталих према Упитнику за прикупљање сточарске лексике / Зоран М. Симић // Етно-културолошки зборник за проучавање културе источне Србије и суседних области, Сврљиг. – 26 (2023), 209–226.
- СИМИЋ, Радоје: Улога дијалектизама и локализама у српској књижевности доба реализма / Радоје Д. Симић, Јелена Р. Јовановић Симић // Исходишта, Ниш. – 3 (2017), 405–417.
- СЛИВЕНИЦЕ у словенским језицима / прир. Рајна Драгићевић, Дејан Ајдацић. – Београд : Филолошко друштво Речи : Алма, 2023. – 223.
- СЛИЈЕПЧЕВИЋ БЈЕЛИВУК, Светлана: Јавни дискурс у периоду епидемије ковида / Светлана М. Слијепчевић Бјеливук, Марина М. Николић // Српски језик : студије српске и словенске, Београд. – 26 (2021), 253–267.
- СЛИЈЕПЧЕВИЋ БЈЕЛИВУК, Светлана: Ковид лексика : противници и заговорници вакцинације (лексичкосемантичка и концептуална анализа) / Светлана М. Слијепчевић Бјеливук // Научни састанак слависта у Вукове дане, Београд. – 52, 1 (2023), 305–316.
- СЛИЈЕПЧЕВИЋ БЈЕЛИВУК, Светлана: О најзначајнијим питањима српске лексикологије и лексикографије : Актуелна питања лексикологије и лексикографије српског језика / ур. Милош Ковачевић. – Андрићград : Андрићев институт, 2022. – 357. / Светлана М. Слијепчевић Бјеливук // Српски језик : студије српске и словенске, Београд. – 28 (2023), 487–492. | Приказ
- СЛИЈЕПЧЕВИЋ БЈЕЛИВУК, Светлана: Рекламно-пропагандни жанр у српском политичком дискурсу / Светлана М. Слијепчевић Бјеливук. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2021. – 248.
- СЛИЈЕПЧЕВИЋ БЈЕЛИВУК, Светлана: Шта се крије у медијским насловима у периоду пандемије? / Светлана Слијепчевић Бјеливук // Језик данас, Нови Сад. – 18 (2021), 25–32.
- СОЈДА, Силвија: Prefiks(oid)у mini-, mikro-, nano-, maxi-, makro-, giga- i ich funkcja intensyfikujaca we współczesnym języku słowackim / Sylwia Sojda // Зборник Матице српске за славистику, Нови Сад. – 97 (2020), 225–236.
- СОЛУЈИЋ, Божана: Појмовна метонимија у медијском покривању дијалога између Србије и Косова и Метохије у српским и англофоним медијима / Божана С. Солујић, Тамара М. Јеврић // Баштина, Приштина–Лепосавић. – 61 (2023), 71–84.
- СПАСИЋ, Драгана: The Analysis of Key Words in the Book “What is Freedom” / Dragana M. Spasić // ДРАГАН Лилић : између лингвистике и стилистике / ур.

- Голуб Јашовић. – Косовска Митровица : Филозофски факултет Универзитета у Приштини, 2021. – 289–304.
- СПАСИЋ, Јелена: Морфолошки и творбени аспект дечијих неологизама / Јелена Љ. Спасић, Сања Ж. Ђуровић // ЕКСПРЕСИВНОСТ у српском језику / ур. Милош Ковачевић, Јелена Петковић. – Крагујевац : Филолошко-уметнички факултет, 2020 (Српски језик, књижевност, уметност : зборник радова са XIV међународног научног скупа одржаног на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу 25–27. X 2019. ; 1). – 71–86.
- СПАСИЋ, Јелена: Опсцени изрази са семом и лексемом *хлеб* у српском језику / Јелена Спасић // ЗНАЧАЈ српског језика за очување српског културног идентитета. Том II, Хлеб у српском језику, књижевности и култури : радови са научног скупа „Српска књижевност као основа српског језика“, одржаног у Андрићграду 2–4. октобра 2020. / гл. ур. Емир Кустурица. – Вишеград : Андрићев институт, 2021. – 115–128.
- СПАСИЋ, Наташа: Контекстуална условљеност приликом одабира лексема и њихових синонима у српском и енглеском језику за глаголе *јесџи* и *јиџи* / Наташа А. Спасић, Милан Д. Тодоровић // БРЕНДОВИ јела и пића : књижевност, језик, уметност, култура : зборник радова са научног округлог стола у оквиру XIV међународног научног скупа Српски језик, књижевност, уметност одржаног на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу : Крагујевац–Топола, 27. 10. 2019. / ур. Драган Бошковић, Милош Ковачевић, Никола Бубања. – Крагујевац : Филолошко-уметнички факултет, 2020. – 323–342.
- СПАСОЈЕВИЋ, Марина: Језик и речник светог владике Николаја Велимировића : диференцијални приступ / Владан Јовановић. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2022. – 507. / Марина Спасојевић // Прилози за књижевност, језик, историју и фолклор, Београд. – 89 (2023), 194–201. | Приказ
- СПАСОЈЕВИЋ, Марина: Језик мимо граматике : о тзв. родно сензитивном језику / Марина Спасојевић // ПОЛОЖАЈ српског језика у савременом друштву : изазови, проблеми, решења : зборник саопштења с округлог стола одржаног у Матици српској 3. јула 2021. године / ур. Драган Станић, Срето Танасић ; прир. Исидора Бјелаковић, Виктор Савић. – Нови Сад : Матица српска ; Београд : Одбор за стандардизацију српског језика, 2021. – 107–112.
- СПАСОЈЕВИЋ, Марина: Час, сат и забрана кретања : о полицијском часу или сату / Марина Љ. Спасојевић // Језик данас, Нови Сад. – 15 (2020), 5–12.
- СПАСОЈЕВИЋ, Теодора: Натприродна бића у фразеологији српског језика / Теодора Спасојевић, Јована Рајек, Јана Јевтић // МЛАДИ и србистика 4 : зборник радова полазника образовних програма у НОКЦ „Вук Караџић“ у Тршићу / ур. одбор Милош Ковачевић и др. – Тршић : Научно-образовно културни центар „Вук Караџић“, 2023. – 50–75.
- СРЕДИЋ, Јелена: Структура и лексикографска обрада аналитичких предиката са семикопулативним глаголима / Јелена Средић // САВРЕМЕНА проучавања језика и књижевности : зборник радова са XII научног скупа младих филолога Србије, одржаног 26. септембра 2020. године на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу. Књ. 1 / одг. ур. Милош Ковачевић, Јелена Петковић. – Крагујевац : Филолошко-уметнички факултет, 2021. – 177–191.

- СТАМЕНКОВИЋ САВИЋ, Биљана: Модификација личних имена страног порекла у српском језику / Биљана Стаменковић Савић // Годишњак за српски језик, Ниш. – 19 (2021), 257–270.
- СТАМЕНКОВИЋ, Душан: Uticaj konteksta na percepciju opravdanosti upotrebe anglicizama : empirijska analiza / Dušan Stamenković, Miloš Tasić // JEZIK, književnost, kontekst = Language, Literature, Context : tematski zbornik radova / ur. Vesna Lopičić, Biljana Mišić Ilić. – Niš : Filozofski fakultet, 2020. – 225–245.
- СТАМЕНКОВИЋ, Катарина: Die Komponente *Magen / želudac* in deutschen und serbischen Phraseologismen / Katarina Z. Stamenković // Philologia Mediana, Ниш. – 13 (2021), 807–821.
- СТАМЕНКОВИЋ, Кристина: Илиризми у речнику уз француску граматику Јоакима Вујића (1805) / Кристина Н. Стаменковић // Књижевност и језик, Београд. – 70, 2 (2023), 351–362.
- СТАМЕНКОВИЋ, Михајло: Савремени проблеми и приступи израчунавања семантичких феномена / Михајло Стаменковић // САВРЕМЕНА проучавања језика и књижевности : зборник радова са XII научног скупа младих филолога Србије, одржаног 26. септембра 2020. године на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу. Књ. 1 / одг. ур. Милош Ковачевић, Јелена Петковић. – Крагујевац : Филолошко-уметнички факултет, 2021. – 125–141.
- СТАНИЋ, Данијела: О рудиници и хомонимији два прасловенска придева у српском језику / Данијела С. Станић // Српски језик : студије српске и словенске, Београд. – 25 (2020), 601–611.
- СТАНКОВИЋ, Богољуб: Стилистичке информације у речницима српског и руског језика / Богољуб Станковић // 50 година Међународног славистичког центра. Књ. 2, Велике теме српске лингвистике : Научни састанак слависта у Вукове дане : 1971–2019. / ур. Драгана Мршевић Радовић и др. – Београд : Филолошки факултет, Међународни славистички центар, 2021. – 661–671.
- СТАНКОВИЋ, Ранка: Употреба речника : речник у новом руху / Ранка Станковић // Језик данас, Нови Сад. – 18 (2021), 11–19
- СТАНОЈЕВИЋ ВЕСЕЛИНОВИЋ, Марија: Парадигматски односи компаративних фразеологизма у српском и немачком језику / Марија М. Станојевић Веселиновић // Српски језик : студије српске и словенске, Београд. – 28 (2023), 337–350.
- СТАНОЈЕВИЋ, Ана: Домаће животиње у фразеологији српског језика / Ана Станојевић, Тијана Мојсић, Софија Тадић, Катарина Ђиђић // МЛАДИ и србистика 4 : зборник радова полазника образовних програма у НОКЦ „Вук Караџић“ у Тршићу / ур. одбор Милош Ковачевић и др. – Тршић : Научно-образовно културни центар „Вук Караџић“, 2023. – 76–94.
- СТАНЧУ, Николаје: Elemente lexicale de origine turcică și turcă în limbile macedoneană și română : o incursiune etimologică și frazeologică / Nicolae Stanciu // LIMBA, literatura, cultura română : provocări și perspective / ed. Mirjana Ćorković et al. – Belgrad : Facultatea de Filologie, 2023. – 229–245.
- СТЕВАНОВИЋ, Јована: Nomina attributiva у говору Лужнице / Јована Стевановић // Етно-културолошки зборник за проучавање културе источне Србије и суседних области, Сврљиг. – 26 (2023), 183–196.

- СТЕВАНОВИЋ, Јована: Nomina attributiva у речничкој збирци „Лексика народне медицине у тимочко-лужничким говорима“ Јелене Глишић / Јована Стевановић // CONTEXT 2021 : Šesti međunarodni interdisciplinarni skup mladih naučnika društvenih i humanističkih nauka = The Sixth International Interdisciplinary Conference for Young Scholars in Social Sciences and Humanities, Novi Sad, 1 December 2021 : zbornik radova / ur. Zoran Paunović, Željko Milanović. – Novi Sad : Filozofski fakultet, 2023. – 429–444.
- СТЕВАНОВИЋ, Јована: Семантичка адаптација лексику у говорима призренско-тимочке дијалекатске области / Јована Стевановић // НОВИ правци истраживања у друштвеним и хуманистичким наукама : тематски зборник радова са деветог међународног научног скупа одржаног 9. новембра 2019. Наука и савремени универзитет 9 / ур. Јасмина Шаранац Стаменковић и др. – Ниш : Филозофски факултет, 2020. – 423–437.
- СТЕВАНОВИЋ, Јована: Страна лексику у „Црнотравском речнику“ Радосава Стојановића : семантичка адаптација / Јована Стевановић // Годишњак за српски језик, Ниш. – 19 (2021), 283–300.
- СТЕВАНОВИЋ, Јована: Турцизми и германизми у лексикографском раду Јакше Динића : семантичка адаптација / Јована С. Стевановић // Годишњак за српски језик, Ниш. – 21 (2023), 129–146.
- СТЕВАНОВИЋ, Катарина: Метафоричка концептуализација *бога* у српском језику / Катарина З. Стевановић // Баштина, Приштина–Лепосавић. – 54 (2021), 77–86.
- СТЕВАНОВИЋ, Катарина: Турцизми у роману „Тестамент“ Видосава Стевановића / Катарина З. Стевановић // Баштина, Приштина–Лепосавић. – 50 (2020), 91–106.
- СТЕПАНОВ, Љубомир: О првом „Српско-румунском речнику“ кетфелског проте Милана Николића / Љубомир Степанов // Исходишта, Ниш. – 2 (2016), 215–224.
- СТЕПАНОВ, Страхиња: Колоквијално-жаргонска лексика у роману Александра Рашића „Од 13 до 18“ / Страхиња Р. Степанов // Зборник Матице српске за књижевност и језик, Нови Сад. – 68, 2 (2020), 603–622.
- СТЕПАНОВ, Страхиња: О значењу речи – са различитих гледишта : Приступ проучавању значења речи / Јасмина Дражић. – Нови Сад : Филозофски факултет, 2022. – 323. / Страхиња Р. Степанов // Зборник Матице српске за књижевност и језик, Нови Сад. – 71, 2 (2023), 593–598. | Приказ
- СТЕПАНОВ, Страхиња: Творбено-стилска анализа композитних индивидуализама у роману „Ситничарница Код срећне руке“ Г. Петровића / Страхиња Р. Степанов, Милан С. Ајџановић // Зборник Матице српске за књижевност и језик, Нови Сад. – 68, 3 (2020), 891–908.
- СТЕФАНОВИЋ, Душан: Драган Лиљич као лексиколог / Душан Р. Стефановић // ДРАГАН Лиљич : између лингвистике и стилистике / ур. Голуб Јашовић. – Косовска Митровица : Филозофски факултет Универзитета у Приштини, 2021. – 305–315
- СТЕФАНОВИЋ, Душан: Знатан допринос очувању и развоју српске ономастике : Ономастика Малог Црнића / Голуб Јашовић, Славица Јовановић. – Косовска Митровица : Филозофски факултет ; Мало Црниће : Библиотека

- Србољуб Митић, 2020. – 693. / Душан Р. Стефановић // Баштина, Приштина–Лепосавић. – 53 (2021), 523–525. | Приказ
- СТЕФАНОВИЋ, Душан: О потреби израде ономастикона Алексиначког Поморавља : на примеру грађе са простора Косова и Метохије / Душан Р. Стефановић // *Filološki vidici* 1. – 157–165.
- СТЕФАНОВИЋ, Душан: Приказ алексиначког говора кроз речник : Речник Алексиначког Поморавља / Недељко Богдановић, Маја Радоман Цветићанин. – Алексинац : Центар за културу и уметност Алексинац, 2022. – 370. / Душан Р. Стефановић // *Годишњак за српски језик*, Ниш. – 21 (2023), 277–278. | Приказ
- СТЕФАНОВИЋ, Душан: Речник ковида : тематски и асоцијативни / Светлана Слијепчевић Бјеливук, Марина Николић. – Нови Сад : Прометеј ; Београд : Институт за српски језик САНУ, 2022. – 348. / Душан Р. Стефановић // *Наш језик*, Београд. – 54, 1 (2023), 105–110. | Приказ
- СТИЈОВИЋ, Рада: Аутоматска екстракција дефиниција : допринос убрзању израде речника / Рада Р. Стијовић, Цветана Ј. Крстев, Ранка М. Станковић // *ЛЕКСИКОГРАФИЈА и лексикологија у светлу актуелних проблема : зборник научних радова* / ур. Стана Ристић, Ивана Лазић Коњик, Ненад Ивановић. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2021. – 113–137.
- СТИЈОВИЋ, Рада: Аутоматска екстракција дефиниција : допринос убрзању израде речника / Рада Р. Стијовић, Цветана Ј. Крстев, Ранка М. Станковић // *ЛЕКСИКОГРАФИЈА и лексикологија у светлу актуелних проблема : зборник научних радова* / ур. Стана Ристић, Ивана Лазић Коњик, Ненад Ивановић. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2021. – 113–137.
- СТИЈОВИЋ, Рада: Да ли род именица дисквалификује родну равноправност? / Рада Стијовић // *ПОЛОЖАЈ српског језика у савременом друштву : изазови, проблеми, решења : зборник саопштења с округлог стола одржаног у Матици српској* 3. јула 2021. године / ур. Драган Станић, Срето Танасић ; прир. Исидора Бјелаковић, Виктор Савић. – Нови Сад : Матица српска ; Београд : Одбор за стандардизацију српског језика, 2021. – 81–86.
- СТИЈОВИЋ, Рада: *Призедан* – примитиван или трезвен? / Рада Стијовић // *Језик данас*, Нови Сад. – 21 (2023), 8–13.
- СТИЈОВИЋ, Рада: Савремена ономастичка истраживања Косова и Метохије / Рада Р. Стијовић, Мирјана С. Гочанин // *РЕЗУЛТАТИ досадашњих и правци будућих истраживања српских народних говора Косова и Метохије* / гл. ур. Зоран Кнежевић ; ур. Радивоје Младеновић, Предраг Пипер. – Београд : САНУ : Институт за српски језик САНУ ; Косовска Митровица : Филозофски факултет Универзитета у Приштини, 2021. – 291–309.
- СТОЈАНОВИЋ, Ана: *Interlingvističko prevođenje metafora u idiomatskim izrazima sa italijanskog na srpski jezik* / Ana M. Stojanović // *Зборник за језике и књижевности Филозофског факултета у Новом Саду*. – 11 (2021), 71–84.
- СТОЈАНОВИЋ, Буба: Језички контекст и тумачење непознатих речи у читанкама / Буба Стојановић // *JEZIK, književnost, kontekst = Language, Literature, Context : tematski zbornik radova* / ур. Vesna Lopičić, Biljana Mišić Ilić. – Niš : Filozofski fakultet, 2020. – 411–423.

- СТОЈАНОВИЋ, Јелица: Рјечник говора Паштровића / Миодраг В. Јовановић. – Подгорица : Црногорска академија наука и умјетности, 2022. – 397. / Јелица Стојановић // Прилози за књижевност, језик, историју и фолклор, Београд. – 89 (2023), 179–182. | Приказ
- СТОЈАНОВИЋ, Јелица: Сложенице у „Горичком зборнику“ / Јелица Стојановић // О Горичком зборнику. – 393–411.
- СТОЈАНОВИЋ, Јована: Pojmovne metafore u nastavi nemačkog kao stranog jezika : na primeru glagola sa prefiksom *auf-* / Jovana Stojanović // ЈЕЗИЦИ и културе у времену и простору : тематски зборник. 9. 2 / ур. Снежана Гудурић, Биљана Радић-Бојанић, Предраг Мутавцић. – Нови Сад : Филозофски факултет : Педагошко друштво Војводине, 2020. – 417–432.
- СТОЈАНОВИЋ, Марко: Uticaj birokratije u Habzburškoj monarhiji na definisanje etničkih grupa i jezika posle 1848. godine : slovački kontekst / Marko Stojanović // СЛОВАКИСТИКА у контексту : традиција и перспективе = Slovakistika v s úvislostiach : tradícia a perspektívy = Slovakistics in context : tradition and perspectives / ур. Стефана Пауновић Родић, Radoslav Raffaj. – Београд : Филолошки факултет, 2023. – 267–279.
- СТОЈАНОВИЋ, Милена: Анализа концепта *новац* у српском језику / Милена М. Стојановић // Књижевност и језик, Београд. – 70, 2 (2023), 293–305.
- СТОЈАНОВИЋ, Милица: Глаголи са иницијалним морфемским сегментом *обез-* у српском језику / Милица Јб. Стојановић // Српски језик : студије српске и словенске, Београд. – 25 (2020), 273–285.
- СТОЈАНОВИЋ, Милица: Етнолингвистичко наслеђе Ваљевске Подгорине : Из лексике становања у Ваљевској Подгорини : етнолингвистички огледи / прир. Драгана Радовановић, Милина Ивановић Баришић. – Нови Сад : Матица српска, 2020. – 175. / Милица Јб. Стојановић // Зборник радова Филолошког факултета у Приштини. – 51, 4 (2021), 457–461. | Приказ
- СТОЈАНОВИЋ, Милица: Еуфемизми и њихова обрада у савременим речницима српског језика / Милица Јб. Стојановић // ЛЕКСИКОГРАФИЈА и лексикологија у светлу актуелних проблема : зборник научних радова / ур. Стана Ристић, Ивана Лазић Коњик, Ненад Ивановић. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2021. – 223–238.
- СТОЈКОВИЋ, Весна: Математичка терминологија у „Алгебри“ Атанасија Николића (1839) / Весна Стојковић // Прилози проучавању језика, Нови Сад. – 54 (2023), 53–73.
- СТОЈМЕНОВИЋ, Наталија: Панда је стигао/стигла у српски језик : проблем рода неких позајмљеница у српском језику / Наталија Стојменовић, Сања Стевановић // САВРЕМЕНА филолошка проучавања младих истраживача 1 : зборник са научног скупа „Савремена филолошка проучавања младих истраживача 1“, одржаног 25. и 26. фебруара 2022. године у Нишу / ур. Тамара Костић Пахноглу, Оливера Марковић. – Ниш : Филозофски факултет, 2023. – 371–381.
- СТОШИЋ, Јелена: Славенизми у „Банатском алманаху“ (1827) / Јелена М. Стошић // Исходишта, Ниш. – 2 (2016), 225–237.

- СТРАМЉИЧ БРЕЗНИК, Ирена: Primer obrazilne konkurenčnosti feminativov na *-ica* in *-ka* pri moškospolskih tvorjenkah na *-or* in *-ator* / Irena Stramljič Breznik, Tjaša Markežič // Јужнословенски филолог, Београд. – 79, 1 (2023), 29–45.
- СУБАНОВИЋ, Катарина: Метафоричко значење српских и енглеских зоосема за домаће животиње / Катарина Субановић // САВРЕМЕНА проучавања језика и књижевности : зборник радова са XI научног скупа младих филолога Србије, одржаног 30. марта 2019. године на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу. Књ. 1 / одг. ур. Милош Ковачевић, Јелена Петковић. – Крагујевац : Филолошко-уметнички факултет, 2020. – 139–148.
- СУБОТИЋ, Љиљана: Партиципи у функцији термина у књижевном језику Јована Ст. Поповића / Љиљана Суботић // 50 година Међународног славистичког центра. Књ. 2, Велике теме српске лингвистике : Научни састанак слависта у Вукове дане : 1971–2019. / ур. Драгана Мршевић Радовић и др. – Београд : Филолошки факултет, Међународни славистички центар, 2021. – 255–261.
- ТАБАК, Александра: Лексикографска обрада назива за болести, симптоме и знаке у делу „Чадолуб или неговање деце у првим живота годинама“ Гаврила Пекаровића : 1836. / Александра Табак // Прилози проучавању језика, Нови Сад. – 51 (2020), 5–37.
- ТАКО диване Сремци : негдошњи сремачки говор / прир. Миомир Филиповић Фића. – Сремска Митровица : Удружење „Завичај“ ; Београд : Културно-просветна заједница Србије, 2023. – 207.
- ТАНАСКОВИЋ, Тања: Дијалекатска ријеч / Никола Рамић. – Крагујевац : Филолошко-уметнички факултет, 2019. – 277. – (Библиотека Лингвистика и србистика. Едиција Наука и теорија) / Тања Ј. Танасковић // Наш језик, Београд. – 52, 1 (2021), 120–128. | Приказ
- ТАНАСКОВИЋ, Тања: Лексика писца и проблеми израде речника писца на примеру књижевности на дијалекту Драгослава Михаиловића / Тања Ј. Танасковић // ЛЕКСИКОГРАФИЈА и лексикологија у светлу актуелних проблема : зборник научних радова / ур. Стана Ристић, Ивана Лазић Коњик, Ненад Ивановић. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2021. – 1153–1170.
- ТАНАСКОВИЋ, Тања: Лексичке позајмљенице у прози на дијалекту Драгослава Михаиловића / Тања Ј. Танасковић // Исходишта, Ниш. – 3 (2017), 447–462.
- ТАНАСКОВИЋ, Тања: Фразеолошка слика човека у дијалекатској књижевности Драгослава Михаиловића / Тања Танасковић // КЊИЖЕВНО стваралаштво Драгослава Михаиловића : радови са научног скупа, од 3. и 4. јула 2020. године / гл. ур. Емир Кустурица. – Вишеград : Андрићев институт, 2021. – 211–244.
- ТАНОЈЕВИЋ, Веран: Неки аспекти употребе лексеме *један* у разговорном језику и француски преводни еквиваленти / Веран Ј. Станојевић // Научни састанак слависта у Вукове дане, Београд. – 49, 1 (2020), 73–84.
- ТАНТУРОВСКА, Лидија: За една промена во сродничката терминологија / Лидија М. Тантуровска, Татјана Г. Трајковић // НА темељима народних говора : зборник радова посвећен проф. др Јордани Марковић поводом одласка у пензију / ур. Татјана Трајковић, Надежда Јовић. – Ниш : Филозофски факултет, 2020. – 679–692.

- ТАРАСОВА, Лариса: Перевод названий новых российских профессий 21 века с английского языка на русский язык / Лариса Владимировна Тарасова, Инна Борисовна Гецкина // NOVO i tradicionalno u translatologiji i nastavi ruskog jezika kao stranog : zbornik radova = Новое и традиционное в переводоведении и преподавании русского языка как иностранного : сборник статей = New and Traditional in Translating and Teaching Russian as a Foreign Language : Proceedings / ur. Larisa Čović. – Banja Luka : Panevropski univerzitet Apeiron, 2021. – 220–226.
- ТАСИЋ, Љильана: Анализа превода идиома у програму за машинско преводјење Google Translate на примеру романа „Читав живот“ и „Трафикант“ за језички пар немачко-српски / Љильана Тасић // Живи језици : часопис за стране језике и књижевности, Београд. – 43 (2023), 153–171.
- ТАТЕН-ГУРИЈЕ, Жан-Жак: Une réflexion inédite sur le français, langue en devenir : la Néologie (1801) de Louis Sébastien Mercier / Jean-Jacques A. Tatin-Gourier // Philologia Mediana, Ниш. – 12 (2020), 115–120.
- ТАФРА, Бранка: Natuknica i nadnatuknica u frazeološkom rječniku / Branka Z. Tafra // Јужнословенски филолог, Београд. – 77, 2 (2021), 35–59.
- ТЕРЗИЋ, Богдан: Један тип руских суфиксоидалних сложеница у терминолошкој функцији и њихово транспоновање на српскохрватски језик / Богдан Терзић // 50 година Међународног славистичког центра. Књ. 2, Велике теме српске лингвистике : Научни састанак слависта у Вукове дане : 1971–2019. / ур. Драгана Мршевић Радовић и др. – Београд : Филолошки факултет, Међународни славистички центар, 2021. – 477–484.
- ТЕРЗИЋ, Душица: Srpski glagoli : konjugacijski rečnik glagola srpskoga jezika = Serbian Verbs : a Conjugation Dictionary of Serbian Verbs / Saša Marjanović, Nikola Radosavljević. – Beograd : Klett, 2019. – 355. / Душица Терзић // Филолошки преглед, Београд. – 47, 1 (2020), 211–213. | Приказ
- ТЈАПКО, Галина: (Књижевно)језички идиоми у настави српског језика као страног / Галина Г. Тјепко // Научни састанак слависта у Вукове дане, Београд. – 49, 1 (2020), 161–171.
- ТОДИЋ САНКОВИЋ, Бојана: О лингвистичким круговима Ирене Грицкат : Кругови Ирене Грицкат : семантичко-граматичка истраживања савременог српског језика / Ирена Грицкат-Радуловић. – Београд : Савез славистичких друштава Србије, 2020. – 587. / Бојана Д. Тодић Санковић // Зборник Матике српске за књижевност и језик, Нови Сад. – 68, 3 (2020), 1038–1042. | Приказ
- ТОДИЋ САНКОВИЋ, Бојана: Питање форме лексеме *йрвенац* : лексикографски аспект / Бојана Д. Тодић Санковић // Наш језик, Београд. – 51, 1 (2020), 43–57.
- ТОДИЋ САНКОВИЋ, Бојана: Фразеологија у настави српског језика : могућности шире примене / Бојана Д. Тодић Санковић // Књижевност и језик, Београд. – 67, 2 (2020), 391–405.
- ТОДОРОВИЋ, Маја: Речник ковида : тематски и асоцијативни / Светлана Слијепчевић Бјеливук, Марина Николић. – Нови Сад : Прометеј ; Београд : Институт за српски језик САНУ, 2022. – 348. / Маја Тодоровић // Лингвистичке актуелности, Београд. – 35 (2023), 26–30. | Приказ

- ТОДОРОВИЋ, Милан: Дефинисање истоветних лексема у онлајн речницима : студија случаја о три популарна енглеска једнојезична речника / Милан Д. Тодоровић, Наташа А. Спасић // *Филолог : часопис за језик, књижевност и културу*, Бања Лука. – 28 (2023), 209–224.
- ТОДОРОВИЋ, Милан: Називи производа у савременом српском језику / Милан Д. Тодоровић // *Филолог : часопис за језик, књижевност и културу*, Бања Лука. – 21 (2020), 134–156.
- ТОДОРОВИЋ, Стефан: Слика српске културе у свету кроз брендирање српске шљивовице : критичка анализа дискурса / Стефан Тодоровић, Нина Манојловић // *БРЕНДОВИ јела и пића : књижевност, језик, уметност, култура : зборник радова са научног округлог стола у оквиру XIV међународног научног скупа Српски језик, књижевност, уметност одржаног на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу : Крагујевац–Топола, 27. 10. 2019. / ур. Драган Бошковић, Милош Ковачевић, Никола Бубања. – Крагујевац : Филолошко-уметнички факултет, 2020. – 261–279.*
- ТОДОСИЈЕВИЋ, Момчило: Топоними трстеничког краја / Момчило Р. Тодосијевић. – Трстеник : Народна библиотека Јефимија ; Београд : Културно-просветна заједница Србије, 2020. – 229.
- ТОЛСТОЈ, Светлана: К проблеме синонимии в праславянской лексике / Светлана М. Толстая // *Зборник Матице српске за славистику*, Нови Сад. – 100 (2021), 43–59.
- ТОМАШЕВИЋ, Александра: Енглеско-српска контрастивна лексикологија / Александра Јанић, Душан Стаменковић. – Ниш : Филозофски факултет, 2022. – 257 стр. / Александра Томашевић // *Прилози проучавању језика*, Нови Сад. – 54 (2023), 255–262. | Приказ
- ТОМИЋ, Божана: The Frequency and Usage of Over-Derivatives in Texts on COVID-19 / Božana M. Tomić, Jelena V. Šajinović Novaković // *Филолог : часопис за језик, књижевност и културу*, Бања Лука. – 28 (2023), 246–258.
- ТОМИЋ, Горица: Експресивност у називима хране и пића : анализа сливеница / Горица Р. Томић, Јелена Р. Даниловић Јеремић // *ЕКСПРЕСИВНОСТ у српском језику / ур. Милош Ковачевић, Јелена Петковић. – Крагујевац : Филолошко-уметнички факултет, 2020 (Српски језик, књижевност, уметност : зборник радова са XIV међународног научног скупа одржаног на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу 25–27. X 2019. ; 1). – 289–302.*
- ТОМИЋ, Горица: Лексичке сливенице у називима брендова јела и пића на енглеском језику / Горица Р. Томић // *БРЕНДОВИ јела и пића : књижевност, језик, уметност, култура : зборник радова са научног округлог стола у оквиру XIV међународног научног скупа Српски језик, књижевност, уметност одржаног на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу : Крагујевац–Топола, 27. 10. 2019. / ур. Драган Бошковић, Милош Ковачевић, Никола Бубања. – Крагујевац : Филолошко-уметнички факултет, 2020. – 359–373.*
- ТОМИЋ, Горица: Механизми модификације устаљених израза у новинским насловима на енглеском језику / Горица Томић // *САВРЕМЕНА проучавања језика и књижевности : зборник радова са XI научног скупа младих филолога Србије, одржаног 30. марта 2019. године на Филолошко-уметничком*

- факултету у Крагујевцу. Књ. 1 / одг. ур. Милош Ковачевић, Јелена Петковић. – Крагујевац : Филолошко-уметнички факултет, 2020. – 289–302.
- ТОМИЋ, Горица: Тумачење сливеница у називима брендираних производа јела и пића на енглеском језику / Горица Томић // САВРЕМЕНА проучавања језика и књижевности : зборник радова са XII научног скупа младих филолога Србије, одржаног 26. септембра 2020. године на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу. Књ. 1 / одг. ур. Милош Ковачевић, Јелена Петковић. – Крагујевац : Филолошко-уметнички факултет, 2021. – 79–97.
- ТОМОВИЋ, Ненад: Anglicizmi u leksičkom polju klasičnog brijanja / Nenad Tomović // PREVOĐENJE kao veština i kao umetnost : zbornik u čast Branimiru Živojinoviću povodom devedesetogodišnjice rođenja : međunarodni tematski zbornik / prired. Jelena Kostić Tomović et al. – Beograd : Forum za interkulturnu komunikaciju, 2020. – 243–252.
- ТОМОВИЋ, Ненад: What are Pseudo-Anglicisms and How Can We Define Them? / Nenad Tomović // Belgrade English Language and Literature Studies. – 15 (2023), 33–43.
- ТРАЈКОВИЋ, Татјана: Антропографски речник југоисточне Србије / Недељко Богдановић // Српски дијалектолошки зборник, Београд. – 63 (2016), 1–276. | Резюме / Татјана Трајковић // Годишњак за српски језик, Ниш. – 19 (2021), 379–381. | Приказ
- ТРАЈКОВИЋ, Татјана: Лексика ратарства села Свинице (Румунија) / Татјана Г. Трајковић // Исходишта, Ниш. – 9 (2023), 369–380.
- ТРАЈКОВИЋ, Татјана: Пастирски речник југоисточне Србије / Недељко Р. Богдановић // Српски дијалектолошки зборник, Београд. – 66, 2 (2019), 637–739. / Татјана Г. Трајковић // Јужнословенски филолог, Београд. – 77, 1 (2021), 233–236. | Приказ
- ТРАЈКОВИЋ, Татјана: Ратарска терминологија села Белобрешке у Румунији : са освртом на стање у српским говорима румунског дела Баната / Татјана Г. Трајковић // Исходишта, Ниш. – 4 (2018), 361–371.
- ТРАЈКОВИЋ, Татјана: Ратарска терминологија села Рудне у Румунији / Татјана Г. Трајковић // Исходишта, Ниш. – 3 (2017), 487–506.
- ТРАЈКОВИЋ, Татјана: Терминологија одевања и обувања у Рудни (Румунија) / Татјана Г. Трајковић // Исходишта, Ниш. – 5 (2019), 455–463.
- ТРАЈКОВИЋ, Татјана: Топономастичка истраживања на подручју призренско-тимочких говора и перспектива израде јединственог речника / Татјана Г. Трајковић // ЛЕКСИКОГРАФИЈА и лексикологија у светлу актуелних проблема : зборник научних радова / ур. Стана Ристић, Ивана Лазић Коњик, Ненад Ивановић. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2021. – 593–609.
- ТРАЈКОВИЋ, Татјана: Ходоними Ниша топонимске мотивације / Татјана Г. Трајковић // Српски језик : студије српске и словенске, Београд. – 25 (2020), 633–645.
- ТРИВИЋ, Анета: Интензификација експресивности у фразеологији српског и шпанског језика / Анета Г. Тривић, Анђелка Д. Пејовић // ЕКСПРЕСИВНОСТ у српском језику / ур. Милош Ковачевић, Јелена Петковић. – Крагујевац : Филолошко-уметнички факултет, 2020 (Српски језик, књижевност,

- уметност : зборник радова са XIV међународног научног скупа одржаног на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу 25–27. X 2019. ; 1). – 351–364.
- ТРИЧКОВСКА, Јелена: Начини превођења фразеологизама : проблеми и потенцијална решења / Јелена Р. Тричковска // САВРЕМЕНА проучавања језика и књижевности : зборник радова са XIV научног скупа младих филолога Србије, одржаног 2. априла 2022. године на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу. Књ. 1 / одг. ур. Милош Ковачевић, Јелена Петковић. – Крагујевац : Филолошко-уметнички факултет, 2023. – 165–177.
- ТРНАВАЦ, Радослава: Класификација вредносног система новинског дискурса о епидемији коронавируса у руском језику / Радослава Трнавац // Зборник Матице српске за филологију и лингвистику, Нови Сад. – 64, 1 (2021), 131–146.
- ТРНАВАЦ, Радослава: О улози природног семантичког метајезика у дефинисању значења културолошког концепта *мерак* (срп.), *кайф* (рус.) (задовољство) и *инајџ* (срп.) / Радослава М. Трнавац // ЛЕКСИКОГРАФИЈА и лексикологија у светлу актуелних проблема : зборник научних радова / ур. Стана Ристић, Ивана Лазић Коњик, Ненад Ивановић. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2021. – 845–861.
- ТРНАВАЦ, Радослава: Семантичка анализа неколико придева са афективним и искуственим значењем у српском и руском језику / Радослава Трнавац // Славистика, Београд. – 24, 2 (2020), 92–114.
- ЋЕВРИЗ НИШИЋ, Вера: О језичко-стилским карактеристикама глаголских фразеологизама у политичком дискурсу / Вера Ћевриз Нишић // JEZIK, književnost i industrija : zbornik radova sa Jedanaeste međunarodne konferencije Fakulteta za strane jezike, održane 22. i 23. septembra 2022. godine = Language, Literature and Industry : proceedings of the Eleventh International Conference at the Faculty of Foreign Languages, 22–23 September 2022 / ур. Valentina Budinčić, Tijana Parezanović, Božana Solujić. – Београд : Alfa BK Univerzitet, 2023. – 284–299.
- ЋЕВРИЗ НИШИЋ, Вера: О семантичко-стилским особеностима употребе етничких лексема као погрдних у насловима новинских текстова / Вера С. Ћевриз Нишић // Исходишта, Ниш. – 9 (2023), 381–390.
- ЋИРИЋ, Љубисав: Дијалекатски речник : довршеност посла / Љубисав Н. Ћирић // ДРАГАН Лилић : између лингвистике и стилистике / ур. Голуб Јашовић. – Косовска Митровица : Филозофски факултет Универзитета у Приштини, 2021. – 343–349.
- ЋИРИЋ, Љубисав: Из лужничке антропографске лексике / Љубисав Н. Ћирић // НА темељима народних говора : зборник радова посвећен проф. др Јордани Марковић поводом одласка у пензију / ур. Татјана Трајковић, Надежда Јовић. – Ниш : Филозофски факултет, 2020. – 731–739.
- ЋИРИЋ, Младен: Концептуализација времена помоћу онтолошких метафора у српском и шпанском језику / Младен Ћирић // JEЗИЦИ и културе у времену и простору : тематски зборник. 9. 1 / ур. Снежана Гудурић, Биљана Радић-Божанић, Предраг Мутавић. – Нови Сад : Филозофски факултет : Педагошко друштво Војводине, 2020. – 333–346.

- ЂОРИЋ, Божо: Варијације у тумачењу изведених речи у једнојезичким речницима српског језика / Божо Ђорић // 50 година Међународног славистичког центра. Књ. 2, Велике теме српске лингвистике : Научни састанак слависта у Вукове дане : 1971–2019. / ур. Драгана Мршевић Радовић и др. – Београд : Филолошки факултет, Међународни славистички центар, 2021. – 447–455.
- ЂУЛАФИЋ, Тања: Речник српскохрватског књижевног и народног језика. Књ. 21, Погдекад(а) – покупити / ур. Даринка Гортан Премк и др. – Београд : САНУ, 2019. – 800. / Тања Ђулафић // Преводац, Београд. – 40, 1/2 (2021), 79–82. | Приказ
- УЈОВИЋ, Марија: Lexsičko-semantički transfer u међујезику srbofonih студената који уче италијански као L2 и шпански као L3 / Marija N. Vujović // Филолог : часопис за језик, књижевност и културу, Бања Лука. – 22 (2020), 178–196.
- УСПЕНСКИ, Борис: Слово *царь* в истории русской письменности / Борис Успенский // Зборник Матице српске за славистику, Нови Сад. – 100 (2021), 61–76.
- УХЛАРИКОВА, Јасна: Preklad frazém vteóрии apraxi : na príklade slovenskej a srbskej somatickej frazeológie / Jasna Uhláriková // PREKLAD vo výskumoch vojvodinských Slovákov : zborník štúdií / ed. Marína Šimáková Speváková. – Nový Sad : Filozofická fakulta, 2023. – 41–56.
- УХЛАРИКОВА, Јасна: Somatická frazeológia v slovenčine a srbčine / Jasna Uhláriková. – Nový Sad: Filozofická fakulta, 2021. – 173.
- ФЕЈСА, Михајло: Turkisms in the Ruthenian Language / Mihajlo Fejsa // WHERE Our Languages and Cultures Meet and Mix : a View From Serbia : Selected Papers from the Research Project “Languages and Cultures in Time and Space” : 2011–2019. = Susretanja i prožimanja naših jezika i kultura : pogled iz Srbije : odabrani radovi sa projekta „Jezici i kulture u vremenu i prostoru“ : 2011–2019. / ur. Snežana Gudurić, Tvrtko Prčić. – Novi Sad : Filozofski fakultet, 2021. – 83–99.
- ФЕЈСА, Михајло: Три нова капитална дела русинске лексикографије / Михајло Фејса // Славистика, Београд. – 27, 1 (2023), 101–114.
- ФИГАР, Владимир: Metaphorical Framings in “The New York Times” Online Press Reports about ChatGPT / Vladimir N. Figar // Philologia Mediana, Ниш. – 15 (2023), 381–398.
- ФИГАР, Владимир: Testing the Activation of Semantic Frames in a Lexical Decision Task and a Categorization Task / Vladimir Figar // FU. – 18, 2 (2020), 159–179.
- ФИЛИПОВИЋ КОВАЧЕВИЋ, Соња: Conceptualization of Antivirus and Backup Computer Programs in English / Sonja Filipović Kovačević // WHERE Our Languages and Cultures Meet and Mix : a View From Serbia : Selected Papers from the Research Project “Languages and Cultures in Time and Space” : 2011–2019. = Susretanja i prožimanja naših jezika i kultura : pogled iz Srbije : odabrani radovi sa projekta „Jezici i kulture u vremenu i prostoru“ : 2011–2019. / ur. Snežana Gudurić, Tvrtko Prčić. – Novi Sad : Filozofski fakultet, 2021. – 101–119.
- ФИЛИПОВИЋ КОВАЧЕВИЋ, Соња: English Culturally Expansive Words with Figurative Meaning and their Adaptations in Serbian : a Cognitive Linguistic

- View / Sonja Filipović Kovačević // Зборник Матице српске за филологију и лингвистику, Нови Сад. – 66, 1 (2023), 119–135.
- ФИЛИПОВИЋ КОВАЧЕВИЋ, Соња: Pojmovna metafora i metonimija u teoriji i praksi / Sonja Filipović Kovačević. – Novi Sad : Filozofski fakultet, 2021. – 263.
- ФИЛИЋ, Јелена: Рекламно-пропагандни жанр у српском политичком дискурсу / Светлана М. Слијепчевић Бјеливук. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2021. – 248. / Јелена Филић // Лингвистичке актуелности, Београд. – 34 (2022), 9–14.
- ФРАЗЕОЛОГИЗМИ у српском језику / приредио Милорад Телебак. – Бања Лука : Бесједа, 2021. – 163.
- ФУДЕРЕР, Тетјана: Метафоризација мовного конфлікту в Україні в художньому дискурсі : на матеріалі сучасної прози / Тетяна Фудерер // Славистика, Београд. – 27, 2 (2023), 266–280.
- ХАЛАС ПОПОВИЋ, Ана: Kritički osvrt na definisanje značenja u „Englesko-srpskom kontrastivnom rečniku sinonima“ / Ana Halas Popović // Годишњак Филозофског факултета у Новом Саду. – 46, 1 (2021), 77–92.
- ХАЛАС ПОПОВИЋ, Ана: Obrada višeznačnosti u jednojezičnim opštim rečnicima engleskog i srpskog jezika / Ana Halas Popović // O engleskom i srpskom kroz vreme i prostor / ur. Ksenija Šulović. – Novi Sad : Filozofski fakultet, 2021. – 97–109.
- ХАЛАС ПОПОВИЋ, Ана: Prepoznavanje i imenovanje boja u engleskom i srpskom jeziku / Sanja Krimer-Gaborović. – Novi Sad : Filozofski fakultet, 2019. – 351. – (Edicija E-disertacija ; 20) / Ана Халас Поповић // Зборник Матице српске за филологију и лингвистику, Нови Сад. – 64, 2 (2021), 273–278. | Приказ
- ХАЛАС ПОПОВИЋ, Ана: Метафоре у семантици придева из домена чврстоће у енглеском и српском / Ана Халас Поповић // Зборник Матице српске за филологију и лингвистику, Нови Сад. – 64, 1 (2021), 147–169.
- ХАЛАС ПОПОВИЋ, Ана: Семантичке структуре глагола *play* и *играјући* из угла теорије прототипа и њихов речнички приказ / Ана Б. Халас Поповић // Зборник радова Филолошког факултета у Приштини. – 51, 4 (2021), 69–87.
- ХАЛУПОВА, Нина: Srbské ľudové přísloví a lexémou *браћу/браћа* (*brat/bratia*) a ich derivátni / Nina J. Chalupová // Зборник за језике и књижевности Филозофског факултета у Новом Саду. – 13 (2023), 193–205.
- ХАЛУПОВА, Нина: Vyjadrovanie fyzických vlastností a vzhľadu človeka v slovenskej a srbskej zoonymickej frazeológii : na príklade frazém s lexémou *romenúvajúcou domáce zvierá* / Nina Chalupová // Славистика, Београд. – 27, 1 (2023), 170–179.
- ХОЏИЋ ЧАВКИЋ, Азра: Doslovni pozadinski mehanizam kao potencijal varijabilnosti idiomskih skupina / Azra E. Hodžić-Čavkić // Анали Филолошког факултета, Београд. – 35, 1 (2023), 61–77.
- ЦВЕТКОВИЋ ТЕОФИЛОВИЋ, Ирена: Изрази за мере у путопису Андреја Петковића из 1734. године / Ирена Р. Цветковић Теофиловић // Исходишта, Ниш. – 1 (2015), 479–487.
- ЦВЕТКОВИЋ ТЕОФИЛОВИЋ, Ирена: О турцизмима у путопису Андреја Петковића из 1734. године / Ирена Р. Цветковић Теофиловић // Исходишта, Ниш. – 2 (2016), 251–263.

- ЦВЕТКОВИЋ ТЕОФИЛОВИЋ, Ирена: Оглед термилошког речника из области историје српског књижевног језика XVIII и прве половине XIX века / Ирена Р. Цветковић Теофиловић // ЛЕКСИКОГРАФИЈА и лексикологија у светлу актуелних проблема : зборник научних радова / ур. Стана Ристић, Ивана Лазић Коњик, Ненад Ивановић. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2021. – 477–492.
- ЦВЕТКОВИЋ ТЕОФИЛОВИЋ, Ирена: Прилог познавању лексике обичаја крштења код Срба у Банатској Клисури / Ирена Р. Цветковић Теофиловић // Исходишта, Ниш. – 6 (2020), 349–370.
- ЦВИЈОВИЋ, Драгана: Вуков „Српски рјечник“ и 200 година савременог српског језика : Српски језик, књижевност, уметност : зборник радова са XIII међународног научног скупа одржаног на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу : 26–27. X 2018. Књ. 1, Вуков Српски рјечник и 200 година савременог српског језика / ур. Милош Ковачевић, Јелена Петковић. – Крагујевац : Филолошко-уметнички факултет, 2019. – 347. / Драгана Ј. Цвијовић // Наш језик, Београд. – 51, 2 (2020), 61–66. | Приказ
- ЦВИЈОВИЋ, Драгана: Збирне именице у савременом српском језику : лексичко-граматичка и лексичко-семантичка анализа / Драгана Цвијовић. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2023. – 324.
- ЦВИЈОВИЋ, Драгана: Лексичка збирност у српском војном регистру / Драгана Цвијовић // Prevodilac. – 39, 3/4 (2020), 15–23.
- ЦВИЈОВИЋ, Драгана: Трагом српског светитеља и владике Николаја Велимировића : Језик и речник светог владике Николаја Велимировића : диференцијални приступ / Владан Јовановић. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2022. – 507. / Драгана Цвијовић // Зборник Матице српске за књижевност и језик, Нови Сад. – 71, 3 (2023), 998–1001. | Приказ
- ЦЕРОВИЋ, Маријана: The Dynamics of Metaphor in Police Interrogation : a Case Study / Marijana Cerović // O engleskom i srpskom kroz vreme i prostor / ur. Ksenija Šulović. – Novi Sad : Filozofski fakultet, 2021. – 49–62.
- ЦИЦМИЛ РЕМЕТИЋ, Радојка: Антропонимија Пивске планине / Радојка Цицмил-Реметић // Ономатолошки прилози, Београд. – 27 (2020), 61–126.
- ЦИЦМИЛ РЕМЕТИЋ, Радојка: Ткачка терминологија на Пивској планини / Радојка Б. Цицмил-Реметић // НА темељима народних говора : зборник радова посвећен проф. др Јордани Марковић поводом одласка у пензију / ур. Татјана Трајковић, Надежда Јовић. – Ниш : Филозофски факултет, 2020. – 715–730.
- ЦИЦМИЛ РЕМЕТИЋ, Радојка: Топонимија Пивске планине / Радојка Цицмил-Реметић. – Београд : Чигоја штампа, 2021. – 471.
- ЦРЊАК, Дијана: Батрахолошко-херпетолошки речник српског језика : важан лексикографски подухват : Батрахолошко-херпетолошки речник српског језика : имена водоземаца и гмизаваца / Дејан Милорадов, Ивана Ћелић, Катарина Сунајко, Растко Ајтић, Имре Кризманић. – Нови Сад : Матица српска, 2019. – 180. – (Лексикографска издања ; 5. Термилошки речници ; 2) / Дијана М. Црњак // Зборник Матице српске за књижевност и језик, Нови Сад. – 68, 3 (2020), 1012–1014. | Приказ

- ЦРЊАК, Дијана: Језичка слика свијета у „Рјечнику говора Срба западне Босне“ / Дијана Црњак // Годишњак за српски језик, Ниш. – 19 (2021), 309–321.
- ЧАРАПИЋ, Драгана: Near Synonymy Analysis of the Descriptive Adjective *Pale* in English and *Bled*, *-a*, *-o* in Serbian / Dragana Čarapić // Belgrade English Language and Literature Studies. – 12 (2020), 163–185.
- ЧЕРНИШЕВА, Маргарита: Научные разработки Комиссии по лексикологии и лексикографии при Международном комитете славистов (МКС) / Маргарита Ивановна Чернышева // ЛЕКСИКОГРАФИЈА и лексикологија у светлу актуелних проблема : зборник научних радова / ур. Стана Ристић, Ивана Лазић Коњик, Ненад Ивановић. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2021. – 51–64.
- ЧОБОТИН, Благоје: Имена српске деце крштене у Српској православној цркви у Кетфељу током XIX, XX и XXI века / Благоје Чоботин // Исходишта, Ниш. – 3 (2017), 535–544.
- ЧОВИЋ, Лариса: Эргонимы с русскими реалиями Сербии и Республики Сербской и способы их передачи на сербский язык / Лариса Ивановна Чович // NOVO i tradicionalno u translatologiji i nastavi ruskog jezika kao stranog : zbornik radova = Новое и традиционное в переводеведении и преподавании русского языка как иностранного : сборник статей = New and Traditional in Translating and Teaching Russian as a Foreign Language : Proceedings / ur. Larisa Čović. – Banja Luka : Panevropski univerzitet Apeiron, 2021. – 180–188.
- ЧОЛИЋ, Данијела: Културноисторијски аспекти и симболика зелене боје у немачким, енглеским и српским фразеологизмима / Данијела Н. Чолић, Младен В. Томић // Анали Филолошког факултета, Београд. – 33, 1 (2021), 83–99.
- ЧОПА, Миљана: Представљање резултата пројекта О-33-23 „Пастирска/сточарска лексика призренско-тимочких говора“ / Миљана Б. Чопа // Лингвистичке актуелности, Београд. – 35 (2023), 81–82.
- ЧОПА, Миљана: Речник македонских глагола : морфосинтакса глагола у македонском стандардном језику : МЈ2 / Жарко Бошњаковић. – Нови Сад : Филозофски факултет : Архив Војводине ; Панчево : Новинско издавачка установа „Македонски информативни и издавачки центар“ : Национален совет на Националната заедница на Македонците во Република Србија, 2022. – 107. / Миљана Чопа // Јужнословенски филолог, Београд. – 79, 2 (2023), 297–301. | Приказ
- ЧОРБОЛОКОВИЋ, Саша: Иновациони процеси у фразеологизмима у језику драма Душана Ковачевића / Саша С. Чорболоковић // ДРАМСКО стваралаштво Душана Ковачевића : радови са научног скупа одржаног 28. и 29. јуна 2020. године / гл. ур. Емир Кустурица. – Вишеград : Андрићев институт, 2021. – 289–308.
- ЧУДОМИРОВИЋ, Јован: Зашто су поштапалице потребне / Јован М. Чудомировић // Књижевност и језик, Београд. – 67, 1 (2020), 41–55.
- ШАЈИНОВИЋ НОВАКОВИЋ, Јелена: Semantic and Pragmatic Features of Obviously and Apparently / Jelena Šajinović Novaković, Emir Z. Muhić // Филолог : часопис за језик, књижевност и културу, Бања Лука. – 27 (2023), 117–126.

- ШАПИЋ, Јулија: О роли пользователя в лексикографическом источнике / Юлия Леонидовна Шапич // Славистика, Београд. – 27, 1 (2023), 115–123.
- ШАПИЋ, Јулија: О скрытом в глубине : глубина как элемент понятийной метафоры : русско-сербская параллель / Юлия Шапич // Зборник Матице српске за филологију и лингвистику, Нови Сад. – 64, 1 (2021), 171–182.
- ШАПОШНИКОВ, Александар: Проблемы церковнославянской лексикографии и лексикологии : языковое родство церковнославянского искусственного идиолекта и дискурса церковной проповеди / Александр Константинович Шапошников // ЛЕКСИКОГРАФИЈА и лексикологија у светлу актуелних проблема : зборник научних радова / ур. Стана Ристић, Ивана Лазић Коњик, Ненад Ивановић. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2021. – 517–531.
- ШЕСТАКОВА, Лариса: Проблемы стилистического описания лексики в современном толковом словаре русского языка / Лариса Леонидовна Шестакова, Анна Сергеевна Кулева // ЛЕКСИКОГРАФИЈА и лексикологија у светлу актуелних проблема : зборник научних радова / ур. Стана Ристић, Ивана Лазић Коњик, Ненад Ивановић. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2021. – 139–154.
- ШЕХОВИЋ, Амела: Slivenice na bosanskohercegovačkim internet portalima / Amela Šehović, Elma Durmišević // СЛИВЕНИЦЕ у словенским језицима / прир. Рајна Драгићевић, Дејан Ајдачић. – Београд : Филолошко друштво Речи : Алма, 2023. – 57–86.
- ШИПКА, Данко: Конверзионо усвајање српског као страног језика : лексички аспекти / Данко М. Шипка // СРПСКИ као страни језик у теорији и пракси : тематски зборник радова 4 / гл. ур. Весна Крајишник. – Београд : Филолошки факултет, Центар за српски као страни језик, 2020. – 581–591.
- ШИПКА, Данко: Нормативни рјечнички квалификатори : истраживање случаја у Хрватској / Данко М. Шипка // ЛЕКСИКОГРАФИЈА и лексикологија у светлу актуелних проблема : зборник научних радова / ур. Стана Ристић, Ивана Лазић Коњик, Ненад Ивановић. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2021. – 175–188.
- ШИПКА, Данко: Откривање неконсистентности у обради вишеструке еквиваленције : уводна размишљања / Данко М. Шипка // Наш језик, Београд. – 51, 2 (2020), 39–49.
- ШИПКА, Данко: Путеви лексичке хибридизације у првој генерацији исељеника : уводна разматрања / Данко Шипка // Лингвистичке актуелности, Београд. – 32 (2019), 1–10.
- ШКОРИЋ, Милица: Концепт *Балкан* у савременом српском језику и култури : на материјалу анкетних података / Милица Шкорић // Живи језици : часопис за стране језике и књижевности, Београд. – 41 (2021), 87–109.
- ШОРГИЋ, Ивана: Перцепција англицизама од стране студената комуникологије и новинарства и студената англистике : психолингвистички приступ / Ивана Н. Шоргић, Никола М. Татар // Philologia Mediana, Ниш. – 13 (2021), 879–895.
- ШТАСНИ, Гордана: Дериватолошко-лексиколошка истраживања руског и српског језика / Јелка Матијашевић ; ур. Вера Васић, Марија Стефановић. –

- Нови Сад : Филозофски факултет, 2019. – 718. / Гордана Штасни // Зборник Матице српске за филологију и лингвистику, Нови Сад. – 63, 1 (2020), 164–177. | Приказ
- ШТАСНИ, Гордана: Деривационе и семантичке карактеристике зоонимских ономатопеја у српском језику / Гордана Р. Штасни, Гордана Р. Штрбац // Зборник радова Филолошког факултета у Приштини. – 53, 1 (2023), 15–31.
- ШТАСНИ, Гордана: Иновирана концепција „Семантичко-деривационог речника српског језика“ на примеру гнезда лексеме *руно* / Гордана Штасни, Гордана Штрбац, Милан Ајдановић // Славистика, Београд. – 25, 2 (2021), 53–69.
- ШТАСНИ, Гордана: Конкурентни суфикси у творби именица типа *nomina loci* / Гордана Р. Штасни // АКТУЕЛНА питања морфологије и творбе р(и)јечи српског језика / ур. Емир Кустурица. – Андрићград, Вишеград : Андрићев институт, 2021. – 189–210.
- ШТАСНИ, Гордана: Лингвокултуролошке карактеристике лексеме *миш* у савременом српском језику / Гордана Штасни, Гордана Штрбац // Зборник Матице српске за књижевност и језик, Нови Сад. – 71, 3 (2023), 895–919.
- ШТАСНИ, Гордана: Семантичко-деривациони потенцијал глагола *лејтећи* / Гордана Штасни, Милан Ајдановић // Зборник Матице српске за филологију и лингвистику, Нови Сад. – 64, 2 (2021), 105–123.
- ШТЕТИЋ, Катарина: Астрономска терминологија у предвуковском периоду : Терминологија у књижевним језицима Срба XVIII и XIX века : астрономија / Исидора Бјелаковић. – Нови Сад : Матица српска, 2022. – 378. / Катарина Штетић // Зборник Матице српске за књижевност и језик, Нови Сад. – 71, 2 (2023), 589–593. | Приказ
- ШТРБАЦ, Гордана: Когнитивни правац у српској етнолингвистици : почеци развоја и актуелни проблеми / Стана Ристић, Ивана Лазић Коњик. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2020. – 403. / Гордана Р. Штрбац // Јужнословенски филолог, Београд. – 77, 1 (2021), 249–261. | Приказ
- ШТРБАЦ, Гордана: Лингвокултуролошки аспекти лексеме *мачка* у српском језику / Гордана Р. Штрбац, Гордана Р. Штасни // Јужнословенски филолог, Београд. – 79, 1 (2023), 57–96.
- ШТРБАЦ, Гордана: Нови тип фразеолошког речника српског језика / Гордана Р. Штрбац // ЛЕКСИКОГРАФИЈА и лексикологија у светлу актуелних проблема : зборник научних радова / ур. Стана Ристић, Ивана Лазић Коњик, Ненад Ивановић. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2021. – 353–371.
- ШЋЕПАНОВИЋ, Михаило: Братићев митски *Биш* / Михаило М. Шћепановић // Српски језик : студије српске и словенске, Београд. – 28 (2023), 241–251.
- ШЋЕПОВИЋ, Јована: Турцизми који се односе на физичке и духовне особине човека у „Речнику Драгачева“ / Јована Љ. Шћеповић // Књижевност и језик, Београд. – 70, 1 (2023), 67–81.
- ШУЊЕВАРИЋ, Ђорђе: Апстрактне именице на *-оси* : номинализација особине и лексикализација / Ђорђе Шуњеварић // САВРЕМЕНА проучавања језика и књижевности : зборник радова са XII научног скупа младих филолога Србије, одржаног 26. септембра 2020. године на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу. Књ. 1 / одг. ур. Милош Ковачевић, Јелена Петковић. – Крагујевац : Филолошко-уметнички факултет, 2021. – 35–48.

ШУЊЕВАРИЋ, Ђорђе: Концептуализација *брака* и сродних појмова у српском језику / Ђорђе В. Шуњеварић // *Philologia Mediana*, Ниш. – 13 (2021), 863–877.

ШУЊЕВАРИЋ, Ђорђе: Фразеологизми са компонентама *дан* и *ноћ* у српском језику / Ђорђе Шуњеварић // САВРЕМЕНА проучавања језика и књижевности : зборник радова са XI научног скупа младих филолога Србије, одржаног 30. марта 2019. године на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу. Књ. 1 / одг. ур. Милош Ковачевић, Јелена Петковић. – Крагујевац : Филолошко-уметнички факултет, 2020. – 83–95.

ШУЊЕВАРИЋ, Ђорђе: Фразеологизми са лексемама *бог* и/или *ђаво* у српском језику / Ђорђе В. Шуњеварић // Годишњак за српски језик, Ниш. – 21 (2023), 163–179.

